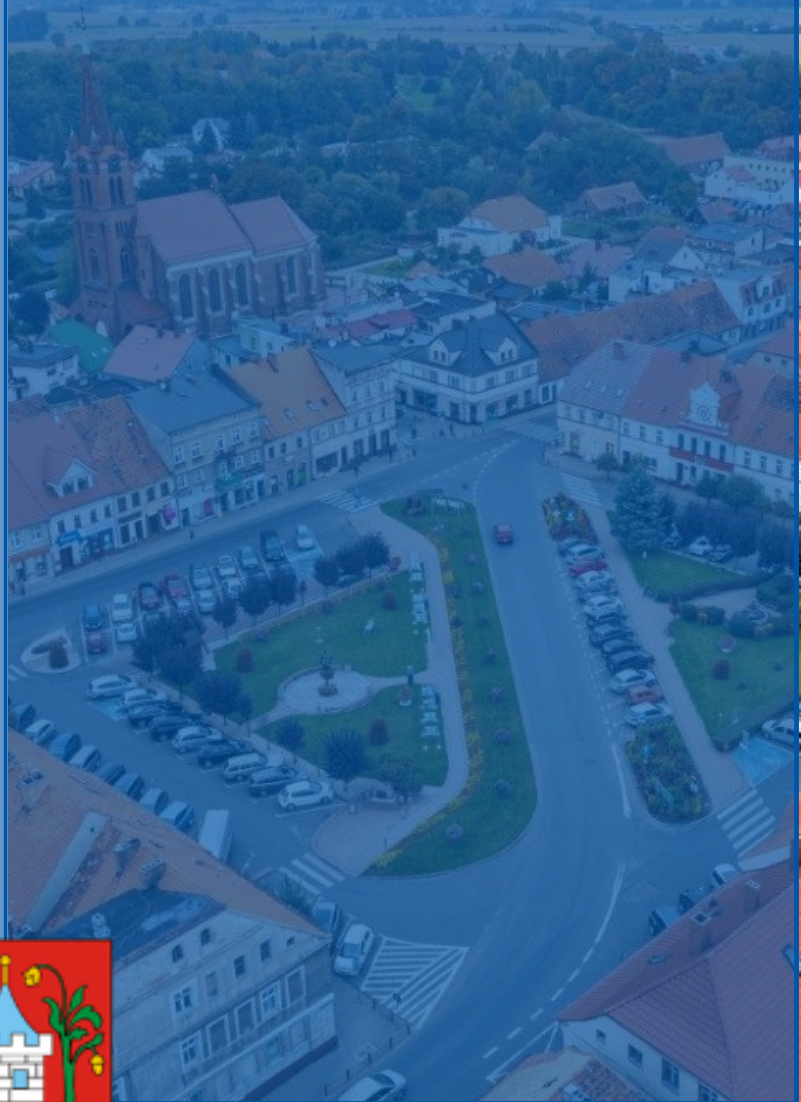
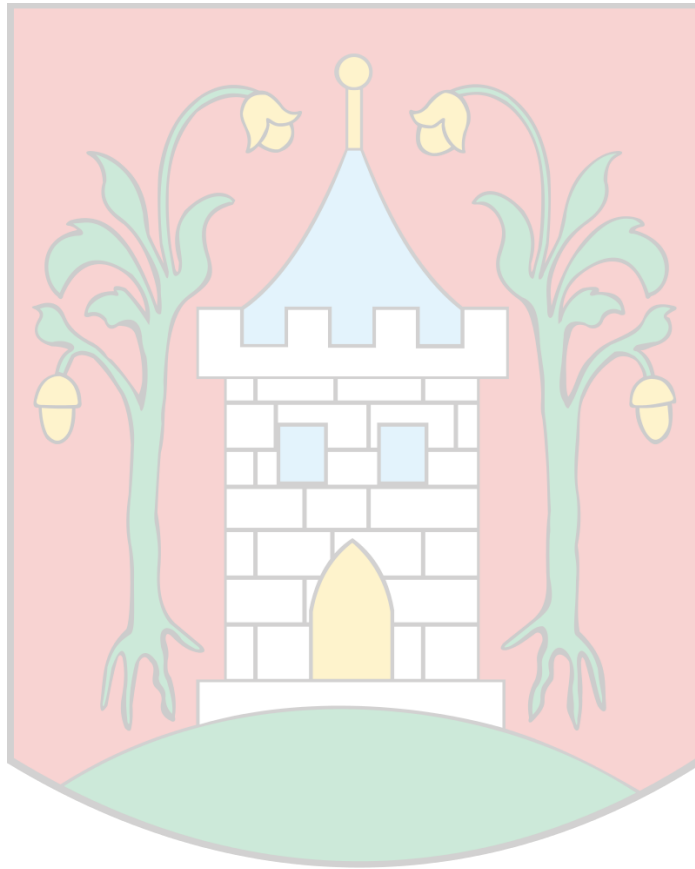

PROGNOZA
ODDZIAŁYWANIA NA
ŚRODOWISKO
GMINNEGO
PROGRAMU
REWITALIZACJI
DLA GMINY ŚMIGIEL
na lata 2024- 2033

ŚMIGIEL
MIASTO WIATRaków

Wykonawca prognozy

A handwritten signature in blue ink, which appears to read 'Weronika Saukens'.

Weronika Saukens

data sporządzenia: 15 października 2024 r.

SPIS TREŚCI

1. INFORMACJE O PROGNOZIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	5
1.1. PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE SPORZĄDZENIA PROGNOZY	5
1.2. ZAKRES I CEL PROGNOZY.....	6
1.3. METODY OPRACOWANIA PROGNOZY	8
1.3.1. Źródła informacji.....	8
1.3.2. Analiza oddziaływań inwestycji na poszczególne komponenty środowiska	9
2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI I GŁÓWNYCH CELACH GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI ORAZ JEGO POWIĄZANAMI Z INNYMI DOKUMENTAMI	11
2.1. ZAWARTOŚĆ I CELE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	11
2.2. POWIĄZANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI DLA GMINY ŚMIGIEL NA LATA 2024-2033 Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI, Z UWZGLĘDNIENIEM ICH CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA I WYZNACZANYCH KIERUNKÓW DZIAŁAŃ	46
3. AKTUALNY STAN ŚRODOWISKA NA TERENIE GMINY ŚMIGIEL.....	80
3.1. POŁOŻENIE	80
3.2. DEMOGRAFIA	81
3.3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	82
3.3.1. Transport i komunikacja	82
3.3.2. Zaopatrzenie w ciepło, energię elektryczną i paliwo gazowe	83
3.4. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	84
3.4.1. Ochrona klimatu i jakość powietrza.....	84
3.4.2. Zagrożenia hałasem.....	90
3.4.3. Pola elektromagnetyczne (PEM).....	103
3.4.4. Gospodarowanie wodami.....	103
3.4.5. Gospodarka wodno-ściekowa	112
3.4.6. Zasoby geologiczne	113
3.4.7. Gleby	114
3.4.8. Gospodarowanie odpadami i zapobieganie ich powstawaniu	114
3.4.9. Zasoby przyrodnicze.....	117
3.4.10. Zapobieganie poważnym awariom.....	134
4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	135
5. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	137
5.1. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, FAUNA I FLORA, OBSZARY CHRONIONE ORAZ CELE I PRZEDMIOTY OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000.....	137
5.2. ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO LUDZI	146
5.3. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	148
5.4. POWIETRZE I KLIMAT	149
5.5. POWIERZCHNIA ZIEMI, KRAJOBRAZ I GLEBY	153
5.6. KLIMAT AKUSTYCZNY	155
5.7. ZASOBY NATURALNE.....	156
5.8. ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE.....	156
5.9. ODDZIAŁYWANIA SKUMULOWANE.....	157
6. PRZEWIDYWANE ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCYCH Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	159

7.	MOŻLIWE ZMIANY W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI ZAŁOŻEŃ GPR	163
8.	TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	165
9.	NAPOTKANE TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCE Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY	166
10.	REKOMENDACJE I WNIOSKI DO OSTATECZNEJ WERSJI DOKUMENTU	167
11.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ PRZEWIDZIANYCH W PROJEKCIE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	169
12.	PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	170
13.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	172
14.	SPIS TABEL I RYSUNKÓW	176
15.	OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO O SPEŁNIENIU WYMAGAŃ, O KTÓRYCH MOWA W ART. 74A UST. 2.....	177

1. INFORMACJE O PROGNOZIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

1.1. Podstawy formalno-prawne sporządzenia prognozy

Podstawą opracowania prognozy oddziaływania na środowisko jest ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U z 2024, poz. 1112). Według zapisów art. 46 ust. 1 pkt 1, pkt 2 i pkt 3 ww. ustawy, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty:

1. planu ogólnego gminy oraz planu zagospodarowania przestrzennego, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także koncepcji rozwoju kraju, strategii rozwoju, programu, polityki publicznej i dokumentu programowego, z zakresu polityki rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
2. polityki, strategii, planu i programu w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywany lub przyjmowany przez organy administracji, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
3. polityki, strategii, planu i programu innego niż wymienione w pkt 1 i 2, którego realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000, jeżeli nie jest on bezpośrednio związany z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynika z tej ochrony.

Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektu dokumentu innego niż wymieniony w art. 46 ust. 1 oraz w przypadku projektu zmiany takiego dokumentu, jeżeli w uzgodnieniu z właściwym organem, o którym mowa w art. 57 ustawy, organ opracowujący projekt stwierdzi, że realizacja postanowień danego dokumentu albo jego zmiany może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko podlega opiniowaniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Przedmiotowe dokumenty zostaną także udostępnione społeczeństwu w celu zapewnienia jego udziału w procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

1.2. Zakres i cel prognozy

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera identyfikację potencjalnych oddziaływań na środowisko, będących wynikiem realizacji „Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033” oraz ocenę natężenia tych oddziaływań. Jej celem jest analiza potencjalnego oddziaływania na środowisko przedsięwzięć oraz realizacji założeń wskazanego wyżej dokumentu.

Zgodnie z zapisami art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 1112) organ opracowujący projekt dokumentu uzgadnia z właściwymi organami (o których mowa w art. 57 i 58) zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Uzgodnienia dokonuje się w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku o uzgodnienie.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu po zapoznaniu się z wnioskiem Burmistrza Śmigła, w piśmie nr WOO-III.410.419.2024.MM.1 z dnia 19.08.2024 roku uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033”. W swym piśmie organ ten wskazał, że prognoza powinna być opracowana zgodnie z art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy o oś.

Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w piśmie z 18.09.2024 r., znak: DN-NS.9011.1017.2024 uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. „Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033”.

Biorąc powyższe pod uwagę niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko (art. 51 ust. 2):

1. zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
- f) oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy,

g) datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów;

2. określa, analizuje, ocenia:

a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,

b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,

c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,

d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,

e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

– różnorodność biologiczną,

– ludzi,

– zwierzęta,

– rośliny,

– wodę,

– powietrze,

– powierzchnię ziemi,

– krajobraz,

– klimat,

– zasoby naturalne,

– zabytki,

– dobra materialne

– z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3. przedstawia:

a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,

b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru, albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Ponadto, zgodnie z art. 52 ust. 1 i 2:

- Prognoza oddziaływania na środowisko, została opracowana stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowana do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem;
- w Prognozie zostały uwzględnione informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już, dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania.

1.3. Metody opracowania prognozy

Prognoza została opracowana zgodnie z zaleceniami zawartymi w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. 2024 poz. 1112). Przy sporządzaniu niniejszego dokumentu zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej. Wszystkie zastosowane metody oceny są dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Część dotyczącą oceny oddziaływania na środowisko w projektowanym opracowaniu przedstawiono opisowo wraz z merytorycznym uzasadnieniem. Oceny dokonano w oparciu o analizę poszczególnych elementów środowiska w zależności od zagrożeń stwarzanych przez oddziaływanie na środowisko planowanych kierunków działań.

1.3.1. Źródła informacji

Podczas opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033 oraz prognozy oddziaływania na środowisko wykorzystano następujące dokumenty stanowiące na szczeblu międzynarodowym, krajowym oraz regionalnym:

- Traktat Lizboński,
- Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
- Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030,
- Europejski Zielony Ład,
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020),
- Europejska Konwencja Krajobrazowa,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Krajowy Program Ochrony Powietrza,
- Polityka energetyczna Polski do 2040 r.,
- Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej,
- Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego do roku 2030,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+,
- Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej,
- Audyt krajobrazowy województwa wielkopolskiego.

1.3.2 Analiza oddziaływań inwestycji na poszczególne komponenty środowiska

Podczas opracowania prognozy, w celu określenia wpływu i skutków planowanych kierunków działań na stan środowiska, przeprowadzono dokładną analizę wpływu każdego z nich na poszczególne obszary środowiska. Przyjęto, że obszarami tymi są wymienione w art. 51 ust. 2 pkt. 2 lit. e ustawy OOŚ tj. „przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,

- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne
- z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.”

2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI I GŁÓWNYCH CELACH GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI ORAZ JEGO POWIĄZANIAMI Z INNYMI DOKUMENTAMI

2.1. Zawartość i cele Gminnego Programu Rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024 - 2033 został opracowany na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2021 r. poz. 485 z zm.). Stanowi on narzędzie umożliwiające prowadzenie kompleksowych działań rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji wyznaczonym uchwałą nr LXXII/546/2023 Rady Miejskiej Śmigła z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Śmigiel. Jednocześnie pełni funkcję strategii IIT (innego instrumentu terytorialnego), wdrażanej po raz pierwszy w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027, w odniesieniu do przewidzianych w niej działań finansowych ze środków polityki spójności.

Jedynym dotychczas sformalizowanym okresem, w którym Gmina Śmigiel prowadziła rewitalizację były lata 2017-2023, kiedy to obowiązywał Lokalny Program Rewitalizacji tj. „Program Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2017-2023”. Zmieniający się sposób rozumienia procesów rewitalizacji oraz doświadczenia polskich samorządów w tym zakresie, przyczyniły się do widocznej zmiany podejścia w metodyce wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych. Coraz częściej działania rewitalizacyjne odznaczają wieloaspektowy i zintegrowany charakter. Wzmocnienie roli interesariuszy rewitalizacji z jednoczesnym zwiększeniem partycypacji społecznej sprawiło, że Gminny Program Rewitalizacji stał się kluczową pozycją w systemie dokumentów strategicznych jednostek samorządu terytorialnego.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033, opracowany w oparciu o Ustawę o rewitalizacji, stanowi dla gminy zaawansowane narzędzie, które w sposób ciągły, uporządkowany i spójny, nie tylko wyprowadzi ze stanu kryzysowego obszar zdegradowany, ale będzie także przeciwdziałać pogłębianiu się negatywnych zjawisk zdiagnozowanych na tym obszarze oraz zapobieganie realizacji zagrożeń.

Zgodnie z metodyką prac, przyjętą w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych, etap pierwszy dotyczył podziału Gminy na niepodzielne jednostki analityczne, stanowiące całość pod względem funkcjonalnym i społecznym. Takie działanie umożliwiło zebranie i przetworzenie, a w kolejnym kroku zagregowanie danych opisujących sfery: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną. Wyznaczone w procesie delimitacji jednostki analityczne odzwierciedlają specyfikę danego terenu, ze szczególnym uwzględnieniem funkcji dominującej, a także sposobu zagospodarowania przestrzennego. Ważnym było również, aby w trakcie dokonywania podziału, uwzględnić intensywność użytkowania danego obszaru. Tak wypracowany podział sprawił, że dokonana

w kolejnych etapach porównawcza analiza wskaźnikowa, przeprowadzona została w sposób uwzględniający zróżnicowanie przestrzenne Gminy.

Dokonując podziału obszaru wiejskiego Gminy Śmigiel na jednostki analityczne zdecydowano się wykorzystać istniejący podział na obręby ewidencyjne. Miasto Śmigiel stanowiące jeden obręb ewidencyjny jest jednak zamieszkiwane przez ponad 30% mieszkańców. Zgodnie z ustawą, taka jednostka nie mogłaby zostać zaliczona do obszaru rewitalizacji, dlatego też dokonano podziału miasta na mniejsze jednostki. W tym celu wykorzystano istniejący i wykorzystywany podział na jednostki pomocnicze, jakimi są osiedla i wydzielono: Osiedle I, Osiedle II, Osiedle III i Osiedle IV. Następnie, na obszarach wiejskich przede wszystkim ze względu na niewielką liczbę mieszkańców dokonano połączeń mniejszych obrębów ewidencyjnych w jedną jednostkę analityczną. Dokonując połączeń kierowano się przede wszystkim istniejącymi powiązaniem funkcjonalno-przestrzennymi, dotychczasowym sposobem zagospodarowania miejscowości, a także wspomnianą liczbą ludności. Ostatecznie na terenie Gminy zostały wyodrębnione 22 jednostki analityczne.

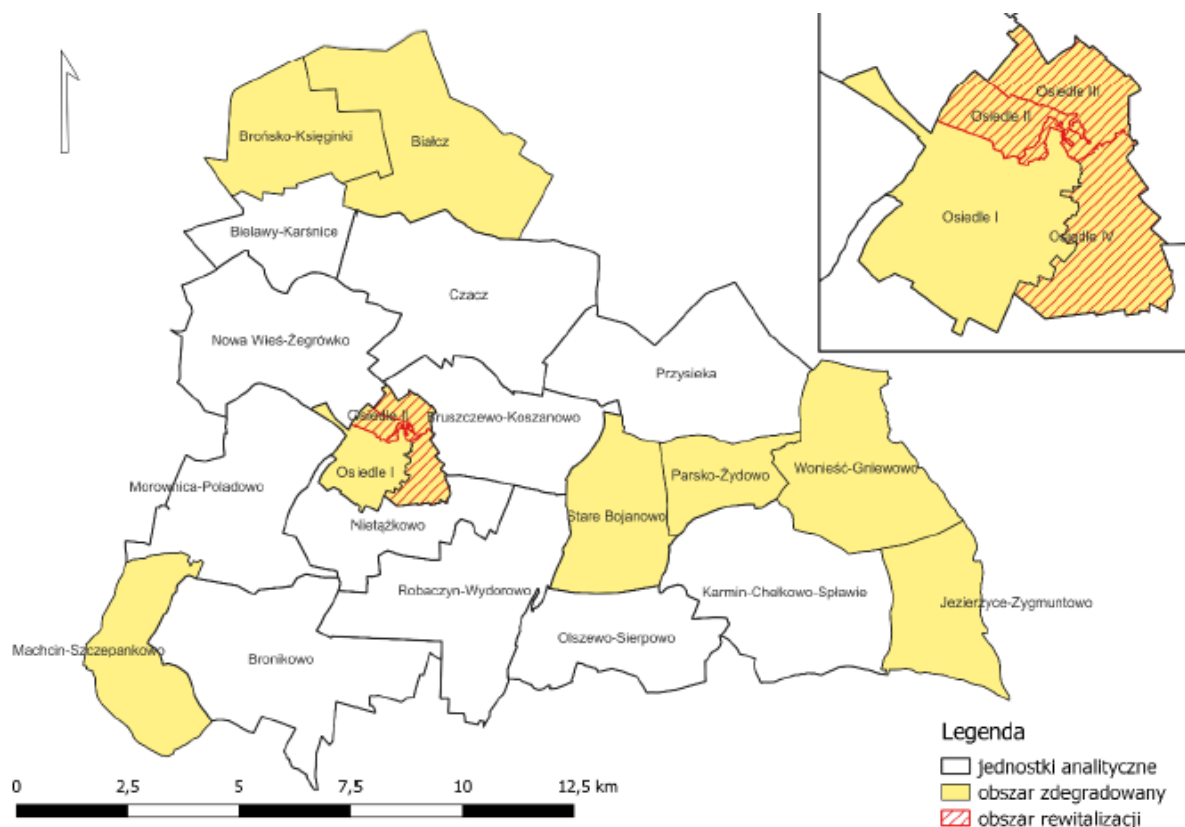
Wyznaczając obszar rewitalizacji na terenie Gminy Śmigiel kierowano się również zasadą nieprzekraczalności ustawowych wartości 20% powierzchni gminy oraz 30% liczby mieszkańców. Zgodnie z przeprowadzoną analizą wskaźnikową **jako obszar rewitalizacji przyjęto jednostki analityczne Osiedle II, Osiedle III i Osiedle IV**. Wyboru tych jednostek dokonano na podstawie łącznego spełnienia kryteriów takich jak:

- jednostka posiada istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego całej Gminy,
- zachodzi na niej koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej,
- jednostka cechuje się potencjałem społecznym i infrastrukturalnym do prowadzenia procesu rewitalizacji.

Wyznaczone jako obszar rewitalizacji jednostki analityczne: **Osiedle II, Osiedle III i Osiedle IV**, obejmują swym zasięgiem tereny Śmigla położone w kierunku północno-wschodnim od linii kolejowej, w tym historyczne centrum miasta. Z uwagi na nagromadzenie różnorodnych funkcji, tereny te mają istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego.

W granicach obszaru rewitalizacji znajdują się następujące ulice i ich części: ul. Władysława Broniewskiego, ul. Jarosława Iwaszkiewicza, ul. Józefa Kraszewskiego, ul. Elizy Orzeszkowej, ul. Konrada Rudnickiego, ul. Juliusza Słowackiego, ul. Stanisława Wyspiańskiego, ul. Ojca św. Jana Pawła II, ul. Tadeusza Kościuszki, ul. Władysława Sikorskiego, ul. Franciszka Witaszka, ul. Alfonsa Fechnera, ul. Marii Konopnickiej, ul. Kościańska, ul. Ludwika Mierostawskiego, Aleja Ignacego Paderewskiego, Plac Wojska Polskiego, ul. Północna, ul. Podgórna, ul. Władysława Reymonta, ul. Wiatrakowa, ul. Farna, ul. Kątna, ul. Jana Matejki, ul. Jagiellońska, Plac Rozstrzelanych, ul. Henryka Sienkiewicza, ul. Stanisława Skarżyńskiego, ul. Krótka, ul. Szkolna, ul. św. Wita, ul. Działkowa, Ul. Kręta, ul. Lipowa, ul. Ogrodowa, ul. Podgórze, ul. Zielona, ul. Ariańska, ul. Boczna, ul. Andrzeja Dudycza, ul. Dworcowa, ul. Ignacego Krasieńskiego,

ul. Leszczyńska, ul. Osiedle, ul. Bolesława Prusa, ul. HM. Zbigniewa Łukomskiego, ul. Stefana Batorego, ul. Walentego Szmalca, ul. Marcina Adelta, ul. Jana Kozielskiego, ul. Andrzeja Lubienieckiego, ul. Cyprysowa, ul. Akacyjowa, ul. Bukowa, ul. Dębowa, ul. Jodłowa, ul. Klonowa, ul. Sosnowa, ul. Świerkowa, ul. Zdrojowa. Na poniższym rysunku przedstawiono uproszczoną mapę obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Śmiglu.

Rysunek 1. Uproszczona mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Śmiglu

Źródło: *Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Śmigiel*

Obszar rewitalizacji wyznaczony został na powierzchni 2,73 km² (co stanowi 1,44% powierzchni Gminy Śmigiel). Zamieszkiwany jest przez 3 864 osoby, co odpowiada 22,39% ludności Gminy. Są to jednostki o wysokiej gęstości zaludnienia na terenie Gminy, co potwierdza również zasadność prowadzenia tam procesu rewitalizacji – z efektów zaplanowanych działań skorzysta wielu mieszkańców. Co więcej, liczebność jednostek wpływa na wysoki potencjał ludzki, który może być wykorzystany do prowadzenia rewitalizacji w zakresie m.in. działań integracyjnych, aktywizacyjnych, a także może generować inicjatywy oddolne. Północno-wschodnia część miasta Śmigiel to również obszar nagromadzenia funkcji administracyjnych, handlowych, usługowych, rekreacyjnych, kulturalnych, co powoduje, iż jest on często odwiedzany również przez mieszkańców obszarów wiejskich i pozostałej części miasta. To z kolei spowoduje, że z efektów działań rewitalizacyjnych skorzystają również

pozostali, a drogą dyfuzji innowacji pewne działania mogą też odnaleźć naśladowców w pozostałych jednostkach.

Na podstawie diagnozy szczegółowej obszaru rewitalizacji, a także biorąc pod uwagę lokalne potencjały obszaru oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych zdefiniowano wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji. Stanowi ona wyraz aspiracji władz samorządowych, mieszkańców oraz pozostałych interesariuszy procesu rewitalizacji. Określa ona opis docelowego stanu obszaru po przeprowadzeniu zaplanowanych w niniejszym dokumencie działań rewitalizacyjnych.

Wizja stanowi wizualizację celu głównego, nadrzędnego względem celów rewitalizacji wskazanych w dokumencie, jednocześnie zawiera w sobie odniesienie do wszystkich sfer funkcjonowania obszaru, na których planowana jest rewitalizacja. Jest również pewnego rodzaju odpowiedzią na pytanie o powód i zasadność prowadzenia procesu rewitalizacji w danej jednostce.

Istotną rolą wizji jest także zjednoczenie interesariuszy rewitalizacji wokół pewnej idei. Zarówno mieszkańcy obszaru rewitalizacji, jak i funkcjonujące tam stowarzyszenia, przedsiębiorstwa, jednostki administracyjne powinni utożsamiać się z określoną wizją. Wypracowana wizja powinna łączyć różne środowiska, które wspólnie będą pracowały nad jej urzeczywistnieniem.

Przyjmując powyższe założenie, wizja obszaru rewitalizacji w perspektywie do 2033 roku brzmi:

W 2033 roku mieszkańcy obszaru rewitalizacji tworzą zaangażowane i aktywne społeczeństwo, chętnie korzystając z rozbudowanej oferty spędzania czasu wolnego, a także zajęć i wydarzeń sportowych, kulturalnych i edukacyjnych. Niegdyś zniszczone czy opuszczone tereny zieleni, dziś stanowią wizytówkę Gminy, ciesząc mieszkańców nie tylko swoją estetyką, ale i świeżym powietrzem wolnym od zanieczyszczeń, a zaadaptowane na cele społeczne obiekty zabytkowe stanowią istotny element kształtowania tożsamości lokalnej i zachowania pamięci o historii miasta.

Przeprowadzony proces rewitalizacji pozwolił stworzyć nowe miejsca pobudzające aktywność społeczną, a także pozwalające na zagospodarowanie czasu wolnego. Szczególnym punktem na mapie Śmigła jest obecnie dworzec Śmigielskiej Kolei Dojazdowej, wraz z budynkami towarzyszącymi i terenem zielonym. Izba kolejarska pozwala zgłębiać lokalne tradycje, a wycieczki kolejką stanowią nie tylko element poznawania Gminy przez jej mieszkańców, ale również ważną atrakcję turystyczną. Budynek po dawnej gazowni mieści obecnie Międzypokoleniowe Centrum Aktywności Społecznej rozwijając nie tylko akceptację i

wzajemne zrozumienie między poszczególnymi grupami społecznymi, ale również pobudzając kreatywność i zaangażowanie mieszkańców w tworzenie przyjaznej przestrzeni do życia dla wszystkich.

Zrewitalizowane obiekty sportowe umożliwiły rozwój nowych form aktywności w Gminie, co szczególnie korzystnie wpłynęło na sytuację dzieci i młodzieży. Uzupełnieniem tych działań, było również zagospodarowanie terenu szkolnego oraz poprawa warunków w budynku przedszkola przy ul. Leszczyńskiej. Poczynione prace pozwalają dzieciom i młodzieży rozwijać się w zdrowym środowisku oraz spędzać czas aktywnie także podczas pobytu w placówkach.

Osoby starsze chętnie korzystają z możliwości rehabilitacji i odnowy, a także wypożyczalni sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego. Odnowione przestrzenie pozbawione są barier architektonicznych, co również wpłynęło korzystnie na możliwości przemieszczania się i włączenia społecznego osób starszych i z niepełnosprawnościami.

Zdefiniowana wizja obszaru rewitalizacji w 2033 roku będzie możliwa do osiągnięcia poprzez realizację celów rewitalizacji i odpowiadających im kierunków działań. Część programowa dokumentu została opracowana na bazie przeprowadzonej diagnozy, a także podczas warsztatów rewitalizacyjnych i wizji lokalnej umożliwiających zaangażowanie zróżnicowanych grup interesariuszy na etapie planowania procesu rewitalizacji.

Wskazane cele i kierunki działań stanowią odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby, służące ograniczeniu bądź wyeliminowaniu negatywnych zjawisk w sferze społecznej, ale również w pozostałych sferach (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Tym samym zapewnione zostało komplementarne podejście do rewitalizacji.

Cele i kierunki rewitalizacji będą osiągnięte poprzez realizację konkretnych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Dla obszaru rewitalizacji wyznaczono 13 kierunków działań, których realizacja pozwoli na osiągnięcie 3 założonych celów rewitalizacji.

CEL 1: MIĘDZY NAMI, ŚMIGLANAMI: budowanie więzi społecznych	
Kierunek 1.1.	Integracja międzypokoleniowa i wspieranie włączenia społecznego
Kierunek 1.2.	Poprawa dostępności i jakości oferty sportowo-rekreacyjnej dedykowanej różnym grupom wiekowym
Kierunek 1.3.	Poprawa dostępności i jakości oferty kulturalno-edukacyjnej dedykowanej różnym grupom wiekowym
Kierunek 1.4.	Kształtowanie postaw obywatelskich
CEL 2: MIASTO WIATRAKÓW: rozwój dziedzictwa lokalnego i kultury	
Kierunek 2.1.	Rewitalizacja obiektów zabytkowych i cennych kulturowo

Kierunek 2.2.	Wsparcie i ochrona dziedzictwa lokalnego
Kierunek 2.3.	Promocja walorów historyczno-kulturowych
Kierunek 2.4.	Kształtowanie tożsamości lokalnej w oparciu o elementy dziedzictwa kulturowego
CEL 3: ŚREDNIOWIECZNE UKŁADY: poprawa jakości przestrzeni publicznych	
Kierunek 3.1.	Poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych
Kierunek 3.2.	Zwiększenie wykorzystania istniejących obiektów publicznych
Kierunek 3.3.	Kreowanie miejsc sprzyjających integracji społecznej
Kierunek 3.4.	Poprawa różnorodności ekosystemów – rewaloryzacja terenów zieleni
Kierunek 3.5.	Poprawa jakości powietrza i estetyki budynków publicznych, poprzez ich modernizację

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są zaplanowanymi, długofalowymi działaniami, zmierzającymi do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Istotnym ich aspektem jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wzrost poczucia przynależności lokalnej oraz rozwiązywanie innych problemów sfery społecznej.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne w Gminie Śmigiel zostały zaplanowane w taki sposób, aby ich realizacja zmierzała do poprawy sytuacji na obszarze rewitalizacji, w szczególności w sferze społecznej, a nie wyłącznie do poprawy estetyki przestrzeni czy modernizacji zdegradowanych obiektów. Zaplanowano katalog działań, na który składa się 8 podstawowych projektów zintegrowanych oraz 6 przedsięwzięć uzupełniających. Projekty podstawowe to te, które w zasadniczy sposób przyczynią się do odwrócenia negatywnych trendów na obszarze, natomiast projekt uzupełniający ma charakter głównie infrastrukturalny, jednak jego realizacja przyczyni się do bezpośredniej poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji i nie tylko.

Projekty zintegrowane to grupy powiązanych ze sobą tematycznie działań, zarówno infrastrukturalnych, jak i nieinfrastrukturalnych, które służą realizacji wspólnego celu. Tworzą one mikroprogramy, w ramach których modernizacja kubatury i przestrzeni stworzy warunki do zapobiegania zanikowi niektórych funkcji (np. funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej), umożliwi wprowadzenie nowych funkcji społecznych, sprzyjać będzie budowaniu więzi społecznych i przywróceniu równowagi życia społecznego. Projekty zintegrowane realizowane będą przez Gminę Śmigiel we współpracy z interesariuszami rewitalizacji. Na tym etapie zakres projektów, a także katalog potencjalnych partnerów zostały zdefiniowane w sposób generalny. Po zakończeniu procesu konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji i uwzględnieniu ewentualnych uwag, planuje się niezwłoczne przystąpienie do

realizacji fazy przygotowawczej projektów zintegrowanych. W szczególności planowane są spotkania z potencjalnymi partnerami projektów, w celu zapewnienia ich udziału w planowaniu, a docelowo w realizacji projektów zintegrowanych. Wówczas zostaną doprecyzowane założenia projektów w taki sposób, żeby były one realizowane dla mieszkańców i z mieszkańcami (przedsiębiorcami, organizacjami społecznymi, lokalnymi liderami, beneficjentami końcowymi procesu rewitalizacji).

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 1	
Startuje (od)nowa!	
Nazwa wnioskodawcy	
Gmina Śmigiel	
Potencjalni partnerzy	
Ośrodek Kultury Fizycznej i Rekreacji Szkoła Podstawowa im. Konstytucji 3 Maja w Śmiglu Kluby Seniora w Śmiglu Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej Światło Nadziei	
Lokalizacja przedsięwzięcia	
Kompleks basenowy przy ul. Konopnickiej (na obszarze rewitalizacji)	
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
<ul style="list-style-type: none"> – brak alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, – starzenie się społeczeństwa, – zwiększenie zapotrzebowania na usługi społeczne dla osób starszych i ze szczególnymi potrzebami, – zanikanie więzi społecznych, izolacja, wykluczenie społeczne, – wandalizm, uzależnienia, – niska dostępność obiektów sportowych, – występowanie nieużytkowanych budynków, które utraciły swoje pierwotne funkcje, – zły stan techniczny obiektów publicznych. 	
Cel przedsięwzięcia	
Celem Projektu Zintegrowanego nr 1 jest pobudzenie aktywności społecznej, a także zaproponowanie alternatywnej formy spędzania czasu wolnego zarówno dla starszych jak i młodszych mieszkańców Gminy. Realizacja projektu wpłynie również na zwiększenie dostępu do usług rehabilitacyjnych oraz z zakresu odnowy biologicznej, co pozytywnie wpłynie na aspekty związane z obserwowanym starzeniem się społeczeństwa, wzbogacenie walorów turystycznych regionu.	
Zakres realizowanych zadań	
W ramach projektu przeprowadzone zostaną kompleksowe prace, mające na celu modernizację nieczynnego kompleksu basenowego.	
Moduł I: Modernizacja kompleksu basenowego wraz z zagospodarowaniem terenu	

Moduł zakłada modernizację, przebudowę oraz rozbudowę basenu odkrytego wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu. W ramach modułu planuje się przeprowadzenie następujących prac:

- modernizacja, częściowa przebudowa oraz rozbudowa basenu odkrytego,
- wyposażenie basenów w zjeżdżalnie,
- zagospodarowanie okalającego terenu, uwzględniające nowe nasadzenia, zieleni niskiej oraz wyposażenie w obiekty małej infrastruktury.

Moduł II: Rozwój infrastruktury na terenie kompleksu basenowego

W ramach modułu II prowadzone będą prace infrastrukturalne, obejmujące:

- Budowa budynku szatniowo-sanitarnego,
- Budowa budynku technologii basenowej,
- Przebudowa wraz z rozbudową budynku kultury fizycznej o strefę SPA,
- Wyposażenie budynków o specjalistyczne urządzenia i pomieszczenia.

Moduł III: Rozszerzenie oferty rekreacyjnej, rehabilitacyjnej i profilaktycznej wśród mieszkańców

Prace w ramach modułu III ukierunkowane będą na działania nieinwestycyjne poprzez rozwój oferty w zakresie:

- rekreacji: zajęcia z nauki pływania, pilates/aerobik w wodzie, rekreacja w wodzie,
- edukacji: promocja zdrowego stylu życia wśród uczniów gminnych szkół, popularyzowanie aktywności fizycznej wśród mieszkańców, zajęcia z zakresu nauki pływania dla dzieci ze gminnych szkół,
- usług senioralnych: prowadzenie cyklicznych zajęć rehabilitacyjnych dla osób z niepełnosprawnościami i seniorów, z wykorzystaniem wody i dostępnych sprzętów specjalistycznych,
- profilaktyki zdrowia: strefa saun, fitness, fizjoterapia, odnowa biologiczna,
- gospodarki: utworzenie nowych miejsc pracy, w tym dla osób posiadających wysokie kwalifikacje w zakresie: rehabilitacji, fizjoterapii itp.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

W ramach realizacji projektu budynki oraz przestrzeń kompleksu basenowego zostanie w pełni dostosowany do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami oraz osób z niepełnosprawnością. Zastosowane zostanie projektowanie uniwersalne, zapewniające swobodny dostęp do obiektu dla szerokiego grona odbiorców.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

- 1.1. Integracja międzypokoleniowa i wspieranie włączenia społecznego
- 1.2. Poprawa dostępności i jakości oferty sportowo-rekreacyjnej dedykowanej różnym grupom wiekowym
- 3.1. Poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych
- 3.2. Zwiększenie wykorzystania istniejących obiektów publicznych
- 3.3. Kreowanie miejsc sprzyjających integracji społecznej
- 3.5. Poprawa jakości powietrza i estetyki budynków publicznych poprzez ich modernizację

Ramy realizacji przedsięwzięcia	
Szacowana wartość przedsięwzięcia	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 19 500 000,00 zł Moduł II: 5 200 000,00 zł Moduł III: 1 000 000,00 zł łącznie: 24 700 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	Moduł I: 2024-2030 Moduł II: 2024-2030 Moduł III: 2030-2033
Prognozowane rezultaty	
Wskaźniki produktu	Wartość
Liczba nowoutworzonych miejsc pracy	5 szt.
Liczba obiektów poddanych rewitalizacji	1 szt.
Liczba cyklicznych zajęć i kursów organizowanych w obiekcie	15 szt./rok
Wskaźniki rezultatu	Wartość
Liczba osób biorących udział w zajęciach z nauki pływania	50 os./rok
Liczba osób korzystających z usług rehabilitacyjnych	50 os./rok
Sposób oceny prognozowanych rezultatów	
Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 2
Na Stadionie Miejskim zbiórka!
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Śmigiel
Potencjalni partnerzy
Ośrodek Kultury Fizycznej i Rekreacji Szkoła Podstawowa im. Konstytucji 3 Maja w Śmiglu Klub Sportowy Pogoń Śmigiel Gminna Akademia Piłkarska Uczniowski Klub Siatkarski Szkolne Schronisko Młodzieżowe Śmigielskie Towarzystwo Cyklistów
Lokalizacja przedsięwzięcia
Stadion Miejski przy ul. Konopnickiej (na obszarze rewitalizacji)
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
<ul style="list-style-type: none"> – niski poziom integracji mieszkańców, – starzenie się społeczeństwa, zwiększenie zapotrzebowania na usługi społeczne dla osób starszych i ze szczególnymi potrzebami,

- problemy psychologiczne i społeczne wśród dzieci i młodzieży, zanikanie więzi społecznych, izolacja, wykluczenie społeczne,
- niska dostępność obiektów sportowych,
- niewystarczające zagospodarowanie i wykorzystanie potencjału istniejących miejsc i obiektów,
- zły stan techniczny obiektów sportowo-rekreacyjnych.

Cel przedsięwzięcia

Celem Projektu Zintegrowanego nr 2 jest stworzenie kompleksu sportowego, umożliwiającego rozwój umiejętności w zakresie wielu dyscyplin sportowych oraz poprawa stanu technicznego istniejących obiektów. Dzięki przeprowadzonym działaniom kompleks będzie odpowiadał na potrzeby lokalnej społeczności, stanowiąc miejsce spotkań, integracji i rozwoju aktywności fizycznej dla wszystkich grup społecznych.

Zakres realizowanych zadań

W ramach projektu przeprowadzone zostaną prace infrastrukturalne związane z poprawą stanu technicznego Stadionu Miejskiego w Śmiglu. Obecny zły stan techniczny obiektu uniemożliwia pełne wykorzystanie jego potencjału jako centrum aktywności mieszkańców, a także wydatnie wpływa na komfort i bezpieczeństwo użytkownika obiektu. W oparciu o przeprowadzone prace, rozszerzona zostanie oferta zajęć i wydarzeń, pozwalająca na korzystanie ze Stadionu nie tylko klubom sportowym. Oferta będzie tworzona w porozumieniu i współpracy z lokalną społecznością.

Moduł I: Modernizacja Stadionu Miejskiego w Śmiglu

W ramach modułu I przeprowadzone zostaną prace remontowe w następującym zakresie:

- odnowienie murawy boiska treningowego, wraz z rozbudową systemu nawadniania,
- rozbudowa zadaszonych trybun, wraz z modernizacją istniejących,
- modernizacja systemu nagłośnienia i oświetlenia stadionu,
- kompleksowa modernizacja i rozbudowa budynku socjalnego,
- budowa boiska do siatkówki plażowej wraz z oświetleniem,
- doposażenie obiektu w niezbędne narzędzia i wyposażenie, m.in.: kosiarkę, przenośne bramki do piłki nożnej, siatki do bramek i siatkówki, słupki boiskowe, piłki itp.,
- zagospodarowanie terenu wokół stadionu miejskiego poprzez montaż obiektów małej architektury (stojaki na rowery, ławki, kosze na śmieci, itp.) oraz wprowadzenie nowych nasadzeń zieleni niskiej i wysokiej.

Przeprowadzone działania pozwolą rozszerzyć zakres wykorzystania obiektu, a także wpłyną na bezpieczeństwo jego użytkowników. Rozbudowane trybuny, wraz ze zmodernizowanym systemem nagłośnienia pozwolą rozwijać wydarzenia gminne, w oparciu o zmodernizowaną infrastrukturę.

Ze względu na szeroki zakres prac, będą one prowadzone w podziale na etapy. W pierwszej kolejności podjęte zostaną działania mające bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo użytkowników obiektu.

Moduł II: Wprowadzenie szerokiej oferty zajęć i wydarzeń dla mieszkańców

W ramach modułu II przewiduje się wprowadzenie bogatej oferty zajęć i wydarzeń dedykowanych nie tylko dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, ale całej społeczności gminnej. W oparciu o zmodernizowaną infrastrukturę wprowadzona zostanie regularna oferta zajęć dedykowana zarówno dla osób starszych jak i dzieci, młodzieży czy dorosłych, pozwalająca również na integrację międzypokoleniową. Planuje się organizację m.in.: treningów biegowych, treningów lekkoatletycznych (skok w dal, trójskok, pchnięcie kulą itp.), zajęć fitness, zajęć z jogi z dostosowaniem oferty zajęć dla osób starszych i ze szczególnymi potrzebami. Dzięki sąsiedztwu Szkoły Podstawowej przewiduje się również organizację szkolnych wydarzeń sportowych: szkolnych i międzyszkolnych olimpiad i turniejów sportowych.

Odnowiona i utworzona infrastruktura nadal będzie służyć również lokalnym klubom i sekcjom sportowym, tj. Pogoń Śmigiel czy Uczniowski Klub Siatkarek.

Przytoczone zostały przykładowe możliwości jakie będzie ze sobą niosła realizacja przedsięwzięcia. Dokładna oferta zajęć i wydarzeń będzie podlegała konsultacjom społecznym, aby w pełni odpowiadać bieżącemu zapotrzebowaniu oraz przyciągać jak największą liczbę uczestników. Jednocześnie działania te mają prowadzić do pobudzania oddolnych inicjatyw i wspierać zaangażowanie społeczne w ogólnogminne projekty i przedsięwzięcia. W oparciu o przeprowadzone konsultacje oraz zgłoszone propozycje zostanie utworzony kalendarz regularnych zajęć oraz wydarzeń i imprez, który zostanie opublikowany na stronie internetowej Urzędu Miejskiego.

Przygotowany kalendarz będzie podlegał nowelizacji w każdym kolejnym sezonie letnim.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

W ramach realizacji projektu zintegrowanego nr 2 zlikwidowane zostaną występujące bariery architektoniczne, umożliwiając swobodne korzystanie z infrastruktury osobom z niepełnosprawnością i osobom ze szczególnymi potrzebami. W ramach prac przy budynku socjalnym zapewniony zostanie dostęp do szatni oraz węzła sanitarnego. Również w zakresie tworzonego kalendarza, przewiduje się ofertę zajęć dedykowanych dla osób z niepełnosprawnością i szczególnymi potrzebami, tak aby aktywnie przeciwdziałać zjawisku marginalizacji i alienacji.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

- 1.1. Integracja międzypokoleniowa i wspieranie włączenia społecznego
- 1.2. Poprawa dostępności i jakości oferty sportowo-rekreacyjnej dedykowanej różnym grupom wiekowym
- 3.1. Poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych
- 3.2. Zwiększenie wykorzystania istniejących obiektów publicznych
- 3.3. Kreowanie miejsc sprzyjających integracji społecznej
- 3.5. Poprawa jakości powietrza i estetyki budynków publicznych, poprzez ich modernizację

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Moduł I: 6 500 000,00 zł

Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia

Moduł I: 2024-2025

Moduł II: 2025-2033

Moduł III: 1 300 000,00 zł Łącznie: 7 800 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	
Prognozowane rezultaty	
Wskaźniki produktu	Wartość
Liczba organizowanych zawodów sportowych	20 szt./rok
Liczba obiektów poddanych rewitalizacji	1 szt.
Wskaźniki rezultatu	Wartość
Liczba osób biorących udział w regularnych zajęciach sportowych w ramach wprowadzonego kalendarza	50 os./miesięcznie
Liczba osób korzystających z infrastruktury stadionu miejskiego	500 os./rok
Sposób oceny prognozowanych rezultatów	
Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 3
Orlik jak nowy
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Śmigiel
Potencjalni partnerzy
Ośrodek Kultury Fizycznej i Rekreacji Szkoła Podstawowa im. Konstytucji 3 Maja w Śmiglu Klub Sportowy Pogoń Śmigiel Gminna Akademia Piłkarska
Lokalizacja przedsięwzięcia
Kompleks boisk sportowych przy ul. Konopnickiej (na obszarze rewitalizacji)
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
<ul style="list-style-type: none"> – przestępczość, obserwowana wśród dorosłych i młodzieży, – niski poziom integracji mieszkańców, – problemy psychologiczne i społeczne wśród dzieci i młodzieży, – niewystarczające zagospodarowanie i wykorzystanie potencjału istniejących miejsc i obiektów, – zły stan techniczny obiektów sportowo-rekreacyjnych, – niska dostępność obiektów sportowych.
Cel przedsięwzięcia
Celem Projektu Zintegrowanego nr 3 jest utrzymanie i rozwinięcie oferty spędzania czasu wolnego. Realizacja zaplanowanych działań przyczyni się do lepszego wykorzystania obiektu, wpływając na możliwości spędzania czasu wolnego na obszarze rewitalizacji oraz aktywizując szczególnie młodzież i dzieci.

Zakres realizowanych zadań

Kompleks obiektów sportowych przy ul. Konopnickiej jest jednym z najchętniej wykorzystywanych miejsc aktywności fizycznej w Śmiglu. Według szacunków Urzędu Miejskiego z obiektu korzysta ok. 2 tys. mieszkańców miesięcznie. Ze względu na zły stan techniczny obiektu oraz braki infrastrukturalne, niezbędne jest podjęcie działań remontowych. Prace w ramach projektu zintegrowanego zostały podzielone na dwa moduły.

Moduł I: Kompleksowa modernizacja kompleksu boisk

- W ramach modułu I przeprowadzone zostaną prace remontowe w następującym zakresie: czyszczenia i konserwacji nawierzchni ze sztucznej trawy boiska do piłki nożnej, naprawy i uzupełnienia ubytków nawierzchni boiska wielofunkcyjnego,
- wykonania i konserwacji nawierzchni poliuretanowej na boisku wielofunkcyjnym,
- dostawy i montażu siedzisk na trybunach przy boisku do koszykówki,
- wymiany tablic i obręczy kosza do koszykówki,
- wymiany siatki istniejącego piłkochwytu (2 sztuki),
- naprawy ogrodzenia i piłkochwytów,
- montażu poręczy dla niepełnosprawnych przy boisku do koszykówki,
- wymiany opraw oświetlenia zewnętrznego na oświetlenie LED.

Przeprowadzone działania pozwolą utrzymać i rozszerzyć wykorzystanie obiektu, a także wpłyną na bezpieczeństwo jego użytkowników. Pozwoli to na organizację wydarzeń gminnych, w oparciu o zmodernizowaną infrastrukturę.

Moduł II: Rozwijane oferty zajęć dla mieszkańców

Dzięki wykonanym działaniom infrastrukturalnym planuje się utrzymanie i rozwijanie oferty zajęć dla mieszkańców, uwzględniającej m.in.: cykliczne treningi piłkarskie, koszykarskie, zajęcia z piłki ręcznej czy unihokeja. Są to przykładowe możliwości jakie będzie ze sobą niosła realizacja powyższego przedsięwzięcia.

Dokładna oferta będzie opracowana na późniejszym etapie w powiązaniu i uzupełnieniu oferty realizowanej w ramach Projektu Zintegrowanego nr 2. Wprowadzony zostanie kalendarz regularnych zajęć i wydarzeń, który ponownie zostanie udostępniony na stronie internetowej Urzędu Miejskiego.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

W ramach realizacji projektu zintegrowanego nr 3 zastosowane zostanie projektowanie uniwersalne, zapewniające swobodny dostęp do obiektu dla wszystkich grup społecznych.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

- 1.1. Integracja międzypokoleniowa i wspieranie włączenia społecznego
- 1.2. Poprawa dostępności i jakości oferty sportowo-rekreacyjnej dedykowanej różnym grupom wiekowym
- 3.1. Poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych
- 3.2. Zwiększenie wykorzystania istniejących obiektów publicznych
- 3.3. Kreowanie miejsc sprzyjających integracji społecznej

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 500 000,00 zł Moduł III: 100 000,00 zł łącznie: 600 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	Moduł I: 2024-2026 Moduł II: 2026-2033
Prognozowane rezultaty	
Wskaźniki produktu	Wartość
Liczba organizowanych zawodów sportowych	10 szt./rok
Wskaźniki rezultatu	Wartość
Liczba osób korzystających z infrastruktury obiektu	2 500 os./rok
Sposób oceny prognozowanych rezultatów	
Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 4
Śmigamy z nauką
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Śmigiel
Potencjalni partnerzy
Szkoła Podstawowa im. Konstytucji 3 Maja w Śmiglu Ośrodek Kultury Fizycznej i Rekreacji Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Śmiglu Uczniowski Klub Siatkarek Klub Sportowy Polonia Śmigiel Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych Inga
Lokalizacja przedsięwzięcia
Szkoła Podstawowa im. Konstytucji 3 Maja w Śmiglu (na obszarze rewitalizacji)
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
<ul style="list-style-type: none"> – przestępczość, obserwowana wśród dorosłych i młodzieży, – uzależnienia, – zanik więzi społecznych, – niska świadomość ekologiczna mieszkańców, – problemy psychologiczne i społeczne wśród dzieci i młodzieży, – niedostateczna liczba miejsc atrakcyjnego spędzania czasu wolnego, w szczególności dla dzieci i młodzieży, – niska dostępność obiektów sportowych, – brak obiektów sportowych umożliwiających całoroczną aktywność,

- niewystarczające zagospodarowanie i wykorzystanie potencjału istniejących miejsc i obiektów.

Cel przedsięwzięcia

Celem projektu zintegrowanego nr 4 jest stworzenie przestrzeni rekreacyjnej na terenie szkolnym, która pozwoli dzieciom i młodzieży na odpoczynek podczas długiego dnia nauki. Ponadto, utworzona ścieżka edukacyjna będzie wspomagała edukację ekologiczną, co pozytywnie wpłynie na aspekt środowiskowy obszaru rewitalizacji. Obiekt będzie również udostępniony dla innych grup społecznych, po godzinach funkcjonowania placówki oświatowej, umożliwiając zacieśnianie więzi między rodzinami, sąsiadami czy znajomymi. Przedstawione działania pozwolą w pełni wykorzystać potencjał tkwiący w terenie szkolnym, zapewniając atrakcyjne formy spędzania czasu wolnego, rekreacji i uprawiania sportu.

Zakres realizowanych zadań

Szkoła Podstawowa im. Konstytucji 3 Maja w Śmiglu dysponuje niezagospodarowanym terenem, którego wykorzystanie może pozytywnie wpłynąć na jakość życia mieszkańców, w szczególności zaś uczniów placówki. W ramach projektu zintegrowanego, realizowane będą dwa moduły.

Moduł I: Zagospodarowanie terenu przy Szkole Podstawowej

W ramach modułu I przeprowadzone zostaną prace infrastrukturalne w następującym zakresie:

- rozbiórka istniejących elementów (murki, nawierzchnia z płyt żelbetowych itp.),
- budowa boiska o nawierzchni tartanowej, z możliwością nadbudowy lodowiska w sezonie zimowym,
- stworzenie ekologicznej ścieżki edukacyjnej,
- wykonanie energooszczędnego oświetlenia terenu,
- wyposażenie terenu w obiekty małej architektury i urządzenia rekreacyjne,
- wyznaczenie ścieżek pieszych,
- uzupełnienie nasadzeń niskich.

Moduł II: Edukacja ekologiczna i sportowa

W ramach modułu drugiego planowane są działania w oparciu o utworzoną infrastrukturę. W sezonie letnim dzieci i młodzież będą korzystały ze ścieżki ekologicznej rozwijając swoją wiedzę środowiskową. Z kolei w sezonie zimowym, lodowisko będzie służyło nauce jazdy na łyżwach, np. w ramach zajęć z wychowania fizycznego.

Poza rozwojem oferty szkolnej dedykowanej dzieciom i młodzieży, powstała infrastruktura będzie ogólnodostępna (po zamknięciu placówki szkolnej). W ramach zajęć popołudniowych planuje się:

- prowadzenie zajęć z zakresu nauki jazdy na łyżwach,
- prowadzenie zajęć sportowych, m.in.: hokej, jazda figurowa, jazda na czas itp.,
- organizację nowych wydarzeń gminnych: np. potańcówek na łyżwach, konkursów jazdy na łyżwach itp.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

W ramach realizacji projektu zintegrowanego nr 4 nowo zagospodarowany teren będzie pozbawiony barier architektonicznych, umożliwiając swobodne przemieszczanie się osób ze szczególnymi potrzebami i osób z niepełnosprawnościami.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

- 1.1. Integracja międzypokoleniowa i wspieranie włączenia społecznego
- 1.2. Poprawa dostępności i jakości oferty sportowo-rekreacyjnej dedykowanej różnym grupom wiekowym
- 1.3. Poprawa dostępności i jakości oferty kulturalno-edukacyjnej dedykowanej różnym grupom wiekowym
- 1.4. Kształtowanie postaw obywatelskich
- 3.1. Poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych
- 3.2. Zwiększenie wykorzystania istniejących obiektów publicznych
- 3.3. Kreowanie miejsc sprzyjających integracji społecznej

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 4 550 000,00 zł Moduł II: 650 000,00 zł Łącznie: 5 200 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	Moduł I: 2024-2027 Moduł II: 2027-2033

Prognozowane rezultaty

Wskaźniki produktu	Wartość
Liczba obiektów poddanych rewitalizacji	2 szt.
Powierzchnia zagospodarowanych terenów	2 000 m ²
Wskaźniki rezultatu	Wartość
Liczba osób korzystających z ekologicznej ścieżki edukacyjnej	50 os./rok
Liczba osób korzystających z boiska/lodowiska	500 os./rok

Sposób oceny prognozowanych rezultatów

Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 5

Małe drzwi do wielkich możliwości

Nazwa wnioskodawcy

Gmina Śmigiel
Potencjalni partnerzy
Przedszkole w Śmiglu, ul. Leszczyńska 13
Lokalizacja przedsięwzięcia
ul. Leszczyńska 13, Śmigiel (na obszarze rewitalizacji)
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
<ul style="list-style-type: none"> – starzenie się społeczeństwa, – wysoki poziom bezrobocia na obszarze rewitalizacji, – ubóstwo, – problemy psychologiczne i społeczne wśród dzieci i młodzieży, – niska świadomość ekologiczna mieszkańców, – niska emisja pogarszająca jakość powietrza atmosferycznego, – niska efektywność energetyczna budynków, – zły stan techniczny obiektów publicznych.
Cel przedsięwzięcia
<p>Na obszarze rewitalizacji zdiagnozowano występowanie problemów w zakresie bezrobocia oraz ubóstwa. Celem projektu zintegrowanego nr 5 jest zwiększenie dostępności oraz poprawa jakości świadczonych usług opiekuńczo-wychowawczych w ramach edukacji przedszkolnej. Wyższe upowszechnienie opieki przedszkolnej wraz z wysoką jakością świadczonych usług pozytywnie wpłynie na możliwość powrotu rodziców na rynek pracy, niwelując obserwowane zjawisko bezrobocia i towarzyszącego mu ubóstwa.</p>
Zakres realizowanych zadań
<p>Projekt zintegrowany nr 5 skupiony jest wokół poprawy infrastruktury przedszkolnej, w budynku przy ul. Leszczyńskiej 13 w Śmiglu.</p> <p>Zakres rzeczowy projektu obejmuje trzy moduły:</p> <p>Moduł I: Kompleksowa modernizacja budynku Przedszkola przy ul. Leszczyńskiej 13 wraz z dostosowaniem do potrzeb osób z niepełnosprawnością i szczególnymi potrzebami</p> <p>W ramach modułu I przeprowadzone zostaną prace infrastrukturalne w następującym zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymiana instalacji: elektrycznej, centralnego ogrzewania i wodociągowej, ▪ remont wnętrza budynku, uwzględniający ich przeznaczenie, w szczególności: wyrównanie i malowanie ścian wewnętrznych, wymianę wykładzin podłogowych, wymianę lub renowację stolarki okiennej i drzwiowej, zabezpieczenie elementów potencjalnie niebezpiecznych dla dzieci (gniazdka, narożniki itp.), ▪ montaż zewnętrznego szybu windowego, wraz z dodatkową hydroizolacją ścian pod stelaż szybu, ▪ dostosowanie pomieszczeń, w tym sanitariatów do potrzeb osób z niepełnosprawnością i szczególnymi potrzebami. <p>Moduł II: Zagospodarowanie terenu zewnętrznego</p>

W ramach modułu II przewiduje się prace związane z zagospodarowaniem terenu zewnętrznego na potrzeby edukacyjne, rekreacyjne i aktywizujące dla dzieci. W ramach modułu przewiduje się przeprowadzenie następujących prac:

- funkcjonalizację przestrzeni poprzez wprowadzenie strefowania,
- utworzenie naukowego zakątka na świeżym powietrzu – wraz z sezonowym zadaszeniem w postaci pergoli ogrodowej, wyposażonego w gry i zabawy edukacyjne,
- utworzenie ekologicznego placu zabaw, wyposażonego w elementy gimnastyczne,
- utworzenie strefy wypoczynku, umożliwiającej drzemkę, ciche słuchanie muzyki lub czytanki, wraz z hamakami dla dzieci,
- utworzenie strefy ekologicznej, wraz z ogródkami ziołowymi i warzywnymi, przeznaczonymi do uprawy przez dzieci,
- wyznaczenie i utwardzenie ciągów pieszych,
- uzupełnienie nasadzeń zieleni niskiej i wysokiej,
- wyposażenie terenu w obiekty małej architektury: ławki, kosze na śmieci,
- wyposażenie terenu zewnętrznego w energooszczędne oświetlenie wraz z punktami monitoringu.

Moduł III: Rozwój dostępności i jakości kształcenia przedszkolnego

Dzięki realizacji działań inwestycyjnych, przewiduje się rozwój oferty przedszkolnej o zajęcia z zakresu:

- edukacji ekologicznej – w oparciu o powstałe ogrody,
- aktywności fizycznej – w oparciu o powstały plac zabaw wraz z urządzeniami gimnastycznymi,
- wyciszenia i właściwej higieny pracy – w oparciu o powstałą strefę wypoczynkową,
- edukacji włączającej – dzięki dostosowaniu zarówno budynku jak i terenu zewnętrznego do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami i osób z niepełnosprawnością możliwa jest integracja dzieci.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Projekt łączy w sobie działania infrastrukturalne i nieinfrastrukturalne dedykowane osobom, w szczególności dzieciom z niepełnosprawnościami. Dzięki poczynionym pracom budynek, a także wszelkie strefy aktywności na wolnym powietrzu będą w pełni dostępne dla osób z niepełnosprawnościami.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

- 1.1. Integracja międzypokoleniowa i wspieranie włączenia społecznego
- 1.2. Poprawa dostępności i jakości oferty sportowo-rekreacyjnej dedykowanej różnym grupom wiekowym
- 1.3. Poprawa dostępności i jakości oferty kulturalno-edukacyjnej dedykowanej różnym grupom wiekowym
- 1.4. Kształtowanie postaw obywatelskich
- 3.1. Poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych
- 3.2. Zwiększenie wykorzystania istniejących obiektów publicznych
- 3.3. Kreowanie miejsc sprzyjających integracji społecznej

3.4. Poprawa różnorodności ekosystemów – rewaloryzacja terenów zieleni	
3.5. Poprawa jakości powietrza i estetyki budynków publicznych, poprzez ich modernizację	
Ramy realizacji przedsięwzięcia	
Szacowana wartość przedsięwzięcia	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 10 000 000,00 zł Moduł II: 1 000 000,00 zł Moduł III: 0,00 zł łącznie: 11 000 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	Moduł I: 2024-2026 Moduł II: 2025-2026 Moduł III: 2026-2033
Prognozowane rezultaty	
Wskaźniki produktu	Wartość
Liczba obiektów poddanych rewitalizacji	1 szt.
Powierzchnia zagospodarowanych terenów	1 000 m ²
Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością i szczególnymi potrzebami	1 szt.
Wskaźniki rezultatu	Wartość
Liczba nowych miejsc opieki przedszkolnej (w tym dla dzieci z niepełnosprawnością)	15 miejsc
Liczba osób korzystających z utworzonych stref	100 os./rok
Sposób oceny prognozowanych rezultatów	
Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 6
Na spotkanie wstęp! – adaptacja budynku Harcówki i obiektów po dawnej gazowni na cele społeczne
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Śmigiel
Potencjalni partnerzy
Hufiec Związku Harcerstwa Polskiego Śmigiel im. dr. Franciszka Witaszka Ośrodek Pomocy Społecznej w Śmiglu Zakład Komunalny w Śmiglu Organizacje pozarządowe Przedsiębiorcy
Lokalizacja przedsięwzięcia
Budynek Harcówki, ul. Lipowa 26 w Śmiglu, teren dawnej Gazowni, ul. hm. Łukomskiego (na obszarze rewitalizacji)
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia

- niski poziom aktywności społecznej mieszkańców,
- niski poziom zaangażowania społecznego i integracji mieszkańców,
- wysoki udział osób z niepełnosprawnościami, zagrożonych wykluczeniem społecznym lub marginalizacją,
- wysoki poziom bezrobocia i powiązanego z nim ubóstwa,
- starzenie się społeczeństwa,
- osłabienie więzi rodzinnych, izolacja, wykluczenie społeczne,
- problemy psychologiczne i społeczne wśród dzieci i młodzieży,
- niedostatecznie rozbudowana oferta społeczna, kulturalna i rekreacyjna dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów,
- słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw, prowadzących działalność w niektórych częściach obszaru rewitalizacji,
- występowanie nieużytkowanych obiektów, które utraciły swoje pierwotne funkcje,
- niska efektywność energetyczna budynków,
- zły stan techniczny obiektów publicznych.

Cel przedsięwzięcia

Realizacja projektu zintegrowanego nr 7 ma na celu rozwój społeczeństwa obywatelskiego z uwzględnieniem osób starszych, zależnych czy narażonych na wykluczenie społeczne. Międzypokoleniowa integracja wśród idei niesienia pomocy, wsparcia i realizacji wspólnych działań na rzecz lokalnej społeczności jest założonym celem realizacji przedsięwzięcia. W tym wypadku, ważne jest również wzmocnienie więzi rodzinnych, czy poczucia odpowiedzialności wśród osób młodych – nie tylko za własny dom, rodzinę, ale również przyszłość Śmigła. Modernizacji zostaną poddane obiekty zabytkowe, powiązane ze sobą przestrzennie, co dodatkowo wpłynie pozytywnie na zdiagnozowane problemy w sferze technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji zyskają nowe obiekty i przestrzenie służące zaspokajaniu głównie potrzeb społecznych, kulturalnych i edukacyjnych.

Zakres realizowanych zadań

Projekt zintegrowany nr 7 uwzględnia zarówno działania infrastrukturalne, jak i społeczno-kulturalne. W pierwszej kolejności niezbędne będzie przeprowadzenie prac remontowo-adaptacyjnych, umożliwiających nadanie nowych funkcji budynkowi Harcówki. Obecnie ze względu na zły stan techniczny większej części budynku, wykorzystywana jest tylko jedna sala przez Hufiec Związku Harcerstwa Polskiego Śmigiel. Sale i pomieszczenia mają mieć wielofunkcyjny charakter umożliwiający codzienną pracę, ale też organizację różnej wielkości wydarzeń, szkoleń czy zajęć. W kolejnym etapie przewiduje się stopniowe wdrażanie kolejnych form działalności. Ponadto przewiduje się remont wnętrza budynku z uwzględnieniem ich dotychczasowego przeznaczenia oraz zachowaniem obecnych funkcji tj. Harcówki, Komendy Hufca, miejsca warsztatowego oraz magazynu sprzętu niezbędnej do działania Hufca ZHP Śmigiel. Budynek dawnej gazowni, pochodzący z 1902 roku zostanie z kolei siedzibą tworzonego Muzeum Gazownictwa, w nawiązaniu do swojego historycznego przeznaczenia. Mieścić będzie pomieszczenia wystawiennicze i ekspozycyjne wraz z zabytkową infrastrukturą gazowniczą.

Zakres rzeczowy projektu obejmuje sześć modułów:

Moduł I: Kompleksowe prace remontowo-adaptacyjne budynku Harcówki

W ramach modułu I przeprowadzone zostaną prace infrastrukturalne w następującym zakresie:

- wymiana instalacji: elektrycznej, centralnego ogrzewania i wodociągowej,
- prace restauracyjno-konserwatorskie w obrębie elewacji budynku, poszycia dachowego, obróbek blacharskich,
- remont wnętrza budynku, uwzględniający ich przeznaczenie, w szczególności: wyrównanie i malowanie ścian wewnętrznych, wymianę wykładzin podłogowych, wymianę lub renowację stolarki okiennej i drzwiowej,
- montaż zewnętrznego szybu windowego, wraz z dodatkową hydroizolacją ścian pod stelaż szybu,
- dostosowanie pomieszczeń, w tym sanitariatów do potrzeb osób z niepełnosprawnością i szczególnymi potrzebami,
- kompleksowe wyposażenie budynku w niezbędne meble i przybory, m.in.: stoły, krzesła, biurka, komputery, drukarki, projektory, itp.

Moduł II: Kompleksowe prace remontowo-adaptacyjne obiektów po dawnej gazowni

W ramach modułu II przeprowadzone zostaną prace infrastrukturalne w następującym zakresie:

- wymiana instalacji: elektrycznej, centralnego ogrzewania i wodociągowej,
- prace restauracyjno-konserwatorskie w obrębie elewacji budynku, poszycia dachowego, obróbek blacharskich,
- remont wnętrza budynku, uwzględniający ich przeznaczenie, w szczególności: wyrównanie ścian wewnętrznych, odtworzenie lub renowację stolarki okiennej i drzwiowej,
- dostosowanie pomieszczeń, w tym sanitariatów do potrzeb osób z niepełnosprawnością i szczególnymi potrzebami.
- prace remontowo- konserwatorskie urządzeń gazowych.

Moduł III: Utworzenie Międzypokoleniowego Centrum Aktywności Społecznej

W ramach modułu III w części budynku utworzone zostanie Międzypokoleniowe Centrum Aktywności Społecznej. MCAS ma stanowić skupisko i zaplecze dla organizacji pozarządowych, wspierać rozwój społeczeństwa obywatelskiego oraz rozwijać dialog społeczny i współpracę między organizacjami pozarządowymi a władzami Gminy. Stowarzyszenia, fundacje, mieszkańcy czy przedsiębiorcy będą mogli skorzystać z oferty MCAS w zakresie:

- możliwości nieodpłatnego skorzystania z sal szkoleniowych, konferencyjnych, konsultacyjnych,
- możliwości nieodpłatnego skorzystania ze stanowiska pracy wyposażonego w podstawowe sprzęty biurowe (biurko, krzesło, komputer z dostępem do sieci Internet, itp.),
- możliwości nieodpłatnego skorzystania ze sprzętów biurowych: kserokopiarek, drukarek, komputerów, rzutników, mikrofonów itp.

Ponadto, MCAS będzie działał w obszarach:

- organizacji warsztatów i szkoleń: z zakresu rozwijania kompetencji emocjonalno-społecznych, aktywizacji zawodowej, umiejętności radzenia sobie ze stresem, warsztatów rodzicielskich, zajęć z zakresu istoty działania organizacji pozarządowych, rozwijania umiejętności społecznych,
- konsultacji merytorycznych i prawnych: z zakresu pozyskiwania funduszy zewnętrznych, pisanie wniosków i ofert na realizację zadań publicznych, zarządzania organizacją pozarządową, pracy projektowej, prawnych uwarunkowań prowadzenia działalności, tworzenia statutów, prowadzenia zbiorów publicznych itp.,
- promocji: promowanie organizacji pozarządowych poprzez wydawany newsletter z zakresu działalności MCAS, udostępnienie tablic i standów ogłoszeniowych, stworzenie strony internetowej MCAS i mediów społecznościowych jednostki, pomoc w nawiązywaniu kontaktów między mieszkańcami a organizacjami, wsparcie w poszukiwaniu ewentualnych sponsorów itp.
- rozwoju społeczeństwa obywatelskiego: włączanie się w przygotowanie i realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zachęcanie do podejmowania aktywności społecznej na obszarze rewitalizacji, wspieranie i koordynowanie tej aktywności, wspieranie idei wolontariatu, w tym pomoc seniorom i osobom z niepełnosprawnościami.

W ramach prowadzonych warsztatów i szkoleń przewiduje się ich dostosowanie do różnych grup wiekowych: dzieci, młodzieży, seniorów czy dorosłych. Ponadto, w ofercie warsztatowej uwzględnione zostaną zajęcia integrujące różne grupy wiekowe.

Moduł IV: Rozwój usług rehabilitacji

W pozostałej części budynku zostaną ulokowane salki rehabilitacyjne oraz utworzona zostanie wypożyczalnia specjalistycznego sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego pod pieczę Ośrodka Pomocy Społecznej. Z tego względu konieczny będzie również zakup niezbędnego sprzętu. Dzięki temu rozwinięta zostanie oferta usług społecznych, w tym usług senioralnych.

Moduł V: Utworzenie „Muzeum Gazownictwa”

W ramach modułu V w odrestaurowanym budynku dawnej gazowni planuje się utworzenie Muzeum Gazownictwa, które będzie stanowiło nawiązanie do wcześniejszej funkcji budynku. Przewiduje się możliwość nieodpłatnego zwiedzania obiektów, a także wykorzystanie przygotowanej wystawy na potrzeby edukacyjne dla uczniów gminnych szkół. W ramach utworzonego Muzeum, obiekt będzie wykorzystywany w zakresie:

- edukacji i kultury: poprzez możliwość zwiedzania Muzeum, prowadzenie lekcji oraz wykładów w zakresie historii gazownictwa, gazownictwa w regionie, rozwoju technicznego itp.,
- gospodarki: poprzez utworzenie Muzeum powstaną nowe miejsca pracy, przewiduje się również możliwość organizacji odpłatnego zwiedzania zamkniętego obiektu.

Moduł VI: Połączenie i zagospodarowanie terenu za budynkami Harcówki i Gazowni

W ramach modułu VI planowane są działania w zakresie:

- uporządkowania terenów zewnętrznych wraz z ich połączeniem,
- wyposażenia terenu w urządzenia do street workout'u,
- wyposażenia terenu w obiekty małej architektury: ławki, kosze na śmieci, stojaki na rowery itp.,
- montażu oświetlenia terenu,
- nowych nasadzeń zieleni niskiej i wysokiej.

Zagospodarowana przestrzeń zewnętrzna będzie stanowiła miejsce wypoczynku i rekreacji dla osób korzystających z kompleksu, będzie również ogólnodostępna dla mieszkańców obszaru rewitalizacji jak i całej Gminy.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Obiekty oraz ich najbliższe otoczenie po przeprowadzonych pracach będą w pełni dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i osób ze szczególnymi potrzebami. Obiekty pozbawione zostaną barier architektonicznych. Zostaną również wyposażone w oznaczenia w języku Braille'a.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

- 1.1. Integracja międzypokoleniowa i wspieranie włączenia społecznego
- 1.2. Poprawa dostępności i jakości oferty sportowo-rekreacyjnej dedykowanej różnym grupom wiekowym
- 1.3. Poprawa dostępności i jakości oferty kulturalno-edukacyjnej dedykowanej różnym grupom wiekowym
- 1.4. Kształtowanie postaw obywatelskich
- 2.1. Rewitalizacja obiektów zabytkowych i cennych kulturowo
- 2.2. Wsparcie i ochrona dziedzictwa lokalnego
- 2.3. Promocja walorów historyczno-kulturowych
- 2.4. Kształtowanie tożsamości lokalnej w oparciu o elementy dziedzictwa kulturowego
- 3.1. Poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych
- 3.2. Zwiększenie wykorzystania istniejących obiektów publicznych
- 3.3. Kreowanie miejsc sprzyjających integracji społecznej
- 3.5. Poprawa jakości powietrza i estetyki budynków publicznych, poprzez ich modernizację

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 6 500 000,00 zł	Moduł I: 2024-2028
Moduł II: 6 500 000,00 zł	Moduł II: 2024-2028
Moduł III: 2 500 000,00 zł	Moduł III: 2028-2033
Moduł IV: 500 000,00 zł	Moduł IV: 2028-2033
Moduł V: 3 000 000,00 zł	Moduł V: 2028-2033
Moduł VI: 1 000 000,00 zł	Moduł VI: 2028
łącznie: 20 000 000,00 zł	

(szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	
Prognozowane rezultaty	
Wskaźniki produktu	Wartość
Liczba obiektów poddanych rewitalizacji	2 szt.
Liczba zainstalowanych dźwigów osobowych	1 szt.
Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością i szczególnymi potrzebami	2 szt.
Liczba organizowanych zajęć, szkoleń, warsztatów	30 szt./rok
Liczba sztuk sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego podlegająca wypożyczeniu	100 szt.
Wskaźniki rezultatu	Wartość
Liczba osób korzystających z wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i medycznego	100 os./rok
Liczba uczestników szkoleń, warsztatów, zajęć	500 os./rok
Liczba osób uczęszczających na rehabilitację	50 os./rok
Sposób oceny prognozowanych rezultatów	
Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 7
Dumni ze swojej historii
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Śmigiel
Potencjalni partnerzy
Centrum Kultury w Śmiglu Ośrodek Kultury Fizycznej i Rekreacji Szkoła Podstawowa w Śmiglu Przedszkole w Śmiglu Fundacja Na Rzecz Ochrony Zabytków Ziemi Śmigielskiej Śmigielskie Towarzystwo Kulturalne Kurkowe Bractwo Strzeleckie ZHP w Śmiglu Zakład Komunalny
Lokalizacja przedsięwzięcia
Park Miejski, Wzgórze Wiatrakowe, dawny cmentarz ewangelicki (na obszarze rewitalizacji)
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia

- niski poziom tożsamości lokalnej,
- zanik więzi społecznych,
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców,
- niewystarczające zagospodarowanie i wykorzystanie potencjału istniejących miejsc i obiektów,
- zły stan techniczny obiektów zabytkowych.

Cel przedsięwzięcia

Celem projektu zintegrowanego jest kompleksowa rewaloryzacja i zagospodarowanie wzgórza wiatrakowego oraz Parku Miejskiego w Śmiglu, a także terenu dawnego cmentarza ewangelickiego. Zielone przestrzenie mają służyć integracji społeczności lokalnej, a także poszerzeniu oferty społeczno-kulturalnej na obszarze rewitalizacji. Przestrzenie te stanowią zarówno o wielowątkowej i wielokulturowej historii Śmigła, obecnie zaś są szeroko rozpoznawalną wizytówką miasta. Ich właściwe zagospodarowanie umożliwi organizację cyklicznych spotkań, warsztatów, kursów i imprez sprzyjających aktywizacji i budowaniu lokalnej tożsamości. Działania prowadzone w ramach projektu zintegrowanego nr 7 przyczynią się również do ochrony zabytków.

Zakres realizowanych zadań

Przedmiotem projektu jest kompleksowa rewaloryzacja Parku Miejskiego, wzgórza wiatrakowego oraz dawnego cmentarza ewangelickiego, wraz z wyposażeniem w niezbędną infrastrukturę. Stworzone zaplecze umożliwi organizację spotkań, warsztatów oraz imprez dla lokalnej społeczności.

Zakres rzeczowy projektu obejmuje trzy moduły:

Moduł I: Kompleksowa rewaloryzacja Parku Miejskiego w Śmiglu oraz wzgórza wiatrakowego

Zakres prac będzie obejmował działania infrastrukturalne, mające na celu przywrócenie walorów przyrodniczych i krajobrazowych, a także poprawę funkcjonalności i bezpieczeństwa w obrębie terenów zieleni. Działania inwestycyjne obejmą:

- oczyszczenie stawów w obrębie Parku Miejskiego,
- odtworzenie regulacji istniejących ścieżek parkowych,
- wyposażenie terenu w obiekty małej architektury: ławki, kosze na śmieci, stojaki na rowery,
- nowe nasadzenia zieleni niskiej i wysokiej, wraz z pielęgnacją istniejącej roślinności,
- modernizację ścieżki ekologicznej wraz z jej doposażeniem,
- montaż nowych urządzeń rekreacyjnych,
- konserwację i restaurację zabytkowych wiatraków,
- renowację sceny na Wzgórzu Wiatrakowym.

Moduł II: Kompleksowa rewaloryzacja dawnego cmentarza ewangelickiego

Zakres prac będzie obejmował działania infrastrukturalne, związane z uporządkowaniem terenu dawnego cmentarza. Zakres prac obejmie:

- odrestaurowanie i konserwację zabytkowego muru cmentarnego,
- renowację płyt nagrobnych na zabytkowym murze, skarpie, domu grabarze i kaplicy,

- odtworzenie regulacji istniejących ścieżek,
- nowe nasadzenia zieleni niskiej i wysokiej oraz pielęgnację istniejącej zieleni,
- wyposażenie terenu w obiekty małej architektury: ławki, kosze na śmieci,
- posadowienie domków dla owadów z uwzględnieniem nasadzeń roślin miododajnych,
- utworzenie zielonej strefy ciszy w obrębie dawnego cmentarza,
- zagospodarowanie domu grabarza, na potrzeby zaplecza sanitarno-technicznego.

Moduł III: Rozszerzenie oferty społeczno-kulturalnej na terenach zielonych

Działania realizowane w zakresie modułu III zmierzają do rozwoju oferty społeczno-kulturalnej z wykorzystaniem odnowionej i nowopowstałej infrastruktury. Działania w ramach modułu będą realizowane w następujących obszarach:

- Sztuka: plenery fotograficzne, malarskie, spotkania autorskie, dyskusje kulturalne i literackie, koncerty muzyki poważnej – na terenie dawnego cmentarza ewangelickiego, Wzgórza Wiatrakowego
- Kultura i tradycja: koncerty, przedstawienia, wydarzenia i uroczystości gminne – przy wzgórzu wiatrakowym,
- Rekreacja i wypoczynek: utworzenie gry terenowej dotyczącej historii i wielokulturowości Śmigła, siłownia zewnętrzna – Park Miejski.

Przedstawiona oferta stanowi otwarty katalog działań dla wykorzystania zintegrowanych terenów zieleni miejskiej z podziałem i dostosowaniem do różnych grup odbiorców. Będzie ona rozszerzana lub zmieniana w ramach konsultacji z mieszkańcami w odpowiedzi na ich aktualne potrzeby. Parki ciszy stanowią miejsca relaksu, wyciszenia i zadumy, łagodząc stres i pobudzając wewnętrzną kreatywność. Z kolei wydarzenia kulturalne będą integrować mieszkańców wokół lokalnej kultury i tradycji. Park Miejski będzie zaś służył aktywnemu wypoczynkowi.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Tereny zielone oraz adaptowany węzeł sanitarno-techniczny będą w pełni dostępne dla osób z niepełnosprawnością i szczególnymi potrzebami, dzięki regulacji, wyrównaniu i utwardzeniu ścieżek.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

- 1.1. Integracja międzypokoleniowa i wspieranie włączenia społecznego
- 1.2. Poprawa dostępności i jakości oferty sportowo-rekreacyjnej dedykowanej różnym grupom wiekowym
- 1.3. Poprawa dostępności i jakości oferty kulturalno-edukacyjnej dedykowanej różnym grupom wiekowym
- 2.1. Rewitalizacja obiektów zabytkowych i cennych kulturowo
- 2.2. Wsparcie i ochrona dziedzictwa lokalnego
- 2.3. Promocja walorów historyczno-kulturowych
- 2.4. Kształtowanie tożsamości lokalnej w oparciu o elementy dziedzictwa kulturowego
- 3.1. Poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych
- 3.2. Zwiększenie wykorzystania istniejących obiektów publicznych
- 3.3. Kreowanie miejsc sprzyjających integracji społecznej

3.4. Poprawa różnorodności ekosystemów – rewaloryzacja terenów zieleni	
Ramy realizacji przedsięwzięcia	
Szacowana wartość przedsięwzięcia	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 6 500 000,00 zł Moduł II: 6 500 000,00 zł Moduł III: 2 000 000,00 zł łącznie: 15 000 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	Moduł I: 2025-2028 Moduł II: 2025-2028 Moduł III: 2028-2033
Prognozowane rezultaty	
Wskaźniki produktu	Wartość
Powierzchnia zrewaloryzowanych terenów zieleni urządzonej	2 000 m ²
Długość odtworzonych ścieżek pieszych	5 000 m
Liczba nowych obiektów małej architektury	40 szt.
Liczba organizowanych wydarzeń, imprez kulturalnych	20 szt./rok
Wskaźniki rezultatu	Wartość
Liczba osób biorących udział w organizowanych wydarzeniach kulturalnych	2 000 os./rok
Liczba uczestników gry terenowej	100 os./rok
Liczba osób biorących udział w plenerach artystycznych	50 os./rok
Sposób oceny prognozowanych rezultatów	
Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 8
W kolejce do rewitalizacji
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Śmigiel
Potencjalni partnerzy
Ośrodek Kultury Fizycznej i Rekreacji Centrum Kultury w Śmiglu Zakład Komunalny Szkoła Podstawowa w Śmiglu Zespół Przedszkoli w Śmiglu Fundacja Na Rzecz Ochrony Zabytków Ziemi Śmigielskiej Śmigielskie Towarzystwo Kulturalne
Lokalizacja przedsięwzięcia
ul. Dworcowa 2 w Śmiglu (na obszarze rewitalizacji)

Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
<ul style="list-style-type: none"> – niski poziom tożsamości lokalnej, – zanik więzi społecznych, – niewystarczająca liczba miejsc rozwoju funkcji kulturalnych i społecznych, – niski poziom integracji mieszkańców, – zły stan techniczny obiektów zabytkowych.
Cel przedsięwzięcia
<p>Projekt zintegrowany nr 8 ma na celu przywrócenie przestrzeni publicznej, jaką stanowi zabytkowa zabudowa dworca kolei wąskotorowej wraz z zabudową towarzyszącą i samą linią kolejową do użytku mieszkańców. Realizacja przedsięwzięcia stworzy kompleks przestrzenny łączący elementy kultury oraz dziedzictwa lokalnego, przy tym integrując lokalną społeczność. Elementarnym celem przedsięwzięcia jest zatem umacnianie roli dziedzictwa kulturowego jako elementu spajającego społeczność lokalną.</p>
Zakres realizowanych zadań
<p>Przedmiotem projektu jest wykonanie kompleksowych prac restauratorskich, konserwatorskich, remontowych i adaptacyjnych w obrębie zespołu zabudowań dworca kolei wąskotorowej wraz z infrastrukturą kolejową. Stworzone zaplecze umożliwi stworzenie przestrzeni kulturalnej i wystawowej, społecznego warsztatu oraz izby kolejarskiej.</p> <p>Zakres rzeczowy projektu obejmuje trzy moduły:</p> <p>Moduł I: Kompleksowe prace restauratorskie, konserwatorskie, remontowe i adaptacyjne w budynku dworca, lokomotywowni i hali napraw</p> <p>Zakres prac będzie obejmował działania infrastrukturalne, mające na celu poprawę stanu technicznego obiektów zabytkowych. Działania inwestycyjne obejmą:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ prace restauratorskie i konserwatorskie w obrębie elewacji zewnętrznej budynków, w tym jej oczyszczenie, uzupełnienie ubytków i spoinowań, a w miejscach gdzie będzie to możliwe pokrycie tynkiem termochłonny, ▪ konserwację lub odtworzenie stolarki okiennej i drzwiowej, ▪ konserwację lub odtworzenie bram, ▪ konserwację lub odtworzenie obróbek blacharskich, ▪ remont lub wymianę poszycia dachowego, ▪ adaptację wewnątrz do pełnienia nowych funkcji wraz z usunięciem wszelkich barier architektonicznych. <p>Moduł II: Kompleksowa konserwacja i prace remontowe w obrębie torów i infrastruktury kolejowej oraz taborów kolei wąskotorowej (lokomotywy, wagony)</p> <p>Zakres prac będzie obejmował działania infrastrukturalne, związane z remontem lub konserwacją urządzeń technicznych: sieci trakcyjnej, semaforów, zwrotnic i bocznic, sieci kolejowej. Remontem lub konserwacją zostaną objęte również będące w posiadaniu Gminy Śmigiel zespoły trakcyjne. Zakres prac obejmie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ konserwację lub remont urządzeń infrastruktury kolejowej, m.in.: tory kolejowe wraz z bocznicami, zwrotnicami, znakowanie toru kolejowego, semafony itp.,

- konserwację lub remont będących w posiadaniu Gminy Śmigiel lokomotyw wąskotorowych wraz z wagonami pasażerskimi,
- remont peronów na przystankach kolei wąskotorowej,
- uzupełnienie zieleni niskiej i wysokiej (nasadzenia, klomby) wraz wyposażeniem terenu w obiekty małej architektury (ławki, kosze na śmieci itp.).

Działania podejmowane w ramach modułu II mają na celu kompleksowe zabezpieczenie zabytkowej linii przed dalszą degradacją oraz umożliwienie organizacji regularnych kursów turystycznych.

Moduł III: Rozwój usług kulturalnych i społecznych ze szczególnym uwzględnieniem ochrony dziedzictwa kulturowego

Działania realizowane w zakresie modułu III zmierzają do rozwoju oferty społeczno-kulturalnej z wykorzystaniem odnowionej infrastruktury. Działania w ramach modułu będą realizowane w następujących obszarach:

- integracji społecznej: w budynku hali napraw planuje się utworzenie warsztatu społecznego, wyposażonego w narzędzia do naprawy podstawowych urządzeń gospodarstwa domowego, a także rowerów. Warsztat będzie pełnił funkcję społeczną, poprawiając aktywność i integrację społeczną oraz promując ideę *sharing'u*;
- dziedzictwa lokalnego i edukacji: w budynku dawnej lokomotywni planuje się otwarcie izby kolejarskiej, która będzie stanowiła zbiór eksponatów z ziemi śmigielskiej, dotyczących kolei. Poza wystawą stałą, powstaną nowe przestrzenie wystawiennicze, które będą mogły być wykorzystywane również przy realizacji innych wydarzeń kulturalnych;
- kultury i wydarzeń rozrywkowych: w budynku dawnego dworca planuje się utworzenie przestrzeni kulturalnej oraz sceny umożliwiającej organizację gminnych wydarzeń, w tym wydarzeń rozrywkowych integrujących lokalną społeczność. Uzupełnieniem tych działań będzie wyposażenie sąsiedniego terenu zielonego w ławy biesiadne, miejsce na ognisko oraz dodatkowe nasadzenia zieleni;
- budowania tożsamości lokalnej i turystyki: w oparciu o odnowioną infrastrukturę kolei oraz zespoły trakcyjne planuje się organizację regularnych przejazdów kolejek, które umożliwią mieszkańcom obszaru rewitalizacji budowanie tożsamości lokalnej poprzez poznawanie i zgłębianie fizjografii oraz historii Gminy. Dodatkowo, kolejka będzie stanowiła atrakcję turystyczną, pobudzając aktywność gospodarczą na obszarze rewitalizacji.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Tereny zielone oraz adaptowany węzeł sanitarno-techniczny będą w pełni dostępne dla osób z niepełnosprawnością i szczególnymi potrzebami, dzięki regulacji, wyrównaniu i utwardzeniu ścieżek.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

- 1.1. Integracja międzypokoleniowa i wspieranie włączenia społecznego
- 1.2. Poprawa dostępności i jakości oferty sportowo-rekreacyjnej dedykowanej różnym grupom wiekowym

1.3. Poprawa dostępności i jakości oferty kulturalno-edukacyjnej dedykowanej różnym grupom wiekowym	
1.4. Kształtowanie postaw obywatelskich	
2.1. Rewitalizacja obiektów zabytkowych i cennych kulturowo	
2.2. Wsparcie i ochrona dziedzictwa lokalnego	
2.3. Promocja walorów historyczno-kulturowych	
2.4. Kształtowanie tożsamości lokalnej w oparciu o elementy dziedzictwa kulturowego	
3.1. Poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych	
3.2. Zwiększenie wykorzystania istniejących obiektów publicznych	
3.3. Kreowanie miejsc sprzyjających integracji społecznej	
3.4. Poprawa różnorodności ekosystemów – rewaloryzacja terenów zieleni	
3.5. Poprawa jakości powietrza i estetyki budynków publicznych, poprzez ich modernizację	
Ramy realizacji przedsięwzięcia	
Szacowana wartość przedsięwzięcia	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 26 000 000,00 zł Moduł II: 13 000 000,00 zł Moduł III: 2 000 000,00 zł łącznie: 41 000 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	Moduł I: 2025-2028 Moduł II: 2025-2028 Moduł III: 2028-2033
Prognozowane rezultaty	
Wskaźniki produktu	Wartość
Liczba obiektów poddana rewitalizacji	3 szt.
Powierzchnia zagospodarowanych terenów zieleni	500 m ²
Liczba nowych obiektów małej architektury	15 szt.
Liczba organizowanych wystaw, imprez kulturalnych	10 szt./rok
Wskaźniki rezultatu	Wartość
Liczba osób biorących udział w organizowanych wystawach i wydarzeniach kulturalnych	1 000 os./rok
Liczba osób, które skorzystały z przejazdu kolejką	200 os./rok
Liczba osób korzystających z warsztatu naprawczego	50 os./rok
Sposób oceny prognozowanych rezultatów	
Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 1
<i>Modernizacja strzelnicy sportowej</i>
Podmiot realizujący
Gmina Śmigiel
Lokalizacja
ul. Kościuszki 20, Śmigiel (na obszarze rewitalizacji)
Charakterystyka przedsięwzięcia
<p>W ramach przedsięwzięcia uzupełniającego nr 1 planowana jest modernizacja strzelnicy zewnętrznej oraz wewnętrznej wraz z budynkiem. Remont zewnętrznych torów strzeleckich, a także budynku w którym znajduje się strzelnica wewnętrzna umożliwi rozwój strzelectwa sportowego na obszarze rewitalizacji. Działanie będzie również stanowiło kolejną alternatywę dla czynionych inwestycji w zakresie zagospodarowania czasu wolnego, wykorzystania potencjału istniejących obiektów sportowych oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Zarówno strzelnica zewnętrzna jak i budynek w ramach wykonanych prac zostaną dostosowane do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnością.</p>
Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji i kierunkami działań
<p>Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Integracja międzypokoleniowa i wspieranie włączenia społecznego 1.2. Poprawa dostępności i jakości oferty sportowo-rekreacyjnej dedykowanej różnym grupom wiekowym 3.1. Poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych 3.2. Zwiększenie wykorzystania istniejących obiektów publicznych 3.3. Kreowanie miejsc sprzyjających integracji społecznej 3.5. Poprawa jakości powietrza i estetyki budynków publicznych, poprzez ich modernizację
Szacowana wartość przedsięwzięcia
3 000 000,00 zł

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 2
<i>Modernizacja wieży ciśnień w Śmiglu</i>

Podmiot realizujący
Zakład Komunalny w Śmiglu sp. z o.o.
Lokalizacja
ul. Powstańców Wielkopolskich 6, Śmigiel (poza obszarem rewitalizacji)
Charakterystyka przedsięwzięcia
<p>Projekt uzupełniający nr 2 zakłada kompleksową modernizację zabytkowej wieży ciśnień, znajdującej się w rejestrze zabytków województwa wielkopolskiego pod numerem 719/Wlkp/A. Wieża stanowi zabytkową budowlę techniczną, która przez lata stała się jednym z najbardziej charakterystycznych krajobrazów miejskich. Wieża stanowi nie tylko zabytek techniki, ale również element rozpoznawalny, charakterystyczny i tożsamościowy dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Obecnie wieża pozostaje nieużytkowana.</p> <p>Obiekt odznacza się niedostatecznym stanem technicznym i wymaga przeprowadzenia działań infrastrukturalnych – przede wszystkim należy poprawić stan elewacji i porycia dachowego, a także przystosować budynek do wymogów ochrony przeciwpożarowej, dostępności przestrzennej i efektywności energetycznej.</p> <p>W ramach przedsięwzięcia uzupełniającego nr 2 planuje się przeprowadzenie kompleksowych prac konserwatorskich i restauracyjnych, co pozwoli na przywrócenie wieży należytego stanu technicznego i estetycznego. Działania te umożliwią również adaptację obiektu do pełnienia nowych funkcji. Ponadto planuje się dodatkowe nasadzenia zieleni oraz wydzielenie ścieżki dojścia z ulicy do wieży ciśnień, w celu ochrony bezpośrednich ujęć wody.</p> <p>Po przeprowadzeniu prac, na wieży zostanie uruchomiony punkt widokowy dostępny dla mieszkańców, który pozwoli podziwiać zarys XIV w. ośrodka miejskiego.</p>
Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji i kierunkami działań
<p>Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Rewitalizacja obiektów zabytkowych i cennych kulturowo 2.2. Wsparcie i ochrona dziedzictwa lokalnego 2.3. Promocja walorów historyczno-kulturowych 2.4. Kształtowanie tożsamości lokalnej w oparciu o elementy dziedzictwa kulturowego 3.1. Poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych 3.2. Zwiększenie wykorzystania istniejących obiektów publicznych 3.3. Kreowanie miejsc sprzyjających integracji społecznej
Szacowana wartość przedsięwzięcia
5 200 000,00 zł

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 3
<i>Modernizacja obiektów rekreacyjno-sportowych przy ul. T. Kościuszki</i>

Podmiot realizujący
Gmina Śmigiel
Lokalizacja
ul. T. Kościuszki w Śmiglu
Charakterystyka przedsięwzięcia
<p>W ramach projektu uzupełniającego nr 3 przewiduje się przeprowadzenie prac remontowo-konserwacyjnych obiektów rekreacyjno-sportowych zlokalizowanych w Śmiglu przy ulicy Tadeusza Kościuszki. Zakres prac będzie obejmował w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ modernizację kortów tenisowych, ▪ modernizację istniejącego placu zabaw, ▪ przeprowadzenie termomodernizacji budynku zaplecza, wraz z wymianą źródła ogrzewania na ekologiczne oraz montażem paneli fotowoltaicznych, ▪ przeprowadzenie prac remontowych wewnątrz budynku, wraz z jego doposażeniem. <p>Przeprowadzone prace będą stanowiły działania uzupełniające zmierzające do zagospodarowania czasu wolnego. Będzie to kolejna alternatywa dla mieszkańców obszaru rewitalizacja, dająca możliwość aktywnego wypoczynku.</p>
Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji i kierunkami działań
<p>Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.2. Poprawa dostępności i jakości oferty sportowo-rekreacyjnej dedykowanej różnym grupom wiekowym 3.2. Poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych 3.3. Zwiększenie wykorzystania istniejących obiektów publicznych 3.4. Kreowanie miejsc sprzyjających integracji społecznej 3.5. Poprawa jakości powietrza i estetyki budynków publicznych, poprzez ich modernizację
Szacowana wartość przedsięwzięcia
500 000,00 zł

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 4
<i>Modernizacja Szkolnego Schroniska Młodzieżowego w Śmiglu</i>
Podmiot realizujący
Gmina Śmigiel
Lokalizacja
ul. M. Konopnickiej 4
Charakterystyka przedsięwzięcia
<p>W ramach projektu uzupełniającego nr 4 planuje się przeprowadzenie prac termomodernizacyjnych budynku Szkolnego Schroniska Młodzieżowego. Obiekt ten obecnie stanowi bazę noclegową oraz centrum aktywności dla dzieci i młodzieży, poprzez organizację zajęć wakacyjnych, realizację projektów sportowych, ekologicznych czy</p>

turystycznych. Ze względu na niską efektywność energetyczną budynku, a także jego wysoką emisyjność koszty utrzymania budynku są wysokie. Ponadto budynek ten jest nieprzyjazny dla środowiska. W ramach podejmowanych działań, planuje się:

- przeprowadzenie kompleksowych prac termomodernizacyjnych budynku,
- wymianę źródła ogrzewania na nowe, ekologiczne,
- montaż instalacji fotowoltaicznej na dachu budynku.

Przeprowadzone działania zwiększą efektywność energetyczną budynku, ograniczając jego emisyjność oraz koszty utrzymania. Dzięki podjętym działaniom remontowym, dzieci oraz młodzież będą mogły korzystać z obiektu pozbawionego nadmiernej wilgoci i występującej na elewacji pleśni, co pozytywnie wpłynie na ich zdrowie, zwłaszcza w przypadku osób posiadających rozmaite alergie.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji i kierunkami działań

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

- 1.2. Poprawa dostępności i jakości oferty sportowo-rekreacyjnej dedykowanej różnym grupom wiekowym
- 1.3. Poprawa dostępności i jakości oferty kulturalno-edukacyjnej dedykowanej różnym grupom wiekowym
- 3.5. Poprawa jakości powietrza i estetyki budynków publicznych, poprzez ich modernizację

Szacowana wartość przedsięwzięcia

2.000 000,00 zł

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 5

Utworzenie wybiegu dla psów za Wzgórzem Wiatrakowym

Podmiot realizujący

Gmina Śmigiel

Lokalizacja

Teren za Wzgórzem Wiatrakowym (na obszarze rewitalizacji)

Charakterystyka przedsięwzięcia

W ramach projektu uzupełniającego nr 5 planuje się utworzenie wybiegu dla psów, co będzie stanowić odpowiedź na stwierdzone problemy z zanieczyszczaniem terenu Parku Miejskiego m.in. zwierzęcymi odchodami. W ramach prac przewiduje się:

- wyznaczenie oraz ogrodzenie terenu wybiegu,
- usunięcie roślinności szkodliwej i trującej dla zwierząt,
- uzupełnienie nasadzeń roślinności wysokiej i niskiej,
- wyposażenie terenu w urządzenia zabawowe i rekreacyjne dla psów,
- wyposażenie terenu w obiekty małej architektury, m.in.: ławki, kosze na śmieci.

Przeprowadzone prace przyczynią się do poprawy stanu środowiska poprzez ograniczenie jego zanieczyszczania, a także wpłyną pozytywnie na estetykę Parku Miejskiego i Wzgórza Wiatrakowego. Ponadto, dadzą one możliwość aktywnego spędzania czasu mieszkańcom obszaru rewitalizacji wraz ze swoimi czworonogami.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji i kierunkami działań
Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań: 1.2. Poprawa dostępności i jakości oferty sportowo-rekreacyjnej dedykowanej różnym grupom wiekowym 3.3. Kreowanie miejsc sprzyjających integracji społecznej 3.4. Poprawa różnorodności ekosystemów – rewitalizacja terenów zieleni
Szacowana wartość przedsięwzięcia
100 000,00 zł

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 6
<i>Rewaloryzacja Parku im. B. Chłapowskiej</i>
Podmiot realizujący
Gmina Śmigiel
Lokalizacja
Park im. B. Chłapowskiej (na obszarze rewitalizacji)
Charakterystyka przedsięwzięcia
<p>W ramach projektu uzupełniającego nr 6 planuje się przeprowadzenie kompleksowych prac rewitalizacyjnych w obrębie Parku im. B. Chłapowskiej. Prace będą obejmowały:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ uzupełnienie nasadzeń zieleni wysokiej i niskiej wraz z pielęgnacją zieleni istniejącej, ▪ posadowienie domków dla owadów z uwzględnieniem nasadzeń roślin miododajnych, ▪ wyposażenie terenu w obiekty małej architektury, m.in.: ławki, hamaki, kosze na śmieci itp. <p>Przeprowadzone prace przyczynią się do poprawy stanu środowiska poprzez nasadzenia nowych roślin wraz z uwzględnieniem roślin miododajnych. Przestrzeń Parku dzięki dodatkowemu wyposażeniu, stanie się miejscem relaksu i wypoczynku dla mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p>
Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji i kierunkami działań
Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań: 1.1. Integracja międzypokoleniowa i wspieranie włączenia społecznego 1.2. Poprawa dostępności i jakości oferty sportowo-rekreacyjnej dedykowanej różnym grupom wiekowym 3.1. Poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych 3.3. Kreowanie miejsc sprzyjających integracji społecznej 3.4. Poprawa różnorodności ekosystemów – rewitalizacja terenów zieleni
Szacowana wartość przedsięwzięcia
300 000,00 zł

2.2. Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033 z innymi dokumentami strategicznymi, z uwzględnieniem ich celów ochrony środowiska i wyznaczanych kierunków działań

Cele oraz kierunki działań wykreowane w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033, są powiązane z ochroną środowiska. GPR określa cele i kierunki działań, które odnoszą się do poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Według założeń, podejmowane działania korzystnie wpłyną na poprawę stanu środowiska, racjonalną gospodarkę zasobami, ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko, a także ochronę walorów przyrodniczych Gminy Śmigiel. Wykreowane cele i zadania są także zgodne z celami ochrony środowiska wyznaczanymi przez dokumenty wyższego szczebla.

Traktat Lizboński jest dokumentem, w którym Unii Europejskiej nadano jednolitą strukturę i osobowość prawną. Traktat wyposażył Unię w instrumenty potrzebne do sprostania przyszłym wyzwaniom, z którymi przyjdzie zmierzyć się Wspólnocie, a także te, dzięki którym spełnione mogą zostać oczekiwania społeczeństwa. W dokumencie zawarto kilka priorytetowych zasad funkcjonowania Unii Europejskiej. Podkreślono, że kształtowanie się zjednoczonej Europy musi odbywać się na przejrzystych i demokratycznych zasadach, sprawnie działającej unii państw członkowskich. Zgodnie z treścią traktatu Wspólnotę Europejską należy budować w myśl zasady: „*Europa praw i wartości, wolności, solidarności i bezpieczeństwa*”. Traktat zakłada także zwiększenie się znaczenia Europy na arenie międzynarodowej. Najważniejszym, z perspektywy ochrony środowiska, jest fakt, iż Traktat Lizboński wprowadził specjalną podstawę prawną dotyczącą „solidarności energetycznej” oraz podkreślił konieczność zwalczania zmian klimatycznych (bez konkretnych zobowiązań krajów członkowskich). W świetle Traktatu Lizbońskiego w projekcie GPR we właściwy sposób uwzględniono kwestie poruszane w jednym z najważniejszych dokumentów Unii Europejskiej.

Za kluczowy dokument strategiczny na poziomie unijnym uznaje się **Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu**. Strategia stanowi odpowiedź na kryzys gospodarczy, jednocześnie uwzględnia nowe wyzwania związane z procesem globalizacji oraz rosnącą potrzebę racjonalnego wykorzystania surowców. W celu osiągnięcia powyższych założeń opracowano trzy podstawowe, powiązane ze sobą priorytety: wzrost inteligentny, zrównoważony rozwój oraz wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu. W zakresie zmian klimatu i zrównoważonego wykorzystania energii przyjęto następujące założenia:

- zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20% w stosunku do poziomu emisji z roku 1990;
- zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w ogólnym zużyciu energii o 20%;
- poprawa efektywności energetycznej o 20%.

Zadania zaplanowane do realizacji w GPR przyczynią się do osiągnięcia ww. założeń w zakresie zmian klimatu i zrównoważonego wykorzystania energii. W projekcie GPR zaplanowano

następujące kierunki działań, które mogą przyczynić się do realizacji założeń wymienionych w Strategii Europa 2020:

- Poprawa jakości powietrza i estetyki budynków publicznych, poprzez ich modernizację,
- Poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych,
- Poprawa różnorodności ekosystemów – rewaloryzacja terenów zieleni,
- Rewitalizacja obiektów zabytkowych i cennych kulturowo.

Cele polityki energetycznej na szczeblu Unii Europejskiej określają obecnie **Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030**. Najważniejsze z nich to:

- ograniczenie o co najmniej 40% emisji gazów cieplarnianych (w stosunku do poziomu z 1990 r.);
- zapewnienie co najmniej 32% udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii;
- poprawa efektywności energetycznej o co najmniej 32,5%.

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 40% jest realizowane za pomocą unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji, rozporządzenia w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego z celami redukcyjnymi państw członkowskich i rozporządzenia w sprawie użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa. Tym sposobem wszystkie sektory przyczynią się do osiągnięcia 40% celu redukcji poprzez zmniejszenie emisji CO₂ i zwiększenie pochłaniania gazów cieplarnianych.

Cele wyznaczone do osiągnięcia w GPR są w pełni zgodne z celami polityki energetycznej wskazanymi w Ramach polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 (ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, wzrost wykorzystania energii z OZE, poprawa efektywności energetycznej). Należą do nich przede wszystkim kierunki działań dotyczące:

- Poprawy jakości powietrza i estetyki budynków publicznych, poprzez ich modernizację,
- Poprawy dostępności przestrzeni i obiektów publicznych,
- Poprawy różnorodności ekosystemów – rewaloryzacja terenów zieleni,
- Rewitalizacji obiektów zabytkowych i cennych kulturowo.

Inicjatywy polityczne, które mają pomóc UE osiągnąć neutralność klimatyczną do 2050 r. przedstawia z kolei Komunikat Komisji Europejskiej o europejskim zielonym ładzie. UE zobowiązała się osiągnąć neutralność klimatyczną do 2050 r. Realizacja tego celu będzie wymagała transformacji społeczno-gospodarczej w Europie: racjonalnej kosztowo i sprawiedliwej oraz zrównoważonej społecznie. **Europejski Zielony Ład** (EZŁ, ang. European Green Deal) to strategia rozwoju, która ma przekształcić Unię Europejską w obszar neutralny klimatycznie. Jest odpowiedzią na kryzys klimatyczny i silne procesy degradacji środowiska. Europejski Zielony Ład zawiera plan działań umożliwiających:

- bardziej efektywne wykorzystanie zasobów dzięki przejściu na czystą gospodarkę o obiegu zamkniętym;
- przeciwdziałanie utracie różnorodności biologicznej i zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń.

W Komunikacie omówiono konieczne inwestycje i dostępne narzędzia finansowe. Wyjaśniono, w jaki sposób zapewnić transformację, która będzie sprawiedliwa i sprzyjająca włączeniu społecznemu. Do 2050 r. UE chce stać się kontynentem neutralnym dla klimatu. Osiągnięcie tego celu będzie wymagało działań we wszystkich sektorach gospodarki, takich jak:

- inwestycje w technologie przyjazne dla środowiska;
- wspieranie innowacji przemysłowych;
- wprowadzanie czystszych, tańszych i zdrowszych form transportu prywatnego i publicznego;
- obniżenie emisyjności sektora energii;
- zapewnienie większej efektywności energetycznej budynków;
- współpraca z partnerami międzynarodowymi w celu poprawy światowych norm środowiskowych.

Realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w GPR oraz osiągnięcie celów nakreślonych w dokumencie przyczynią się do osiągnięcia neutralności klimatycznej Unii Europejskiej do 2050 roku (m.in. dzięki obniżeniu emisyjności sektora energii, zapewnieniu większej efektywności energetycznej budynków). W realizacji założeń dokumentu EZŁ mogą pomóc następujące kierunki działań wymienione w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033:

- Poprawy jakości powietrza i estetyki budynków publicznych, poprzez ich modernizację,
- Poprawy dostępności przestrzeni i obiektów publicznych,
- Poprawy różnorodności ekosystemów – rewaloryzacja terenów zieleni,
- Rewitalizacji obiektów zabytkowych i cennych kulturowo,
- Kształtowanie tożsamości lokalnej w oparciu o elementy dziedzictwa kulturowego.

Głównym celem **Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020)** jest zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną gospodarkę.

Cele szczegółowe i kierunki interwencji Strategii, które odnoszą się do aspektów zmian klimatycznych i są spójne z zapisami Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033:

Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię

- Kierunek interwencji 2.2. Poprawa efektywności energetycznej.
- Kierunek interwencji 2.6. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii.
- Kierunek interwencji 2.7. Rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich.

Cel 3. Poprawa stanu środowiska

- Kierunek interwencji 3.3. Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki.
- Kierunek interwencji 3.4. Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych.
- Kierunek interwencji 3.5. Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy.

Wszelkie działania podejmowane w ramach GPR będą spójne z założeniami SPA2020. Do realizacji zaplanowane zostały zadania, których celem jest przede wszystkim poprawa stanu środowiska, zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska czy zapewnienie bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię. W ramach GPR zaplanowano następujące projekty, które wpisują się w założenia SPA2020:

- Poprawy jakości powietrza i estetyki budynków publicznych, poprzez ich modernizację,
- Poprawy dostępności przestrzeni i obiektów publicznych,
- Poprawy różnorodności ekosystemów – rewaloryzacja terenów zieleni,
- Rewitalizacji obiektów zabytkowych i cennych kulturowo,
- Kształtowanie tożsamości lokalnej w oparciu o elementy dziedzictwa kulturowego.

Europejska Konwencja Krajobrazowa została sporządzona we Florencji 20 października 2000 r. Jest jedynym aktem międzynarodowym w całości dedykowanym tematyce krajobrazu. Konwencja została ratyfikowana przez Polskę 27 września 2004 r., a weszła w życie 1 stycznia 2005 r. Celem Europejskiej Konwencji Krajobrazowej jest promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu oraz organizowanie współpracy europejskiej w tym zakresie, opartej na wymianie doświadczeń, specjalistów i tworzeniu dobrej praktyki krajobrazowej. Konwencja traktuje krajobraz jako ważny element życia ludzi zamieszkujących w miastach i na wsiach, na obszarach zdegradowanych, pospolitych, jak również odznaczających się wyjątkowym pięknem, dlatego swoim zasięgiem obejmuje terytorium całej Polski.

W celu realizacji zapisów Konwencji, Strony podejmują działania zmierzające m.in. do:

- prawnego uznania krajobrazów jako istotnego komponentu otoczenia ludzi;

- ustanowienia procedur udziału społeczeństwa w procesach planowania i zarządzania krajobrazem;
- uwzględniania kwestii krajobrazowych we wszelkich działaniach związanych z zarządzaniem przestrzenią.

Ponadto Strony Konwencji zobowiązane są do identyfikacji, charakterystyki oraz oceny własnych krajobrazów, określenia dla nich celów jakości, a także podnoszenia świadomości społecznej oraz współpracy transgranicznej.

Wszystkie cele oraz kierunki działań zaplanowane w ramach GPR będą uwzględniać lokalne warunki krajobrazowe, tak aby ukierunkowywać i harmonizować rozwój przestrzenny i gospodarczy ze specyfiką terenu gminy. Zmiany gospodarcze i społeczne, a także środowiskowe to nakładające się na siebie czynniki, których nie da się niekiedy uniknąć, ale powinno się je ograniczyć w stosunku do oddziaływania na krajobraz. W Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033 zaplanowano następujące kierunki, które są spójne z Europejską Konwencją Krajobrazową:

- Poprawy jakości powietrza i estetyki budynków publicznych, poprzez ich modernizację,
- Poprawy dostępności przestrzeni i obiektów publicznych,
- Poprawy różnorodności ekosystemów – rewaloryzacja terenów zieleni,
- Rewitalizacji obiektów zabytkowych i cennych kulturowo,
- Kształtowanie tożsamości lokalnej w oparciu o elementy dziedzictwa kulturowego.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Strategia ta jest zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Odegra on w nadchodzących latach ważną rolę w procesie programowania środków publicznych, w tym funduszy.

Głównym celem Strategii jest *efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co stworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym*. Dookreśla on zatem II cel szczegółowy Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju – *Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony*. Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 będzie realizowany w oparciu o trzy uzupełniające się cele szczegółowe:

Cel szczegółowy I: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;

Cel szczegółowy II: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;

Cel szczegółowy III: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Zadania zaplanowane w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033 wpisują się w cele zaplanowane w KSRR. Spośród wszystkich celów tego dokumentu odniesiono się do nich poprzez zaplanowanie działań związanych z rozwojem infrastruktury komunalnej mającej na celu poprawę jakości środowiska, powietrza, a także z efektywnym wykorzystaniem energii i zmniejszaniem zapotrzebowania na tradycyjne źródła energii:

- Poprawy jakości powietrza i estetyki budynków publicznych, poprzez ich modernizację,
- Poprawy dostępności przestrzeni i obiektów publicznych,
- Poprawy różnorodności ekosystemów – rewaloryzacja terenów zieleni,
- Rewitalizacji obiektów zabytkowych i cennych kulturowo,
- Kształtowanie tożsamości lokalnej w oparciu o elementy dziedzictwa kulturowego,
- Poprawa dostępności i jakości oferty sportowo-rekreacyjnej dedykowanej różnym grupom wiekowym,
- Poprawa dostępności i jakości oferty kulturalno-edukacyjnej dedykowanej różnym grupom wiekowym,
- Integracja międzypokoleniowa i wspieranie włączenia społecznego,
- Wsparcie i ochrona dziedzictwa lokalnego.

Na poziomie ogólnopolskim obowiązuje również **Krajowy Program Ochrony Powietrza**. Głównym celem tego dokumentu jest poprawa jakości powietrza na terenie kraju, w szczególności na obszarach, w których zostały przekroczone standardy emisyjne. W Programie za jeden z kluczowych problemów uznano emisję pyłów zawieszonych PM10, PM2,5 oraz benzo(a)pirenu. W celu rozwiązania problemów zaproponowano rozwiązania techniczne, finansowe i organizacyjne. Polityka ochrony powietrza koordynowana będzie za pomocą Partnerstwa na rzecz poprawy jakości powietrza w Polsce, która zrzesza organy rządowe i samorządowe. W przewidziano następujące zadania, które mogą przyczynić się do realizacji założeń Krajowego Programu Ochrony Powietrza:

- Poprawy jakości powietrza i estetyki budynków publicznych, poprzez ich modernizację,
- Poprawy dostępności przestrzeni i obiektów publicznych,
- Poprawy różnorodności ekosystemów – rewaloryzacja terenów zieleni,
- Rewitalizacji obiektów zabytkowych i cennych kulturowo.

Polityka energetyczna Polski do 2040 r. wyznacza ramy transformacji energetycznej w Polsce. Zawiera strategiczne przesądzenia w zakresie doboru technologii służących budowie niskoemisyjnego systemu energetycznego. Ustawowym celem polityki energetycznej

państwa jest bezpieczeństwo energetyczne, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko.

Cele szczegółowe PEP2040 obejmują cały łańcuch dostaw energii – od pozyskania surowców, przez wytwarzanie i dostawy energii (przesył i rozdział), po sposób jej wykorzystania i sprzedaży. Każdy z ośmiu celów szczegółowych PEP2040 przyczynia się do realizacji trzech elementów celu polityki energetycznej państwa i służy transformacji energetycznej Polski.

Działania zaplanowane w GPR wpisują się przede wszystkim w cel szczegółowy 6. Rozwój odnawialnych źródeł energii oraz cel szczegółowy 8. Poprawa efektywności energetycznej, w ramach których przewidziano działania polegające na termomodernizacji budynków oraz wyposażenie ich w odnawialne źródła energii. Inwestycje polegające w szczególności na termomodernizacji budynków wpłyną zarówno na zapewnienie bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię oraz poprawę stanu środowiska. W GPR zaplanowano zadania, które wpisują się w założenia Polityki energetycznej Polski do 2040 r:

- Poprawy jakości powietrza i estetyki budynków publicznych, poprzez ich modernizację,
- Poprawy dostępności przestrzeni i obiektów publicznych,
- Poprawy różnorodności ekosystemów – rewaloryzacja terenów zieleni,
- Rewitalizacji obiektów zabytkowych i cennych kulturowo.

Głównym celem **Polityki Ekologicznej Państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej** jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Państwa poprzez stworzenie ram dla zrównoważonego rozwoju. Dokument zakłada trzy etapy zaplanowanych do realizacji celów, od realizacji celów krótkoterminowych poprzedzających ubieganie się o członkostwo w UE aż do realizacji celów długoterminowych obejmujących założenia Strategii zrównoważonego rozwoju Polski do 2025 roku. Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033 wspiera przebudowę modelu produkcji i konsumpcji w kierunku poprawy efektywności energetycznej oraz minimalizacji negatywnego oddziaływania gospodarki na zdrowie i środowisko, co w znacznym stopniu wpływa na realizację założeń Polityki Ekologicznej Państwa. W GPR zaplanowano następujące kierunki działań, które wpisują się w założenia Polityki ekologicznej Państwa do 2030 r.:

- Poprawy jakości powietrza i estetyki budynków publicznych, poprzez ich modernizację,
- Poprawy dostępności przestrzeni i obiektów publicznych,
- Poprawy różnorodności ekosystemów – rewaloryzacja terenów zieleni,
- Rewitalizacji obiektów zabytkowych i cennych kulturowo.

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku to dokument w większym stopniu niż dotychczas planistyczny, w którym kładzie się nacisk na współzarządzanie i lepszą koordynację polityk publicznych. Strategia jest odpowiedzią na stojące przed Wielkopolską wyzwania. Globalizacja i rewolucja gospodarczo-technologiczna – rozwój technologii

przemysłowych i cyfrowych – zmieniają sposób funkcjonowania gospodarek i społeczeństw. Dzięki nowoczesnym technologiom wzrasta wydajność i produktywność gospodarek, ale pojawiają się nowe formy wykluczenia lub marginalizacji jak wykluczenie cyfrowe, „bezrobocie technologiczne”. Wyzwaniem jest podnoszenie jakości i efektywne wykorzystanie kapitału ludzkiego. Kluczowe staje się także przeciwdziałanie negatywnym skutkom procesów demograficznych i dezintegracji społecznej, konieczność wzmacniania tożsamości regionalnej i dążenie do większej spójności społecznej. Starzenie się społeczeństwa wpływa na stabilność systemów zabezpieczenia społecznego, poziom popytu i wydatków na świadczenia zdrowotne, których niezaspokojenie nasila napięcia i osłabia spójność społeczną. Niedobór ludności aktywnej zawodowo skłania do podjęcia przemyślanej polityki migracyjnej. Wyzwaniem jest także poprawa warunków życia i warunków dla rozwoju gospodarki, w szczególności zagwarantowanie bezpieczeństwa energetycznego. Działania te muszą przebiegać z poszanowaniem środowiska przyrodniczego. Przeciwdziałanie i adaptacja do zmian klimatu ma uchronić przed niedoborami wody i żywności.

Dokument jakim jest Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033 wpisuje się w założenia następujących celów wskazanych w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego:

Cel operacyjny 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia,

Cel operacyjny 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy,

Cel operacyjny 2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie,

Cel operacyjny 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom,

Cel operacyjny 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu,

Cel operacyjny 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski,

Cel operacyjny 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej,

Cel operacyjny 4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług,

Cel operacyjny 4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju.

Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego do roku 2030 został sporządzony w celu realizacji polityki ochrony środowiska, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. W Programie dokonano diagnozy aktualnego stanu środowiska, infrastruktury ochrony środowiska, analizy czynników wewnętrznych i zewnętrznych mających wpływ na dalsze planowanie strategii województwa w zakresie ochrony środowiska - mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w postaci analizy SWOT. W oparciu o diagnozę stanu środowiska województwa wielkopolskiego, zdefiniowane zagrożenia i problemy oraz prognozowane zmiany stanu środowiska, cele i kierunki interwencji Programu oraz typy zadań zgłoszonych przez

samorządy dla poszczególnych obszarów interwencji. Realizacja zaproponowanych zadań nie dotyczy wszystkich jednostek i będzie uzależniona od uwarunkowań prawnych oraz środowiskowych. Wszystkie programy, projekty oraz zadania zaplanowane w dokumencie pn. „Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033” są spójne z założeniami Programu ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego do roku 2030.

W dniu 25 marca 2019 r. uchwałą Nr V/70/19, Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwalił **Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+** wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego jest najważniejszym dokumentem Samorządu Województwa Wielkopolskiego określającym politykę przestrzenną w granicach administracyjnych regionu, w tym dla miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego. Plan określa model rozwoju przestrzennego, cele polityki przestrzennej i kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa oraz rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, a także zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych. Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033 wpisuje się w założenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego dzięki następującym zadaniom:

- Poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych,
- Poprawa różnorodności ekosystemów – rewaloryzacja terenów zieleni,
- Poprawa dostępności i jakości oferty sportowo-rekreacyjnej dedykowanej różnym grupom wiekowym,
- Rewitalizacja obiektów zabytkowych i cennych kulturowo,
- Wsparcie i ochrona dziedzictwa lokalnego,
- Promocja walorów historyczno-kulturowych,
- Kształtowanie tożsamości lokalnej w oparciu o elementy dziedzictwa kulturowego,
- Kreowanie miejsc sprzyjających integracji społecznej,
- Kształtowanie postaw obywatelskich.

Dokument pn. „**Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej**” został przyjęty na podstawie Uchwały Sejmiku Województwa Wielkopolskiego nr XXI/391/20 z dnia 13 lipca 2020 r. (uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego w dniu 20 lipca 2020 r. pod poz. 5954). Dokument opracowano dla substancji zanieczyszczających powietrze, dla których w ocenie rocznej za rok 2018 w strefie wielkopolskiej wskazano przekroczenia norm jakości powietrza i stwierdzono konieczność realizacji działań naprawczych mających na celu poprawę jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi, czyli: pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)pirenu.

Program ochrony powietrza jest dokumentem określającym działania, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia wartości dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu.

Działania zaplanowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033 przyczynią się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery poprzez realizację zadań dotyczących termomodernizacji budynków czy montażu odnawialnych źródeł energii. Zadania określone w GPR będą zgodne z Programem ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej.

W Programie ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej określone zostały kierunki działań, możliwe do podjęcia, szczególnie w obszarach przekroczeń substancji w powietrzu, ale także poza tymi obszarami, które będą skutkować redukcją poziomów substancji w powietrzu.

W programie ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej wskazano następujące działania naprawcze:

1. Ograniczenie emisji z ogrzewania indywidualnego w komunalnym zasobie mieszkaniowym i budynkach użyteczności publicznej - w ramach działania należy systematycznie likwidować stare nisko sprawne kotły, piece i paleniska zasilane paliwem stałym na ogrzewanie proekologiczne w komunalnym zasobie mieszkaniowym i w budynkach użyteczności publicznej we wszystkich gminach strefy wielkopolskiej;
2. Zachęty finansowe na modernizację budynków mieszkalnych oraz na wymianę kotłów, pieców i palenisk w gminach strefy wielkopolskiej. W ramach działania gmina powinna pozyskiwać środki finansowe z programów NFOŚiGW oraz innych. Dodatkowo w miarę potrzeb należy kontynuować sukcesywne udzielanie dotacji końcowym odbiorcom (odpowiednim podmiotom i osobom fizycznym) na wymianę starych nisko sprawnych kotłów, pieców i palenisk zasilanych paliwem stałym;
3. Inwentaryzacja źródeł ogrzewania indywidualnego na terenie gmin;
4. Kontrola realizacji uchwały ograniczającej stosowanie paliw stałych;
5. Termomodernizacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej - Zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną przez ograniczenie strat ciepła w wyniku termomodernizacji budynków ogrzewanych indywidualnie oraz obiektów należących do mienia miejskiego ogrzewanych indywidualnie. Termomodernizacja budynków ogrzewanych centralnie ciepłem sieciowym przynosi znikomy efekt ekologiczny w postaci redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza;
6. Obniżenie emisji komunikacyjnej poprzez regularne utrzymywanie czystości ulic oraz zakaz używania spalinowych i elektrycznych dmuchaw do liści w gminach miejskich i miastach w gminach miejsko-wiejskich;
7. Ochrona i zwiększanie udziału zieleni w przestrzeni gmin miejskich strefy wielkopolskiej;

8. Edukacja ekologiczna.

W dniu 4 lutego 2016 roku Zarząd Województwa Wielkopolskiego podjął Uchwałę nr 1575/2016 w sprawie przystąpienia do sporządzenia **Audytu krajobrazowego dla województwa wielkopolskiego** oraz wyznaczenia jednostki odpowiedzialnej za realizację zadania. Dokument ten został przyjęty na podstawie Uchwały nr LI/1000/23 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 marca 2023 r. Audyt krajobrazowy województwa wielkopolskiego to nowe narzędzie ochrony i kształtowania krajobrazu. Wnioski i rekomendacje sformułowane w tym dokumencie będą miały swoje odzwierciedlenie w dokumentach planistycznych poziomu regionalnego i lokalnego. Wzmocnią one także ochronę krajobrazu w obszarach objętych formami ochrony przyrody i zabytków, a także będą mogły stanowić podstawę do prowadzenia polityki krajobrazowej w województwie.

Obszar Gminy Śmigiel położony jest w granicach dwóch krajobrazów priorytetowych pn. „Rejon Osiecznej” i „Śmigiel”.

Rejon Osiecznej

Krajobraz jest zlokalizowany w południowo-zachodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie leszczyńskim i kościańskim, w gminach: Osieczna, Lipno, Śmigiel. Krajobraz leży około 2 km na północny wschód od Leszna i około 45 km na południowy zachód od Poznania.

Wewnątrz krajobrazu został wydzielony krajobraz 3b (leśny – z przewagą siedlisk lasowych).

Krajobraz to obszar o charakterze wiejskim z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych, tworzących pola średniej wielkości. W otoczeniu użytków rolnych znajdują się niewielkie miejscowości tworzące skupiska dość zwartej zabudowy wiejskiej. Wśród łąk i pól uprawnych występują niewielki stawy i rowy melioracyjne, w tym dwa najważniejsze: Rów spod Sulejowa i Rów spod Wyciążkowa. W części południowej krajobrazu, w kierunku wschód – zachód, przepływa rzeka Samica Leszczyńska.

Rzeźba terenu jest urozmaicona, z charakterystycznymi dla krajobrazu młodo-glacialnego, ciągami wzgórz i pagórków morenowych.

Na obszarze krajobrazu występują stosunkowo słabe warunki glebowe. Występują tu głównie gleby klas IV i V. Jedynie w pobliżu Goniembic i Wyciążkowa występują czarne ziemie o kompleksie zbożowo-pastewnym mocnym i słabym oraz pszennym dobrym. W strukturze zasiewów dominują zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi, które łącznie z kukurydzą stanowią około 80% wszystkich zasiewów. Wzdłuż cieków wodnych ciągną się wąskie pasma gleb mułowo-torfowych oraz torfów niskich.

Do zjawisk zagrażających możliwości zachowania wartości krajobrazu, które mają/mogą mieć niekorzystny wpływ na odbiór tego krajobrazu, zaburzają jego estetykę oraz oddziałują negatywnie na wartości przyrodnicze, kulturowe i estetyczno-widokowe należą:

1) Zagrożenia istniejące:

a) obiekt wpływający negatywnie na odbiór wizualny krajobrazu:

– wieża telefonii komórkowej,

b) element liniowy wpływający negatywnie na odbiór wizualny krajobrazu:

– napowietrzna linia elektroenergetyczna 110 kV i 220 kV,

c) obszar wpływający negatywnie na odbiór wizualny krajobrazu:

– instalacja zagospodarowania odpadów komunalnych w Trzebani,

d) obszar wpływający negatywnie na zachowanie spójności struktury funkcjonalno-przestrzennej krajobrazu:

– presja inwestycyjna na tereny rolne – rozlewanie się wsi Gronówko (według miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego),

e) propagacja zanieczyszczeń i biogenów z pól uprawnych, powodująca eutrofizację okolicznych wód powierzchniowych.

2) Obszar o niewykorzystanym potencjale funkcjonalno-przestrzennym i kulturowym krajobrazu:

– zespół dworski wraz z zabudowaniami folwarcznymi w Gronówku,

– zespół dworski w Goniembicach,

– zespół dworski w Żakowie.

3) Zagrożenia potencjalne:

a) obszar mogący negatywnie wpływać na zachowanie spójności struktury funkcjonalno-przestrzennej krajobrazu:

– presja inwestycyjna na tereny rolne – rozlewanie się wsi Gronówko (według studium gminy).

Na terenie krajobrazu zdiagnozowano niewielkie oraz umiarkowane zagrożenia, które mogą wpływać na zachowanie walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. Są one związane z:

a) propagacją zanieczyszczeń i biogenów z pól uprawnych, powodującą eutrofizację okolicznych wód powierzchniowych

Działalność rolnicza ma szczególnie duży wpływ na zanieczyszczenia i eutrofizację wód powierzchniowych na obszarach wyniesionych powierzchniowo wysoczyzn sąsiadujących z rozbudowaną siecią rynien jeziornych i cieków wodnych w części wschodniej krajobrazu. Wpływ rolnictwa na eutrofizację wód ma istotne znaczenie dla zmian w krajobrazie. Zagrożenie to ma charakter umiarkowany ale narastający.

b) elementem oddziałującym niekorzystnie na zachowanie wartości przyrodniczych oraz estetyczno-widokowych jest lokalizacja instalacji zagospodarowania odpadów komunalnych w miejscowości Trzebania

Lokalizacja regionalnej instalacji zagospodarowania odpadów komunalnych stanowi istotne i umiarkowane zagrożenie dla krajobrazu. Wpływ instalacji stanowi względnie stałe zagrożenie.

c) presją inwestycyjną na tereny rolne, szczególnie we wsi Gronówko, gdzie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy wyznaczono duże obszary przeznaczone pod zabudowę,

d) występowaniem obiektów infrastruktury technicznej o negatywnym wpływie na krajobraz,

e) występowaniem obszarów, których potencjał przestrzenny i funkcjonalny nie jest wykorzystany i podlega lub może ulec stopniowej degradacji.

2) Głównymi źródłami zagrożeń są: brak planowania krajobrazu, działalność rolnicza i komunalna, niedostateczne środki finansowe oraz oddziaływanie infrastruktury technicznej.

3) Zagrożenia te określono jako istniejące lub potencjalne, umiarkowane lub niewielkie, o względnie stałym lub narastającym natężeniu.

W audycie wskazano również rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazu priorytetowego, co przedstawiono poniżej.

C. Rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazu priorytetowego

I. Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków²²

1. Obszary do objęcia formami ochrony przyrody (o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 3, 4 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody):

Forma ochrony przyrody	Rekomendacje i wnioski
park krajobrazowy	– nie określa się
obszar chronionego krajobrazu	– <i>Obszar Chronionego Krajobrazu Krzywińsko-Osiecki wraz z zadrzewieniami Generała Dezyderego Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna-Góra – powiększenie obszaru chronionego krajobrazu (włączenie pod ochronę części wsi: Drzeczkowo, Goniembice i Wyciążkowo)*</i>
zespół przyrodniczo-krajobrazowy	– nie określa się

* Na załączniku graficznym przedstawiono proponowany teren do powiększenia obszaru chronionego krajobrazu. Ostateczna granica zostanie uszczegółowiona na etapie przygotowania uchwały o powiększeniu formy ochrony

2. Obszary objęte formami ochrony przyrody, które ze względu na znaczący spadek wartości krajobrazu wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony:

Forma ochrony przyrody	Rekomendacje i wnioski
park krajobrazowy	– nie określa się
obszar chronionego krajobrazu	– nie określa się
zespół przyrodniczo-krajobrazowy	– nie określa się

3. Obszary do objęcia formami ochrony zabytków (o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami):

wpis do rejestru zabytków	– nie określa się
wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa	– nie określa się
uznanie za pomnik historii	– nie określa się
utworzenie parku kulturowego	– nie określa się
ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego i innych decyzjach	– <i>ustanowienie strefy ochrony konserwatorskiej dla zespołu budowlanego i układu ruralistycznego w Drzeczkowie</i>

4. Obszary wskazane do uzupełnienia stanu wiedzy:

obszar analiz mogących stanowić podstawę powołania parku kulturowego	– <i>obszar o wysokich wartościach kulturowych i krajobrazowych, związany z kształtowaniem się przestrzeni miasta Osiecznej i jego otoczenia**</i>
--	--

** Na załączniku graficznym i mapie nr 6 przedstawiono obszar analiz, który nie stanowi docelowego zasięgu parku kulturowego

II. Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów²³

1. Poziom regionalny

Zadania polityki przestrzennej województwa	Zasady zagospodarowania przestrzennego realizujące zadania polityki przestrzennej województwa	
<i>Kształtowanie spójnej przestrzeni osadniczej i dbałość o ład przestrzenny</i>	Kształtowanie nowych struktur przestrzennych z zachowaniem rozwoju zrównoważonego, z uwzględnieniem ochrony i zachowania walorów krajobrazowych	
	Racjonalny rozwój zainwestowanych struktur przestrzennych	
	Kształtowanie struktur przestrzennych z uwzględnieniem walorów krajobrazowych wynikających z ukształtowania terenu	
	Stosowanie stref buforowych, w tym ochronnych, w postaci pasów zieleni redukujących negatywny wpływ m.in. obiektów związanych ze składowiskiem odpadów komunalnych w Trzebani na walory krajobrazowe	
	Wprowadzanie zieleni osłonowej wokół obiektów wpływających na negatywny odbiór krajobrazu	
	Zachowanie otwartej przestrzeni pomiędzy jednostkami osadniczymi	
	Ograniczanie rozwoju zabudowy w obrębie terenów leśnych i otwartych terenów rolnych	
	Zachowanie zwartej charakteru zabudowy poprzez uzupełnianie zabudowy w jednostkach osadniczych z uwzględnieniem walorów krajobrazowych	
	Ograniczanie rozpraszania osadnictwa w krajobrazach otwartych	
	Kształtowanie przestrzeni publicznych wysokiej jakości w oparciu o zasady projektowania uniwersalnego	
	Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem walorów krajobrazowych	
	<i>Ochrona walorów przyrodniczych</i>	Zachowanie obszarów i obiektów objętych ochroną prawną
		Ochrona oraz właściwe kształtowanie ekotonów stref brzegowych cieków i zbiorników wodnych, w postaci pasów zieleni redukujących dopływ zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego oraz bytowego
Obejmowanie nowych obszarów ochroną prawną, zmiana rangi ochrony lub granic istniejących form ochrony przyrody, w tym m.in. dążenie do powiększenia granic Obszaru Chronionego Krajobrazu Krzywińsko-Osieckiego wraz z zadrzewieniami Generała Dezyderego Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna-Góra o tereny części wsi: Drzeczkowo, Goniembice i Wyciążkowo		
Kształtowanie przestrzeni w sposób umożliwiający ochronę unikatowych wartości środowiska przyrodniczego		
Dążenie do zachowania dotychczasowej funkcji użytkowania terenów leśnych i rolnych poprzez ograniczanie ich przekształcania na inne cele		
Zachowanie istniejących kompleksów leśnych i ochrona leśnej różnorodności biologicznej		
Dążenie do rozwoju rolnictwa ekologicznego z odpowiednim ukierunkowaniem produkcji roślinnej i zwierzęcej wykorzystującej specyficzne, lokalne zasoby, ograniczanie niekorzystnych oddziaływań działalności rolniczej na środowisko		

	Zachowanie istniejących ekosystemów łąkowych w obrębie dolin rzecznych i teras zalewowych
	Zachowanie ekosystemów trawiastych i mokradłowych
	Zapewnienie ciągłości i trwałości systemu przyrodniczego województwa, w tym zachowanie i odtwarzanie ciągłości przestrzennej obszarów kluczowych, zapewniających prawidłowe funkcjonowanie przestrzeni przyrodniczej
	Zachowanie drożności korytarzy ekologicznych poprzez ograniczanie zabudowy oraz zainwestowania na ich obszarach
	Zachowanie obszarów wolnych od zabudowy stanowiących naturalne, powiązane ze sobą struktury przyrodnicze (doliny cieków wodnych, tereny łąkowe) oraz stosowanie stref buforowych ograniczających intensyfikację zabudowy wokół cieków i zbiorników wodnych
	Wprowadzanie zieleni osłonowej, szczególnie w strefach przyleśnych, wokół obiektów wpływających na negatywny odbiór krajobrazu
	Przeciwdziałanie fragmentacji ekosystemów, w tym kompleksów leśnych oraz zapewnienie ich łączności ekologicznej
	Rekultywacja i renaturyzacja obszarów zdegradowanych oraz przekształconych antropogenicznie
	Gospodarowanie kopalinami z uwzględnieniem walorów krajobrazowych
	Ochrona gleb przed zanieczyszczeniami
	Przeciwdziałanie erozji oraz ochrona przed ruchami masowymi ziemi
	Przeciwdziałanie skutkom suszy na obszarach rolniczych
	Rozwój turystyki krajoznawczej z uwzględnieniem walorów krajobrazowych
<i>Ochrona potencjału kulturowego</i>	Wykorzystanie potencjału kulturowego do kreowania nowych produktów turystycznych
	Utrzymanie ochrony prawnej obiektów i obszarów zabytkowych
	Wzmacnianie działań ochronnych obiektów i obszarów zabytkowych
	Podnoszenie rangi ochrony najcenniejszych obiektów i obszarów zabytkowych
	Obejmowanie ochroną prawną najcenniejszych obszarów i obiektów zabytkowych o wysokich wartościach kulturowych, historycznych i krajobrazowych, w tym poprzez wspieranie działań na rzecz przeprowadzania analiz mogących stanowić podstawę powołania parku kulturowego na obszarze o zachowanych wartościach kulturowych i krajobrazowych związanych z kształtowaniem się przestrzeni miasta Osiecznej i jego otoczenia
	Kształtowanie struktur przestrzennych z zachowaniem zgodności z cechami i wartościami zasobów dziedzictwa kulturowego
	Rewaloryzacja struktur funkcjonalno-przestrzennych, w tym historycznych (ruralistycznych) oraz decydujących o tożsamości i specyfice miejsca
	Rewaloryzacja oraz modernizacja obiektów zabytkowych, w tym adaptacja do nowych funkcji, z zachowaniem walorów krajobrazowych i architektonicznych, w szczególności zespołu dworskiego wraz z zabudowaniami folwarcznymi w Gronówku, zespołu dworskiego w Goniemicach oraz zespołu dworskiego w Żakowie
	Zachowanie historycznego charakteru otoczenia obiektów i zespołów zabytkowych z uwzględnieniem walorów krajobrazowych
	Kształtowanie nowych struktur przestrzennych z poszanowaniem historycznych układów i zespołów cennych kulturowo
	Ograniczanie przekształceń elementów tradycyjnego krajobrazu wiejskiego, w tym historycznych cech zabudowy regionalnej oraz rozplanowania wiejskich jednostek osadniczych (zagród i podziałów

	gruntów), zieleni przydrożnej, zadrzewień śródpolnych, enklaw leśnych i łąkowych, cieków wodnych oraz małej architektury
	Rozwój turystyki kulturowej z uwzględnieniem walorów krajobrazowych
Rozwój infrastruktury technicznej i transportowej	Budowa (m.in. budowa obwodnic) i modernizacja układu dróg, w tym krajowych, wojewódzkich, powiatowych, gminnych oraz rowerowych, wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą, z uwzględnieniem walorów krajobrazowych oraz z zachowaniem ciągłości systemu przyrodniczego
	Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą, z uwzględnieniem walorów krajobrazowych oraz z zachowaniem ciągłości systemu przyrodniczego
	Lokalizowanie instalacji odnawialnych źródeł energii z poszanowaniem walorów krajobrazowych obszaru

2. Poziom lokalny

1) Wytyczne odnośnie kierunków zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów lub zasad ich zagospodarowania określających dopuszczalny zakres i ograniczenia tych zmian, w tym wytycznych odnośnie nakazów, zakazów, dopuszczeń i ograniczeń w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów:

- a) wprowadzanie w dokumentach planistycznych ustaleń dotyczących zasad ochrony zasobów w strefie ochrony konserwatorskiej,
- b) kształtowanie struktury przestrzennej z uwzględnieniem funkcji rolniczej jako dominującej,
- c) możliwość lokalizowania nowych obiektów budowlanych w ramach uzupełniania lub kontynuacji zainwestowania w obrębie jednostek osadniczych,
- d) zmiana lub poprawa zagospodarowania i wyglądu obszaru i obiektów, które wpływają negatywnie na odbiór wizualny krajobrazu – obszaru instalacji zagospodarowania odpadów komunalnych w Trzebani,
- e) dążenie do zagospodarowania obszarów o niewykorzystanym potencjale funkcjonalno-przestrzennym i kulturowym krajobrazu: zespołu dworskiego wraz z zabudowaniami folwarcznymi w Gronówku, zespołu dworskiego w Goniembicach oraz zespołu dworskiego w Żakowie, z uwzględnieniem zachowanych wartości kulturowych oraz elementów estetyczno-widokowych,
- f) kształtowanie struktury przestrzennej z uwzględnieniem wyróżników kompozycji przestrzennej jako elementów szczególnie odznaczających się w przestrzeni krajobrazu wysokością, gabarytami oraz formą lub sposobem zagospodarowania:

dominanta krajobrazowa – obiekt:

- kościół parafialny pw. św. Mikołaja w Goniembicach,

akcent krajobrazowy – obiekt:

- dwór w Witosławiu,
- kościół pw. MB Wniebowziętej i św. Andrzeja w Drzeczkowie,
- spichrz w Drzeczkowie,
- gorzelnia w Drzeczkowie,
- pałac w Drzeczkowie,
- grodzisko w Drzeczkowie,
- dwór w Koronowie,
- dwór w Żakowie,

- dwór w Goniembicach,
- dwór w Wyciążkowie,
- dwór w Jeziorkach,

akcent krajobrazowy – obszar:

- zespół budowlany i układ ruralistyczny w Drzeczkowie,
 - zespół dworski w Witosławiu,
 - zespół dworski i folwarczny w Jeziorkach,
 - zespół dworsko-parkowy w Koronowie,
 - zespół dworski w Zakowie,
 - zespół dworski w Goniembicach,
 - zespół dworski wraz z zabudowaniami folwarcznymi w Gronówku,
 - park podworski w Sulejewie,
- g) zachowanie i ochrona terenów zielonych, w tym enklaw leśnych, łąk,
- h) ochrona i kształtowanie zewnętrznej granicy lasu jako strefy ekotonowej, z możliwością ograniczania realizacji nowej zabudowy,
- i) zachowanie i ochrona terenów wód,
- j) ograniczenie wpływu intensywnego rolnictwa i jego wzrastającej chemizacji na poziom eutrofizacji i zanieczyszczenia wód,
- k) zachowanie i ochrona oraz sukcesywne uzupełnianie charakterystycznych dla krajobrazu zadrzewień i zakrzewień śródpolnych,
- l) zachowanie i ochrona zieleni przydrożnej, skupiskowej i pojedynczej, w tym szczególnie roślinności w parkach dworskich, odtwarzanie i wzbogacanie zadrzewienia oraz stosowanie gatunków rodzimych zgodnie z naturalnym, przyrodniczym potencjałem siedliska,
- m) ograniczanie przekształcania terenów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,
- n) wykluczanie możliwości realizacji nowej zabudowy wielorodzinnej, za wyjątkiem realizacji zadań własnych gminy z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu,
- o) realizacja zieleni izolacyjnej dla zabudowy przemysłowej i gospodarczej odbiegającej skalą i gabarytami od zabudowy wsi, w celu poprawy jakości odbioru wizualnego obiektów,
- p) ograniczenie realizacji napowietrznej infrastruktury technicznej, w tym elementów wysokościowych telefonii komórkowej, w przypadku istniejącej napowietrznej sieci elektroenergetycznej dążenie do jej skablowania.
- 2) Parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu, maksymalna i minimalna intensywność zabudowy jako wskaźnik powierzchni całkowitej zabudowy w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej, minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej:
- a) intensywność zabudowy na obszarach zainwestowanych, w ramach uzupełniania zabudowy, w nawiązaniu do przeważających lub charakterystycznych parametrów, zgodnie z ich przeznaczeniem, z dostosowaniem do funkcji terenu oraz rodzaju zabudowy na działkach sąsiednich,
- b) minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w nawiązaniu do przeważających lub charakterystycznych parametrów i wskaźników dla poszczególnych ulic.

- 3) Kształtowanie linii zabudowy, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy:
 - a) w nawiązaniu do utrwalonych linii zabudowy w jednostkach osadniczych w nawiązaniu do linii zabudowy na działkach sąsiednich, z dostosowaniem do funkcji terenu oraz rodzaju zabudowy, z uwzględnieniem walorów estetyczno-widokowych.
- 4) Zasady kompozycji przestrzennej nowej zabudowy i harmonizowania planowanej zabudowy z zabudową istniejącą, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy:
 - a) kompozycja przestrzenna nowej zabudowy w nawiązaniu do zabudowy istniejącej, charakterystycznej dla poszczególnych ulic lub kwartałów zabudowy, z uwzględnieniem w szczególności wysokości budynków i sposobu ich sytuowania względem dróg lub granic działek,
 - b) wysokość zabudowy realizować w odniesieniu do wysokości bazowej charakterystycznej dla poszczególnych miejscowości, z możliwością realizacji elementów wyższych niż wysokość bazowa, stanowiących akcent architektoniczny, dostosowany do skali i proporcji obiektu. Możliwa jest realizacja budynków i budowli wyższych niż wysokość bazowa, związanych z funkcją usług publicznych, sportu lub obsługi produkcji rolniczej, z dostosowaniem wysokości do specyfiki i przeznaczenia obiektu z zachowaniem walorów estetyczno-widokowych.
- 5) Zasady kształtowania form budynków, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy:
 - a) formy nowej zabudowy, a także przebudowa i rozbudowa zabudowy istniejącej, w nawiązaniu do kompozycji przestrzennej oraz do form zabudowy istniejącej charakterystycznej dla poszczególnych ulic, w tym bryły budynków oraz specyficznych dla nich cech elementów elewacji, kształtu dachów czy sytuowania głównych wejść do obiektów.
- 6) Zasady stosowania i eksponowania elementów konstrukcyjnych i zdobniczych, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy:
 - nie określa się.
- 7) Rodzaje i standardy jakościowe stosowanych materiałów wykończeniowych, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych:
 - a) stosowanie materiałów wykończeniowych w nawiązaniu do charakterystycznych dla istniejących budynków, specyficznych dla poszczególnych terenów zainwestowanych w danej jednostce osadniczej,
 - b) możliwość stosowania materiałów wykończeniowych o nowoczesnym wyrazie stylistycznym z uwzględnieniem historycznych cech kompozycji przestrzennej miejscowości oraz cech architektonicznych zabudowy sąsiadującej.
- 8) Charakterystyczne cechy elewacji budynków, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy:
 - a) rekomenduje się zachowanie elewacji ceglanych, a w przypadku ich częściowego uszkodzenia lub zniszczenia zaleca się odtworzenie elewacji np. poprzez wykorzystanie cegły rozbiórkowej,
 - b) lokalizowanie na elewacjach frontowych urządzeń technicznych m.in. urządzeń przesyłowych, klimatyzatorów i urządzeń wentylacyjnych, w sposób niezaburzający estetyki i kompozycji elewacji frontowej budynków oraz

niezakłócający odbioru wizualnego obiektu z ulic i innych przestrzeni dostępnych publicznie.

- 9) Charakterystyczne cechy dachów budynków, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy:
 - a) dachy budynków realizować w nawiązaniu do charakterystycznych cech dachów (w szczególności cech takich jak: kształt, spadek dachu, układ kalenicy względem drogi, pokrycie) obiektów, w tym obiektów historycznych, występujących przy poszczególnych ulicach,
 - b) przy rozbudowie budynków istniejących kontynuacja kształtu dachu istniejącego lub zmiana kształtu dachu łącznie na całym budynku,
 - c) lokalizowanie urządzeń technicznych, w tym: paneli fotowoltaicznych, klimatyzatorów, urządzeń wentylacyjnych itp. w sposób niezakłócający odbioru wizualnego obiektu z ulic i innych przestrzeni dostępnych publicznie.
- 10) Zasady i warunki dotyczące sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzaje materiałów budowlanych, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych, w tym dla przestrzeni dostępnych publicznie:
 - a) realizacja małej architektury według spójnej koncepcji dla poszczególnych przestrzeni publicznych,
 - b) ograniczanie lokalizowania:
 - wolnostojących: urządzeń reklamowych, tablic reklamowych oraz szyldów,
 - urządzeń reklamowych, tablic reklamowych oraz szyldów na budynkach, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów zabytkowych,
 - urządzeń reklamowych, tablic reklamowych oraz szyldów na ogrodzeniach,
 - urządzeń reklamowych, tablic reklamowych oraz szyldów na terenach zieleni,
 - c) urządzenia i tablice reklamowe oraz szyldy lokalizowane na budynkach należy sytuować w sposób niezaburzający estetyki i kompozycji elewacji budynków oraz w sposób nieprzesłaniający istotnych elementów i detali architektonicznych,
 - d) urządzenia i tablice reklamowe oraz szyldy lokalizowane jako wolnostojące nie mogą zakłócać odbioru wizualnego obiektów, w szczególności zabytkowych, z przestrzeni publicznych,
 - e) wykluczanie lokalizowania prefabrykowanych przesłowych ogrodzeń betonowych lub żelbetowych.
- 11) Zasady dotyczące zagospodarowania i wyposażenia terenów przestrzeni dostępnych publicznie:
 - a) urządzenia i sytuowania zieleni, w tym struktury przestrzennej nasadzeń, preferowanych lub wykluczonych gatunków roślin, wysokości zieleni i pełnionej funkcji:
 - ochrona i kształtowanie zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych poprzez uzupełnianie brakujących drzew oraz wypełnianie zielenią wysoką i niską powierzchni wolnych od utwardzenia w pasach drogowych, z uwzględnieniem elementów estetyczno-widokowych,
 - dla nowych nasadzeń w parkach oraz wzdłuż ciągów komunikacyjnych stosowanie gatunków rodzimych zgodnie z naturalnym, przyrodniczym potencjałem siedliska,

- b) sposobów wykorzystywania terenów przestrzeni publicznych, w tym wykorzystywania tymczasowego:
 - nie określa się,
 - c) powiązań widokowych terenów przestrzeni publicznych z otoczeniem:
 - nie określa się.
- 12) Określenie warunków działalności usługowej, w tym handlowej, w szczególności maksymalnej powierzchni sprzedaży obiektów handlowych, obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o maksymalnej powierzchni sprzedaży i ich dopuszczalnej liczby:
- a) lokalizowanie nowych usług z wykorzystaniem istniejącej zabudowy lub poprzez uzupełnianie zabudowy z dostosowaniem skali nowych budynków usługowych do charakteru miejsca realizacji inwestycji,
 - b) wykluczanie lokalizacji usług handlu o dużej powierzchni sprzedaży.
- 13) Wytyczne odnośnie określenia walorów ekspozycji, w szczególności elementów takich jak przedpola ekspozycji, osie widokowe i punkty widokowe oraz zasad ich ochrony i kształtowania, w tym nakazów, zakazów, dopuszczeń i ograniczeń w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów:
- a) zachowanie otwartej przestrzeni pól, dopuszczenie niewielkich dolesień lub zalesień i nowych zadrzewień w formie enklaw leśnych w celu urozmaicenia krajobrazu rolnego, przy czym działania te nie mogą naruszać przepisów obowiązujących na terenie rezerwatu przyrody Dolinka,
 - b) zachowanie osi i ciągów widokowych, poprzez ograniczenie zainwestowania przesłaniającego widok, przy czym działania te nie mogą naruszać przepisów obowiązujących na terenie rezerwatu przyrody Dolinka,
 - c) w obszarach przedpola ekspozycji rekomenduje się kształtowanie zieleni wysokiej w sposób umożliwiający zachowanie widoku, przy czym działania te nie mogą naruszać przepisów obowiązujących na terenie rezerwatu przyrody Dolinka,
 - d) możliwa korekta wysokości lub kształtu zieleni w celu odsłonięcia widoku na obiekty wyróżniające się w krajobrazie, przy czym działania te nie mogą naruszać przepisów obowiązujących na terenie rezerwatu przyrody Dolinka.

Śmigiel

Krajobraz jest zlokalizowany w środkowo-zachodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie kościańskim, jest siedzibą gminy miejsko-wiejskiej. Miasto leży około 60 km na południe od Poznania.

Układ przestrzenny krajobrazu jest złożoną strukturą, składającą się z odrębnych elementów posiadających swój własny charakter i indywidualną formę zabudowy.

Geograficznie krajobraz jest położony na Pojezierzu Leszczyńskim i Równinie Kościańskiej. Krajobraz posiada równinny charakter, delikatnie opadający w kierunku północno-wschodnim i wschodnim. Część historyczna miasta jest zlokalizowana na wyniesieniu terenu pomiędzy dawnymi ciekami wodnymi.

W obszarze krajobrazu można wyróżnić takie elementy kompozycyjne jak lokację pierwotną i lokację wtórną oraz obudowę tras komunikacyjnych wraz z trasą kolei wąskotorowej. Teren lokacyjnego miasta średniowiecznego znajduje się na wzniesieniu, które ograniczone jest od północy i południa dawnymi ciekami wodnymi spływającymi do rzeki Samicy. Centralnym

elementem kształtującym miasto jest rynek, w sąsiedztwie którego w północnej części wzniesiono kościół parafialny, obecnie kościół pw. Najświętszej Maryi Panny Wniebowziętej. Funkcjonalnie i przestrzennie miasto rozwinęło się w kierunku północno-wschodnim. Ten pierwotny układ w 1807 i 1814 roku uległ przekształceniom w wyniku pożarów, które zniszczyły miasto. Został utworzony regularny szachownicowy układ bloków zabudowy oraz placów, poszerzenia ulic oraz włączono w granice miasta przedmieścia kościańskie. Zostały utworzone nowe osie kompozycyjne wzdłuż ulic: Sienkiewicza i Szkolnej, wschodniej pierzei rynku oraz na przedłużeniu ul. św. Wita. Szczytową zabudowę domów zastąpiła zabudowa w układzie kalenicowym. Przy rynku zostały wzniesione domy jednopiętrowe (obecnie zabudowa od dwóch do trzech kondygnacji) oraz budynek ratusza, który jest zlokalizowany we wschodniej pierzei zabudowy przyrynkowej. Odbudowa miasta po pożarach całkowicie zmieniła dotychczasowy układ centrum. Został zachowany jedynie układ głównych ulic wraz z północną i południową granicą miasta. W drugiej połowie XIX wieku rozszerzono zabudowę lokalizując ją na przedmieściach miasta. Przeprowadzenie linii kolejowej Poznań–Wrocław w dużej odległości od miasta przyczyniło się do rozwoju zabudowy wzdłuż drogi w kierunku na Wrocław, przy której została zlokalizowana linia kolei wąskotorowej wraz ze stacją.

Krajobraz tworzą czytelne w przestrzeni strefy. Pod względem funkcji i charakteru zabudowy w tym historycznie ukształtowanej przestrzeni miasta, można wyróżnić dwie strefy: A – miasto historyczne oraz B – miasto współczesne. Łącznie strefy te stanowią przestrzeń zabudowy miejskiej.

Miasto historyczne – strefa A:

- 1) Strefa o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowej i usługowej.
- 2) Centrum miasta stanowi układ kompozycyjny oparty na ortogonalnej siatce ulic z kwadratowym rynkiem pośrodku w sąsiedztwie którego, na podstawie lokacji wtórnej, „przedmieścia kościańskie” jest zlokalizowany kwadratowy plac Wojska Polskiego charakteryzujący się mniej okazałą formą zabudowy niż zabudowa otaczająca rynek, układ głównych ulic składa się z ulic: Kościańskiej, Farnej, Sienkiewicza, Kościuszki, Kilińskiego, Lipowej, Ogrodowej i Powstańców Wielkopolskich.
- 3) W obrębie strefy znajdują się najbardziej wartościowe obiekty zabytkowe m.in.: kościół parafialny pw. Najświętszej Maryi Panny Wniebowziętej, kościół poewangelicki pw. św. Stanisława Kostki, wieża ciśnień, ratusz miejski oraz szereg innych budynków wpisanych do rejestru zabytków.
- 4) Zabudowa przyrynkowa do trzech kondygnacji, budynki nakryte najczęściej dość wysokimi dwuspadowymi dachami w układzie kalenicowym, zabudowa w formie niewielkich kamienic, na elewacjach frontowych zdobienia otworów okiennych i drzwiowych w formie profilowanych obramowań.

5) Zabudowa kształtująca pierzeje ścian rynku, placu Wojska Polskiego oraz ulic o typowym układzie zwartej zabudowy śródmiejskich parceli (dom mieszkalny od strony frontowej, w głębi oficyny oraz zabudowania gospodarcze), na parterze często lokale usługowe na piętrach mieszkania.

6) Charakterystycznym elementem strefy jest zabudowa związana z obudową historycznych tras komunikacyjnych, która przyjmuje dość swobodną formę wynikającą z przebiegu dawnych ciągów komunikacyjnych. Zabudowa tworząca pierzeje ulic to głównie budynki jedno- i dwukondygnacyjne, z dachami skośnymi o układzie kalenicowym i w miarę zbliżania się do centrum następuje zwiększanie wysokości zabudowy oraz jej intensyfikacja.

7) W rejonie ulic: Kilińskiego, Powstańców Wielkopolskich, Skarżyńskiego dominuje zabudowa wolnostojąca, którą stanowią w większości budynki mieszkalne jednorodzinne.

8) W rejonie ul. Skarżyńskiego i al. Bohaterów znajduje się bardzo duży (o powierzchni ponad trzykrotnie większej niż powierzchnia rynku) plac targowy – Targ Śmigiel.

7. Miasto współczesne – strefa B:

1) Strefa o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowej, usługowej, działalności gospodarczej oraz enklaw terenów użytkowanych rolniczo.

2) Układ kompozycyjny jest oparty na głównych ulicach: Leszczyńskiej, Wodnej, Kilińskiego, Kościuszki i Kościańskiej. Strefa wyraźnie odróżnia się od strefy A, charakterem zabudowy oraz przebiegami sieci komunikacji kołowej.

3) Strefę wyróżniają kwartały osiedli mieszkaniowych składających się głównie z zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – powstałe w ostatnich dziesięcioleciach. Strefę uzupełniają budynki mieszkaniowe wielorodzinne w formie bloków zlokalizowane w rejonie ulic: Kościuszki, Sikorskiego, Mierosławskiego i Alei Paderewskiego, które funkcjonalnie dopełniają obiekty zabudowy usługowej i przemysłowej.

4) W południowej części miasta w rejonie ulic: Leszczyńskiej i Dworcowej jest zlokalizowana linia kolei wąskotorowej wraz z budynkami stacji.

5) Tereny usług w tym w szczególności usługi oświaty i sportu są zlokalizowane w północnej części strefy w rejonie ul. Konopnickiej.

6) Tereny i obiekty związane z działalnością gospodarczą znajdują się w części południowej w sąsiedztwie ulic: Leszczyńskiej i Południowej oraz w rejonie ul. Reymonta i ul. Kilińskiego.

7) Po stronie wschodniej w rejonie ulic: św. Wita i Krętej jest zlokalizowany cmentarz parafialny.

8) Kontynuacja zabudowy mieszkaniowej jest realizowana głównie w kierunku zachodnim oraz południowo-wschodnim miasta.

9) W tej strefie, szczególnie w części południowej, znajdują się tereny otwarte użytkowane rolniczo.

Do zjawisk zagrażających możliwości zachowania wartości krajobrazu, które mają/mogą mieć niekorzystny wpływ na odbiór tego krajobrazu, zaburzają jego estetykę oraz oddziałują negatywnie na wartości przyrodnicze, kulturowe i estetyczno-widokowe należą:

1) Zagrożenia istniejące:

a) obszar wpływający negatywnie na odbiór wizualny krajobrazu:

– zakłady produkcyjne i usługowe w południowej części miasta pomiędzy ul. Południową a ul. Leszczyńską w sąsiedztwie obszarów cennych kulturowo (zespół Śmigielskiej Kolei Wąskotorowej),

b) niewystarczająca dbałość o wizerunek zewnętrzny obiektów zabytkowych w części historycznej miasta – część obiektów wymaga renowacji.

2) Zagrożenia potencjalne:

a) brak dokumentów planistycznych stanowiących prawo miejscowe dla historycznej części miasta.

Podsumowanie zdiagnozowanych zagrożeń:

1) Na terenie krajobrazu zdiagnozowano niewielkie oraz umiarkowane zagrożenia, które mogą wpływać na zachowanie walorów kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. Są one związane z:

a) elementami, które mogą być odbierane jako niekorzystne, dla zachowania wartości kulturowych, przyrodniczych oraz estetyczno-widokowych, oraz które mogą stanowić zagrożenie dla zachowania kompozycji przestrzennej krajobrazu,

b) niedostateczną ochroną, a co z tym związane stopniową degradacją zabytkowych obiektów.

2) Głównymi źródłami zagrożeń są: niezgodność budownictwa ze stylem architektonicznym regionu i typu krajobrazu, procesy urbanizacyjne, brak planowania krajobrazu a w przypadku braku renowacji obiektów zabytkowych także niedostateczne środki finansowe.

3) Stopień tych zagrożeń określono jako niewielki lub umiarkowany, w przewadze o względnie stałym natężeniu.

W audycie wskazano również rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazu priorytetowego, co przedstawiono poniżej.

C. Rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazu priorytetowego

I. Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków⁵

1. Obszary do objęcia formami ochrony przyrody (o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 3, 4 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody):

Forma ochrony przyrody	Rekomendacje i wnioski
park krajobrazowy	– <i>nie określa się</i>
obszar chronionego krajobrazu	– <i>nie określa się</i>
zespół przyrodniczo-krajobrazowy	– <i>nie określa się</i>

2. Obszary objęte formami ochrony przyrody, które ze względu na znaczący spadek wartości krajobrazu wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony:

Forma ochrony przyrody	Rekomendacje i wnioski
park krajobrazowy	– <i>nie określa się</i>
obszar chronionego krajobrazu	– <i>nie określa się</i>
zespół przyrodniczo-krajobrazowy	– <i>nie określa się</i>

3. Obszary do objęcia formami ochrony zabytków (o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami):

wpis do rejestru zabytków	– <i>nie określa się</i>
wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa	– <i>nie określa się</i>
uznanie za pomnik historii	– <i>nie określa się</i>
utworzenie parku kulturowego	– <i>nie określa się</i>
ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego i innych decyzjach	– <i>ustanowienie strefy ochrony konserwatorskiej dla założenia urbanistycznego i zespołu budowlanego</i>

II. Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów⁸

1. Poziom regionalny

Zadania polityki przestrzennej województwa	Zasady zagospodarowania przestrzennego realizujące zadania polityki przestrzennej województwa
<i>Kształtowanie spójnej przestrzeni osadniczej i dbałość o ład przestrzenny</i>	Kształtowanie nowych struktur przestrzennych z zachowaniem rozwoju zrównoważonego, z uwzględnieniem ochrony i zachowania walorów krajobrazowych
	Racjonalny rozwój zurbanizowanych struktur przestrzennych
	Kształtowanie struktur przestrzennych z uwzględnieniem walorów krajobrazowych wynikających z ukształtowania terenu
	Stosowanie stref buforowych, w tym ochronnych, w postaci pasów zieleni redukujących negatywny wpływ obiektów przemysłowych i usługowych na walory krajobrazowe, w szczególności zlokalizowane w południowej części krajobrazu, pomiędzy ul. Południową a ul. Leszczyńską w sąsiedztwie obszarów cennych kulturowo
	Wprowadzanie zieleni osłonowej wokół obiektów wpływających na negatywny odbiór krajobrazu
	Zachowanie zwartej charakteru zabudowy poprzez uzupełnianie zabudowy w jednostce osadniczej z uwzględnieniem walorów krajobrazowych
	Kształtowanie przestrzeni publicznych wysokiej jakości w oparciu o zasady projektowania uniwersalnego
	Rewitalizacja obszarów poprzemysłowych i pokolejowych
	Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem walorów krajobrazowych
	<i>Ochrona walorów przyrodniczych</i>
Ochrona oraz właściwe kształtowanie ekotonów stref brzegowych zbiorników wodnych, w postaci pasów zieleni redukujących dopływ zanieczyszczeń pochodzenia bytowego	
Obejmowanie nowych obszarów ochroną prawną, zmiana rangi ochrony lub granic istniejących form ochrony przyrody	
Kształtowanie przestrzeni w sposób umożliwiający ochronę unikatowych wartości środowiska przyrodniczego	
Zapewnienie ciągłości i trwałości systemu przyrodniczego województwa, w tym zachowanie i odtwarzanie ciągłości przestrzennej obszarów kluczowych, zapewniających prawidłowe funkcjonowanie przestrzeni przyrodniczej	
Ochrona gleb przed zanieczyszczeniami	
Przeciwdziałanie erozji oraz ochrona przed ruchami masowymi ziemi	
Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem potrzeb w zakresie przewietrzania miast	
Zachowanie i odtwarzanie ciągłości istniejących elementów miejskich systemów przyrodniczych zapewniających powiązania z terenami aktywnymi biologicznie w ich otoczeniu	
Zachowanie, urządzenie i wyznaczanie nowych terenów zieleni publicznej w miastach	
Ochrona powierzchni ziemi, w tym ograniczanie przekształceń rzeźby	

	terenu
	Rozwój turystyki krajoznawczej z uwzględnieniem walorów krajobrazowych
<i>Ochrona potencjału kulturowego</i>	Wykorzystanie potencjału kulturowego do kreowania nowych produktów turystycznych
	Utrzymanie ochrony prawnej obiektów i obszarów zabytkowych
	Wzmacnianie działań ochronnych obiektów i obszarów zabytkowych
	Podnoszenie rangi ochrony najcenniejszych obiektów i obszarów zabytkowych
	Kształtowanie struktur przestrzennych z zachowaniem zgodności z cechami i wartościami zasobów dziedzictwa kulturowego
	Rewaloryzacja struktur funkcjonalno-przestrzennych, w tym historycznych (urbanistycznych) oraz decydujących o tożsamości i specyfice miejsca
	Rewaloryzacja oraz modernizacja obiektów zabytkowych, szczególnie obiektów w historycznej części miast, w tym adaptacja do nowych funkcji, z zachowaniem walorów krajobrazowych i architektonicznych
	Ochrona zasobów dziedzictwa niematerialnego, w tym kultury ludowej, w tym grup regionalnych, poprzez m.in. promowanie tradycji dudziarskich (w krajobrazie są zlokalizowane dwie miejscowości Nietążkowo i Śmigiel, które zalicza się do ośrodków aktywności dudziarskiej w Wielkopolsce „Tradycje dudziarskie – Kościan i okolice”)
	Odtwarzanie historycznych struktur kompozycji urbanistycznej w otoczeniu obiektów i obszarów cennych kulturowo
	Zachowanie historycznego charakteru otoczenia obiektów i zespołów zabytkowych z uwzględnieniem walorów krajobrazowych
	Kształtowanie nowych struktur przestrzennych z poszanowaniem historycznych układów i zespołów cennych kulturowo
	Rozwój turystyki kulturowej z uwzględnieniem walorów krajobrazowych
<i>Rozwój infrastruktury technicznej i transportowej</i>	Budowa i modernizacja układu dróg, w tym ekspresowej, powiatowych oraz dróg rowerowych, wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą, z uwzględnieniem walorów krajobrazowych oraz z zachowaniem ciągłości systemu przyrodniczego
	Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą, z uwzględnieniem walorów krajobrazowych oraz z zachowaniem ciągłości systemu przyrodniczego
	Lokalizowanie instalacji odnawialnych źródeł energii z poszanowaniem walorów krajobrazowych obszaru

2. Poziom lokalny

- 1) Wytyczne odnośnie kierunków zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów lub zasad ich zagospodarowania określających dopuszczalny zakres i ograniczenia tych zmian, w tym wytycznych odnośnie nakazów, zakazów, dopuszczeń i ograniczeń w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów:

dla strefy A:

- a) wprowadzanie w dokumentach planistycznych ustaleń dotyczących zasad ochrony zasobów w strefie ochrony konserwatorskiej,
- b) kształtowanie struktury przestrzennej z uwzględnieniem funkcji mieszkaniowej i usługowej jako dominujących,
- c) ograniczanie przekształceń terenów zieleni urządzonej w tym: parku miejskiego, skwerów placów itp.,

- d) zachowanie indywidualnych cech historycznego układu urbanistycznego i charakterystycznych elementów kompozycji przestrzennej w tym:
- struktury miasta opartej na ortogonalnej siatce ulic z kwadratowym rynkiem pośrodku w sąsiedztwie którego, na podstawie lokacji wtórnej, „przedmieścia kościańskie” jest zlokalizowany kwadratowy plac Wojska Polskiego,
 - układu głównych ulic: Kościańskiej, Farnej, Sienkiewicza, Kościuszki, Kilińskiego, Lipowej, Ogrodowej i Powstańców Wielkopolskich,
 - placu targowego – Targ Śmigiel, stanowiącego przedpole ekspozycji jako przestrzeni wolnej od zabudowy,
- e) kształtowanie struktury przestrzennej strefy z uwzględnieniem wyróżników kompozycji przestrzennej jako elementów szczególnie odznaczających się w przestrzeni krajobrazu wysokością, gabarytami oraz formą lub sposobem zagospodarowania:
- dominanta krajobrazowa – obiekt:
- kościół parafialny pw. Najświętszej Maryi Panny Wniebowziętej,
 - kościół pw. św. Stanisława Kostki,
 - wieża ciśnień,
- dominanta krajobrazowa – obszar:
- historyczne centrum miasta,
- akcenty przestrzenne – obiekt:
- ratusz miejski,
 - zespół gazowni miejskiej,
- akcenty przestrzenne – obszar:
- park miejski,
- wnętrze krajobrazowe:
- plac Rozstrzelanych – rynek,
 - plac Wojska Polskiego,
- f) możliwość rekompozycji zagospodarowania przestrzeni publicznych, w tym placów, skwerów, ulic, w celu m.in. poprawy ich funkcjonalności, dostępności komunikacyjnej, możliwości zastosowania nowoczesnych rozwiązań technicznych, wkomponowania nowej zieleni i małej architektury, z uwzględnieniem ich wartości historycznych oraz walorów krajobrazowych,
- g) realizacja nowej zabudowy na zasadzie uzupełnienia przestrzeni wolnych od zabudowy lub kontynuacji zabudowy,
- h) ograniczanie rozwoju zabudowy w kwartałach zabudowy w środkowej części miasta, wzdłuż dawnego przebiegu cieku wodnego, pomiędzy ulicami: Kilińskiego, Lipową, Mickiewicza, Powstańców Wielkopolskich, Zieloną, Łukomskiego i Ogrodową i pozostawienie terenu jako przestrzeni otwartej i zagospodarowanie w kierunku ogrodowym,
- i) możliwość kreowania nowych obiektów i obszarów stanowiących wyróżniki kompozycji przestrzennej kształtujących sylwetę miasta, których lokalizacja i forma będzie wynikała z wniosków z przeprowadzonych wcześniej analiz krajobrazowo-przestrzennych,
- j) ograniczanie realizacji napowietrznej infrastruktury technicznej w tym wolnostojących elementów wysokościowych telefonii komórkowej, w przypadku istniejącej napowietrznej sieci elektroenergetycznej dążenie do jej skablowania;

dla strefy B:

- a) wprowadzanie w dokumentach planistycznych ustaleń dotyczących zasad ochrony zasobów w strefie ochrony konserwatorskiej,
 - b) kształtowanie struktury przestrzennej z uwzględnieniem funkcji mieszkaniowej i usługowej jako dominujących,
 - c) ograniczanie przekształceń terenów zieleni urządzonej w tym: ogrodów działkowych, placów, skwerów, parku itp.,
 - d) zmiana lub poprawa zagospodarowania obszaru wpływającego negatywnie na odbiór wizualny krajobrazu:
 - zakłady produkcyjne i usługowe w południowej części miasta pomiędzy ul. Południową a ul. Leszczyńską w sąsiedztwie obszarów cennych kulturowo (zespół Śmigielskiej Kolei Wąskotorowej),
 - e) zachowanie indywidualnych cech historycznie wykształconej struktury przestrzennej w tym: układu kompozycyjnego opartego na siatce głównych ulic: Leszczyńskiej, Wodnej, Kilińskiego, Kościuszki i Kościarńskiej,
 - f) kształtowanie struktury przestrzennej z uwzględnieniem wyróżników kompozycji przestrzennej jako elementów szczególnie odznaczających się w przestrzeni krajobrazu wysokością, gabarytami oraz formą lub sposobem zagospodarowania:
 - akcent krajobrazowy – obiekt:
 - 2 wiatraki typu kozłak,
 - kościół pw. św. Wita,
 - zespół budynków Śmigielskiej Kolei Wąskotorowej,
 - akcent krajobrazowy – obszar:
 - park miejski w rejonie ulic: A. Fechnera i T. Kościuszki,
 - park miejski ze ścieżką dydaktyczną oraz obszarem śmigielskich wiatraków,
 - g) możliwość rekompozycji zagospodarowania przestrzeni publicznych, w tym placów, skwerów, ulic, w celu m.in. poprawy ich funkcjonalności, dostępności komunikacyjnej, możliwości zastosowania nowoczesnych rozwiązań technicznych, wkomponowania nowej zieleni i małej architektury, z uwzględnieniem ich wartości historycznych oraz walorów krajobrazowych,
 - h) możliwość kreowania nowych obiektów i obszarów stanowiących wyróżniki kompozycji przestrzennej kształtujących sylwetę miasta, których lokalizacja i forma będzie wynikała z wniosków z przeprowadzonych wcześniej analiz krajobrazowo-przestrzennych,
 - i) ograniczanie realizacji napowietrznej infrastruktury technicznej w tym wolnostojących elementów wysokościowych telefonii komórkowej, w przypadku istniejącej napowietrznej sieci elektroenergetycznej dążenie do jej skablowania.
- 2) Parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu, maksymalna i minimalna intensywność zabudowy jako wskaźnik powierzchni całkowitej zabudowy w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej, minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej:

dla stref A, B:

- a) intensywność zabudowy w nawiązaniu do przeważających lub charakterystycznych parametrów i wskaźników dla poszczególnych ulic lub kwartałów zabudowy, z dostosowaniem do funkcji terenu oraz rodzaju zabudowy na działkach sąsiednich,

- b) minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w nawiązaniu do przeważających lub charakterystycznych parametrów i wskaźników dla poszczególnych ulic lub kwartałów zabudowy.
- 3) Kształtowanie linii zabudowy, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy:
- a) w nawiązaniu do utrwalonych linii zabudowy, charakterystycznych w poszczególnych kwartałach oraz przy poszczególnych ulicach, z dostosowaniem do funkcji terenu oraz rodzaju zabudowy, z uwzględnieniem walorów estetyczno-widokowych,

dla stref A, B:

- zabudowa pierzejowa - linie zabudowy kreować jako spójne i zharmonizowane z liniami zabudowy zdefiniowanymi przez elewacje frontowe budynków sąsiednich,
 - zabudowa wolnostojąca - linie zabudowy kreować w odniesieniu do linii zabudowy zdefiniowanej przez budynki sąsiednie,
 - jeżeli w kwartale lub wzdłuż ulicy nie ma jednoznacznie wykształconej linii zabudowy możliwy jest inny sposób kształtowania linii zabudowy.
- 4) Zasady kompozycji przestrzennej nowej zabudowy i harmonizowania planowanej zabudowy z zabudową istniejącą, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy:
- a) kompozycja przestrzenna nowej zabudowy w nawiązaniu do zabudowy istniejącej, charakterystycznej dla poszczególnych ulic lub kwartałów, z uwzględnieniem w szczególności wysokości budynków i sposobu ich sytuowania względem dróg lub granic działek:

dla strefy A:

- zabudowa pierzejowa o charakterze zabudowy śródmiejskiej - na rynku i przyległych ulicach, sytuowana na zasadzie stykania się ze sobą fasad budynków, tak by tworzyły zwarte pierzeje. Zabudowa ta powinna charakteryzować się zharmonizowaniem elementów elewacji, w tym w szczególności: linii cokołów, gzymsów, okapów dachów i innych rodzajów zwieńczenia budynków. Wysokość zabudowy realizować w odniesieniu do wysokości bazowej charakterystycznej dla poszczególnych ulic lub kwartałów zabudowy, z możliwością realizacji elementów wyższych niż wysokość bazowa, stanowiących akcent architektoniczny, dostosowany do skali i proporcji obiektu. Rekomenduje się realizację zabudowy o wysokości bazowej do 12 m,
- zabudowa w formie budynków wolnostojących w tym zabudowa bliźniacza - w pozostałej części strefy, forma nowej zabudowy, linii zabudowy, spadku i geometrii dachów w nawiązaniu do istniejącej sąsiedniej zabudowy, z uwzględnieniem dominującej funkcji obiektów. Wysokość zabudowy realizować w odniesieniu do wysokości bazowej charakterystycznej dla poszczególnych ulic lub kwartałów zabudowy, z możliwością realizacji elementów wyższych niż wysokość bazowa, stanowiących akcent architektoniczny, dostosowany do skali i proporcji obiektu. Rekomenduje się realizację zabudowy o wysokości bazowej do 10 m;

dla strefy B:

- zabudowa w formie budynków wolnostojących w tym zabudowa bliźniacza - forma nowej zabudowy, linii zabudowy, spadku i geometrii dachów

w nawiązaniu do istniejącej sąsiedniej zabudowy, z uwzględnieniem dominującej funkcji obiektów. Wysokość zabudowy realizować w odniesieniu do wysokości bazowej charakterystycznej dla poszczególnych ulic lub kwartałów zabudowy, z możliwością realizacji elementów wyższych niż wysokość bazowa, stanowiących akcent architektoniczny, dostosowany do skali i proporcji obiektu. Rekomenduje się realizację zabudowy o wysokości bazowej do 10 m,

- dla zabudowy usługowej oraz produkcyjnej w formie budynków wolnostojących, wysokość zabudowy w odniesieniu do wysokości bazowej charakterystycznej dla poszczególnych ulic lub kwartałów zabudowy z możliwością realizacji elementów wyższych niż wysokość bazowa, stanowiących akcent architektoniczny, dostosowany do skali i proporcji obiektu. Rekomenduje się realizację zabudowy o wysokości bazowej do 12 m,
- możliwa jest realizacja budynków wyższych niż wysokość bazowa związanych z funkcją usług publicznych lub sportu, z dostosowaniem wysokości do specyfiki i przeznaczenia obiektu oraz z zachowaniem walorów estetyczno-widokowych.

- 5) Zasady kształtowania form budynków, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy:

dla stref A, B:

- a) formy nowej zabudowy, a także przebudowa i rozbudowa istniejących budynków w nawiązaniu do kompozycji przestrzennej oraz form zabudowy istniejącej dla poszczególnych ulic lub kwartałów zabudowy, w tym bryły budynków oraz charakterystycznych dla nich cech elementów elewacji, kształtów dachów czy usytuowania głównych wejść do obiektów,
- b) możliwość realizacji budynków o nowoczesnych formach architektonicznych z uwzględnieniem charakteru zabudowy w strefach.

- 6) Zasady stosowania i eksponowania elementów konstrukcyjnych i zdobniczych, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy:

- nie określa się.

- 7) Rodzaje i standardy jakościowe stosowanych materiałów wykończeniowych, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych:

dla stref A, B:

- a) stosowanie materiałów wykończeniowych w nawiązaniu do charakterystycznych dla istniejących budynków w miejscu realizacji inwestycji,
- b) możliwość stosowania materiałów wykończeniowych o nowoczesnym wyrazie stylistycznym z uwzględnieniem historycznych cech zewnętrznego wyrazu artystycznego zabudowy sąsiedniej, w tym także detali architektonicznych.

- 8) Charakterystyczne cechy elewacji budynków, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy:

dla stref A, B:

- a) lokalizowanie na elewacjach frontowych urządzeń technicznych m.in. urządzeń przesyłowych, klimatyzatorów i urządzeń wentylacyjnych, w sposób niezaburzający estetyki i kompozycji elewacji frontowej budynków oraz niezakłócający odbioru wizualnego obiektu z ulic i innych przestrzeni dostępnych publicznie.

- 9) Charakterystyczne cechy dachów budynków, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy:

dla stref A, B:

- a) dachy budynków realizować w nawiązaniu do charakterystycznych cech dachów (w szczególności cech takich jak: kształt, spadek dachu, układ kalenicy względem drogi, pokrycie) obiektów, w tym obiektów historycznych, występujących przy poszczególnych ulicach lub w kwartałach zabudowy,
- b) jeżeli w kwartale lub wzdłuż ulicy nie występują powtarzające się charakterystyczne cechy dachów możliwa jest realizacja dachów o dowolnych parametrach,
- c) lokalizowanie urządzeń technicznych, w tym: paneli fotowoltaicznych, klimatyzatorów, urządzeń wentylacyjnych itp. w sposób niezakłócający odbioru wizualnego obiektu z ulic i innych przestrzeni dostępnych publicznie,
- d) możliwe jest stosowanie pokryć dachowych o nowoczesnym wyrazie stylistycznym, wpisujących się harmonijnie w historyczny charakter zabudowy istniejącej.

- 10) Zasady i warunki dotyczące sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzaje materiałów budowlanych, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych, w tym dla przestrzeni dostępnych publicznie:

dla strefy A, B:

- a) realizacja małej architektury według spójnej koncepcji dla poszczególnych przestrzeni publicznych,
- b) ograniczanie lokalizowania:
 - wolnostojących: urządzeń reklamowych, tablic reklamowych oraz szyldów,
 - urządzeń reklamowych, tablic reklamowych oraz szyldów na budynkach, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów zabytkowych oraz niezabytkowych zlokalizowanych w częściach historycznych miejscowości,
 - urządzeń reklamowych, tablic reklamowych oraz szyldów na ogrodzeniach,
 - urządzeń reklamowych, tablic reklamowych oraz szyldów na terenach zieleni,
- c) urządzenia i tablice reklamowe oraz szyldy lokalizowane na budynkach należy sytuować w sposób niezaburzający estetyki i kompozycji elewacji budynków oraz w sposób nieprzesłaniający istotnych elementów i detali architektonicznych,
- d) urządzenia i tablice reklamowe oraz szyldy lokalizowane jako wolnostojące nie mogą zakłócać odbioru wizualnego obiektów, w szczególności zabytkowych, z przestrzeni publicznych,
- e) wykluczanie lokalizowania prefabrykowanych przęsłowych ogrodzeń betonowych lub żelbetowych.

- 11) Zasady dotyczące zagospodarowania i wyposażenia terenów przestrzeni publicznych:

dla stref A, B:

- a) urządzenia i sytuowania zieleni, w tym struktury przestrzennej nasadzeń, preferowanych lub wykluczonych gatunków roślin, wysokości zieleni i pełnionej funkcji:
 - ochrona i kształtowanie zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych poprzez uzupełnianie brakujących drzew w alejach oraz wypełnianie zielenią

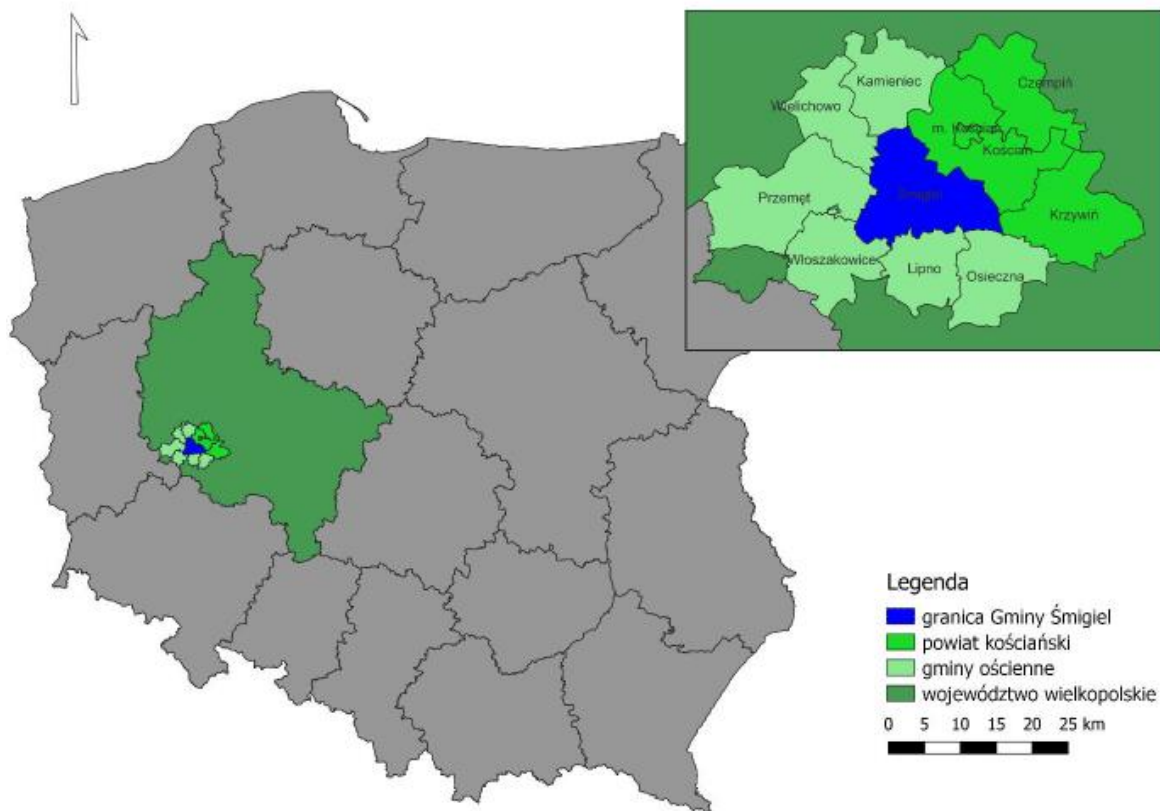
- wysoką i niską powierzchnię wolnych od utwardzenia w pasach drogowych, z uwzględnieniem osi i ciągów widokowych,
- dla nowych nasadzeń w parkach miejskich, placach i skwerach zastosowanie gatunków rodzimych zgodnie z naturalnym, przyrodniczym potencjałem siedliska,
 - możliwość realizacji zieleni na placach i skwerach w formie ogrodów tematycznych i deszczowych, z zastosowaniem gatunków innych niż rodzime,
- b) sposobów wykorzystywania terenów przestrzeni publicznych, w tym wykorzystywania tymczasowego:
- możliwość lokalizowania obiektów tymczasowych niepołączonych trwale z gruntem, takich jak m.in.: kontenery, ogródki restauracyjne, parki rozrywki, wykorzystywanych całorocznie lub sezonowo oraz cyklicznie na potrzeby imprez okolicznościowych, a także w celu uzupełnienia funkcji usługowych,
 - realizacja obiektów tymczasowych według wspólnej koncepcji charakterystycznej dla poszczególnych przestrzeni publicznych, w tym wewnątrz krajobrazowych,
- c) powiązań widokowych terenów przestrzeni publicznych z otoczeniem:
- zagospodarowanie przestrzeni określonych jako wnętrza krajobrazowe (strefa A), w sposób zachowujący jego czytelność. Możliwość lokalizowania we wnętrzu krajobrazowym elementów wyposażenia wewnętrznego np.: komponowanej zieleni, małej architektury lub innych obiektów związanych z funkcją usługową wewnątrz. Lokalizację, wysokość i gabaryty elementów wyposażenia wnętrza należy kształtować tak, by nie ograniczać powiązań widokowych z otoczeniem – należy zachować czytelności ścian wnętrza krajobrazowego, którymi najczęściej są pierzeje zabudowy czy zieleni wysoka oraz otwarcia widokowych stanowiących powiązania przestrzenne pomiędzy poszczególnymi wnętrzami krajobrazowymi i przestrzeniami publicznymi.
- 12) Określanie warunków działalności usługowej, w tym handlowej, w szczególności maksymalnej powierzchni sprzedaży obiektów handlowych, obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o maksymalnej powierzchni sprzedaży i ich dopuszczalnej liczby:
- dla strefy A:
- a) lokalizowanie nowych usług z wykorzystaniem istniejącej zabudowy lub poprzez uzupełnianie zabudowy z dostosowaniem skali nowych budynków usługowych do charakteru miejsca,
 - b) możliwość organizowania handlu w formie otwartych targowisk, rekomenduje się realizację straganów według jednolitego wzoru,
 - c) wykluczanie lokalizacji usług handlu o dużej powierzchni sprzedaży;
- dla strefy B:
- a) lokalizowanie nowych usług z wykorzystaniem istniejącej zabudowy lub poprzez uzupełnianie zabudowy z dostosowaniem skali nowych budynków do charakteru miejsca,
 - b) możliwość organizowania handlu w formie otwartych targowisk, rekomenduje się realizację straganów według jednolitego wzoru charakterystycznego dla danego placu.

- 13) Wytyczne odnośnie określenia walorów ekspozycji, w szczególności elementów takich jak przedpola ekspozycji, osie widokowe i punkty widokowe oraz zasad ich ochrony i kształtowania, w tym nakazów, zakazów, dopuszczeń i ograniczeń w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów:
- a) zachowanie przedpola ekspozycji poprzez ograniczanie realizacji obiektów budowlanych przesłaniających widok, z wyjątkiem małej architektury, z uwzględnieniem konieczności zachowania widoku,
 - b) w obszarze przedpola ekspozycji rekomenduje się kształtowanie zieleni wysokiej w sposób umożliwiający zachowanie widoku,
 - c) zachowanie ciągów i osi widokowych poprzez ograniczanie zainwestowania przesłaniającego widok.

3. AKTUALNY STAN ŚRODOWISKA NA TERENIE GMINY ŚMIGIEL

3.1. Położenie

Śmigiel to gmina miejsko-wiejska. Jej obszar położony jest w północno-wschodniej części powiatu kościańskiego, w województwie wielkopolskim. Na całość Gminy Śmigiel składa się obszar miasta oraz obszary wiejskie, podzielone na 37 sołectw: Bielawy, Bronikowo, Brońsko, Bruszczewo, Chełkowo, Czacz, Czaczyk, Glińsko, Gniewowo, Jezierzycy, Karmin, Karśnice, Koszanowo, Księginki, Machcin, Morownica, Nietążkowo, Nowa Wieś, Nowe Szczepankowo, Nowy Białcz, Olszewo, Parsko, Poladowo, Przysieka Polska, Stara Przysieka Pierwsza, Stara Przysieka Druga, Robaczyn, Sierpowo, Splawie, Stary Białcz, Stare Bojanowo, Wonieść, Wydorowo, Zygmuntowo, Żegrówko, Żegrowo, Żydowo.

Rysunek 2. Położenie Gminy Śmigiel na tle powiatu i województwa

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Śmigiel

Gmina Śmigiel sąsiaduje z następującymi gminami:

- od północy: Kamieniec (pow. grodziski);
- od wschodu: Kościan i Krzywiń (pow. kościański);
- od południa: Osieczna, Lipno, Włoszakowice (pow. leszczyński);
- od zachodu: Przemęt (pow. wolsztyński) i Wielichowo (pow. grodziski).

Zgodnie z regionalizacją fizyczno-geograficzną Polski J. Kondrackiego, Gmina Śmigiel obejmuje mezoregion Równina Kościańska (315.83), należący do makroregionu Pojezierze Leszczyńskie, wchodzący w skład Pojezierza Wielkopolskiego.

3.2. Demografia

Stan ludności Gminy Śmigiel w 2023 roku według danych GUS wynosił 17 030 osób (z czego 8408 mężczyzn i 8622 kobiet). Na przestrzeni lat 2018-2023 odnotowano spadek liczby mieszkańców w gminie. Liczba mieszkańców zmniejszyła się o 626 osób. Czynniki określające sytuację demograficzną w gminie to przede wszystkim: współczynnik przyrostu naturalnego, saldo migracji, gęstość zaludnienia, współczynnik feminizacji, struktura wieku, migracje. Dane statystyczne w zakresie podstawowych czynników kształtujących lokalną sytuację demograficzną przedstawiono w poniższych zestawieniach.

Tabela 1. Dane demograficzne Gminy Śmigiel

Wyszczególnienie	Jednostka	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba ludności	osoba	17 656	17 607	17 233	17 108	17 051	17 030
Liczba kobiet	osoba	8 927	8 909	8 705	8 643	8 628	8 622
Liczba mężczyzn	osoba	8 729	8 698	8 528	8 465	8 423	8 408
Gęstość zaludnienia	osoba/km ²	93,0	92,8	90,8	90,2	89,9	89,7
Urodzenia żywe na 1000 ludności	-	12,36	10,61	10,16	10,55	8,96	9,11
Zgony na 1000 ludności	-	10,72	9,59	11,78	14,11	10,78	10,17
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-	1,64	1,02	-1,62	-3,56	-1,82	-1,06
Współczynnik przyrostu naturalnego	-	29	18	-28	-61	-31	-18
Saldo migracji na 1000 ludności	-	-5,1	-3,7	-3,5	-4,4	-1,9	-2,2
Zameldowania	osoba	164	122	141	177	168	142
Wymeldowania	osoba	255	188	202	252	200	179
Współczynnik feminizacji	osoba	102	102	102	102	102	103

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na podstawie danych demograficznych przedstawionych powyżej wnioskuje się, że w latach 2020-2023 na terenie Gminy Śmigiel występował ujemny przyrost naturalny, natomiast w latach 2018-2019 przyrost naturalny miał wartość dodatnią. Gęstość zaludnienia wynosiła w 2023 roku 89,7 osób na km².

Liczba kobiet na przestrzeni analizowanych lat była wyższa niż liczba mężczyzn. Współczynnik feminizacji w ostatnich latach przyjmował wartość od 102 do 103. Saldo migracji na 1000 osób w latach 2018-2023 miało wartość ujemną.

3.3. Infrastruktura techniczna

3.3.1. Transport i komunikacja

Infrastruktura transportowa i łączność są kluczowymi elementami rozwoju każdej gminy, mającymi istotny wpływ na jakość życia mieszkańców oraz potencjał gospodarczy i społeczny obszaru.

Gmina Śmigiel charakteryzuje się stosunkowo dobrą dostępnością. Przez Gminę w kierunku północ-południe przebiega droga ekspresowa S5. Na terenie Gminy zlokalizowane są dwa węzły drogowe, łączące drogę z miastem. Z południa do centrum Śmigla prowadzi droga wojewódzka nr 309 relacji Sierakowo – Śmigiel. Istotne znaczenie komunikacyjne ma również droga wojewódzka nr 312 relacji Rakoniewice – Czacz, która biegnie w kierunku północno-zachodnim. Od ośrodka powiatowego – miasta Kościan, Śmigiel dzieli jedynie 12 km, co przekłada się na czas podróży wynoszący ok. 12 min. samochodem. Ośrodek wojewódzki – miasto Poznań jest oddalone od Śmigla o blisko 60 km, co przekłada się na odległość czasową wynoszącą ok. 50 min.

Przez Gminę przebiega linia kolejowa nr 271 relacji Wrocław Główny – Poznań Główny. Stacje kolejowe na terenie Gminy zlokalizowane są w miejscowościach Przysieka Stara oraz Stare Bojanowo, gdzie dodatkowo łączy się kolej wąskotorowa z normalnotorową. Linia normalnotorowa obsługuje przewozy towarowe oraz pasażerskie, zapewniając bezpośrednie połączenia z Poznaniem, Leszmem i Wrocławiem. Śmigielska kolej wąskotorowa rozwijała się począwszy od powstania wstępnych założeń projektowych w 1895 r. Kolej przez wiele lat była eksploatowana przewożąc pasażerów jak i towary. Współcześnie, Śmigielska Kolej Wąskotorowa znajduje się w zarządzie Zakładu Komunalnego Sp. z o.o. a pociągi uruchamiane są okazjonalnie.

Gmina Śmigiel jest oddalona o 56 km od portu lotniczego Poznań-Ławica im. Henryka Wieniawskiego (co przekłada się na odległość czasową wynoszącą ok. 40 min podróżując samochodem).

3.3.2. Zaopatrzenie w ciepło, energię elektryczną i paliwo gazowe

Na terenie Gminy Śmigiel brak jest zorganizowanego scentralizowanego systemu ciepłowniczego (nie istnieją zakłady produkujące ciepło – ciepłownie, elektrociepłownie). Mieszkańcy realizują ogrzewanie w sposób indywidualny. Podstawowymi paliwami spalnymi w kotłowniach są: węgiel, biomasa oraz gaz sieciowy. Należy zaznaczyć, że w budownictwie indywidualnym (domach jednorodzinnych) przeważają kotłownie c.o. na węgiel i biomasę (również mieszane). Część starej zabudowy mieszkaniowej ogrzewana jest jeszcze w pewne części piecami kaflowymi. Obiekty usługowe i handlowe są ogrzewane w podobny sposób jak budynki mieszkalne. Duże rozproszenie zabudowy powoduje, że wprowadzenie scentralizowanej gospodarki cieplnej (nawet tylko na niektórych terenach gminy) staje się nieopłacalne dla potencjalnego producenta energii. Nie przewiduje się objęcia przedmiotowego obszaru centralnym systemem ciepłowniczym¹.

Operatorem elektroenergetycznym na terenie Gminy Śmigiel jest ENEA Operator Sp. z o.o. Gmina zasilana jest z 3 Głównych Punktów Zasilania – GPZ Śmigiel, GPZ Kościan oraz GPZ Widziszewo. Na terenie gminy znajduje się stacja GPZ Śmigiel. Zużycie energii elektrycznej w 2021 r. wyniosło 48 538 MWh².

Sieć gazowa na terenie Gminy Śmigiel jest własnością Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. Jest ona odpowiedzialna za rozbudowę sieci oraz zajmuje się jej eksploatacją oraz dystrybucją gazu poprzez Oddział w Poznaniu. Podstawowym źródłem zaopatrzenia gminy Śmigiel w paliwa gazowe, jakim jest gazociąg odboczny wysokiego ciśnienia DN 65 relacji SRP Śmigiel – gazociąg w/c DN 350 SP Kościan – Węzeł Krobia wraz ze stacją redukcyjno-pomiarową pierwszego stopnia SRP Śmigiel, zlokalizowaną w m. Koszanowo k. Śmigla. W 2021 r. na terenie Gminy Śmigiel znajdowało się 1612 szt. czynnych przyłączy gazowych. Według danych GUS za 2022 r. z sieci gazowej korzystało 43,6% mieszkańców. Na terenie Gminy Śmigiel znajduje się 65,6% złoża gazu ziemnego Brońsko oraz 6,98% złoża gazu ziemnego Kościan S, dla których PGNiG S.A. w Warszawie posiada koncesje na wydobywanie gazu ziemnego. Na obszarze gminy PGNiG S.A. w Warszawie Oddział w Zielonej Górze posiada następująca sieć gazową:

- Gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Kościan – Nowe Tłoki, DN 350, PN 6,3 MPa, rok budowy 2004, długość na terenie gminy 5 448 m;
- Gazociągi technologiczne wysokiego ciśnienia od odwiertów.

Gazociągi należące do PGNiG S.A. w Warszawie Oddział w Zielonej Górze zgodnie z art. 3 pkt 11c) ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1385 ze zm.) należą do sieci gazociągów kopalnianych. PGNiG S.A. w Warszawie Oddział w Zielonej Górze nie posiada nadwyżek gazu ziemnego zaazotowanego wydobywanego z ww. złóż³.

¹ Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Śmigiel

² Założenia do Planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Śmigiel

³ Założenia do Planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Śmigiel

3.4. Istniejący stan środowiska przyrodniczego

3.4.1. Ochrona klimatu i jakość powietrza

3.4.1.1. Ochrona klimatu

Biorąc pod uwagę regionalizację klimatyczną Polski wg. Okołowicza, Gmina Śmigiel położona jest w obrębie regionu śląsko – wielkopolskiego, reprezentującego obszar o przewadze wpływów oceanicznych. Klimat gminy charakteryzują warunki o wartościach zbliżonych do całego regionu.

Charakterystyczne cechy klimatu dla tego terenu kształtują się następująco: wczesne i ciepłe wiosny i lata, łagodna zima z nietrwałą szatą śnieżną, średnia roczna temperatura 8°C, średnia temperatura lipca 17,7°C, średnia temperatura stycznia -3,3°C, okres wegetacyjny ok. 220 dni, średnia roczna suma opadów ok. 600 mm.

Średnio w ciągu roku dominują wiatry z kierunków: zachodniego i południowo – zachodniego. Z tych też kierunków notuje się największe prędkości wiatrów. Ogólnie Gmina Śmigiel charakteryzuje się korzystnym układem warunków termicznych, wilgotnościowych, dobrym nasłonecznieniem i przewietrzeniem⁴.

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 wskazuje na cele i kierunki działań adaptacyjnych, które należy podejmować w następujących sektorach:

- gospodarce wodnej;
- rolnictwie;
- leśnictwie;
- różnorodności biologicznej;
- zdrowiu;
- energetyce;
- budownictwie;
- transporcie;
- gospodarce przestrzennej i obszarach:
 - prawnie chronionych;
 - obszarach górskich;
 - strefie wybrzeża;
 - obszarach zurbanizowanych.

⁴ Prognoza oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Gminy Śmigiel 2023-2032

Wrażliwość tych sektorów została określona w oparciu o przyjęte dla SPA 2020 scenariusze zmian klimatu. Zaproponowano cele, kierunki działań oraz konkretne działania, które korespondują z dokumentami strategicznymi, w szczególności Strategią Rozwoju Kraju - Polska 2030 oraz innymi strategiami rozwoju i jednocześnie stanowią ich niezbędne uzupełnienie w kontekście adaptacji.

Do podstawowych działań o charakterze horyzontalnym, tj. takich, które powinny być realizowane we wszystkich województwach kraju należą:

- edukacja społeczeństwa w zakresie spodziewanych zmian i ograniczenia ich skutków;
- monitoring zmian wrażliwości gospodarki i społeczeństwa oraz postępu we wdrażaniu strategii adaptacyjnej;
- planowanie przestrzenne na poziomie regionalnym i lokalnym z uwzględnieniem zmian klimatu i adaptacji;
- rozwój usług zdrowotnych ze szczególnym uwzględnieniem wrażliwości mieszkańców na występowanie fal upałów;
- ograniczenie skutków zagrożeń w rolnictwie, lasach i ekosystemach wynikających z pojawiania się inwazyjnych szkodników i chorób, a także uwzględnienie przystosowania gatunkowego lasów do oczekiwanego wzrostu temperatury w procesie zalesień;
- właściwe gospodarowanie na obszarach rolnych, chronionych, górskich (wsparcie technologiczne gospodarstw oraz doradztwo technologiczne uwzględniające aspekty dostosowania budownictwa i produkcji rolnej do zmieniających się warunków klimatycznych);
- modernizacja systemu energetycznego uwzględniająca zwiększone ryzyko występowania zjawisk ekstremalnych;
- uwzględnienie trendów klimatycznych i gospodarczych w procesie projektowania i budowy infrastruktury transportowej;
- uwzględnienie konieczności zapewnienia korytarzy wentylacyjnych w miastach i kotlinach górskich w celu ograniczenia skutków rozwoju wyspy ciepła i wzrostu koncentracji zanieczyszczeń powietrza oraz zwiększania obszarów wodnych i zieleni w miastach.

Dla Gminy Śmigiel nie opracowano Planu adaptacji do zmian klimatu.

3.4.1.2. *Jakość powietrza*

Uchwałą Nr XXI/391/2020 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 roku został przyjęty Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej. Program ochrony powietrza jest dokumentem, który wskazuje istotne powody (źródła) wystąpienia przekroczeń norm jakości powietrza w odniesieniu do ww. zanieczyszczeń w strefie wielkopolskiej oraz określa skuteczne i możliwe do zrealizowania działania, których wdrożenie spowoduje

poprawę jakości powietrza i dotrzymanie norm określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. z 2021 poz. 845).

Ocena jakości powietrza dokonywana jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Ocena jakości powietrza prowadzona jest pod kątem ochrony zdrowia i pod kątem ochrony roślin. Ocena jakości powietrza wykonywana jest na obszarze stref. Dla terenu województwa wielkopolskiego obowiązują wymienione niżej strefy:

- strefa aglomeracja poznańska obejmująca Poznań – miasto o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- strefa miasto Kalisz – miasto o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- strefa wielkopolska obejmująca pozostały obszar województwa.

W województwie wielkopolskim wszystkie strefy stanowią obszary zwykłe, tj. obszary stref nie będące obszarami ochrony uzdrowiskowej.

Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia, jak i kryteriów dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

- klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych;
- klasy B – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji;
- klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe;
- klasy D1 – jeżeli poziom stężeń ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego;
- klasy D2 – jeżeli poziom stężeń ozonu przekracza poziom celu długoterminowego.

Na terenie Gminy Śmigiel w miejscowościach: Bronikowo, Bruszczewo, Czacz, Karśnice, Stare Bojanowo, Śmigiel pod koniec 2018 roku zostały zamontowane sensory Airly, zwane czujnikami jakości powietrza. Urządzenia, poza temperaturą powietrza, wilgotnością oraz ciśnieniem, mierzą także stężenie pyłów zawieszonych PM1, PM2.5 i PM10. Dzięki posiadanym czujnikom dostępny jest całodobowy monitoring jakości powietrza na terenie Gminy, który pozwala na zlokalizowanie newralgicznych punktów o szczególnie wysokim stężeniu szkodliwych substancji w powietrzu. Analiza odczytu danych nie daje powodów do zadowolenia, wskaźniki nierzadko odnotowują przekroczenia stężenia w powietrzu

szkodliwych pyłów. Wyniki pracy sensorów są ogólnodostępne. Można je obserwować na stronie www.smigiel.pl w zakładce dla mieszkańców – informator - jakość powietrza⁵.

Na terenie Gminy Śmigiel nie znajduje się żadna stacja pomiarowa wchodząca w skład systemu monitoringu jakości powietrza w województwie wielkopolskim prowadzonym przez GIOŚ. Określając stan jakości powietrza na terenie Gminy Śmigiel kierowano się wynikami pomiarów dla strefy wielkopolskiej. Oceny przeprowadza się z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych:

- ze względu na ochronę zdrowia ludzi – dla wszystkich stref,
- ze względu na ochronę roślin – dla strefy wielkopolskiej.

Ocena pod kątem ochrony zdrowia obejmuje: dwutlenek azotu NO₂, dwutlenek siarki SO₂, benzen C₆H₆, ołów Pb, arsen As, nikiel Ni, kadm Cd, benzo(a)piren B(a)P, pył PM10, pył PM2,5, ozon O₃, tlenek węgla CO. W ocenie pod kątem ochrony roślin uwzględnia się: dwutlenek siarki SO₂, tlenki azotu NO_x, ozon O₃. Pomiary, na podstawie których wykonywane są oceny, prowadzone są metodą automatyczną i manualną, w oparciu o metodyki referencyjne, a urządzenia podlegają stałemu nadzorowi metrologicznemu Centralnego Laboratorium Badawczego. Oceny wspomagane są modelowaniem matematycznym. Dla poziomu dopuszczalnego dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla oraz poziomu docelowego ozonu, kadmu, arsenu, niklu, pyły PM10 strefę wielkopolską w roku 2023 zaliczono do klasy A. W 2023 roku stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu a strefę wielkopolską zaliczono do klasy C. Dokonując oceny dla pyłu zawieszonego PM2,5 dla poziomu dopuszczalnego I fazy – wartości obowiązującej dla roku 2023 – strefa wielkopolska uzyskała klasę A1.

Dokonując klasyfikacji dodatkowej:

- w przypadku ozonu odnosząc otrzymane wyniki do poziomu celu długoterminowego strefę wielkopolską zaliczono do klasy D2;
- w przypadku pyłu PM2,5 dla poziomu dopuszczalnego I fazy – strefa wielkopolska uzyskała klasę A.

Tabela 2. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia (dane za rok 2023)

Nazwa strefy	Symbol klasy dla poszczególnych substancji											
	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
wielkopolska	A	A	A	A	A ¹	A	A	A	A	A	C	A ¹

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport za rok 2023

Ocena pod kątem ochrony roślin prowadzona jest wyłącznie dla strefy wielkopolskiej. Klasyfikację wykonano na podstawie wyników pomiarów automatycznych prowadzonych w stałych punktach pomiarowych. Jako metodę uzupełniającą na potrzeby rocznej oceny jakości

⁵ Raport o stanie Gminy Śmigiel za 2023 rok

powietrza w województwie wykorzystano modelowanie jakości powietrza oraz obiektywne szacowanie.

W efekcie oceny przeprowadzonej dla 2023 roku w zakresie dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz ozonu strefę wielkopolską zaliczono do klasy A. W dodatkowej klasyfikacji w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego strefie przypisano klasę D2.

Tabela 3. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin (dane za rok 2023)

Nazwa strefy	Symbol klasy dla poszczególnych substancji		
	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆
wielkopolska	A	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport za rok 2023

Duże znaczenie w ogólnej emisji posiadają zarówno emisja powierzchniowa, punktowa jak i liniowa. Jakość powietrza w województwie wielkopolskim zależy również od napływów zanieczyszczeń z pozostałego obszaru Polski oraz Europy. Emisję do powietrza powoduje eksploatacja zasobów naturalnych węgla brunatnego, gazu ziemnego i soli kamiennej, a także złóż piasków, żwirów i surowców ilastych ceramiki budowlanej. Wielkopolska jest województwem o dużym udziale rolnictwa w gospodarce, więc i ten sektor gospodarki wpływa znacząco na emisję z obszaru województwa.

Z danych Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBiZE) wynika, że największy udział źródeł emisji w poszczególnych zanieczyszczeniach powietrza należy przypisać emisji komunalno-bytowej w zakresie benzo(a)pirenu, pyłu zawieszonego PM_{2,5} i PM₁₀. Znaczący udział w emisji tlenków siarki ma emisja punktowa, a tlenków azotu transport drogowy. Na terenie województwa wielkopolskiego, jak wcześniej wspomniano, znajdują się wyrobiska i hałdy, które są źródłem emisji pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}.

18 grudnia 2017 roku Sejmik Województwa Wielkopolskiego podjął Uchwałę nr XXXIX/941/17 w sprawie wprowadzenia, na obszarze województwa wielkopolskiego, ograniczeń lub zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, tzw. Uchwałę Antysmogową. Zgodnie z wyżej wymienioną uchwałą od 1 maja 2018 r. obowiązuje zakaz stosowania najgorszej jakości paliw stałych np. bardzo drobnego miazgu lub węgla brunatnego czy flotokoncentratu. Ponadto, wprowadzone zostały ograniczenia dla kotłów oraz tzw. miejscowych ogrzewaczy np. kominków i pieców. Wszystkie nowe kotły po 1 maja 2018 r. muszą zapewnić możliwość wyłącznie automatycznego podawania paliwa, wysoką efektywność energetyczną oraz dotrzymanie norm emisyjnych. Nie mogą również posiadać rusztu awaryjnego oraz możliwości jego zamontowania. Zgodnie z zapisami uchwały kotły zainstalowane przed wejściem w życie uchwały antysmogowej i nie spełniające jej wymagań będą musiały być wymienione w 2 etapach:

- do 1 stycznia 2024 r. – w przypadku kotłów bezklasowych,
- do 1 stycznia 2028 r. – w przypadku kotłów spełniających wymagania dla klasy 3 lub 4 według normy PN-EN 303-5:2012.

Kotły tzw. 5 klasy, zainstalowane przed wejściem w życie uchwał, będą mogły być użytkowane dożywotnio. Ponadto miejscowe ogrzewacze pomieszczeń (piece, kominki, kozy) zainstalowane przed wejściem w życie uchwały antysmogowej i nie spełniające ich wymagań będą musiały być wymienione do 1 stycznia 2026 r. Przedmiotowa Uchwała została zmieniona Uchwałą nr XXXVI/700/21 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 29 listopada 2021 r.

Zgodnie z zapisami art. 85 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości m. in. poprzez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach oraz zmniejszenie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymywane. Działania Gminy w tym zakresie polegają przede wszystkim na stworzeniu systemu zachęt, w tym finansowych do likwidacji przez mieszkańców kotłów węglowych na bardziej efektywne – proekologiczne np. gazowe, olejowe, elektryczne itp. Również Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Śmigiel, przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej Śmigła z dnia 22 marca 2016 r. Nr XVII/126/2016 przewiduje zadanie polegające na wsparciu w formie dotacji do wymiany przestarzałych pieców indywidualnych mieszkańców na bardziej efektywne. Mając powyższe na uwadze zdecydowano o wprowadzeniu dotacji celowej z budżetu Gminy Śmigiel w przedmiocie sprawy. Rada Miejska Śmigła 30 sierpnia 2018 r. podjęła Uchwałę Nr XLIX/375/18 w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej z budżetu Gminy Śmigiel na dofinansowanie zadań związanych z ochroną powietrza. Wprowadzenie programu dotacji na zadania służące ochronie powietrza polegające na trwałej zmianie ogrzewania węglowego na bardziej efektywne (proekologiczne) powinno częściowo przyczynić się do poprawy jakości powietrza na terenie Gminy Śmigiel. Dotację na wymianę źródła ciepła przyznaje się w wysokości 50% kosztów kwalifikowanych poniesionych na realizację inwestycji jednakże dotacja nie może przekroczyć kwoty 3.500,00 zł brutto. W minionym roku udzielono dotację 10 podmiotom. Wydatkowano środki pieniężne w kwocie 35.000,00 zł.

Ponadto, w roku 2018 Gmina zakupiła przenośne detektory tzw. SMOGU, za pomocą których można ustalić zawartość w powietrzu szkodliwych dla zdrowia pyłów oraz lotnych związków organicznych, a także podpisała umowę z Centralnym Laboratorium Pomiarowo-Badawczym Sp. z o.o., z Jastrzębia-Zdrój, które przeprowadzi badania pobranych próbek ustalając przede wszystkim skład chemiczny popiołu. Na podstawie tej analizy można będzie stwierdzić czy do pieca trafiały niedozwolone odpady, w tym: opakowania plastikowe i foliowe, wyroby z gumy, drewno pokryte farbami lub elementy mebli tapicerowanych.

W grudniu 2020 roku została wykonana pierwsza z zaplanowanych w sezonie grzewczym 2020/2021 sesja pomiarowa w ramach patrolu antysmogowego na terenie miasta Śmigiel.

Wykonano kontrole zanieczyszczeń powietrza z wykorzystaniem bezzałogowego statku powietrznego (drona). W celu zobrazowania jakości powietrza na terenie miasta wykonano 32 pomiary zanieczyszczeń z kominów⁶.

3.4.2. Zagrożenia hałasem

Pojęcie hałasu definiuje ustawa Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 54 ze zm.), za hałas uznaje się wszystkie dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Emisja hałasu jest jednym ze źródeł zanieczyszczeń środowiska, który może być szkodliwy dla zdrowia człowieka oraz stanu środowiska.

Na podstawie definicji hałasu określonej w Dyrektywie 2002/49/WE odnoszącej się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku, hałas w środowisku można podzielić wg źródła powstawania na:

- hałas emitowany przez środki transportu: ruch drogowy, ruch kolejowy, ruch samolotowy;
- hałas pochodzący z obszarów działalności przemysłowej.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez:

- utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie;
- zmniejszanie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Głównym źródłem informacji o hałasie w środowisku jest Państwowy Monitoring Środowiska. Jest to system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia i rozpowszechniania informacji o środowisku, powołany na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska. Innym ze źródeł są Mapy akustyczne przedstawiające oddziaływanie hałasu komunikacyjnego przygotowywane przez zarządców dróg, linii kolejowych i portów lotniczych.

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. 2014 poz. 112). Źródłami hałasu, dla których ustalono dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku są:

- drogi lub linie kolejowe, w tym torowiska tramwajowe poza pasem drogowym,
- starty, lądowania i przeloty statków powietrznych,
- linie elektroenergetyczne,

⁶ Raport o stanie Gminy Śmigiel za 2023 rok

- instalacje i pozostałe obiekty oraz grupy źródeł hałasu.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w latach 2018-2022 przeprowadził na terenie województwa wielkopolskiego monitoring hałasu, jednak na terenie Gminy Śmigiel nie zlokalizowano żadnego punktu pomiarowego.

3.4.2.1. *Hałas przemysłowy*

Zagadnienia dotyczące hałasu przemysłowego są dobrze rozpoznane, istniejące konflikty mają zwykle charakter lokalny, a obowiązujące regulacje prawne oraz dostępne technologie i metody zmniejszania hałasu, umożliwiają na ogół skuteczną eliminację istniejących zagrożeń. Działalność zakładów przemysłowych nie może powodować przekroczenia standardów emisyjnych, jeśli zostały ustalone, ani też powodować przekraczania standardów jakości środowiska poza terenem, do którego zarządzający ma tytuł prawny, a w przypadku utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania, poza tym obszarem. W przypadku stwierdzonego pomiarowo przekraczania dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, powodowanego działalnością zakładu, wydawana jest przez organy ochrony środowiska decyzja o dopuszczalnym poziomie hałasu. W celu przeciwdziałania nadmiernej emisji hałasu do środowiska inspektorzy Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska przeprowadzają kontrole podmiotów posiadających decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu. Za przekraczanie poziomów hałasu określonych w wydanych decyzjach Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska wymierza w drodze decyzji administracyjne kary pieniężne. Niezależnie od sankcji karnych z tytułu niedotrzymywania dopuszczalnych poziomów hałasu, w przypadku pogorszenia stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrożenia życia lub zdrowia ludzi, Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska może wstrzymać działalność w zakresie, w jakim jest to niezbędne dla zapobieżenia pogarszaniu stanu środowiska. Hałas przemysłowy na terenie gminy stanowi zagrożenie o charakterze lokalnym, występuje głównie na terenach sąsiadujących z podmiotami gospodarczymi.

3.4.2.2. *Hałas komunikacyjny*

Głównym źródłem hałasu, który wpływa na klimat akustyczny jest hałas związany z transportem, który jest hałasem typu liniowego. Stanowi on jednocześnie jedno z najpowszechniejszych i najbardziej uciążliwych źródeł hałasu, ze względu na obszar, na który oddziałuje oraz liczbę ludności narażoną na jego oddziaływanie. Ponadto wraz ze wzrostem liczby samochodów wzrasta znacznie natężenie ruchu drogowego. Z badań wynika, że narażenie na hałas stanowi istotne zagrożenie dla zdrowia publicznego oraz wykazuje tendencję wzrostową.

Na poziom hałasu drogowego wpływa przede wszystkim:

- natężenie ruchu komunikacyjnego,
- udział transportu ciężkiego w strumieniu ruchu,
- prędkość ruchu pojazdów,

- typ i stan techniczny pojazdów,
- nachylenie drogi,
- stan nawierzchni oraz płynność ruchu.

W rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014 r., poz. 112) określono standardy akustyczne dla poszczególnych rodzajów terenów, różniących się sposobem zagospodarowania i pełnionymi funkcjami. W przypadku hałasu drogowego i kolejowego, obowiązujące wartości wskaźników długookresowych określone przywołanym rozporządzeniem Ministra Środowiska, mieszczą się w przedziałach:

- dla poziomu dziennie-wieczorno-nocnego LDWN – 50–70 dB,
- dla długookresowego poziomu hałasu w porze nocy LN – 45–65 dB,
- dla wskaźnika krótkookresowego poziomu równoważnego w porze dnia LAeqD – 50-68 dB,
- dla wskaźnika krótkookresowego poziomu równoważnego w porze nocy LAeqN – 45-60 dB,

Wymagania względem hałasu lotniczego przedstawiają się następująco:

- wartość dopuszczalna poziomu dziennie-wieczorno-nocnego LDWN odpowiada wartości dopuszczalnej równoważnego poziomu hałasu w porze dnia LAeqD – 55–60 dB,
- wartość dopuszczalna długookresowego poziomu hałasu w porze nocy LN odpowiada wartości dopuszczalnej równoważnego poziomu hałasu w porze nocy LAeqN – 45–50 dB.

Na potrzeby oceny stanu klimatu akustycznego środowiska, na obszarach objętych przekroczeniami dopuszczalnych wartości poziomu hałasu w środowisku przyjmuje się następującą klasyfikację:

- przekroczenie wartości dopuszczalnej poziomu hałasu do 10 dB – stan niedobry,
- przekroczenie wartości dopuszczalnej poziomu hałasu powyżej 10 dB i do 20 dB – stan zły,
- przekroczenie wartości dopuszczalnej poziomu hałasu powyżej 20 dB – stan bardzo zły.

Zachowanie wartości dopuszczalnych poziomu hałasu nie zawsze gwarantuje eliminację uciążliwości akustycznych w środowisku. Ustalone normy są kompromisem pomiędzy potrzebą zachowania komfortu akustycznego a aktualnymi technicznymi, technologicznymi i ekonomicznymi możliwościami ograniczania emisji hałasu.

Gmina Śmigiel charakteryzuje się stosunkowo dobrą dostępnością. Przez Gminę w kierunku północ-południe przebiega droga ekspresowa S5. Na terenie Gminy zlokalizowane są dwa węzły drogowe, łączące drogę z miastem. Z południa do centrum Śmigla prowadzi droga

województwa nr 309 relacji Sierakowo – Śmigiel. Istotne znaczenie komunikacyjne ma również droga wojewódzka nr 312 relacji Rakoniewice – Czacz, która biegnie w kierunku północno-zachodnim. Od ośrodka powiatowego – miasta Kościan Śmigiel dzieli jedynie 12 km, co przekłada się na czas podróży wynoszący ok. 12 min. samochodem. Ośrodek wojewódzki – miasto Poznań jest oddalone od Śmigla o blisko 60 km, co przekłada się na odległość czasową wynoszącą ok. 50 min.

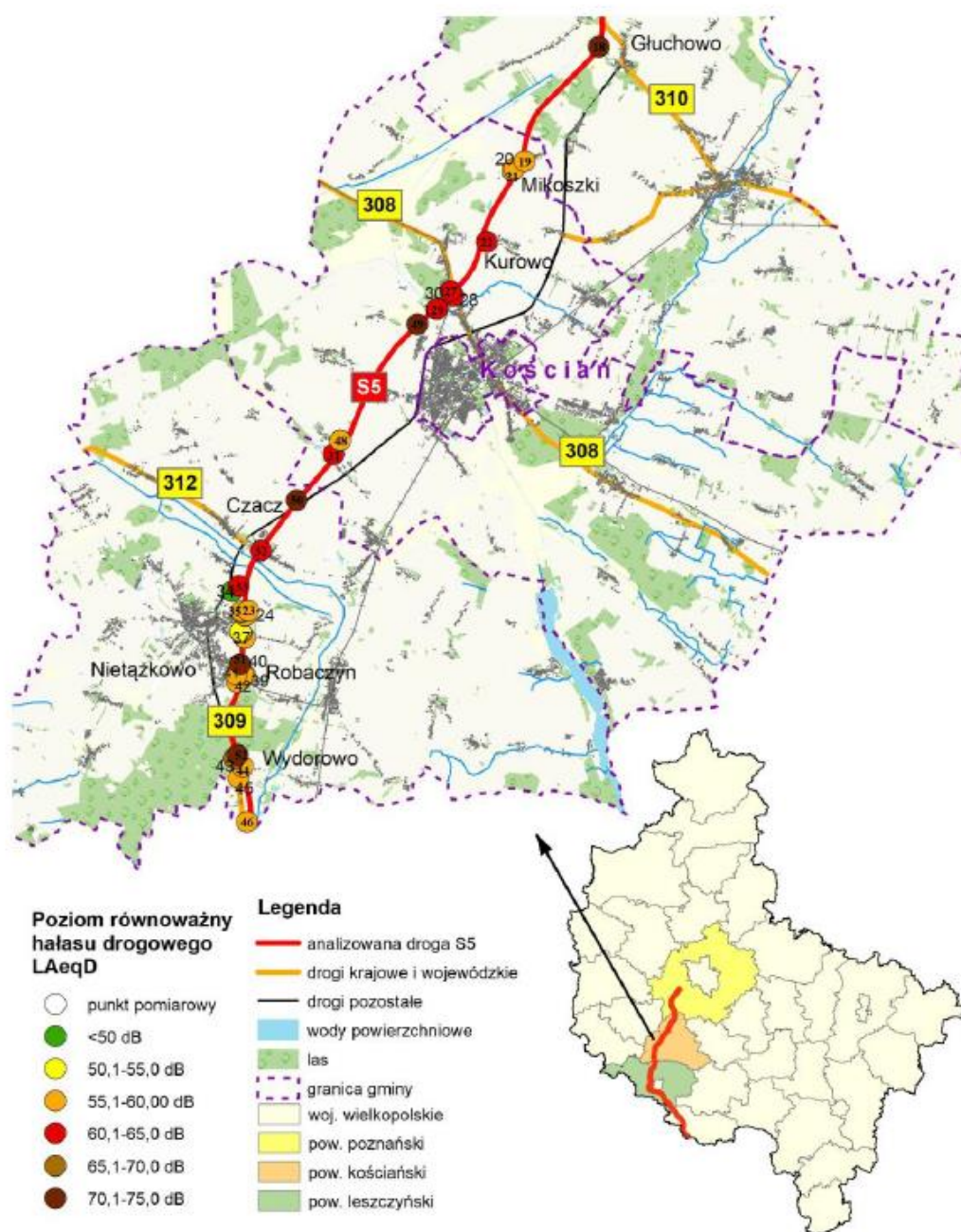
Przez Gminę przebiega linia kolejowa nr 271 relacji Wrocław Główny – Poznań Główny. Stacje kolejowe na terenie Gminy zlokalizowane są w miejscowościach Przysieka Stara oraz Stare Bojanowo, gdzie dodatkowo łączy się kolej wąskotorowa z normalnotorową. Linia normalnotorowa obsługuje przewozy towarowe oraz pasażerskie, zapewniając bezpośrednie połączenia z Poznaniem, Leszmem i Wrocławiem.

Zgodnie z art. 118 ustawy Prawo ochrony środowiska strategiczne mapy hałasu stanowią podstawowe źródło danych wykorzystywanych min. do tworzenia i aktualizacji programów ochrony środowiska przed hałasem. Strategiczne mapy hałasu są sporządzane przez zarządzających głównymi drogami, głównymi liniami kolejowymi lub głównymi lotniskami oraz prezydentów miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy, w oparciu o dane dotyczące poprzedniego roku kalendarzowego. Strategiczne mapy hałasu sporządza się co 5 lat, w terminie do dnia 30 czerwca.

W 2022 r. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad opracowała strategiczną mapę hałasu dla odcinków dróg krajowych na terenie województwa wielkopolskiego. Jak wynika z przedmiotowego opracowania, badaniem objęto drogę krajową nr 5 na następujących odcinkach przebiegających przez teren Gminy Śmigiel:

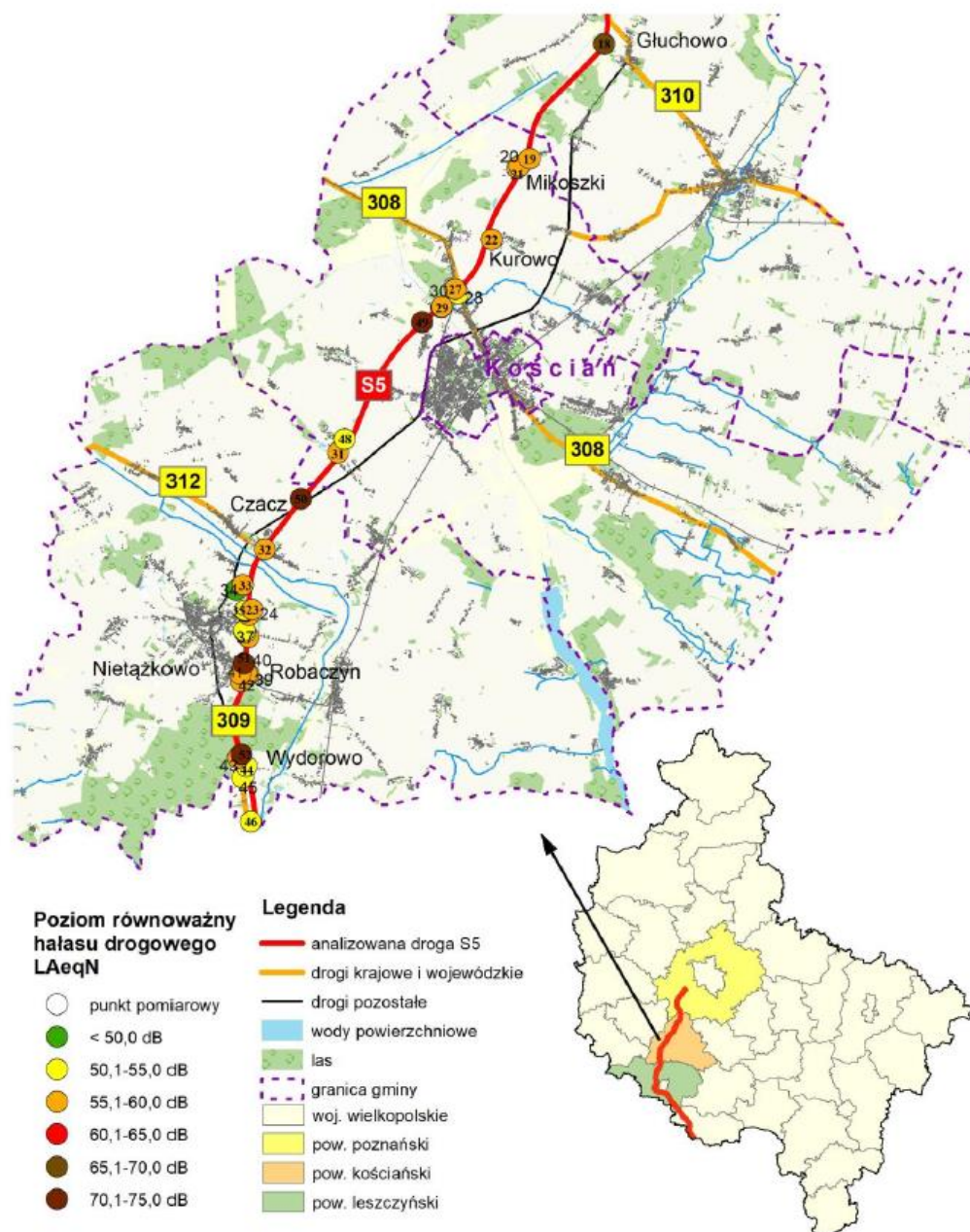
- W. KOŚCIAN PŁD. - W. ŚMIGIEL PŁN,
- W. ŚMIGIEL PŁN. - W. ŚMIGIEL PŁD,
- W. ŚMIGIEL PŁD. - W. LIPNO /DW309/.

Istotny z punktu widzenia hałasu komunikacyjnego jest fakt, że w 2021 r. w ramach analizy porealizacyjnej wykonano pomiary poziomu hałasu w otoczeniu drogi ekspresowej S5 na odcinku Poznań – Radomicko. Obowiązek wykonania analizy został nałożony na zarządcę drogi decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach wydaną przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 11.08.2011 r. (znak: RDOŚ-30-OO.II-66191-30/10/EK), zmienionej decyzją wydaną w postępowaniu odwoławczym przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 21.02.2013 r. (znak: DOOŚ-idk.4200.143.20011.ew.26). Analizowany odcinek drogi S5 wraz z łącznikami ma długość około 54 km i położony jest na terenie powiatów poznańskiego, kościańskiego i leszczyńskiego, w gminach: Komorniki, Dopiewo, Stęszew, Czempień, Kościan, Śmigiel oraz Lipno. Na poniższych grafikach oraz w tabelach przedstawiono wyniki pomiarów hałasu drogowego w powiecie kościańskim oraz na terenie gminy Śmigiel, przy drodze ekspresowej S5 Poznań-Radomicko, w 2021 roku w porze dnia i nocy.

Rysunek 3. Wyniki pomiarów hałasu drogowego w powiecie kościańskim, przy drodze ekspresowej S5 Poznań-Radomicko, w 2021 roku – pora dnia

Źródło: Ocena stanu akustycznego na terenie województwa wielkopolskiego w roku 2021

Rysunek 4. Wyniki pomiarów hałasu drogowego w powiecie kościańskim, przy drodze ekspresowej S5 Poznań-Radomicko, w 2021 roku – pora nocy

Źródło: Ocena stanu akustycznego na terenie województwa wielkopolskiego w roku 2021

Tabela 4. Wyniki równoważnego poziomu dźwięku przy drodze ekspresowej S5 Poznań-Radomicko w 2021 r. (dotyczące terenu Gminy Śmigiel)

Lp.	Nr punktu pomiarowego	Lokalizacja punktu pomiarowego	Równoważny poziom hałasu L_{Aeq} [dB]
1	23	Koszanowo, ul. Glinkowa 55 (26+100 km), na granicy posesji, w odległości 120,5 m od drogi, zabudowa mieszkaniowo-usługowa	57,6
		jw. pora nocna	55,7
2	24	Koszanowo, ul. Wierzbowa 31 (26+270 km), na granicy posesji, w odległości 27 m od drogi, zabudowa mieszkaniowo-usługowa	58,4
		jw. pora nocna	57,0
3	25	Koszanowo, ul. Polna 29 (27+000 km), przed elewacją budynku, w odległości 47,5 m od drogi, zabudowa mieszkaniowo-usługowa	59,9
		jw. pora nocna	59,9
4	32	Czacz, ul. Fieldorfa 8, na granicy posesji, w odległości 19 m od drogi, zabudowa zagrodowa	63,4
		jw. pora nocna	58,9
5	33	Punkt referencyjny węzeł Śmigiel-Północ, w odległości 10m od drogi, teren niepodlegający ochronie akustycznej	62,6
		jw. pora nocna	58,1
6	34	Koszanowo, ul. Zjazdowa 2, na granicy posesji, w odległości 390 m od drogi, zabudowa zagrodowa	48,8
		jw. pora nocna	49,4
7	35	Koszanowo, ul. Glinkowa 51a, przed elewacją budynku, w odległości 78 m od drogi, zabudowa jednorodzinna	55,5

Lp.	Nr punktu pomiarowego	Lokalizacja punktu pomiarowego	Równoważny poziom hałasu L_{Aeq} [dB]
		jw. pora nocna	50,4
8	36	Koszanowo, ul. Glinkowa 56, przed elewacją budynku, w odległości 56 m od drogi, zabudowa zagrodowa	52,6
		jw. pora nocna	48,6
9	37	Koszanowo, ul. Bruszczevska 6, przed elewacją budynku, w odległości 26,5 m od drogi, zabudowa zagrodowa	57,5
		jw. pora nocna	54,6
10	38	Koszanowo, ul. Polna 10, przed elewacją budynku, w odległości 63 m od drogi, zabudowa zagrodowa	53,4
		jw. pora nocna	50,5
11	39	Nietązkowo, ul. Arciszewskich 50, na granicy posesji, w odległości 54 m od drogi, zabudowa zagrodowa	58,9
		jw. pora nocna	56,5
12	40	Nietązkowo, ul. Arciszewskich 52, na granicy posesji w odległości 103 m od drogi, zabudowa jednorodzinna	59,5
		jw. pora nocna	56,5
13	41	Nietązkowo, ul. Arciszewskich 17, na granicy posesji, w odległości 103 m od drogi, zabudowa jednorodzinna	57,6
		jw. pora nocna	55,2
14	42	Nietązkowo, ul. Leśna 4, na granicy posesji w odległości 54 m od drogi, zabudowa zagrodowa	58,3
		jw. pora nocna	55,2
15	43	Wydorowo 1, przy elewacji budynku, w odległości 107 m od drogi, zabudowa zagrodowa	66,5
		jw. pora nocna	58,0

Lp.	Nr punktu pomiarowego	Lokalizacja punktu pomiarowego	Równoważny poziom hałasu L_{Aeq} [dB]
16	44	Wydorowo 29B, na granicy posesji, w odległości 56 m od drogi, zabudowa jednorodzinna	57,6
		jw. pora nocna	52,5
17	45	Wydorowo 19B, przy elewacji budynku, w odległości 137 m od drogi, zabudowa jednorodzinna	57,8
		jw. pora nocna	55,0
18	46	Wydorowo 12, przy elewacji budynku, w odległości 93 m od drogi, zabudowa zagrodowa	56,5
		jw. pora nocna	51,7
19	50	Punkt referencyjny pomiędzy Kobylnikami i Czaczem, w odległości 7 m od drogi, teren niepodlegający ochronie akustycznej	75,9
		jw. pora nocna	70,8
20	51	Punkt referencyjny- pomiędzy Koszanowem -rejon ul. Polnej, a Nietążkowem-rejon ul. Arciszewskich, w odległości 12m od drogi, teren niepodlegający ochronie akustycznej	74,9
		jw. pora nocna	70,5
21	52	Punkt referencyjny w Wydorowie, w odległości 11 m od drogi, teren niepodlegający ochronie akustycznej	75,6
		jw. pora nocna	70,9

Źródło: Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa wielkopolskiego w roku 2021

W trzech przypadkach (punkty P.25, P.32 i P.43) stwierdzono przekroczenia obowiązujących standardów na terenach faktycznie zagospodarowanych. W dwóch przypadkach (P.24 i P.40), poziom hałasu kształtował się na granicy wartości dopuszczalnej (jedynie w porze nocy).

Wykonane w ramach opracowania obliczenia wskazały dodatkowo inne miejsca, w których obowiązujące standardy akustyczne nie są aktualnie dotrzymane – za istniejącymi ekranami akustycznymi, a także w rejonach, gdzie na wcześniejszym etapie nie przewidziano zabezpieczeń akustycznych. Przeprowadzona analiza akustyczna wykazała, iż istnieją możliwości zrealizowania dodatkowych zabezpieczeń w postaci ekranów akustycznych, wydłużenia lub podwyższenia ekranów istniejących lub zastosowania dyfraktorów

oktagonalnych. W wielu przypadkach niekorzystną okazała się kwestia dopuszczenia do realizacji nowych budynków mieszkalnych w zasięgu ponadnormatywnego oddziaływania hałasu analizowanej drogi. Część terenów oraz budynki, dla których proponuje się dodatkowe zabezpieczenia zostały zrealizowane już po wydaniu decyzji na realizację inwestycji.

Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu wykonał strategiczną mapę hałasu dla dróg wojewódzkich o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie zlokalizowanych w województwie wielkopolskim. Na terenie powiatu kościańskiego mapą tą objętą drogi wojewódzkie nr 310 oraz 311. Mapą nie objęto dróg wojewódzkich nr 309 i 312, które przebiegają przez teren Gminy Śmigiel.

W roku 2022 wykonano badania hałasu kolejowego w otoczeniu wybranych odcinków linii kolejowej nr 271 Wrocław – Poznań, w Lesznie, Kościanie i Czempiniu. Na terenie Gminy Śmigiel nie znajdował się żaden punkt pomiarowy. Stanowiska pomiarowe usytuowano w różnych odległościach od linii kolejowej, najczęściej w pobliżu granicy posesji, w jednym przypadku w rejonie budynku mieszkalnego. Mikrofon umieszczony był na wysokości 4 m nad poziomem gruntu. Zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014 r., poz. 112), dopuszczalne krótkookresowe wartości poziomu hałasu pochodzącego od linii kolejowych wynoszą dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej 61 dB w porze dnia (L_{AeqD}) i 56 dB w porze nocy (L_{AeqN}).

W poniższej tabeli przedstawiono wyniki pomiarów hałasu kolejowego w punktach pomiarowych zlokalizowanych na terenie powiatu kościańskiego.

Tabela 5. Wyniki pomiarów hałasu kolejowego w wybranych punktach w otoczeniu linii kolejowej 271 na terenie Wielkopolski w roku 2022

Lp.	Odległość od linii kolejowej [m]	Lokalizacja punktu pomiarowego	Równoważny poziom hałasu	
			L_{AeqD} [dB] (16h)	L_{AeqN} [dB] (8h)
1	22	Kościan ul. Naclawska 37, teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, w pobliżu granicy posesji	64,1	64,1
			64,1	64,1
2	80	Kościan, ul. Osiedle Ogrody 14, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, w pobliżu granicy posesji	59,1	58,0
			58,0	58,0
3	85	Czempień, ul. Gruszkowa 1F, teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, w pobliżu granicy posesji	60,3	59,3
			59,3	59,3
4	110	Czempień, ul. Gruszkowa 1G, teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, w pobliżu granicy posesji	57,2	56,6
			56,6	56,6

Źródło: Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa wielkopolskiego w roku 2022

W Kościanie przekroczenia dopuszczalnej wartości poziomu hałasu stwierdzono w przypadku punktów zlokalizowanych w mniejszej odległości od linii kolejowej zarówno w porze dnia, jak i w porze nocy. W punktach pomiarowych położonych w większej odległości warunki akustyczne były poprawne lub na granicy wartości dopuszczalnych (stwierdzono przekroczenie w porze nocy). W Czempiniu, ze względu na znaczną odległość obu punktów od źródła hałasu w porze dnia panowały poprawne warunki akustyczne. Naruszenie obowiązujących standardów miało miejsce tylko w porze nocy w punkcie usytuowanym bliżej linii kolejowej, w drugim przypadku poziom hałasu w porze nocy kształtował się na granicy wartości dopuszczalnej.

Zgodnie z przyjętą klasyfikacją, stan klimatu akustycznego w miejscach zidentyfikowanych przekroczeń dopuszczalnych wartości poziomu hałasu kolejowego należy określić jako niedobry.

Generalny Pomiar Ruchu 2020/21 na sieci dróg krajowych przeprowadzono na sieci drogowej o długości 18 256 km, podzielonej na 2289 odcinków pomiarowych. Poniżej przedstawiono wyniki pomiaru ruchu dla drogi krajowej nr S5 dla odcinków pomiarowych przebiegających przez teren Gminy Śmigiel.

Tabela 6. Ruch kołowy na drodze krajowej przebiegających przez Gminę Śmigiel

Opis odcinka			SDRR poj. silnik. ogółem	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów silnikowych						
Dł. (km)	Nazwa	Nr drogi		Motocykle	Sam. osob. mikrobus	Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	Sam. ciężarowe		Autobusy	Ciągniki rolnicze
							bez przycz.	z przycz.		
5,555	W. KOŚCIAN PŁD. - W. ŚMIGIEL PŁN.	S5k	25219	52	17759	3011	573	3792	32	0
4,021	W. ŚMIGIEL PŁN. - W. ŚMIGIEL PŁD.	S5k	25157	59	17467	3031	605	3960	35	0
4,780	W. ŚMIGIEL PŁD. - W. LIPNO /DW309/	S5k	26355	64	18469	3248	592	3948	34	0

Źródło: Generalny Pomiar Ruchu 2020/2021

Średni dobowy ruch roczny (SDRR) pojazdów silnikowych w GPR 2020/21 na drodze krajowej nr S5 przebiegającej przez teren Gminy Śmigiel wynosił około 25 577 poj./dobę. W rodzajowej strukturze ruchu, droga ta jest w znacznie większym stopniu wykorzystywana przez samochody osobowe. Ich udział w strukturze ruchu na analizowanych odcinkach wyniósł średnio około 69,97%. Na drugim miejscu znajdują się samochody ciężarowe (z przyczepą) – 15,25%, a następnie lekkie samochody ciężarowe – 12,11%.

Generalny Pomiar Ruchu 2020/21 na sieci dróg wojewódzkich został przeprowadzony według metody zapewniającej porównywalność wyników z drogami krajowymi. Pomiar przeprowadzono na sieci drogowej o długości 27 678 km, podzielonej na 3111 odcinków pomiarowych. Poniżej przedstawiono wyniki pomiaru ruchu dla dróg wojewódzkich dla punktów pomiarowych zlokalizowanych na terenie Gminy Śmigiel.

Tabela 7. Ruch kołowy na drogach wojewódzkich przebiegających przez Gminę Śmigiel

Opis odcinka			SDRR poj. silnik. ogółem	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów silnikowych						
Dł. (km)	Nazwa	Nr drogi		Motocykle	Sam. osob. mikrobus	Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	Sam. ciężarowe		Autobusy	Ciągniki rolnicze
							bez przycz.	z przycz.		
13,458	LESZNO/GR. MIASTA/ - W. ŚMIGIEL PŁD. /S5/	309	7177	52	5822	814	280	159	21	29
25,109	RAKONIEWICE /DK32/ - CZACZ /DK5/	312	4186	36	3130	694	120	165	9	32

Źródło: Generalny Pomiar Ruchu 2020/2021

Średni dobowy ruch roczny (SDRR) pojazdów silnikowych w GPR 2020/21 na drogach wojewódzkich nr 309 i 312 przebiegających przez teren Gminy Śmigiel wynosił odpowiednio 7177 i 4186 poj./dobę. W rodzajowej strukturze ruchu, drogi te są w znacznie większym stopniu wykorzystywana przez samochody osobowe. Ich udział w strukturze ruchu na analizowanych odcinkach wyniósł odpowiednio 81,12% i 74,77%. Na drugim miejscu znajdują się lekkie samochody ciężarowe (dostawcze), a następnie samochody ciężarowe (bez przyczepy). Porównując obie drogi warto podkreślić, że podczas prowadzonych pomiarów większy ruch odnotowano na drodze wojewódzkiej nr 309.

3.4.3. Pola elektromagnetyczne (PEM)

Zagadnienia związane z ochroną przed polami elektromagnetycznymi reguluje ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 54 ze zm.), która definiuje pola elektromagnetyczne jako pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz, które tworzą zakres promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego.

Zgodnie z zapisami ww. ustawy ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na utrzymaniu poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach, a także zmniejszenie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Monitoring pól elektromagnetycznych w środowisku prowadzony jest przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w sposób ujednolicony dla całego kraju od 2008 roku. Monitoring pól elektromagnetycznych realizowany jest w oparciu o Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2019 poz. 2448).

Na terenie Gminy Śmigiel w ostatnich latach pomiary natężenia pól elektromagnetycznych były przeprowadzone w 2023 roku w ramach stałej sieci monitoringu w miejscowości Śmigiel przy Al. Bohaterów 9. Zmierzony poziom osiągnął wartość 2,1 V/m, zatem nie wystąpiło przekroczenie poziomu dopuszczalnego wynoszącego dla wysokich częstotliwości od 28 V/m do 61 V/m. Pomiary pól elektromagnetycznych wykonywane na terenie województwa wielkopolskiego przez GIOŚ w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska nie wykazują przekroczeń dopuszczalnych norm. Mierzone wartości natężenia PEM są dużo niższe od poziomów dopuszczalnych. Dokonując porównania wszystkich wyników pomiarów PEM na przestrzeni ostatnich lat nie obserwuje się znaczących zmian średnich poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

3.4.4. Gospodarowanie wodami

Gmina Śmigiel położona jest w dorzeczu Odry, w regionie wodnym Środkowej Odry. Przez środek gminy przepływa rzeka Samica Leszczyńska, do której wpadają drobne ciekі wodne spływające z wysoczyzny. W północno – zachodniej części gminy przepływa Południowy Kanał Obry, w północno – wschodniej części Kanał Przysieka Stara i Kanał Wonieść. Kanały te stanowią równocześnie granice Gminy Śmigiel. Rzeka Samica przyjmuje małe bezimienne ciekі i rowy melioracyjne, a jej dopływy dotychczas nie były kontrolowane.

Na terenie Gminy Śmigiel występuje również kilkadziesiąt większych i mniejszych zbiorników wodnych zarówno pełniących funkcję retencyjnych, rybnych, przeciwpożarowych oraz przeciwpowodziowych.

Obszar Gminy Śmigiel położony jest w obrębie następujących cieków:

- Kanał Południowy – 3,3 km,
- Kanał Szczodrowo – Brońsko – 2,6 km,
- Kanał Przysiecki – 0,7 km,
- Rzeka Samica Leszczyńska – 19,9 km,
- Rzeka Samica Stara – 7,1 km,
- Rów Wonieść – Olszewo – 12,9 km,
- Rów W – 1,2 km,
- Rów W1 – 0,2 km,
- Rów W2 – 0,5 km.

Granicę wschodnią gminy stanowi zbiornik wodny Wonieść utworzony z Jeziora Wonieść i Jezierzyckiego. Zajmuje powierzchnię 389,5 ha. Jest to zbiornik wodny przeciwpowodziowy, zbudowany w 1982 r. (po uprzednim podniesieniu brzegów). Jego podstawowym zadaniem jest przejmowanie fali powodziowej z Kanału Kościańskiego w okresach wysokich przepływów, a okresie letnim woda ze zbiornika służy do nawadniania około 2000 ha łąk.

3.4.4.1. Charakterystyka JCWPd i JCWP

Ramowa Dyrektywa Wodna (RDW) jest dokumentem, który porządkuje i nadzoruje istniejące europejskie przepisy prawne w zakresie wód oraz ma na celu ochronę wszystkich wód przed zanieczyszczeniami u źródła. Na jej podstawie wyznaczone zostały jednolite części wód: powierzchniowych (JCWP) oraz podziemnych (JCWPd), które stanowią podstawowe jednostki gospodarki wodnej. JCWP obejmuje wody powierzchniowe, takie jak: rzeki, jeziora, wody przybrzeżne i przejściowe. Głównym celem wyodrębnienia tych jednostek jest ocena stanu jakościowego i ilościowego wód w obszarze danej JCW.

Według tego podziału Gmina Śmigiel położona jest obrębie trzech JCWPd nr 59, 69 i 70. Krótką charakterystykę tych obszarów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Charakterystyka JCWPd na obszarze Gminy Śmigiel

Lp.	Numer JCWPd	Kod UE	Stan	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Cel dla stanu chemicznego	Cel dla stanu ilościowego	Termin osiągnięcia celów środowiskowych	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Aktualna jakość wód podziemnych w punkcie pomiarowym położonym najbliżej Gminy Śmigiel
1.	59	GW600059	dobry	dobry	dobry	dobry stan chemiczny	dobry stan ilościowy	nie dotyczy	niezagrożona	wody zadawalającej jakości (badanie w 2022 r. na terenie gm. Wielichowo w m. Łubnica ID punktu pomiarowego 6490)
2.	69	GW600069	dobry	dobry	dobry	dobry stan chemiczny	dobry stan ilościowy	nie dotyczy	niezagrożona	wody dobrej jakości (badanie w 2022 r. na terenie gm. Wijewo w m. Potrzebowo ID punktu pomiarowego 6071)
3.	70	GW600070	słaby	słaby	dobry	dobry stan chemiczny	dobry stan ilościowy	po 2027	zagrożona chemicznie	wody złej jakości (badanie w 2023 r. na terenie gm. Kościan w m. Stary Lubosz ID punktu pomiarowego 6432)

Źródło: karty.apgw.gov.pl oraz Raport o stanie jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na rok 2022 (Załącznik 22. Podsumowanie wyników oceny stanu JCWPd za rok 2022)

Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną (RDW), implementowaną ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, jednolite części wód podziemnych są jednostkami wydzielonymi dla potrzeb zarządzania wodami, w tym planowania w gospodarowaniu wodami. Dla tych jednostek w kolejnych cyklach planistycznych sporządzane są programy działań, służące osiągnięciu ustalonych dla nich celów środowiskowych. W odniesieniu do wód podziemnych (art. 59 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r.– Prawo wodne) celem środowiskowym jest:

- zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do nich zanieczyszczeń;
- zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu;
- ich ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

Monitoring jakości wód podziemnych jest częścią Państwowego Monitoringu Środowiska, koordynowanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ). Badania wykonywane są na poziomie krajowym w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Badania jakości wód podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzone są przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie. Na terenie Gminy Śmigiel nie znajduje się żaden punkt pomiarowy w ramach prowadzonych badań wód podziemnych.

Strefę ochronną ujęcia wody podziemnej ustanawia się w celu zapewnienia odpowiedniej jakości wody ujmowanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz zaopatrzenia zakładu wymagającego wody wysokiej jakości, a także ze względu na ochronę zasobów wodnych. Strefa ochronna stanowi obszar, na którym obowiązują zakazy, nakazy i ograniczenia w zakresie użytkowania gruntów oraz korzystania z wody.

Strefa ochronna obejmuje:

- 1) teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej,
- 2) wyłącznie teren ochrony bezpośredniej.

Strefę ochronną obejmującą teren ochrony bezpośredniej i pośredniej ustanawia wojewoda, w drodze aktu prawa miejscowego, na wniosek i koszt właściciela ujęcia wody lub z urzędu, jeżeli z przeprowadzonej analizy ryzyka wynika potrzeba jej ustanowienia. Wniosek powinien zawierać uzasadnienie potrzeby ustanowienia strefy ochronnej, wraz z propozycją granic terenu wskazując zakazy, nakazy, ograniczenia oraz obszary, na których obowiązują (art. 130 ust. 1 ustawy Prawo wodne).

Strefę ochronną obejmującą wyłącznie teren ochrony bezpośredniej ustanawia właściwy organ Wód Polskich w drodze decyzji.

Na terenie Gminy Śmigiel nie występują strefy ochronne ujęcia wód podziemnych.

Ocenę stanu wód powierzchniowych wykonuje się w odniesieniu do jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) na podstawie wyników klasyfikacji stanu lub potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego, uzyskanych w reprezentatywnym punkcie pomiarowo-kontrolnym. Jednolita część wód powierzchniowych to oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych. Zarówno stan ekologiczny naturalnych jednolitych części wód oraz potencjał ekologiczny silnie zmienionych i sztucznych jednolitych części wód określa się na podstawie wyników badań elementów biologicznych oraz na podstawie wyników badań elementów wspierających, czyli elementów hydromorfologicznych i elementów fizykochemicznych. Stan ekologiczny jednolitych części wód klasyfikuje się nadając im jedną z pięciu klas jakości.

Stan chemiczny określany jest na podstawie wyników badań substancji priorytetowych i innych zanieczyszczeń chemicznych, prowadzonych w reprezentatywnych punktach

pomiarowo-kontrolnych w odniesieniu do środowiskowych norm jakości określonych aktualnym rozporządzeniu Ministra Środowiska.

Zgodnie z danymi PGW Wody Polskie Gmina Śmigiel położona jest w obrębie 8 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP). Wykaz tych JCWP przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 9. Charakterystyka JCWP w obszarze Gminy Śmigiel

Lp.	Jednolita Część Wód Powierzchniowych		Typ JCWP	Status	Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Wyznaczone cele środowiskowe
	Nazwa	Kod							
1.	Kanał Wonieść	RW600018185669	Rzeka w systemie rzeczno-jeziorowym Pojezierzy	silnie zmieniona część wód	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), benzo(g,h,i)perylen(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
2.	Samica	RW6000101565429	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	silnie zmieniona część wód	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona	umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot amonowy, BZT5, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C (maksymalna dopuszczalna wartości w wodzie: do 2740 µS/cm), IO, MIR, MMI, EFI+PL/ IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości) stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(g,h,i)perylen(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
3.	Kanał Przemęcki	RW60001815654499	Rzeka w systemie rzeczno-jeziorowym Pojezierzy	naturalna część wód	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona	dobry stan ekologiczny stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), benzo(g,h,i)perylen(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
4.	Obrzański Kanał Południowy	RW600016156549	Rzeka w dolinie o dużym udziale torfowisk	sztuczna część wód	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [rtęć(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
5.	Obrzański Kanał Środkowy i Północny	RW600016187811	Rzeka w dolinie o dużym udziale torfowisk	sztuczna część wód	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny

6.	Kanał Przysieka Stara	RW600015185674	Potok lub struga w dolinie o dużym udziale torfowisk	silnie zmieniona część wód	umiarkowany potencjał ekologiczny	brak danych	zły stan wód	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny
7.	Wonieść	LW10120	Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane	silnie zmieniona część wód	zły potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny
8.	Jezieryckie	LW10119	Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, polimiktyczne	silnie zmieniona część wód	zły potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny

Źródło: karty.apgw.gov.pl

W oparciu o obowiązujący Plan dla obszaru Odry w regionie środkowej Odry wszystkie jednolite części wód powierzchniowych – charakteryzuje zły stan wód, w związku z czym są one zagrożone ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych. Wszystkie jednolite rzecze posiadają derogacje od osiągnięcia celów środowiskowych. Dla wszystkich jednolitych części wód ustalono odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegające na odroczeniu w czasie terminu osiągnięcia celów środowiskowych. Ponadto dla połowy (poza Obrzański Kanał Środkowy i Północny, Kanał Przysieka Stara, Wonieść i Jezieryckie) ustalono odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegające na złagodzeniu celów środowiskowych, jakim jest ustalenie mniej rygorystycznych celów. Dla w. JCWP nie ustalono natomiast odstępstwa z art. 4 ust. 7.

W ocenie stanu JCWP uwzględnia się wyniki klasyfikacji stanu lub potencjału ekologicznego (stan ekologiczny – dla wód naturalnych, potencjał ekologiczny – dla wód sztucznych i silnie zmienionych) oraz stanu chemicznego.

W celu prawidłowego gospodarowania wodami tworzy się Plany gospodarowania wodami dla obszaru dorzecza. Gmina Śmigiel położona jest na obszarze dorzecza Odry. Obowiązujący obecnie zaktualizowany Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (PGW) został zatwierdzony przez Radę Ministrów i opublikowany w dniu 23 lutego 2023 r. w drodze rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. 2023 poz. 335). Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry ustala następujące cele środowiskowe:

- dla jednolitych części wód – będących w dobrym stanie/potencjalnie ekologicznym, utrzymanie tego stanu/potencjału;
- dla naturalnych części wód – osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego;
- dla silnie zmienionych i sztucznych części wód – osiągnięcie co najmniej dobrego potencjału ekologicznego, utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego.

3.4.4.2. Zagrożenia powodziowe

Powódź to w rozumieniu art. 16 pkt. 43 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1087 ze zm.) czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych.

Mapy zagrożenia powodziowego (MZP) i mapy ryzyka powodziowego (MRP) to dokumenty planistyczne, których obowiązek opracowania wynika z dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dyrektywa Powodziowa). Za sporządzenie projektów map zagrożenia powodziowego oraz mapy ryzyka powodziowego odpowiedzialne jest Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Mapy zagrożenia powodziowego sporządza się dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, wskazanych we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego, tj. obszarów, na których stwierdza się istnienie znaczącego ryzyka powodziowego lub jego wystąpienie jest prawdopodobne. Mapy ryzyka powodziowego określają wartości potencjalnych strat powodziowych oraz przedstawiają obiekty narażone na zalanie w przypadku wystąpienia powodzi o określonym prawdopodobieństwie wystąpienia. Są to obiekty, które pozwalają na ocenę ryzyka powodziowego dla zdrowia i życia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej, czyli grupy, dla których należy ograniczyć negatywne skutki powodzi zgodnie z celami Dyrektywy Powodziowej.

Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego, o których mowa w art. 169 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1087 ze zm.) ustalono, że obszar gminy Śmigiel znajduje się na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. a) i b) Prawa wodnego, tj. jest obszarem, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia

powodzi jest średnie i wynosi $p=1\%$ lub $p=10\%$, a także na obszarze, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie ($p=0,2\%$).

Zgodnie z art. 172 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1087 ze zm.) na podstawie map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego przygotowuje się – z uwzględnieniem podziału kraju na obszary dorzeczy oraz regiony wodne – plany zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP). Dokumenty te obejmują wszystkie elementy zarządzania ryzykiem powodziowym, określone w art. 163 ust. 6 przedmiotowej ustawy, w szczególności działania służące zapobieganiu powodzi, ochronie przed powodzią oraz informacji na temat stanu należytego przygotowania w przypadku wystąpienia powodzi. Głównym celem PZRP jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń i obniżeniu strat powodziowych.

Plany zarządzania ryzykiem powodziowym zostają przyjęte w drodze rozporządzenia wydanego przez ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej. Podlegają one przeglądowi co 6 lat, a w razie potrzeby zostaje dokonana ich aktualizacja.

Aktualnie do przedmiotowego terenu odnosi się Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry, zawierający w treści Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla regionu wodnego Warty, przyjęty Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 26 października 2022 r., opublikowany w dniu 22 grudnia 2022 r.

3.4.4.3. Susze

Susza to zjawisko naturalne, wywołane przez długie okresy bez opadów deszczu lub śniegu. Jest jednym z ekstremalnych zjawisk meteorologicznych i hydrologicznych i obok powodzi jest jednym z najbardziej dotkliwych zjawisk naturalnych oddziałujących na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę. Zjawisko to może prowadzić do zaburzenia stosunków wodnych w obszarze dorzecza. Jednym z jej skutków może być ograniczenie dostępu ludzi do wody pitnej, a także przesuszenie gleb. Podczas trwania suszy z uwagi na warunki meteorologiczne i klimatyczne, problemy rolnicze, warunki hydrologiczne i skutki gospodarcze wydziela się cztery etapy jej rozwoju: suszę atmosferyczną, glebową, hydrologiczną i hydrogeologiczną.

Dnia 3 września 2021 roku, Minister właściwy ds. gospodarki wodnej opublikował rozporządzenie w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy. (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy, Dz. U. z 2021 r. poz. 1615). PPSS opracowywany został na okres od 2021 do 2027 r. Zgodnie z ustawą Prawo Wodne dokument ten podlega nie rzadziej niż raz na 6 lat aktualizacji. Plan przeciwdziałania skutkom suszy jest głównym dokumentem planistycznym, którego celem jest wskazanie najistotniejszych kierunków działań, które pomogą zapobiec kryzysowi wodnemu w Polsce. Główny cel zawiera się już w samej nazwie Planu, jako

przeciwdziałanie skutkom suszy. Cel główny PPSS doprecyzowany jest przez 4 cele szczegółowe:

- skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dostępnych zasobów wodnych,
- zwiększanie retencjonowania (magazynowania) wód,
- edukacja w zakresie suszy i koordynacja działań powiązanych z suszą,
- stworzenie mechanizmów realizacji i finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Zgodnie z obowiązującym Planem przeciwdziałania skutkom suszy Gmina Śmigiel położona jest:

- w całości na obszarze ekstremalnie zagrożonym suszą atmosferyczną,
- w całości na obszarze ekstremalnie zagrożonym suszą rolniczą,
- w całości na obszarze umiarkowanie zagrożonym suszą hydrologiczną,
- w całości na obszarze słabo zagrożonym suszą hydrogeologiczną.

W łącznym zestawieniu Gmina Śmigiel klasyfikuje się jako obszar silnie zagrożony suszą.

Wszelkie działania należy realizować z uwzględnieniem zapisów planów zarządzania ryzykiem powodziowym i planu przeciwdziałania skutkom suszy.

W Planie przeciwdziałania skutkom suszy nie wskazano żadnych zadań inwestycyjnych przewidzianych do realizacji na terenie Gminy Śmigiel.

3.4.5. Gospodarka wodno-ściekowa

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego za 2023 rok, łączna długość czynnej sieci wodociągowej na terenie Gminy Śmigiel wynosiła 194,6 km, natomiast liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosiła 3581 szt. Stopień zwodociągowania Gminy Śmigiel w 2023 r. wynosił 93,0%. Zużycie wody w gospodarstwach domowych na terenie gminy, w przeliczeniu na jednego mieszkańca, wynosiło w 2023 roku 45,5 m³.

Łączna długość czynnej sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Śmigiel w 2023 r. wynosiła 133,8 km, natomiast liczba przyłączy kanalizacyjnych do budynków mieszkalnych wynosiła 2751 szt. Stopień skanalizowania Gminy Śmigiel w 2023 r. wynosił 73,7%. Łącznie z kanalizacji sanitarnej w 2023 r. korzystało 12 547 osób.

Na terenie Gminy Śmigiel znajduje się sześć stacji uzdatniania wody, które położone są w miejscowościach: Brońsko, Bronikowo, Śmigiel, Robaczyn, Sptawie i Przysieka Polska.

Obsługą sieci wodociągowo – kanalizacyjnej na terenie Gminy Śmigiel zajmuje się Zakład Komunalny w Śmiglu Sp. z o.o.

Oczyszczalnia ścieków obsługująca sieć kanalizacyjną na terenie Gminy położona jest na obszarze wsi Koszanowo. Gotowy obiekt został oddany do użytkowania w grudniu 2000 r. Maksymalna ilość ścieków, jaka mogła być przyjęta: dla pogody suchej to 1830 m³/d, natomiast dla pogody mokrej 2700 m³/d. W 2012 r. podjęto decyzję o rozpoczęciu prac nad rozbudową i modernizacją istniejącej infrastruktury. Maksymalna ilość ścieków dopływających do oczyszczalni ścieków, po wykonanej w 2015 r. inwestycji, zwiększyła się dla pogody mokrej do 3400 m³/d, natomiast dla pogody suchej do 2413 m³/d. Zmodernizowana oczyszczalnia ścieków posiada nowe pozwolenie wodnoprawne, które spełnia wymagania Dyrektywy Rady nr 91/271/EWG.

Udział mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej był zauważalnie wyższy od udziału osób korzystających z kanalizacji. Mieszkańcy nie mający dostępu do sieci kanalizacyjnej korzystali ze zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków. Na terenie Gminy według danych GUS za 2023 rok zlokalizowanych jest 862 zbiorników bezodpływowych oraz 159 przydomowych oczyszczalni ścieków.

3.4.6. Zasoby geologiczne

Pod pojęciem kopaliny rozumie się naturalnie nagromadzone surowce mineralne, skały oraz inne substancje (np. gazowe, ciekłe), których wydobycie może przynieść korzyści gospodarcze (ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze [tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 1290]). Wśród nich wyróżnić można kopaliny główne oraz towarzyszące, których nie eksploatuje się samodzielnie, a jedynie równocześnie z kopaliną główną. Kopaliny to nieodnawialne zasoby przyrody. Ich ochrona jest niezbędna nie tylko ze względów środowiskowych, ale również dla zabezpieczenia potrzeb gospodarczych i bytowych oraz dla zachowania zrównoważonego rozwoju, który polega na zapewnieniu dostępu do surowców mineralnych kolejnym pokoleniom.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 54 ze zm.) definiuje ochronę złóż kopalin, która polega na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami oraz ich kompleksowym wykorzystaniu. Według zapisów ustawy eksploatację złożeń powinno prowadzić się w przypadku gospodarczo uzasadnionym, przy zastosowaniu środków ograniczających szkody w środowisku i przy zapewnieniu racjonalnego wydobycia i zagospodarowania kopaliny. Wydobywający kopaliny jest zobowiązany m.in. do rekultywacji terenów poeksploatacyjnych.

Pod względem budowy geologicznej Gmina Śmigiel leży w centralnej części Monokliny Przedśudeckiej. Tę część monokliny budują utwory triasu i jury, zalegające na osadach karbonu. Trzeciorzęd na tym terenie reprezentowany jest przez osady miocenu w postaci mułków, iłów i pokładów węgla brunatnego oraz plioceńskich iłów poznańskich, piasków i żwirów.

W czwartorzędzie teren ten był trzykrotnie zlodowacony. Ostatnie północnopolskie zlodowacenie zaznaczyło swoją obecność stadiąłem leszczyńskim. Na tym obszarze wydzielić

można dwa typy litologiczne gruntów: grunty sypkie (piaszczyste) i grunty spoiste (lodowcowe). Przeważają grunty sypkie, które występują w północnej i centralnej części gminy.

Grunty te tworzą przede wszystkim piaski, żwiry i głązy. Są to utwory lodowcowe, budujące wysoczyznę morenową falistą. Drugą grupę stanowią grunty spoiste, występujące w południowej części gminy. W ich skład wchodzi głównie gliny zwałowe zlodowacenia bałtyckiego. Oba ww. typy posiadają na ogół dobre warunki posadowienia budynków⁷.

Na terenie Gminy Śmigiel znajduje się 31 udokumentowanych złóż kopalin. Są to: gaz ziemny, surowce ilaste ceramiki budowlanej, piaski i żwiry oraz torfy⁸.

Należy pamiętać, że jakakolwiek eksploatacja złóż (również prowadzona nielegalnie) powoduje zmiany w przypowierzchniowej warstwie skorupy ziemskiej, między innymi w postaci tymczasowych obszarów wyłączonych z użytkowania (grunty zdewastowane i zdegradowane).

Prowadzone prace rekultywacyjne po zakończonej eksploatacji łagodzą przeobrażenia spowodowane wydobywaniem kopalin. Przy dobrze przeprowadzonych pracach mogą wzbogacać krajobraz w nowe elementy, których zaistnienie nie byłoby możliwe bez eksploatacji.

3.4.7. Gleby⁹

Gmina Śmigiel jest gminą o charakterze rolniczym. Grunty orne zajmują 83% powierzchni gminy, aż 40% stanowią grunty klasy II i III, rozwinięte na glinach zwałowych lub łąkach, w północnej i wschodniej części gminy.

W centralnej części, w rejonie Śmigła, gdzie przeważają gleby utworzone na piaskach i żwirach, są gleby mniej urodzajne należące do IV, V i VI klasy. Dna dolin zajmują użytki zielone. Gmina jest terenem intensywnej produkcji żywności w zakresie zbóż, roślin okopowych, bydła i trzody chlewnej. W rejonie miasta Śmigła rozwinięta jest produkcja warzywno – ogrodnicza w gospodarstwach szklarniowych. Typy i klasy gleb są odzwierciedleniem warunków geomorfologicznych i litograficznych.

3.4.8. Gospodarowanie odpadami i zapobieganie ich powstawaniu

Odpady komunalne, zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 ze zm.) to odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój

⁷ Prognoza oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Gminy Śmigiel na lata 2023-2032

⁸ Prognoza oddziaływania na środowisko Założeń do Planu Zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Śmigiel na lata 2022-2037

⁹ Prognoza oddziaływania na środowisko Założeń do Planu Zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Śmigiel na lata 2022-2037

charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych. Odpady komunalne wytwarzane są przede wszystkim przez gospodarstwa domowe oraz obiekty infrastruktury (handel, usługi i rzemiosło, targowiska, szkolnictwo itp.).

Zgodnie z ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 399) gmina odpowiedzialna jest za zorganizowanie odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych, a mieszkaniec/ właściciel nieruchomości (lub w jego imieniu administrator lub zarządca nieruchomości) wpłaca na konto gminy opłatę za gospodarowanie odpadami. Objęcie gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi nieruchomości niezamieszkałych jest natomiast fakultatywne.

Gmina Śmigiel należy do Komunalnego Związku Gmin Regionu Leszczyńskiego (KZGRL). Komunalny Związek Gmin Regionu Leszczyńskiego został wpisany w dniu 28 listopada 2012 r. do Rejestru Związków Międzygminnych (pozycja 303), prowadzonego przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji. W dniu 12 grudnia 2012 roku, w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego (pozycja 6135) ogłoszono statut Związku. Z tym dniem uzyskał on osobowość prawną. W skład KZGRL wchodzi 19 gmin z pięciu powiatów:

- 1) Miasto Leszno posiadające status powiatu grodzkiego i będące siedzibą Związku,
- 2) Powiat leszczyński:
 - a) Gmina Lipno – gmina wiejska,
 - b) Gmina Świąciechowa – gmina wiejska,
 - c) Gmina Rydzyna – gmina miejsko-wiejska,
 - d) Gmina Osieczna – gmina miejsko-wiejska,
 - e) Gmina Krzemieniewo – gmina wiejska,
 - f) Gmina Wijewo – gmina wiejska,
- 3) Powiat kościański:
 - a) Gmina Śmigiel – gmina miejsko-wiejska,
 - b) Gmina Krzywiń – gmina miejsko-wiejska,
- 4) Powiat gostyński:
 - a) Gmina Gostyń – gmina miejsko-wiejska,
 - b) Gmina Krobia – gmina miejsko-wiejska,
 - c) Gmina Pępowo – gmina wiejska,
 - d) Gmina Pogorzela – gmina wiejska,
 - e) Gmina Poniec – gmina miejsko-wiejska,
- 5) Powiat rawicki:
 - a) Gmina Rawicz – gmina miejsko-wiejska,
 - b) Gmina Miejska Górka – gmina miejsko-wiejska,

- c) Gmina Pakosław – gmina wiejska,
- d) Gmina Jutrosin – gmina miejsko-wiejska,
- e) Gmina Bojanowo – gmina miejsko-wiejska.

Celem działania Związku jest wspólne wykonywanie zadań publicznych w zakresie tworzenia warunków niezbędnych do utrzymania czystości i porządku na terenach gmin uczestników Związku, w dziedzinie gospodarki odpadami komunalnymi.

Komunalny Związek Gmin Regionu Leszczyńskiego odpowiedzialny jest za gospodarowanie odpadami komunalnymi powstającymi na terenie gmin należących do Związku. W celu sprawniejszego zorganizowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi teren Związku został podzielony na pięć sektorów:

- a) Sektor I – Gmina Rydzyna, Miasto Leszno, Gmina Święciechowa, Gmina Lipno, Gmina Krzemieniewo, Gmina Osieczna, Gmina Wijewo,
- b) Sektor II – Gmina Rawicz, Gmina Miejska Górką, Gmina Jutrosin, Gmina Pakosław,
- c) Sektor III – Gmina Śmigiel, Gmina Krzywiń,
- d) Sektor IV – Gmina Bojanowo, Gmina Poniec,
- e) Sektor V – Gmina Gostyń, Gmina Krobia, Gmina Pępowo, Gmina Pogorzela.

We wrześniu 2022 r. przeprowadzono postępowanie przetargowe na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zlokalizowanych na terenie KZGRL na okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. w wyniku którego umowę na obsługę sektora III podpisano z ZGO – NOVA Sp. z o.o. ul. im. Mariusza Małyńca 1, Witaszyczki, 63-200 Jarocin.

Na terenie KZGRL funkcjonuje 19 Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, zatem w każdej gminie należącej do Związku znajduje się PSZOK. Na terenie Gminy Śmigiel PSZOK zlokalizowany jest w miejscowości Koszanowo (Kompostownia Odpadów Zielonych w Koszanowie).

W związku ze zniesieniem regionalizacji w gospodarce odpadami komunalnymi to przedsiębiorcy wyłonieni w przetargu nieograniczonym decydują do jakiej instalacji komunalnej będą przekazywać odebrane odpady komunalne. Wszystkie niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne odebrane z nieruchomości zamieszkałych z terenu KZGRL były przekazane do Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Trzebani gm. Osieczna, natomiast zmieszane odpady z nieruchomości niezamieszkałych były przekazywane do następujących instalacji:

- Zakład Zagospodarowania Odpadów w Trzebani, Trzebania 15, 64-113 Osieczna;
- Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów w Głogowie, ul. Komunalna 3, 67-200 Głogów;
- PreZero Recycling Zachód Sp. z o.o., Piotrowo Pierwsze 26/27, 64-020 Czempień.

Selektywnie zebrane odpady komunalne z terenu KZGRL były przekazywane do instalacji odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami.

Zgodnie z *Analizą stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Związku Międzygminnego Komunalny Związek Gmin Regionu Leszczyńskiego za 2023 rok*, z terenu Gminy Śmigiel odebrano następującą ilość odpadów:

- masa zmieszanych odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych: 1892,020 Mg,
- masa popiołu od właścicieli nieruchomości zamieszkałych: 834,365 Mg,
- masa odebranych bioodpadów od właścicieli nieruchomości zamieszkałych: 1 570,640 Mg,
- masa odebranych odpadów komunalnych zbieranych selektywnie (tworzywa sztuczne, papier, szkło): 829,814 Mg,
- masa odebranych odpadów w PSZOK: 728,160 Mg,

W 2023 r. z terenu Gminy Śmigiel zebrano łącznie 5 705,472 Mg odpadów, z czego 1892,020 Mg to odpady zmieszane a 3813,452 Mg to odpady zebrane selektywnie.

W 2023 r. Gmina Śmigiel osiągnęła poziom przygotowania do ponownego zużycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości 40,72%.

Narzędziem do gromadzenia i przetwarzania informacji uzyskanych z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz monitorowania realizacji zadań wynikających z „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032” jest prowadzona przez Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii Baza Azbestowa.

Baza Wyrobów Azbestowych pozwoliła zweryfikować ilość azbestu na terenie Gminy Śmigiel. Do października 2024 roku unieszkodliwiono 1 185 097 kg azbestu, natomiast do unieszkodliwienia zostało jeszcze 5 710 351 kg.

3.4.9. Zasoby przyrodnicze

Powierzchnia lasów na terenie Gminy Śmigiel wynosi 2709,78 ha (wg danych GUS stan na 31.12.2023 r.). Stopień lesistości Gminy Śmigiel wynosi 13,90%. Jest to wartość wyższa niż stopień lesistości w Polsce (29,6%), w województwie wielkopolskim (25,80%), ale wyższa niż w powiecie kościańskim (13,40%).

Największy kompleks leśny znajduje się w części południowo – zachodniej, pomiędzy Bronikowem, a Starym Bojanowem. Szatę roślinną kształtuje człowiek, a stanowi ją głównie roślinność uprawowa pól uprawnych (zboża, kukurydza, okopowe, uprawy ogrodnicze itp.) oraz zieleń spontaniczna - stanowiska roślinności krzewiastej – drzewiastej (wyrósłe w sposób

samoistny), a także drzewa przydrożne zwłaszcza od strony dróg, tereny zielone łąk i pastwisk, a także roślinność ogrodnicza.

Jeśli chodzi o świat zwierzęcy stwierdzono występowanie następujących gatunków:

- ssaki: sarna, dzik, zając, kuna domowa, norka amerykańska, nietoperz, mysz polna, mysz domowa, szczur wędrowny, kret, jeż, lis, jenot;
- ptaki: gawron, wrona, wilga, szpak, wróbel, jaskółka, szczygieł, skowronek, jastrząb, myszołów, puszczyk, sójka, sroka, grzywacz, dzięcioł pstry wielki, kowalik, sikora modra i bogatki, kos, drozd śpiewak, pokrzewka czarnołbista i ogrodowa, piegża i cierniówka, pleszka, łośówka, pliszka siwa, grubodziób, zięba, dzwonec, makolągwa, mazurek i szpaka oraz kruk;
- gady: jaszczurka zwinka;
- owady: mucha domowa, trzmiel, osa, szerszeń, pszczoła motyle, biedronka siedmiokropka, turkuć podjadek.

Na obszarze gminy Śmigiel występuje także szereg roślin chronionych i rzadko występujących. Na uwagę zasługują stanowiska: lilii złotogłów w północnej części kompleksu leśnego Nowa Wieś – Żegrowo, fiołka pagórkowego w wąwozie koło Starego Bojanowa, gwiazdnicy grubolistnej w lasach południowej części gminy oraz pełnika europejskiego spotykanego na łąkach koło Robaczyna.

Na terenie Gminy Śmigiel znajduje się strefa ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową (Obszar nr 40 Zbiornik Wonieść) wyznaczona na podstawie opracowania „Obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego” (Wylegała P., Kuźniak S., Dolata P., Poznań 2008). Zbiornik Wonieść to lęgowisko rzadkich i zagrożonych gatunków ptaków wodnych i błotnych: podgorzałka (2–3 pary), bączek (12–13 par), bąk (9–10 par), kania czarna (1 para), błotniak stawowy (15–16 par), żuraw (7–8 par), rybitwa rzeczna 16–17 par). Ponadto: perkoz dwuczuby (113–115 par), perkoz rdzawoszyi (1–2 pary), łabędź niemy (10–12 par), gęgawa (70–80 par), krakwa (27–30 par), gągoł (14–15 par), rybitwa czarna (20–25 par). Miejsce żerowania i odpoczynku ptaków migrujących. W czasie wędrówek na zbiorniku i na okolicznych polach gromadzi się do 10 100 gęsi zbożowych, białoczelnych i gęgaw, 1200 świstunów, 300 rożeńców, 1000–1500 siewek złotych, 1500 czajek. Pierzowisko do 300 łabędzi niemych, cyraneczek i krzyżówek. Noclegowisko gęsi, do 300 żurawi, kulików wielkich, kilku tysięcy dymówek i szpaków oraz kilkuset pliszek siwych i pliszek żółtych. Zimowisko ok. 300 łabędzi niemych i krzykliwych.

Korytarz ekologiczny jest obszarem, który umożliwia migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Tworzą go liniowe pasy lasów, terenów porośniętych krzewami lub trawami umożliwiające zwierzętom, roślinom i grzybom przemieszczanie się oraz dające schronienie i dostęp do pożywienia. Gmina Śmigiel położona jest w granicach dwóch korytarzy ekologicznych: Legi Obrzańskie – Dolina Odry KPdC-21A oraz Dolina Środkowej Obry (Legi Obrzańskie) KPdC-21C.

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1478) reguluje kwestie związane z ochroną przyrody, która według ustawowej definicji polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody, m.in. roślin, zwierząt, siedlisk ich bytowania, krajobrazu, tworów przyrody nieożywionej, czy zieleni miejskiej i wiejskiej. Celem ochrony przyrody jest m.in. zachowanie bioróżnorodności, utrzymanie właściwego stanu siedlisk i ekosystemów, ochrona walorów krajobrazowych, czy kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody prowadzonym przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska, na terenie Gminy Śmigiel znajdują się: Przemęcki Park Krajobrazowy, 2 obszary Natura 2000 (Zbiornik Wonieść PLB300005 oraz Pojezierze Sławskie PLB300011), 3 obszary chronionego krajobrazu (Przemęcko-Wschowski i kompleks leśny Włoszakowice, Kompleks leśny Śmigiel-Święciechowa oraz Krzywińsko-Osiecki wraz z zadrzewieniami generała Dezyderego Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna-Góra (woj.wielkop.)) oraz 20 pomników przyrody.

Szczegółową charakterystykę poszczególnych form ochrony przyrody znajdujących się na terenie Gminy Śmigiel przedstawiono w dalszej części rozdziału.

Tabela 10. Charakterystyka parku krajobrazowego znajdującego się na terenie Gminy Śmigiel

PRZEMĘCKI PARK KRAJOBRAZOWY	
Data uznania	1991-12-10
Obecnie obowiązujący akt prawny	Rozporządzenie Nr 115a/91 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 25 listopada 1991 r. w sprawie powołania Przemęckiego Parku Krajobrazowego
Powierzchnia	21 450,0000 ha
Położenie (powiaty)	wschowski, kościański, leszczyński, wolsztyński
Położenie (gminy)	Wijewo (gmina wiejska), Włoszakowice (gmina wiejska), Święciechowa (gmina wiejska), Wschowa (gmina miejsko-wiejska), Śmigiel (gmina miejsko-wiejska), Przemęt (gmina wiejska)
Opis celów ochrony	Park został powołany w celu ochrony i zachowania jednego z najciekawszych fragmentów krajobrazu polodowcowego w Wielkopolsce.
Zakazy	Na terenie Parku wprowadza się następujące zakazy (zgodnie z par. 3 Rozporządzenia Nr 115a/91 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 25 listopada 1991 r. w sprawie powołania Przemęckiego Parku Krajobrazowego): <ol style="list-style-type: none"> 1) ograniczenie zmian stosunków wodnych i regulacji cieków, 2) zakaz wykonywania prac ziemnych naruszających w sposób trwały rzeźbę terenu, 3) zakaz eksploatacji surowców mineralnych z wyjątkiem zaspokajania potrzeb lokalnych (żwir, piasek), 4) ograniczenie budowy i rozbudowy obiektów dla potrzeb turystyki i wypoczynku o charakterze pobytowym do czasu uregulowania gospodarki wodnościekowej 5) zakaz lokalizacji i budowy dużych ferm hodowli zwierząt (powyżej 150 Dużych Jednostek Produkcyjnych), 6) zakaz używania łodzi motorowych (zakaz nie dotyczy łodzi należących do gospodarstw rybackich, organów bezpieczeństwa i porządku publicznego), 7) zakaz używania motolotni,

	<p>8) ograniczenie likwidowania zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, przywodnych, przydrożnych (za wyjątkiem wykonywania zabiegów pielęgnacyjno-sanitarnych oraz usuwania drzew i krzewów zagrażających bezpieczeństwu ludzi, mienia i ruchowi drogowemu),</p> <p>9) zakaz niszczenia gleby, obszarów zabagnionych i zatorfionych oraz ekspansji torfu.</p> <p>Wymienione wyżej zakazy i ograniczenia obowiązują na terenie „Parku” oraz poza jego granicami na terenie miejscowości, które tylko częściowo wchodzą w skład „Parku” a w pozostałej części znajdują się na terenie otuliny.</p>
--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://crfop.gdos.gov.pl>

Tabela 11. Charakterystyka Obszaru Natura 2000 znajdującego się na terenie Gminy Śmigiel

OBSZAR NATURA 2000 ZBIORNIK WONIEŚĆ	
Kod obszaru	PLB300005
Data wyznaczenia	2004-11-05
Rodzaj ochrony	Dyrektywa ptasia
Powierzchnia	2802,1300 ha
Plan zadań Ochronnych (cele działań ochronnych oraz identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń)	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Zbiornik Wonieść PLB300005

Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu gatunków ptaków i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000

Lp.	Przedmiot ochrony	Opis zagrożenia
1.	A022 Bączek <i>Ixobrychus minutus</i>	<p>Istniejące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie zidentyfikowano (X) <p>Potencjalne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - drapieżnictwo norki amerykańskiej i jenota (K03.04) - niepokojenie ptaków w szuwarze przez wędkarzy, w szczególności używających sprzętu pływającego (F02.03) - konserwacja zbiornika retencyjnego Wonieś i innych zbiorników wodnych oraz dokonywanie zmian w sposobie eksploatacji tych zbiorników, nieuwzględniające potrzeb przedmiotów ochrony obszaru (J02.05.03) - sportowe i rekreacyjne wykorzystanie zbiorników wodnych, w szczególności w zakresie motorowych sportów wodnych oraz użytkowania plaż i kąpielisk (G01) - zabudowa brzegów jeziora Witosławskiego (E01) - nadmierne zmniejszenie powierzchni szuwaru na zbiorniku Wonieś i jeziorach Jezierzycyckim, Wojnowickim, Witosławskim, Drzczkowskim oraz na stawach hodowlanych koło Zglińca, a także na stawie pomiędzy Jeziorem Drzczkowskim i Jeziorem Witosławskim (J03.01)
2.	A039 Gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i> (populacja migrująca)	<p>Istniejące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie zidentyfikowano (X) <p>Potencjalne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - polowania (F03.01) - niepokojenie ptaków w szuwarze przez wędkarzy, w szczególności używających sprzętu pływającego (F02.03) - rezygnacja z rolniczego wykorzystania gruntów (A06.04)
3.	A043 Gęgawa <i>Anser anser</i> A051 Krakwa <i>Anas strepera</i>	<p>Istniejące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie zidentyfikowano (X)

Lp.	Przedmiot ochrony	Opis zagrożenia
		<p>Potencjalne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - drapieżnictwo norki amerykańskiej i jenota (K03.04) - polowania (F03.01) - niepokojenie ptaków w szuwarze przez wędkarzy, w szczególności używających sprzętu pływającego (F02.03) - konserwacja zbiornika retencyjnego Wonieść i innych zbiorników wodnych oraz dokonywanie zmian w sposobie eksploatacji tych zbiorników, nieuwzględniające potrzeb przedmiotów ochrony obszaru (J02.05.03) - sportowe i rekreacyjne wykorzystanie zbiorników wodnych, w szczególności w zakresie motorowych sportów wodnych (G01) - zabudowa brzegów jeziora Witosławskiego (E01) - nadmierne zmniejszenie powierzchni szuwaru na zbiorniku Wonieść i jeziorach Jezierzycyckim, Wojnowickim, Witosławskim, Drzeczowskim oraz na stawach hodowlanych koło Zglińca, a także na stawie pomiędzy Jeziorem Drzeczowskim i Jeziorem Witosławskim (J03.01)
4.	A060 Podgorzałka <i>Aythya nyroca</i>	<p>Istniejące: brak informacji o zagrożeniach (U)</p> <p>Potencjalne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - drapieżnictwo norki amerykańskiej i jenota (K03.04) - niepokojenie ptaków w szuwarze przez wędkarzy, w szczególności używających sprzętu pływającego (F02.03) - konserwacja zbiornika retencyjnego Wonieść i innych zbiorników wodnych oraz dokonywanie zmian w sposobie eksploatacji tych zbiorników, nieuwzględniające potrzeb przedmiotów ochrony obszaru (J02.05.03)
5.	A127 Żuraw <i>Grus grus</i>	<p>Istniejące: - brak informacji o zagrożeniach (U)</p> <p>Potencjalne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - polowania (F03.01) - niepokojenie ptaków przez wędkarzy, w szczególności używających sprzętu pływającego (F02.03)

Lp.	Przedmiot ochrony	Opis zagrożenia
		<ul style="list-style-type: none"> - sportowe i rekreacyjne wykorzystanie zbiorników wodnych, w szczególności w zakresie motorowych sportów wodnych (G01)
6.	A272 Podróżniczek <i>Luscinia svecica</i>	<p>Istniejące: - brak informacji o zagrożeniach (U)</p> <p>Potencjalne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - konserwacja zbiornika retencyjnego Wonieść i innych zbiorników wodnych oraz dokonywanie zmian w sposobie eksploatacji tych zbiorników, nieuwzględniające potrzeb przedmiotów ochrony obszaru (J02.05.03)

		Cele działań ochronnych	
Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	
1.	A022 Bączek <i>Ixobrychus minutus</i> A039 Gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i> A043 Gęgawa <i>Anser anser</i> A051 Krakwa <i>Anas strepera</i>	Utrzymanie obecnego właściwego stanu ochrony	
2.	A060 Podgorzałka <i>Aythya nyroca</i> A127 Żuraw <i>Grus grus</i> A272 Podróżniczek <i>Luscinia svecica</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o populacji gatunku i uwarunkowaniach jego ochrony	

Charakterystyka obszaru	<p>Zbiornik retencyjny (powierzchnia określona zasięgiem rzędnej maksymalnego piętrzenia – 777 ha, 12,8 km długi, 200-300 m szeroki) powstały w wąskiej dolinie Kanału Wonieść, na obszarze zajęтым między innymi przez pięć jezior i kompleks stawów hodowlanych. Brzegi zbiornika zajęte przez bardzo rozległe pasy eutroficznych szuwarów, głównie – trzcinowych. Obszary przyległe stanowią mozaikę lasów, pól uprawnych i łąk, na których prowadzona jest intensywna gospodarka rolna. W południowo-zachodniej części obszaru niewielki kompleks lasów grądowych i łągów jesionowo-olszowych oraz sztucznych drzewostanów sosnowych na siedliskach wymienionych zespołów leśnych.</p>
Przedmioty ochrony	<p>Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/143/EEG:</p> <ul style="list-style-type: none"> — <i>Alcedo atthis</i>, — <i>Anas clypeata</i>, — <i>Anas crecca</i>, — <i>Anas penelope</i>, — <i>Anas platyrhynchos</i>, — <i>Anas strepera</i>, — <i>Anser anser</i>, — <i>Anser fabalis</i>, — <i>Anthus campestris</i>, — <i>Aythya nyroca</i>, — <i>Botaurus stellaris</i>, — <i>Bucephala clangula</i>, — <i>Calidris alpina</i>, — <i>Calidris ferruginea</i>, — <i>Calidris minuta</i>, — <i>Charadrius dubius</i>, — <i>Chlidonias hybridus</i>, — <i>Chlidonias Niger</i>, — <i>Ciconia ciconia</i>, — <i>Circus aeruginosus</i>, — <i>Crex crex</i>, — <i>Cygnus cygnus</i>, — <i>Cygnus olor</i>, — <i>Dendrocopos medius</i>, — <i>Emberiza hortulana</i>, — <i>Gallinago gallinago</i>,

	<ul style="list-style-type: none"> — Grus grus, — Haliaeetus albicilla, — Ixobrychus minutus, — Lanius collurio, — Luscinia svecica, — Milvus migrans, — Milvus milvus, — Panurus biarmicus, — Philomachus pugnax, — Podiceps cristatus, — Podiceps grisegena, — Podiceps nigricollis, — Porzana parva, — Porzana porzana, — Sterna albifrons, — Sterna hirundo, — Sylvia nisoria, — Tachybaptus ruficollis, — Tringa erythropus, — Tringa glareola, — Tringa stagnatilis, — Tringa totanus.
OBSZAR NATURA 2000 POJEZIERZE SŁAWSKIE	
Kod obszaru	PLB300011
Data wyznaczenia	2007-10-13
Rodzaj ochrony	Dyrektywa ptasia
Powierzchnia	39144,8300 ha
Plan zadań Ochronnych (cele działań ochronnych oraz identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń)	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 14 stycznia 2014r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pojezierze Sławskie PLB300011

Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunków ptaków i ich siedlisk, będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000

Lp.	Przedmioty ochrony	Opis zagrożeń
1.	Bąk <i>Botaurus stellaris</i> A021	Potencjalne: – Zmniejszenie powierzchni siedliska – likwidacja szuwarów na brzegach jezior (J03.01). – Intensyfikacja turystyki nad jeziorami powodująca płoszenie ptaków (G01). – Zabudowa terenów położonych bezpośrednio nad jeziorami (E01).
2.	Bączek <i>Ixobrychus minutus</i> A022	Potencjalne: – Zmniejszenie powierzchni siedliska – likwidacja szuwarów na brzegach jezior (J03.01). – Intensyfikacja turystyki nad jeziorami powodująca płoszenie ptaków (G01)
3.	Kania ruda <i>Milvus milvus</i> A074	Potencjalne: – Prace leśne prowadzone w sezonie lęgowym, w szczególności polegające na wycinaniu drzew (B02.02). – Turystyka i rekreacja powodująca płoszenie ptaków (G01). – Lokalizowanie elektrowni wiatrowych w obszarze Natura 2000 oraz w jego bezpośrednim sąsiedztwie (C03.03)
4.	Podróżniczek <i>Luscinia svecica</i> A272	Potencjalne: – Zmniejszenie powierzchni siedliska – likwidacja szuwarów, zarośli i zadrzewień na brzegach jezior i kanałów, w tym pozyskiwanie trzciny (J03.01). – Przesuszenie siedlisk: szuwarów, zadrzewień i zakrzewień (J02, K01.03)
5.	Perkoz dwuczuby <i>Podiceps cristatus</i> A008	Potencjalne: – Zmniejszenie powierzchni siedliska – likwidacja szuwarów na brzegach jezior (J03.01). – Intensyfikacja turystyki nad jeziorami powodująca płoszenie ptaków (G01). – Zabudowa terenów położonych nad jeziorami ((E01)
6.	Gęgawa <i>Anser anser</i> A043	Potencjalne: – Zmniejszenie powierzchni siedliska – likwidacja szuwarów na brzegach jezior (J03.01).

Lp.	Przedmioty ochrony	Opis zagrożeń
7.	Krakwa <i>Anas strepera</i> A051	Potencjalne: – Zmniejszenie powierzchni siedliska – likwidacja szuwarów na brzegach jezior (J03.01). – Intensyfikacja turystyki nad jeziorami powodująca płoszenie ptaków (G01)
8.	Gągoł <i>Bucephala clangula</i> A067	Potencjalne: – Sporty wodne, w szczególności żeglarstwo (G01). – Wycinka lasów oraz dziuplastych drzew nad jeziorami (B02.02). – Tworzenie bariery poprzez ogradzanie działek nad jeziorami uniemożliwiającej migrację piskląt z gniazd na jeziora (G05.09)
9.	Trzciniak <i>Acrocephalus arundinaceus</i> A298	Potencjalne: – Zmniejszenie powierzchni siedliska – likwidacja szuwarów na brzegach jezior (J03.01). – Intensyfikacja turystyki nad jeziorami powodująca płoszenie ptaków (G01). – Zabudowa terenów położonych bezpośrednio nad jeziorami (E01)
10.	Wąsatka <i>Panurus biarmicus</i> A323	Potencjalne: – Zmniejszenie powierzchni siedliska – likwidacja szuwarów na brzegach jezior (J03.01)

Cele działań ochronnych

Lp.	Przedmioty ochrony	Cele działań ochronnych
1.	Bąk <i>Botaurus stellaris</i> A021	Utrzymanie właściwego stanu ochrony.
2.	Bączek <i>Ixobrychus minutus</i> A022	Utrzymanie właściwego stanu ochrony.
3.	Kania ruda <i>Milvus milvus</i> A074	Rozpoznanie liczebności populacji i stanu siedlisk gatunku.
4.	Podróżniczek <i>Luscinia svecica</i> A272	Rozpoznanie liczebności populacji i stanu siedlisk gatunku.
5.	Perkoz dwuczuby <i>Podiceps cristatus</i> A008	Utrzymanie właściwego stanu ochrony.
6.	Gęgawa <i>Anser anser</i> A043	Utrzymanie właściwego stanu ochrony.
7.	Krakwa <i>Anas strepera</i> A051	Utrzymanie właściwego stanu ochrony.
8.	Gągoł <i>Bucephala clangula</i> A067	Utrzymanie właściwego stanu ochrony.
9.	Trzciniak <i>Acrocephalus arundinaceus</i> A298	Utrzymanie właściwego stanu ochrony.
10.	Wąsatka <i>Panurus biarmicus</i> A323	Utrzymanie właściwego stanu ochrony.

Charakterystyka obszaru

Obszar leży na Pojezierzu Sławskim i stanowi mozaikę jezior (około 6 % powierzchni), wyspów położonych pól uprawnych (54 %) i dużych kompleksów leśnych (40 %). Występuje duże bogactwo form rzeźby polodowcowej. Jeziora są płytkie (od 1,9 do 8,8 m) i silnie zeutrofizowane. Największe z nich to rynnowe: Jez. Dominickie (344 ha), Jez. Przemęckie (240 ha) i Jez. Wieleńskie (220 ha). Rzeki i kanały odwadniające należą do systemu wodnego Obry. Pierwotne wielogatunkowe lasy liściaste i mieszane zostały zastąpione lasami sosnowymi. Szczególnie charakterystycznym zbiorowiskiem leśnym są acidofilne dąbrowy, natomiast dominującym typem siedliskowym lasów są bór mieszany świeży i bór świeży. Tereny rolnicze to pola urozmaicone licznymi zadrzewieniami kępowymi. Obniżenia terenowe zajmują wilgotne, żyzne łąki z dominacją szuwaru turzycowego. Wzdłuż kanałów, grobli i rowów melioracyjnych występują zadrzewienia wierzbowo-topolowe i olchowe.

Przedmioty ochrony

Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/143/EEG:

— *Acrocephalus arundinaceus*,
— *Alcedo atthis*,
— *Anas crecca*,
— *Anas querquedula*,
— *Anas strepera*,
— *Anser anser*,
— *Anthus campestris*,
— *Aythya ferina*,
— *Botaurus stellaris*,
— *Bucephala clangula*,
— *Caprimulgus europaeus*,
— *Chlidonias Niger*,
— *Ciconia ciconia*,
— *Circus aeruginosus*,
— *Crex crex*,
— *Cygnus olor*,
— *Dendrocopos medius*,
— *Dryocopus martius*,
— *Emberiza hortulana*,
— *Ficedula parva*,
— *Fulica atra*,
— *Gallinula chloropus*,
— *Grus grus*,
— *Haliaeetus albicilla*,
— *Ixobrychus minutus*,
— *Lanius collurio*,
— *Lullula arborea*,
— *Luscinia svecica*,
— *Milvus migrans*,
— *Milvus milvus*,
— *Panurus biarmicus*,
— *Podiceps cristatus*,
— *Podiceps nigricollis*,
— *Porzana parva*,
— *Porzana porzana*,
— *Rallus aquaticus*,
— *Sylvia nisoria*,
— *Tachybaptus ruficollis*.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Standardowych Formularzy Danych dla obszarów Natura 2000

Tabela 12. Charakterystyka obszarów chronionego krajobrazu znajdujących się na terenie Gminy Śmigiel

OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU PRZEMĘCKO-WSCHOWSKI I KOMPLEKS LEŚNY WŁOSZAKOWICE	
Data wyznaczenia	1992-08-18
Obecnie obowiązujący akt prawny	Rozporządzenie Nr 82/92 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 1 sierpnia 1992 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa leszczyńskiego
Powierzchnia	41225,0000 ha
Położenie (powiaty)	wschowski, kościański, leszczyński, wolsztyński, grodziski
Położenie (gminy)	Wijewo (gmina wiejska), Włoszakowice (gmina wiejska), Świąciechowa (gmina wiejska), Wolsztyn (gmina miejsko-wiejska), Wschowa (gmina miejsko-wiejska), Śmigiel (gmina miejsko-wiejska), Sława (gmina miejsko-wiejska), Przemęt (gmina wiejska), Wielichowo (gmina miejsko-wiejska)
Opis wartości przyrodniczej i krajobrazowej	Obszar Chronionego Krajobrazu Pojezierze Przemęcko-Wschowskie i kompleks leśny Włoszakowice znajduje się na terenie mezoregionu Pojezierze Sławskie i Pojezierze Krzywińskie. Rozciąga się łukiem wzdłuż zachodniej i północno-zachodniej granicy woj. leszczyńskiego sąsiadując z obszarami chronionego krajobrazu woj. zielonogórskiego. Wschodnią i centralną część obszaru zajął utworzony w 1991r Przemęcki Park Krajobrazowy. Cechuje go krajobraz zbliżony do naturalnego z niskim stopniem zaludnienia i osadnictwa i bez większych zakładów przemysłowych. Liczne jeziora oraz bogactwo form rzeźby polodowcowej stanowią o jego atrakcyjności turystyczno-krajobrazowej. Różnorodność biotopów stwarza dogodne warunki do bytowania licznych gatunków flory i fauny, w tym rzadkich i chronionych gatunków ptaków wodno-błotnych, śpiewających i drapieżnych (żuraw podróżniczek, wąsatka, bąk, słowik rdzawy, kania, kruk, kobuz). Bezpośrednie sąsiedztwo Przemęckiego Parku Krajobrazowego, ze względu na wielkość i różnorodność ekosystemów, stwarza dogodne warunki do swobodnego bytowania i migracji gatunków roślin i zwierząt dziko żyjących, a także możliwość wykorzystania walorów naturalnych Obszaru dla turystyki i wypoczynku. Szczególnie ciekawy pod względem awifauny jest teren łąk nadbrzańskich, który stanowi rejon wypoczynkowy wielu gatunków ptaków na trasie ich przelotów, a także miejsce gniazdowania takich rzadko występujących ptaków jak Kulik Wielki.
OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU KOMPLEKS LEŚNY ŚMIGIEL-ŚWIĘCIECHOWA	
Data wyznaczenia	1992-08-16
Obecnie obowiązujący akt prawny	Rozporządzenie Nr 82/92 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 1 sierpnia w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa leszczyńskiego. Uchwała Nr XXII/579/16 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu "Kompleks leśny Śmigiel - Świąciechowa".
Powierzchnia	8974,8000 ha
Położenie (powiaty)	kościański, leszczyński
Położenie (gminy)	Włoszakowice (gmina wiejska), Świąciechowa (gmina wiejska), Śmigiel (gmina miejsko-wiejska), Lipno (gmina wiejska)
Opis wartości przyrodniczej i krajobrazowej	Obszar obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.
Zakazy	Zgodnie z §5 Uchwały Nr XXII/579/16 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu "Kompleks leśny Śmigiel – Świąciechowa" na terenie obszaru wprowadzono następujące zakazy:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
- 4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych,
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrony przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka,
- 7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno - błotnych,
- 8) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:
 - a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
 - b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne– z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Zakazy, o których mowa wyżej, nie dotyczą ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin oraz decyzji o warunkach zabudowy obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały.

Zakazy, o których mowa wyżej, nie dotyczą działań związanych z wydobywaniem kopalni na obszarach określonych w koncesjach na wydobywanie kopalni lub dokumentacjach złóż kopalni zatwierdzonych lub przyjętych przez właściwe organy administracji geologicznej obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały oraz działek ewidencyjnych nr 16/2, 21/4, 17 i 18, arkusz 1, obręb Wilkowiec (0013), gmina Lipno.

Zakaz, o którym mowa w pkt 2, nie dotyczy ponadto ustaleń studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały.

Zakazy, o których mowa w pkt 3 i pkt 8 nie dotyczą także:

- 1) obszarów przeznaczonych pod zabudowę w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały,
- 2) rozbudowy i przebudowy istniejących obiektów budowlanych oraz budowy obiektów budowlanych w miejscu istniejących wcześniej.

OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU KRZYWIŃSKO-OSIECKI WRAZ Z ZADRZEWIENIAMI GENERAŁA DEZYDEREGO CHŁAPOWSKIEGO I KOMPLEKSEM LEŚNYM OSIECZNA-GÓRA (WOJ. WIELKOP.)	
Data wyznaczenia	1992-08-18
Obecnie obowiązujący akt prawny	Rozporządzenie Nr 82/92 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 1 sierpnia 1992 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa leszczyńskiego.
Powierzchnia	71425,0000 ha
Położenie (powiaty)	gostyński, kościański, leszczyński, rawicki, górowski, śremski
Położenie (gminy)	Osieczna (gmina miejsko-wiejska), Góra (gmina miejsko-wiejska), Świąciechowa (gmina wiejska), Krzemieniewo (gmina wiejska), Piaski (gmina wiejska), Śmigiel (gmina miejsko-wiejska), Borek Wielkopolski (gmina miejsko-wiejska), Lipno (gmina wiejska), Krzywiń (gmina miejsko-wiejska), Gostyń (gmina miejsko-wiejska), Dolsk (gmina miejsko-wiejska), Kościan (gmina wiejska), Bojanowo (gmina miejsko-wiejska), Rydzyna (gmina miejsko-wiejska)
Opis wartości przyrodniczej i krajobrazowej	Obszar wyznaczony w celu zachowania i ochrony obszarów o cechach środowiska zbliżonego do naturalnego oraz zapewnienia społeczeństwu niezbędnych warunków do wypoczynku i korzystania z walorów krajobrazowych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://crfop.gdos.gov.pl>

Na obszarze chronionego krajobrazu zgodnie z ustawą o ochronie przyrody mogą być wprowadzone następujące zakazy:

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka,

- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodnoblotnych,
- budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od: linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej,
- lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 200 m od linii brzegów klifowych oraz w pasie technicznym brzegu morskiego,

Na obszarze chronionego krajobrazu, dla terenów objętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego i położonych w strefach, o których mowa w art. 23a ust. 1 pkt 1 (ustawy o ochronie przyrody), wprowadza się zakazy: lokalizowania nowych obiektów budowlanych, zalesiania oraz nieobjętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego położonych w strefach, o których mowa w art. 23a ust. 1 pkt 1, wprowadza się zakazy: lokalizowania nowych obiektów budowlanych, lokalizowania nowych obiektów budowlanych odbiegających od lokalnej formy architektonicznej, lokalizowania nowych obiektów budowlanych o wysokości przekraczającej 2 kondygnacje lub 7 m, zalesiania.

Na terenie OChK zakazuje się niszczenia i uszkodzenia obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym wskazanych w uchwale, o której mowa w art. 23a ust. 1.

Na terenie Gminy Śmigiel znajduje się również **20** pomników przyrody. Informacje na ich temat przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 13. Wykaz pomników przyrody ustanowionych na terenie Gminy Śmigiel

Lp.	Typ	Rodzaj twor	Gatunek	Obwód pnia na wys. 1,3 m [cm]	Lokalizacja
1.	Jednoobiektowy	głaz narzutowy	głaz narzutowy	nd.	na polu Zakładu Rolnego w Jezierzycach (dz. 54 obręb Jezierzycy)
2.	Jednoobiektowy	drzewo	Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	572	rośnie w parku w Nietążkowie (dz. 266/7 obręb Nietążkowo)
3.	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	459	dz. 297 obręb Nietążkowo
4.	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	692	rośnie w oddz. 114 d leśnictwa Katusz, Nadleśnictwo Koscian (dz.

					7114/10 obręb Żegrówko
5.	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	510	rośnie w oddz. 110 g leśnictwa Kotusz, Nadleśnictwo Koscian (dz. 425 obręb Żegrówko)
6.	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	412	rośnie w parku w Żegrowie- oddz. 114f (dz. 7114/8 obręb Żegrówko)
7.	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	810	rośnie w parku w Żegrowle, w oddz. 114b leśnictwa Kotusz (dz. 7114/12 obręb Żegrówko)
8.	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	584	rośnie w parku w Żegrowie- oddz. 114 b (dz. 7114/13 obręb Żegrówko)
9.	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	512	rośnie w parku w Żegrowie - oddz. 110 c (dz. 7110/1 obręb Żegrówko)
10.	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	572	rośnie w parku w Żegrowie - oddz. 110 c (dz. 7110/1 obręb Żegrówko)
11.	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	468	rośnie w parku w Żegrowie (dz. 7114/13 obręb Żegrówko)
12.	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	452	rośnie w parku w Żegrowie- oddz. 114 b (dz. 7114/13 obręb Żegrówko)
13.	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	415	rośnie w parku w Żegrowie- oddz. 114 b (dz. 7114/13 obręb Żegrówko)
14.	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	496	rośnie w parku w Żegrowie- oddz. 114 b (dz. 7114/13 obręb Żegrówko)
15.	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	528	rośnie w parku w Żegrowie- oddz. 114

					b (dz. 7114/13 obręb Żegrówko)
16.	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur „Filip”	562	leśnictwo Żegrówko, oddz. 100a (dz. 296 obręb Księgniki)
17.	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	496	oddz. 251 a (dz. 7251/1 obręb Jezierzyce)
18.	Jednoobiektowy	drzewo	Platan klonolistny - Platanus xacerifolia (Platanus xhispanica) „Platan Zbigniew”	450	rośnię w miejscowości Bronikowo na działce o nr geod. 82/15, obręb Bronikowo
19.	Jednoobiektowy	drzewo	Platan klonolistny - Platanus xacerifolia (Platanus xhispanica) „Platan Jadwiga”	450	rośnię w miejscowości Bronikowo na działce o nr geod.82/15, obręb Bronikowo
20.	Jednoobiektowy	drzewo	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - Fagus sylvatica „Buk Boguszyński”	482	dz. 7202/3 obręb Bronikowo

Źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl>

Zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 1478), w stosunku do pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego mogą być wprowadzone następujące zakazy:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 3) uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- 6) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- 7) zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- 8) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;

- 9) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 10) zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
- 11) umieszczania tablic reklamowych.

Zakazy, o których mowa powyżej nie dotyczą:

- 1) prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
- 2) realizacji inwestycji celu publicznego w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
- 3) zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa;
- 4) likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.

3.4.10. Zapobieganie poważnym awariom

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi rejestr zakładów dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Zgodnie z danymi Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu na terenie Gminy Śmigiel nie występują zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) ani zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR). Generalny Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi rejestr poważnych awarii. Zgodnie z nim, w latach 2010-2023 na terenie województwa wielkopolskiego doszło do 10 poważnych awarii przemysłowych. Na terenie Gminy Śmigiel nie doszło do żadnej awarii mającej znamiona poważnej awarii przemysłowej.

4. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu

Na podstawie powyższego opisu stanu środowiska określono najważniejsze zagrożenia środowiska mogące mieć charakter naturalny lub antropogeniczny. Rodzaj i intensywność zagrożeń jest ściśle związana ze specyfiką danego obszaru, tj. rozwojem gospodarczym w powiązaniu z warunkami fizyczno-geograficznymi. Główne zagrożenia środowiska na terenie Gminy Śmigiel związane są z działalnością człowieka oraz z wykorzystywaniem i przetwarzaniem zasobów przyrody. Źródłem presji na środowisko są poszczególne dziedziny gospodarki oraz codzienne bytowanie mieszkańców.

Tabela 14. Zagrożenia/problemy istotne z punktu widzenia ochrony środowiska występujące na terenie Gminy Śmigiel

OBSZAR	ZAGROŻENIE/PROBLEM
Ochrona klimatu i jakość powietrza	Przekroczenia poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń powietrza (benzo(a)pirenu) - głównym źródłem jest spalanie w indywidualnych systemach grzewczych paliw stałych (węgla, koksy, drewna) oraz odpadów (kartony, odpady organiczne, butelki PET), a także niezadawalający stan techniczny tychże kotłów. Dodatkowo ww. problem potęguje wzmożony ruch samochodowy, z którego wynika również uciążliwość dla mieszkańców w postaci hałasu drogowego.
Zagrożenie hałasem	Hałas komunikacyjny, który wpływa nie tylko na degradację środowiska naturalnego, ale również negatywnie oddziałuje na zdrowie i komfort życia ludzi (głównie hałas drogowy - droga ekspresowa S5, drogi wojewódzkie nr 309 i 312 oraz linia kolejowa nr 271).
Pola elektromagnetyczne	Zwiększenie ilości źródeł pól elektromagnetycznych oraz zwiększenie ich koncentracji - rozwój telekomunikacji i zwiększająca się liczba stacji bazowych telefonii komórkowej (w tym wprowadzanie technologii 5G).
Gospodarowanie wodami	Słaby stan JCWPd nr 70 zlokalizowanej na terenie Gminy Śmigiel (wody złej jakości). Zła jakość wód powierzchniowych – wszystkie jednolite części wód powierzchniowych – charakteryzuje zły stan wód, w związku z czym są one zagrożone ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych. Wszystkie jednolite rzecze posiadają derogacje od osiągnięcia celów środowiskowych. Dla wszystkich jednolitych części wód ustalono odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegające na odroczeniu w czasie terminu osiągnięcia celów środowiskowych. Ponadto dla połowy (poza Obrzański Kanał Środkowy i Północny, Kanał Przysieka Stara, Wonieść i Jezierzyskie) ustalono odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegające na złagodzeniu celów środowiskowych, jakim jest ustalenie mniej rygorystycznych celów. Dla w. JCWP nie ustalono natomiast odstępstwa z art. 4 ust. 7.

	<p>Zagrożenie powodzią – obszar gminy Śmigiel znajduje się na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. a) i b) Prawa wodnego, tj. jest obszarem, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi $p=1\%$ lub $p=10\%$, a także na obszarze, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie ($p=0,2\%$).</p> <p>Zagrożenie suszą oraz degradacja ilościowa zasobów wodnych - Gmina Śmigiel jest silnie zagrożona suszą.</p>
Gospodarka wodno-ściekowa	<p>Gmina Śmigiel nie jest w 100% skanalizowana, co może przyczynić się do nielegalnego zrzutu ścieków. Stopień skanalizowania wynosi 73,7%.</p> <p>Duża ilość zbiorników bezodpływowych na terenie gminy – 862 szt.</p>
Zasoby geologiczne i gleby	<p>Na terenie Gminy Śmigiel znajduje się 31 udokumentowanych złóż kopalin. Są to: gaz ziemny, surowce ilaste ceramiki budowlanej, piaski i żwiry oraz torfy. Wydobywanie kruszywa naturalnego może spowodować przekształcenie powierzchni terenu w wyniku powstawania wyrobiska wglębnego i zwałowiska zewnętrznego, czasowe zajmowanie powierzchni terenu pod obiekty towarzyszące (drogi dojazdowe, zaplecze administracyjne itp.).</p> <p>Działania związane z pracami budowlanymi mogą przyczynić się do przekształceń gleb.</p>
Gospodarowanie odpadami	<p>Wysoka ilość wyrobów zawierających azbest – pomimo działań zmierzających do ich likwidacji, w dalszym ciągu na terenie Gminy odnotowano dużą ilość wyrobów do unieszkodliwienia (do października 2024 roku unieszkodliwiono 1 185 097 kg azbestu, natomiast do unieszkodliwienia zostało jeszcze 5 710 351 kg).</p>
Zasoby przyrodnicze	<p>Presja turystyczna i rekreacyjna na obszary cenne przyrodniczo. Presja urbanizacyjna na obszary cenne przyrodniczo.</p>
Zagrożenie poważnymi awariami	<p>Na terenie Gminy Śmigiel nie występują zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii (ZZR) oraz zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR). Awary są zdarzeniami trudnymi do przewidzenia, stąd konieczne jest doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego, wpojenie zasad postępowania mieszkańcom na wypadek wystąpienia awarii oraz utrzymanie infrastruktury umożliwiającej podjęcie działań w przypadku zaistnienia awarii.</p>

Źródło: Opracowanie własne

5. Przewidywane oddziaływanie na środowisko

Realizacja działań zaplanowanych w ramach „Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033” wiąże się z przejściowym i krótkotrwałym negatywnym oddziaływaniem na środowisko, głównie na etapie realizacji zaplanowanych przedsięwzięć. Po realizacji inwestycji teren zostanie uprzątnięty. Pozytywny wpływ na elementy środowiska przyrodniczego zaobserwuje się po zakończeniu prac budowlanych. Ocenę wpływu poszczególnych działań na elementy środowiska przyrodniczego wykonano w formie opisowej wraz z merytorycznym uzasadnieniem.

Zadania zaplanowane w ramach GPR zostały przeanalizowane w aspekcie oddziaływania na następujące komponenty środowiska: różnorodność biologiczna, ludzie, zwierzęta, rośliny, woda, powietrze, powierzchnia ziemi, krajobraz, klimat (w tym mikroklimat), klimat akustyczny, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne, obszary chronione, cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000. Szczegółową analizę przedstawiono poniżej.

5.1. Różnorodność biologiczna, fauna i flora, obszary chronione oraz cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000

W ramach dokumentu zaplanowano działania polegające między innymi na termomodernizacji budynków. Należy jednak pamiętać, że prace termomodernizacyjne stanowią zagrożenie dla ptaków gniazdujących w budynkach (np. jaskółki, wróble) oraz dla nietoperzy. Dlatego też przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków i nietoperzy. Prace termomodernizacyjne powinny być prowadzone poza okresem lęgowym ptaków, tj. poza okresem od 1 marca do 31 sierpnia, a po przeprowadzeniu prac lub w ich trakcie należy instalować budki lęgowe. Zadanie to na etapie budowy będzie wiązało się z krótkookresowym negatywnym oddziaływaniem w zakresie hałasu oraz ilości wytwarzanych odpadów. W dłuższym horyzoncie czasowym będzie oddziaływać pozytywnie, w sposób pośredni na jakość powietrza, klimat, zasoby naturalne. Wyżej wymienione działania będą miały bezpośredni i pozytywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego oraz na wpływ na zdrowie ludzi.

Biorąc pod uwagę zadania wyznaczone w projekcie GPR polegające na prowadzeniu działań inwestycyjnych w pobliżu drzew, należy wziąć pod uwagę, że drzewa wymagają szczególnej uwagi podczas wszystkich etapów procesu inwestycyjnego. Najgroźniejszymi dla życia drzew są wszystkie te czynniki, które negatywnie wpływają na rozwój ich korzeni. Nie wolno dopuścić aby wokół drzew sąsiadujących z planowaną inwestycją doszło do zmiany poziomu gruntu ani zagęszczenia gleby, wskutek składowania materiałów budowlanych pod drzewami. Należy również pamiętać, aby zabezpieczyć drzewa przed zmianą właściwości chemicznych gleby przez zanieczyszczenie wodą używaną na budowie np. z wapnem i cementem. Podczas prac

inwestycyjnych sąsiadujących z drzewami należy pamiętać o zastosowaniu rozwiązań zapewniających ochronę drzew i gleby tj. zastosowanie ogrodzenia tymczasowego strefy ochrony drzew (SOD) - wyznaczonej przez inspektora nadzoru dendrologicznego, zastosowanie murków oporowych na granicy SOD w celu zachowania oryginalnego poziomu gruntu, zabezpieczenie konarów i pni (nie należy wycinać całych konarów, ogławiać ani podkrzesywać koron drzew). W przypadku konieczności pozostawienia otwartej ściany wykopu w SOD, na czas robót budowlanych, konieczne jest zamontowanie ekranu korzeniowego w celu ochrony przed przesuszeniem i przemarznięciem korzeni żywicielskich. Należy pamiętać że ochrona systemu korzeniowego jest konieczna dla przyszłego stanu zdrowia, wzrostu i bezpieczeństwa drzew. (Suchocka M., 2016, Organizacja prac budowlanych na terenach zadrzewionych, Warszawa).

Inwestor zobowiązany jest do przestrzegania art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 54, ze zm.), tj. uwzględnienia ochrony środowiska w trakcie prac budowlanych. Zapisy ustawy Prawo ochrony środowiska zobowiązują inwestora do oszczędnego korzystania z terenu w trakcie przygotowywania i realizacji inwestycji oraz ochrony gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Zgodnie z art. 75 ust. 2 ww. ustawy wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych przy prowadzeniu prac budowlanych dopuszcza się wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją inwestycji.

W ramach dokumentu zaplanowano również działania wpływające na zwiększenie efektywności energetycznej poprzez montaż paneli fotowoltaicznych na modernizowanych budynkach. Elektrownie fotowoltaiczne służą do bezpośredniej konwersji energii promieniowania słonecznego na energię elektryczną. Jest to jedyna technologia konwersji energii, która jest w pełni pasywna. Zjawisko konwersji fotowoltaicznej jest bezgłośnie, bezwibracyjne oraz nie posiadające skutków ubocznych. Praca paneli fotowoltaicznych w fazie eksploatacji nie zanieczyszcza powietrza oraz nie wytwarza odpadów. Poza okresową obsługą konserwacyjną oraz pracami pobocznymi (koszenie traw wokół paneli), praca farmy fotowoltaicznej odbywa się bezobsługowo, bez udziału człowieka. Oddziaływanie może powstawać jednak poprzez wprowadzenie nowego elementu do krajobrazu, co spowoduje zmniejszenie niewielkiej powierzchni. Może to być również bariera migracyjna dla zwierząt. W celu ograniczenia takiego oddziaływania zakłada się lokalizację inwestycji związanych z panelami fotowoltaicznymi w postaci punktowych urządzeń na budynkach użyteczności publicznej i mieszkalnych. Kluczowy w tym przypadku może być wpływ na ptaki. Jednym ze skutków oddziaływania paneli fotowoltaicznych na ptaki, mogą być liczne kolizje z takimi instalacjami. Panele odbijają nieboskłon lub imitują wodę, co prowadzi do masowego zderzenia przy próbie lądowania lub lotu. Zdarza się również, że ptaki drapieżne w pogoni za ofiarą, wlatują z dużą prędkością w panele, które imitują niebo. Innym zagrożeniem ze strony energetyki słonecznej jest przypadkowe wlatywanie ptaków w strefy przepływu energii słonecznej. W takich strefach, temperatura może sięgać nawet 500-800°C, przy czym pióra

ptaków ulegają zniszczeniu już w temperaturze 160°C. W wyniku tak wysokich temperatur następuje śmierć lub trwałą niezdolność do lotu. Panele w przeciwieństwie do turbin wiatrowych nawet, gdy w danej chwili nie są używane – generują ciepło i zagrażają ptakom. Problem odbicia może również dotyczyć owadów składających jaja w wodzie (np. jętki, widelnice), które również mogą traktować kolektory jako obiekty wodne i składać na nich jaja, co w efekcie może oznaczać znaczny spadek sukcesu rozrodczego owadów, a co za tym idzie ograniczenie zasobów pokarmowych dla ptaków. W związku z powyższym zaleca się stosowanie powłok antyrefleksyjnych, które zmniejszą współczynnik odbicia światła od powierzchni ogniw, jednocześnie zwiększając absorpcję promieniowania słonecznego i poprawiając parametry elektryczne ogniw. Powłoka antyrefleksyjna eliminuje efekt tafla wody. W celu zapobiegania, ograniczania lub kompensacji przyrodniczej oddziaływań na środowisko zaleca się także zastosowanie proekologicznej technologii prac budowlanych, dobór technologii oraz parametrów technicznych planowanych elektrowni ograniczający wpływ na środowisko. Wprowadzenie odnawialnych źródeł energii mimo wprowadzenia w nowych instalacji i powstanie hałasu przy pracach budowlanych w konsekwencji przyczyni się do zmniejszonego zapotrzebowania na energię z konwencjonalnych źródeł energii. Zmniejszy się więc emisja zanieczyszczeń do atmosfery szkodliwych substancji powstałych np. przy spalaniu węgla kamiennego.

Działania planowane w ramach GPR nie będą realizowane na terenie obszarów chronionych występujących na terenie Gminy Śmigiel. Planowane zadania będą wykonywane na terenie wyznaczonego obszaru rewitalizacji, na którym nie występują żadne formy ochrony przyrody. Wobec powyższego, nie przewiduje się negatywnego oddziaływania planowanych działań na obszary chronione. Ponadto, planowane działania nie należą do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, o których mowa w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Jedynie w trakcie prac budowlanych mogą pojawiać się pośrednie, krótkoterminowe, negatywne chwilowe oddziaływania na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny. Oddziaływania te mogą dotyczyć powstania hałasu, przekształcenia rzeźby. Może być to związane np. z rozwojem inwestycji. Biorąc jednak pod uwagę ich charakter będą one wpływały pozytywnie na stan środowiska przyrodniczego i w dalszej perspektywie nie wpłyną negatywnie na środowisko.

GPR przewiduje również realizację przedsięwzięć, które wpłyną na zwiększenie bioróżnorodności oraz liczby terenów zielonych na terenie Gminy poprzez realizację następujących działań:

- Rewaloryzacja Parku im. B. Chłapowskiej – w ramach projektu zaplanowano między innymi: uzupełnienie nasadzeń zieleni wysokiej i niskiej wraz z pielęgnacją zieleni

istniejącej, posadowienie domków dla owadów z uwzględnieniem nasadzeń roślin miododajnych;

- Utworzenie wybiegu dla psów za Wzgórzem Wiatrakowym – w ramach zadania zapanowano np. usunięcie roślinności szkodliwej i trującej dla zwierząt oraz uzupełnienie nasadzeń roślinności wysokiej i niskiej;
- Modernizacja wieży ciśnień w Śmiglu – w ramach przedsięwzięcia przewidziano do realizacji np. dodatkowe nasadzenia zieleni;
- W kolejce do realizacji – w ramach modułu II zaplanowano uzupełnienie zieleni niskiej i wysokiej (nasadzenia, klomby);
- Dumni ze swojej historii – w ramach modułu I i II również zaplanowano nasadzenia zieleni niskiej i wysokiej wraz z pielęgnacją istniejącej roślinności oraz posadowienie domków dla owadów z uwzględnieniem nasadzeń roślin miododajnych;
- Na spotkanie wstąp! – adaptacja budynku Harcówki i obiektów po dawnej gazowni na cele społeczne – w ramach modułu VI zaplanowano nowe nasadzenia zieleni niskiej i wysokiej;
- Małe drzwi do wielkich możliwości – w ramach modułu II przewidziano m.in.: utworzenie strefy ekologicznej, wraz z ogródkami ziołowymi i warzywnymi, przeznaczonymi do uprawy przez dzieci, uzupełnienie nasadzeń zieleni niskiej i wysokiej,
- Śmigamy z nauką – w ramach modułu I zaplanowano np. uzupełnienie nasadzeń niskich;
- Na Stadionie Miejskim zbiórka! – w ramach modułu I przewidziano do realizacji wprowadzenie nowych nasadzeń zieleni niskiej i wysokiej.

Zwraca się też uwagę na właściwy dobór roślinności podczas prowadzenia jakichkolwiek nasadzeń, gdyż gatunki obce mogą się rozsiewać poza teren inwestycji i zagrażać gatunkom rodzimym i chronionym. W związku z tym zaleca się stosowanie wyłącznie gatunków rodzimych np. klon polny, klon zwyczajny, klon jawor, olsza czarna, olsza szara, brzoza brodawkowata, topola biała, dąb bezszypułkowy, dąb szypułkowy, lipa drobnolistna, lipa szerokolistna.

W ostatnich latach wskazuje się na efekty globalnego ocieplenia, dlatego w planowanych działaniach GPR należy uwzględnić również zachodzące zmiany klimatu. Nie są one obojętne dla bioróżnorodności. Zmiany klimatu zachodzące w strefie klimatu umiarkowanego przejawiają się przyspieszeniem wiosny i zmianami rozkładu temperatur latem. Wcześniej kwitną wiosenne kwiaty, przyspieszona jest pora godów płazów, ptaki zakładają gniazda o kilkanaście dni wcześniej. Zauważalne jest przyspieszenie wegetacji wczesną wiosną, a następnie jej wcześniejsze zamieranie jesienią. Zmiany klimatyczne wpływają i wpływać będą, na zasięg i rozmieszczenie gatunków, ich cykle rozrodcze, okresy wegetacji i interakcje ze

środowiskiem. Jednakże różne gatunki i siedliska różnie reagują na zmiany klimatyczne – niektóre europejskie gatunki mogą na nich skorzystać, inne – mogą znacznie ucierpieć. Większość prognoz zmian klimatu opiera się o zmiany średnich wartości parametrów klimatycznych tj.: opady, temperatura, kierunek wiatru. Warto jednak zaznaczyć, że często zmiany w zasięgu, wielkości populacji, parametrach rozrodu, a w konsekwencji – całej bioróżnorodności, wynikają ze zmiany frekwencji i amplitudy zjawisk ekstremalnych, takich jak powodzie, wichury, ulewy. Zjawiska ekstremalne wpływające na parametry biologiczne populacji, a w konsekwencji na bioróżnorodność, mogą oddziaływać znacznie intensywniej niż przewiduje to większość współczesnych modeli.

Wszystkie działania proponowane w ramach GPR mają na celu służyć ochronie przyrody, nawet jeżeli będzie konieczne krótkotrwałe przekształcenie jednego z komponentów środowiska, np. podczas prac inwestycyjnych, budowlanych. Będą one przeprowadzane z uwzględnieniem wszystkich zasad ustawy o ochronie przyrody.

Dla przedstawienia obszarów, które należy w szczególności chronić, ze względu na występującą w ich rejonie faunę i florę oraz ze względu na to, że stanowią cenne siedliska (np. kompleksy leśne, doliny cieków), żerowiska lub trasy przelotów. Wszelkie inwestycje na tych terenach powinny być szczegółowo przeanalizowane pod kątem ich wpływu na faunę i florę w ujęciu lokalnym i regionalnym.

Uwzględniając wskazania w formularzach danych dla obszarów Natura 2000 zlokalizowanych w sąsiedztwie wyznaczonego obszaru rewitalizacji a na terenie Gminy Śmigiel, założenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033 nie wpłyną na cele ochrony oraz integralność obszarów chronionych. Przedsięwzięcia zaplanowane w GPR prowadzone będą głównie na terenach zurbanizowanych. Nie przewiduje się zmniejszenia liczebności populacji, kurczenia się siedlisk niezbędnych do ich prawidłowego funkcjonowania lub ograniczenia zasięgu występowania gatunków objętych ochroną. Przy ocenie potencjalnego negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na siedliska przyrodnicze należy przede wszystkim ocenić je pod kątem wymagań poszczególnych siedlisk. W celu uniknięcia nieumyślnego niszczenia siedlisk gatunków należy przed przystąpieniem do prac dokonać obserwacji lokalizacji inwestycji pod kątem występowania gatunków chronionych. Dla złagodzenia negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze należy unikać prowadzenia prac w okresie lęgowym oraz rozrodczym. W miarę posiadanych możliwości powinno się umożliwić ptakom gniazdowanie np. poprzez powieszenie budek lęgowych lub pozostawienie/stworzenie miejsc korzystnych do zakładania gniazd. Wskazanych powyżej danych nie można jednak traktować jako wytycznych do obszarów koniecznych do wyłączenia z jakiegokolwiek zainwestowania. Zwraca się jedynie uwagę na tereny, które charakteryzują się dużą bioróżnorodnością i dlatego każde działanie w ich rejonie musi być dokładnie przeanalizowane pod kątem oddziaływań środowiskowych.

W przypadku obszarów Natura 2000 mogą one być chronione w różny sposób – gospodarka człowieka nie musi być w ogóle ograniczana, a niekiedy nawet dla zachowania ekosystemów półnaturalnych, wspiera się pewne jej formy. Ochrona musi być po prostu skuteczna, co jest weryfikowane w ramach obowiązkowego monitoringu. Realizacja założeń GPR odbywać się będzie zgodnie z ww. przepisami. Przestrzegane będą obowiązujące na tym obszarze zakazy oraz uwzględniane istniejące i potencjalne zagrożenia oraz cele ochrony. Wobec powyższego nie stwierdza się, aby przewidziane do realizacji przedsięwzięcia znacząco oddziaływały na liczne obszary chronione występujące na terenie gminy.

Wpływ działań wyznaczonych w projekcie Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2024-2033 na obszary objęte ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1478) będą oceniane zgodnie z zapisami określonymi w Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. j. z 2024 r. poz. 1112).

Ustawodawca określił zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1478) katalog zakazów. Może nastąpić sytuacja, że przeprowadzenie planowanych czynności będzie mogło być zrealizowane dopiero po uzyskaniu stosownego odstępowania od generalnej reguły, jaką jest ochrona gatunkowa. Realizacja zadań przewidzianych w GPR będzie miała pośredni, neutralny oraz długoterminowy pozytywny wpływ na różnorodność występujących na tym terenie organizmów żywych. Na etapie realizacji inwestycji potencjalne zagrożenie dla chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt i ich siedliska, tereny zieleni, zadrzewienia przydrożne może być związane z zajęciem terenu pod inwestycję, robotami ziemnymi, składowaniem materiałów budowlanych, budową dróg dojazdowych, jak również rozjeżdżaniem terenu przez ciężkie maszyny. Należy pokreślić, że tego rodzaju oddziaływania mają charakter odwracalny i krótkookresowy. Miejsca występowania cennych roślin, zwierząt i grzybów należy chronić przed zainwestowaniem. Zmiany te mogą być uzależnione od możliwości uzyskania ewentualnych odstępowania od obowiązujących zakazów, przy czym należy dążyć do maksymalnej ochrony tych siedlisk. Należy w dalszym ciągu chronić i pielęgnować różnorodność biologiczną gminy poprzez odpowiednie zapisy w dokumentach planistycznych. Należy uwzględnić potrzeby rozwoju obszarów zurbanizowanych przy jednoczesnym poszanowaniu przyrody, różnorodności biologicznej i krajobrazu. Należy chronić już istniejące formy ochrony przyrody przed ich degradacją lub przed zmniejszeniem obszaru objętego ochroną. Pomniki przyrody powinny być pielęgnowane zgodnie z podjętą uchwałą rady gminy. Przed podjęciem uchwały uzgadniającej zakres i warunki przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych muszą zostać przeprowadzone oględziny drzewa pomnikowego. Działania te będą mieć długoterminowy pozytywny wpływ na liczebność zwierząt, różnorodność roślin, zachowanie spójności krajobrazu. Pośrednio wpłynie to także na jakość powietrza – pochłanianie nadmiaru

dwutlenku węgla przez rośliny, na jakość gleb oraz zasoby i jakość wód powierzchniowych i podziemnych.

Na etapie realizacji działań przewidzianych w projekcie GPR, należy przestrzegać przepisów dotyczących ochrony gatunkowej (w tym w głównej mierze: zakazów niszczenia siedlisk i miejsc związanych z rozrodem gatunków chronionych, umyślnego zabijania, okaleczania lub chwywania oraz przypadkowego płoszenia i niepokojenia), określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408), rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380), rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409), a także określonych w ustawie o ochronie przyrody. Przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację pod kątem występowania chronionych gatunków płazów i gadów. W razie stwierdzenia występowania chronionych gatunków płazów i gadów termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów ich migracji i rozrodu.

Gmina Śmigiel zlokalizowana jest w granicach dwóch korytarzy ekologicznych: Legi Obrzańskie – Dolina Odry KPdC-21A oraz Dolina Środkowej Obry (Legi Obrzańskie) KPdC-21C. Ponadto, na terenie Gminy Śmigiel znajduje się strefa ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową (Obszar nr 40 Zbiornik Wonieść) wyznaczona na podstawie opracowania „Obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego” (Wylegała P., Kuźniak S., Dolata P., Poznań 2008). Jednak żadne z działań planowanych w ramach GPR nie będzie realizowane w obrębie ww. obszarów. Zatem przedsięwzięcia te nie będą w żaden sposób oddziaływały na wyżej wymienione tereny.

W celu uniknięcia nieumyślnego niszczenia siedlisk gatunków należy przed przystąpieniem do prac dokonać obserwacji lokalizacji inwestycji pod kątem występowania gatunków chronionych. Dla złagodzenia negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze należy unikać prowadzenia prac w okresie lęgowym oraz rozrodczym. W miarę posiadanych możliwości powinno się umożliwić ptakom gniazdowanie np. poprzez powieszenie budek lęgowych lub pozostawienie/stworzenie miejsc korzystnych do zakładania gniazd.

Wskazanych powyżej danych nie można jednak traktować jako wytycznych do obszarów koniecznych do wyłączenia z jakiegokolwiek zainwestowania. Zwraca się jedynie uwagę na tereny, które charakteryzują się dużą bioróżnorodnością i dlatego każde działanie w ich rejonie musi być dokładnie przeanalizowane pod kątem oddziaływań środowiskowych.

W trakcie realizacji inwestycji powinny być zastosowane odpowiednie, skuteczne rozwiązania zabezpieczające wykopy i studzienki przed dostawaniem się do nich zwierząt, szczególnie płazów, gadów i drobnych ssaków. Wskazane jest zasypywanie wykopów każdego dnia, w

przypadku konieczności pozostawienia otwartego wykopu zostanie on zabezpieczony ogrodzeniem lub przykryty siatką tak, aby uniemożliwić wpadanie do niego drobnych zwierząt. W celu ograniczenia ryzyka związanego z bezpieczeństwem pracy oraz zabezpieczeniu przed możliwością uwięzienia zwierząt w wykopach przy większości prac Wykonawca powinien wykonywać dziennie tyle wykopów ile jest w stanie zasypać. Wykopy podlegające długotrwałemu odkrywaniu wykonywane w szczególnie trudnych warunkach gruntowo-wodnych można zabezpieczyć, np. poprzez zastosowanie płotków foliowych, a w przypadku długotrwałego odkrycia wykopów krat zabezpieczających wykop, umożliwiającą migrację zwierząt. Przed zasypaniem wykopów należy dokładnie sprawdzić jego dno i ściany pod kątem obecności w nich zwierząt i umożliwić ich ewakuację. Zaplecze budowy zlokalizowane będzie na wyznaczonych placach (przystosowanych do stacjonowania sprzętu), wyposażonych w urządzenia zabezpieczające przed szkodliwym oddziaływaniem na grunty i wody. Wszelkie prace związane z naprawą lub konserwacją sprzętu będą dokonywane poza terenem inwestycji. Roboty ziemne w pobliżu drzew i krzewów mogą być prowadzone wyłącznie w sposób najmniej szkodzący drzewom i krzewom. Warunki wykonywania prac ziemnych w pobliżu drzew uzależnione są od odległości i przebiegu projektowanego przedsięwzięcia w stosunku do istniejącego drzewostanu, jego wieku, gatunków i obwodu pni. Należy unikać manewrowania sprzętem ciężkim w pobliżu drzew, składowania materiałów ziemnych w obrębie koron i korzeni drzew, w obrębie korzeni zaniechać zagęszczania gruntu. Należy dokonać przywrócenia do stanu pierwotnego trawników, na których prowadzone będą ewentualne prace, w przypadku uszkodzeń korzeni lub gałęzi i pni należy zlecić specjalistycznej firmie usunięcie szkód, w celu niedopuszczenia do przesuszenia systemu korzeniowego, wykopy przy drzewach należy zasypywać w jak najkrótszym czasie. W przypadku prowadzenia robót w okresie wegetacyjnym, drzewa po zasypaniu wykopów należy obficie podlać, zaś w przypadku prowadzenia robót w okresie jesienno-zimowego spoczynku drzew, korzenie podczas wykopów należy owinąć jutą lub matami w celu ochrony przed niską temperaturą.

Działania przewidziane do realizacji w ramach GPR nie będą stanowić zagrożenia dla gatunków roślin, zwierząt i siedlisk.

Działania GPR nie wpłyną na zakłócenie integralności i funkcjonowania ekosystemów obszarów chronionych. Na obecnym etapie rozpoznania nie przewiduje się niszczenia siedlisk chronionych roślin, zwierząt i grzybów. Zachodzi konieczność wykonania inwentaryzacji chronionych gatunków w miejscu prowadzenia inwestycji, a w przypadku ich stwierdzenia konieczne jest przeniesienie gatunków lub ich siedlisk po uprzednim uzyskaniu odpowiedniego zezwolenia w myśl art. 51 i 52 ustawy o ochronie przyrody.

W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033 nie planuje się zadań, które mogłyby wpłynąć negatywnie na cele ochrony obszarów chronionych występujących na terenie Gminy Śmigiel. Zaplanowane do realizacji zadania nie wpłyną negatywnie na liczebność i kondycję populacji, na niszę ekologiczną gatunku, siedliska

przyrodnicze, fragmentację siedlisk, izolację siedlisk, zaburzenia funkcji pełnionych przez siedlisko.

Wszelkie przedsięwzięcia podejmowane w celu realizacji założeń GPR muszą uwzględniać właściwe prowadzenie prac infrastrukturalnych, aby w skali regionu nie powodować negatywnych zmian, w tym zmian stosunków wodnych, żyzności siedliska, warunków siedliskowych na obszarach chronionych położonych też poza terenem danej inwestycji (oddziaływania skumulowane i pośrednie).

Wszystkie plany i inwestycje, które nie będą wywierały istotnie negatywnego wpływu na obszary chronione, są dopuszczalne. Nawet w razie stwierdzenia znacząco negatywnego oddziaływania na obszary chronione nie wyklucza się w bezwzględny sposób możliwości zrealizowania przedsięwzięcia czy przyjęcia planu. Odpowiednie władze mogą zezwolić na takie przedsięwzięcie lub plan, jeśli realizuje on wymogi nadrzędnego interesu publicznego, a interes ten nie może być osiągnięty w inny sposób. Każde działanie, które powodowałoby znaczący negatywny wpływ musi uwzględniać konieczność przeprowadzenia działań kompensacyjnych lub przynajmniej działania mające zminimalizować to oddziaływanie. W takiej sytuacji konieczne jest jednak skompensowanie szkód poniesionych przez przyrodę, tak aby utrzymać spójność i integralność sieci (np. poprzez stworzenie w innym miejscu siedlisk dogodnych dla chronionych gatunków). Jeśli negatywne oddziaływanie dotyczy siedlisk lub gatunków priorytetowych, zgoda może być wydana tylko jeżeli nadrzędny interes publiczny wiąże się z ochroną zdrowia i życia ludzi, zapewnieniem bezpieczeństwa publicznego albo uzyskaniem korzystnych następstw o pierwszorzędym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego. W innych, wyjątkowych przypadkach przed udzieleniem zgody, państwo członkowskie musi wystąpić o opinię do Komisji Europejskiej.

Dla przedstawienia obszarów, które należy w szczególności chronić, ze względu na występującą w ich rejonie faunę i florę oraz ze względu na to, że stanowią cenne siedliska (np. kompleksy leśne, doliny cieków), żerowiska lub trasy przelotów. Wszelkie inwestycje na tych terenach powinny być szczegółowo przeanalizowane pod kątem ich wpływu na faunę i florę w ujęciu lokalnym i regionalnym.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033, dla którego wykonywana jest prognoza oddziaływania na środowisko ma z zasady charakter proekologiczny. Nie zakłada się zatem realizacji przedsięwzięć, których skutkiem czy efektem byłoby występowanie znaczących negatywnych oddziaływań na wybrane komponenty środowiska, lub pogorszenie zasobów przyrodniczych, jako koszt rozwoju gospodarczego jednostki.

5.2. Zdrowie i bezpieczeństwo ludzi

Zaplanowane działania będą wpływały pozytywnie i długoterminowo na mieszkańców Gminy Śmigiel. Inwestycje polegające na budowie i przebudowie infrastruktury przyczynią się do poprawy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej na terenie Gminy. Przedsięwzięcia te wpłyną bezpośrednio na poprawę standardu życia mieszkańców, wzrost atrakcyjności terenów inwestycyjnych oraz poprawy stanu zagospodarowania przestrzeni publicznych.

Ponadto zwiększy się również dostępność do obiektów użyteczności publicznej w związku z poprawą stanu technicznego bazy istniejącej oraz poprawa bezpieczeństwa życia i zdrowia mieszkańców. Powstaną także nowe możliwości do aktywnego spędzania wolnego czasu. Realizacja wskazanych działań nie tylko wzmocni atrakcyjność Gminy, ale także podniesie jakość życia mieszkańców. Działania termomodernizacyjne wpłyną pozytywnie na efektywność energetyczną budynków, zmniejszając tym samym konieczne koszty ich eksploatacji. Pomimo ewentualnych, krótkoterminowych, lokalnych uciążliwości na etapie realizacji planowanych zadań infrastrukturalnych, ich realizacja będzie mieć pozytywny wpływ na życie ludzi.

Obecnie na terenie Gminy nie planuje się inwestycji, które mogą doprowadzić do wystąpienia poważnej awarii, jednak nie można wykluczyć, że zamierzenia inwestycyjne nie ulegną zmianie. W tej sytuacji GPR, z braku potrzeby, nie określa ewentualnych, niezbędnych działań zapobiegawczych. Proponuje się natomiast, aby wzmocnić kontrolę transportu substancji niebezpiecznych przez teren Gminy, tak aby zapobiegać awariom.

Poprawa warunków środowiska wpłynie pozytywnie na krajobraz, walory turystyczne co wymiennie przełoży się na poprawę warunków życia oraz zdrowie ludzi.

Działania przewidziane do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dotyczą przede wszystkim poprawy stanu technicznego budynków oraz ich adaptacja na cele społeczne (w tym również termomodernizacja) oraz zagospodarowanie terenów celem utworzenia miejsca rekreacji i wypoczynku, co z kolei przyczyni się do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Potencjalny, pośredni, negatywny wpływ działań obejmujących budowę nowych obiektów infrastruktury technicznej, związany ze wzrostem zapylenia powietrza i hałasem występującym na etapie budowy obiektów, będzie nieznaczny, lokalny i ustąpi wraz z zakończeniem realizacji inwestycji.

Ze względu na walory przyrodnicze Gminy jedną z coraz ważniejszych jej funkcji staje się turystyka i rekreacja. Jest to funkcja mająca wpływ na samopoczucie mieszkańców i ich zadowolenie z funkcjonowania na danym terenie, ale z drugiej strony mająca wpływ na

środowisko przyrodnicze. Rozwój usług rekreacji powinien być zrównoważony i zharmonizowany ze środowiskiem przyrodniczym, ponieważ rekreacja rozwija się głównie w oparciu o zasoby przyrodnicze. Każda forma zagospodarowania turystycznego oraz zaplanowanie wykorzystania konkretnych miejsc pod rekreację musi być szczegółowo ocenione pod kątem wpływu na środowisko. Obszary chronione są często narażone na wydeptywanie, niszczenie roślinności, co powoduje cofanie się lub zanikanie siedlisk, przebywanie turystów w niewłaściwych miejscach również może negatywnie wpływać na tereny cenne pod względem przyrodniczym, a położone w miejscach o największych walorach.

W ramach GPR zaplanowano szereg działań polegających na poprawie dostępności infrastrukturalnej i administracyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami (np. osobom z niepełnosprawnościami oraz osobom starszym). W GPR wskazuje się na podejmowanie działań związanych ze zwiększeniem świadomości ekologicznej mieszkańców. Poprzez realizację zadania poprawią się warunki życia i zdrowia mieszkańców oraz stanu środowiska naturalnego.

Z uwagi na istniejące problemy związane z brakiem zaangażowania społecznego w życie publiczne oraz ograniczoną aktywnością mieszkańców istnieje potrzeba stworzenia przestrzeni pobudzającej i wspierającej rozwój inicjatyw obywatelskich. Przestrzeń taka powinna pełnić rolę nie tylko integracyjną, ale również równościową w ujęciu chociażby aspektu wieku czy płci. Pomysły osób dorosłych, starszych czy młodzieży powinny dostać szansę, aby zaistnieć w przestrzeniach publicznych Śmigła, rozwijając sektor społeczny, kulturalny czy edukacyjny.

Występujące problemy związane z brakiem miejsc do spotkań i spędzania czasu wolnego, determinują potrzebę nie tylko stworzenia takich przestrzeni, ale również przygotowania dostosowanej do potrzeb mieszkańców oferty zajęć spędzania czasu wolnego. Miejsca aktywności fizycznej stanowiąc mają nie tylko przestrzenie do uprawiania sportu, ale być podstawą zgłębiania więzi społecznych na obszarze rewitalizacji. Wśród obszarów predysponowanych do realizacji tych potrzeb wskazać można: kompleks basenowy, Park Miejski czy Stadion Miejski.

W Gminie zdiagnozowano wysoki udział osób ze szczególnymi potrzebami, dlatego proponuje się sukcesywnie dostosowywać infrastrukturę publiczną do ich potrzeb, zwłaszcza budynki użyteczności publicznej, a także budynek po dawnej gazowni, kompleks basenowy czy teren Parku Miejskiego wraz ze wzgórzem wiatrakowym i dawnym cmentarzem, które mogą być przystosowane do pełnienia funkcji społecznych.

Wśród problemów społecznych wskazano również na zmiany struktury demograficznej, związane ze starzeniem się społeczeństwa, co determinuje potrzebę nie tylko rozwoju usług senioralnych, ale również wsparcia usług opiekuńczo-edukacyjnych budujących potencjał

obszaru rewitalizacji z perspektywy osób młodych, chcących założyć rodzinę i posiadać potomstwo. Istotnym aspektem w tej kwestii jest też zapewnienie możliwości stałego podnoszenia kwalifikacji zawodowych, poszerzania umiejętności przydatnych na rynku pracy, co mogą zapewnić zajęcia warsztatowe lub odpowiednio dobrane kursy. Działania te będą również odpowiadać na problemy zdiagnozowane w zakresie bezrobocia oraz ubóstwa.

5.3. Wody powierzchniowe i podziemne

Na etapie robót budowlanych ścieki bytowe będą gromadzone w przenośnych kontenerach sanitarnych zlokalizowanych na zapleczu socjalnym. Będą one systematycznie wywożone i opróżniane zgodnie z obowiązującymi zasadami. W związku z powyższym nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na środowisko wodne.

Ekosystem, który obejmuje wszystkie żyjące organizmy (ludzi, rośliny, zwierzęta oraz mikroorganizmy) i ich naturalne siedliska (glebę, wodę, powietrze) potencjalnie może ulec degradacji z powodu nadużycia przez turystów i prowadzących działalność turystyczną. Istnieje wiele różnych dróg prowadzących do degradacji, włączając w nie zanieczyszczenia, hałas, zabrudzenia, niewłaściwy sposób odprowadzania ścieków czy zanieczyszczenie krajobrazu (drastyczna zmiana krajobrazu naturalnego wywołana budową ośrodków czy dróg). Proces degradacji gleb wskutek wydeptania rozpoczyna się od zmiany ich struktury mechanicznej, przesuszenia wierzchnich warstw, zmiany temperatury, wypłukania soli mineralnych. Dalszymi konsekwencjami bezpośrednich oddziaływań są m.in.: zmiana pojemności sorpcyjnej gleby, ograniczenie przepływu wody i obniżenie wilgotności gleby, co nieuchronnie prowadzi do erozji gleb. Zmiany właściwości gleby mają ogromny wpływ na szatę roślinną, ograniczają możliwości rozwoju warstwy korzeniowej roślin, a następnie powodują stopniowe niszczenie drzewostanu i przekształcenie całego ekosystemu. Duże zagrożenie dla zasobów wody stanowią odpady wytwarzane zarówno przez organizatorów ruchu turystycznego, powstające w prowadzonych przez nich obiektach turystycznych, jak i pozostawiane przez samych turystów. Odpady dryfujące w wodzie i zanieczyszczenia płynne to bardzo poważny problem dla zwierząt i całego ekosystemu. Unoszone z prądem kawałki plastiku, nakrętki, torby foliowe, mogą być przyczyną śmierci zwierząt, które mylą je z pokarmem roślinnym lub zwierzęcym. Z kolei wodę zanieczyszczają wycieki benzyny lub ropy z łodzi wyposażonych w silniki, ale też ścieki z toalet. Obiekty produkują niebezpieczne ścieki i często zrzucają je jako nieoczyszczane, zawierające duże ilości związków azotu i fosforu, chlorków, substancji organicznych oraz bakterii. Tego typu zanieczyszczenia prowadzą do tak zwanego „zakwitu” wody, czyli eutrofizacji – procesu, który powoduje obniżenie dostępności tlenu dla organizmów żyjących w zanieczyszczonych zbiornikach. Należy zatem zwrócić szczególną uwagę na realizację działań, aby zminimalizować wpływ na środowisko przyrodnicze należy:

- zamontować odpowiednią ilość pojemników na odpady,

- wyznaczyć miejsca przeznaczone do kąpielii oraz wędkowania czy innej formy wypoczynku,
- prowadzić akcję i kampanie promocyjne zwiększające świadomość ekologiczną użytkowników,
- gromadzić ścieki w szczelnych pojemnikach aby ograniczyć przedostawanie się ich do środowiska.

Ponadto należy stwierdzić, że działania przewidziane w GPR nie spowodują znaczącego negatywnego oddziaływania na jednolite części wód. Obowiązujący obecnie zaktualizowany Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (PGW) został zatwierdzony przez Radę Ministrów i opublikowany w dniu 23 lutego 2023 r. w drodze rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. 2023 poz. 335). Przy ustalaniu celów środowiskowych dla JCWP brano pod uwagę aktualny stan JCWP w związku z wymaganym zgodnie z RDW warunkiem niepogarszania ich stanu. Dla jednolitych części wód, będących obecnie w bardzo dobrym stanie/potencjale ekologicznym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu/potencjału. Ponadto, ustalając cele uwzględniano także różnicę pomiędzy naturalnymi, a silnie zmienionymi oraz sztucznymi częściami wód. Dla naturalnych części wód celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, dla silnie zmienionych i sztucznych części wód – co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. Ponadto, w obydwu przypadkach, w celu osiągnięcia dobrego stanu/potencjału konieczne będzie dodatkowo utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego. W ramach przedmiotowego dokumentu nie zaplanowano jednak żadnych działań, które w jakikolwiek sposób mogłyby wpłynąć na stan jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych.

Ze środowiskiem wodnym powiązany jest także sektor energetyczny. Dlatego projekty związane z poprawą efektywności energetycznej, z popularyzacją oszczędzania energii oraz promowaniem odnawialnych źródeł energii, pośrednio pozytywnie będą wpływać na wody poprzez zmniejszenie ich poboru do celów chłodniczych przez sektor energetyczny. Pozytywny wpływ na wody wykazują także działania zmniejszające zanieczyszczenie powietrza poprzez ograniczenie ich depozycji w wodach. Na redukcję zanieczyszczeń przedostających się do wód mają również wpływ niektóre z działań z zakresu rozbudowy i przebudowy infrastruktury drogowej regionu. Woda wykazuje cechy mobilności w środowisku, co za tym idzie poprawa stanu jakości powietrza wpływa na poprawę stanu jakości wody.

5.4. Powietrze i klimat

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033 przewiduje realizację szeregu zadań. W trakcie prac budowlanych należy spodziewać się okresowych emisji pyłów i gazów, spowodowanych pracami budowlanymi i konstrukcyjno-montażowymi (wykopy,

wzmożony ruch pojazdów itp.). Uciążliwości z nimi związane ustąpią po zakończeniu prac budowlanych.

Część działań przewidzianych w GPR ukierunkowana jest bezpośrednio lub pośrednio na poprawę jakości powietrza atmosferycznego oraz minimalizację emisji gazów cieplarnianych, a także przeciwdziałanie zmianom klimatu.

Szczególną rolę w tym zestawieniu pełnią projekty obejmujące termomodernizację budynków, montaż odnawialnych źródeł energii, modernizację oświetlenia oraz rozbudowę i regulację ścieżek. Pozwoli to na ograniczenie zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną dla potrzeb tych budynków, a co za tym idzie ograniczy niską emisję.

Pozytywny wpływ na jakość powietrza mają działania edukacyjne. Edukacja ekologiczna mieszkańców Gminy, na tematy związane z emisją zanieczyszczeń, doprowadzi do zmniejszenia się ilości zanieczyszczeń przedostających się do powietrza atmosferycznego. Podobny będzie efekt działań edukacyjnych związanych z popularyzacją OZE.

Realizacja zaplanowanych inwestycji w znacznym stopniu przyczyni się do poprawy jakości powietrza na obszarze, na którym zdiagnozowano występowanie przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe PM10 (strefa wielkopolska).

Szczególną rolę pełnią projekty obejmujące rozwój odnawialnych źródeł energii. Zaplanowane zadania mają na celu poprawę efektywności energetycznej procesów technologicznych i redukcję zużycia energii pierwotnej, co spowoduje zmniejszenie wielkości emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych emitowanych w procesie wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej opartym na wykorzystaniu nieodnawialnych paliw kopalnych. Oddziaływanie zadania będzie pozytywne, długoterminowe, pośrednie na klimat, ponieważ przyczyni się do zmniejszenia efektu cieplarnianego oraz bezpośrednio na surowce naturalne, ponieważ spowoduje ograniczenie ich zużycia.

Wprowadzanie ustaleń GPR nie będzie negatywnie oddziaływać na klimat lokalny tych terenów, może jednak nieco je modyfikować, ze względu na rozwój zabudowy, rozwój obszarów leśnych, zielonych. Rozwój obszarów biologicznie czynnych wpływa na kształtowanie się specyficznych topoklimatów, zmienia się wilgotność powietrza, a także wartość prędkości wiatru. Natomiast występowanie przeszkód w postaci zabudowy, powoduje problemy z nawietrzaniem i przewietrzaniem obszaru. Pozytywnie na klimat (podobnie jak na powietrze) wpłynie także promocja alternatywnych dla spalania źródeł energii, gdyż zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pośrednio wpływa na ograniczenie zmian klimatu. Poza tym rodzajem planowanych działań nie przewiduje się zmian klimatu lokalnego.

W związku jednak z szeroko rozwiniętymi pracami nad analizą działań inwestycyjnych, rozwojem gospodarczym na zmianę klimatu i adaptację do zmian klimatu, konieczne staje się zwrócenie uwagi na kompleksowe podejście nie tylko do inwestycji związanych z

ograniczeniem emisji zanieczyszczeń powietrza, rozwojem terenów czynnych biologicznie, ale do każdego rodzaju zainwestowania i rozwoju infrastruktury, przestrzeni i wynikających z tych działań długofalowych działań, jakie będą wynikać z adaptacji do zmian klimatu. Perspektywiczne zmiany klimatu i ich skutek mający swoje odzwierciedlenie w jakości powietrza mają swój wpływ na całą działalność przemysłową i sektor komunalny. Głównie należy zwrócić uwagę na sektor energetyczny, uwzględniając w szczególności prognozowane wahanie średniej temperatury. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do wahań zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii. W przyszłości będzie zachodzić konieczność intensyfikacji działań w zakresie rozwoju odnawialnych źródeł produkcji energii na poziomie lokalnym, szczególnie na potrzeby ogrzewania i klimatyzacji (ze względu na coraz częstsze okresy upalne). Ze względu na przekroczenia emisji zanieczyszczeń i ich kumulację konieczne jest szersze stosowanie w nowym budownictwie źródeł ciepła opartych na innych nośnikach niż węgiel.

Adaptacja przestrzeni do warunków dużego wzrostu temperatury i jej wpływu na hałas to jedno z kolejnych wyzwań współczesnej gospodarki przestrzennej. Wysoka temperatura generuje rozwój i zwiększenie ilości urządzeń mających na celu minimalizację zagrożeń termicznych, czyli urządzeń klimatyzacyjnych i chłodniczych, co w zwartej zabudowie może generować nadmierną emisję hałasu.

Występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych, typu huragany czy intensywne burze, może doprowadzić do zwiększenia ryzyka uszkodzenia elektrowni wiatrowych, masztów telefonii komórkowej, linii elektroenergetycznych, a zatem ograniczenia w dostarczaniu energii do odbiorców. Zmiany klimatyczne będą miały swoje odzwierciedlenie w konieczności konserwacji infrastruktury mogącej emitować pola elektromagnetyczne i zapewnienia bezpieczeństwa jej funkcjonowania, w kontekście zamarzających i ulegających przerwaniu linii energetycznych w okresie zimowym).

Spodziewane ocieplenie się klimatu spowoduje migrację gatunków, w tym obcych inwazyjnych wraz z równoczesnym wycofywaniem się tych gatunków, które nie są przystosowane do wysokich temperatur i suszy latem, a dobrze znoszą ostre mrozy. W kontekście pojawiającego się zjawiska suszy wystąpi ograniczenie powierzchni terenów wodno-błotnych, w tym stopniowe wysychanie i zanik torfowisk, wilgotnych lasów i borów.

Wydłużony okres z dodatnimi temperaturami na jesieni z intensywnymi opadami rozmiękczającymi glebę w połączeniu z osłabieniem drzew przez choroby i szkodniki może dodatkowo zwiększać wrażliwość lasów na wiatry i sprzyjać zwiększaniu wiatrołomów. W warunkach oczekiwanych zmian klimatu, które przyczynią się do migracji i zmian zasięgów występowania poszczególnych gatunków, zachowanie drożności korytarzy ekologicznych postrzegane jest jako czynnik pozwalający łagodzić antropopresję. Sieci ekologiczne, stanowiąc mogą ważny element adaptacji do zmian klimatu. Zmianom klimatu wywołanym ocieplaniem się klimatu będą towarzyszyły zmiany, które powinny być uwzględniane w gospodarowaniu

przestrzenią w kontekście mogącej się pojawić poważnej awarii lub nadzwyczajnego zagrożenia środowiska. Dotyczą one wielu aspektów o charakterze horyzontalnym, od gospodarki rolnej, leśnej i wodnej (niszczące susze, pożary, powodzie i podtopienia, itd.), przez przemysł i energetykę (zmiany technologii), bezpieczeństwo ludzi i mienia (ekspozycja na powodzie i podtopienia, osuwiska i pożary) po infrastrukturę (ekspozycja na nadmiar lub niedobór wód, wichury). Na możliwość wystąpienia poważnych awarii ma wpływ występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych, typu huragany czy intensywne burze co może doprowadzić do zwiększenia ryzyka uszkodzenia linii przesyłowych i dystrybucyjnych, a zatem ograniczenia w dostarczaniu energii do odbiorców.

Transformacja energetyczna w kierunku gospodarki zeroemisyjnej jest kluczowym elementem mającym na celu ograniczenie dalszych zmian klimatu i związanych z tym konsekwencjami.

W dokumencie zaplanowano następujące działania, które przyczynią się do poprawy jakości powietrza:

- Modernizacja Szkolnego Schroniska Młodzieżowego w Śmiglu – w ramach działania zaplanowano termomodernizację obiektu, wymianę źródła ogrzewania oraz montaż instalacji fotowoltaicznych;
- Modernizacja obiektów rekreacyjno-sportowych przy ul. T. Kościuszki – zaplanowano między innymi: przeprowadzenie termomodernizacji budynku zaplecza, wraz z wymianą źródła ogrzewania na ekologiczne oraz montażem paneli fotowoltaicznych;
- Na spotkanie wstąpi! – adaptacja budynku Harcówki i obiektów po dawnej gazowni na cele społeczne – w ramach modułu I zaplanowano np. wymianę instalacji: elektrycznej, centralnego ogrzewania i wodociągowej, prace restauracyjno-konserwatorskie w obrębie elewacji budynku, poszycia dachowego, obróbek blacharskich oraz remont wewnątrz budynku, uwzględniający ich przeznaczenie, w szczególności: wyrównanie i malowanie ścian wewnętrznych, wymianę wykładzin podłogowych;
- Małe drzwi do wielkich możliwości – w ramach modułu I zaplanowano np. wymianę instalacji: elektrycznej, centralnego ogrzewania i wodociągowej, remont wewnątrz budynku, uwzględniający ich przeznaczenie, w szczególności: wyrównanie i malowanie ścian wewnętrznych, wymianę wykładzin podłogowych, wymianę lub renowację stolarki okiennej i drzwiowej, natomiast w ramach modułu II zaplanowano m.in. wyposażenie terenu zewnętrznego w energooszczędne oświetlenie wraz z punktami monitoringu;
- Śmigamy z nauką – w ramach modułu I zaplanowano: wyznaczenie ścieżek pieszych oraz wykonanie energooszczędnego oświetlenia terenu;
- Orlik jak nowy – w ramach tego projektu przewidziano do realizacji np. wymianę opraw oświetlenia zewnętrznego na oświetlenie LED.

5.5. Powierzchnia ziemi, krajobraz i gleby

W wyniku realizacji założeń Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033 nastąpi lokalne przekształcenie powierzchni ziemi oraz zmiana struktury. Wszelkie przekształcenia prowadzące do realizacji nowego zainwestowania wiążą się z trwałym oddziaływaniem na powierzchnię terenu.

Należy mieć na uwadze, że krajobraz jak i powierzchnia ziemi są elementami antropogenicznie przekształconymi, a więc realizacja działań zapisanych w dokumencie w głównej mierze dotyczyć będzie terenów już przekształconych.

Budowa nowych elementów infrastruktury oddziałuje w sposób znaczący na powierzchnię ziemi, ponieważ następuje zmiana ukształtowania terenu oraz zmniejsza się powierzchnia biologicznie czynna, zmianie ulegają stosunki gruntowo-wodne oraz sposób odpływu i retencjonowania wód opadowych i roztopowych.

Rozwój gospodarczy i społeczny Gminy musi być spójny z założeniami polityki przestrzennej oraz nie powodować negatywnych oddziaływań w przestrzeni. Gospodarowanie przestrzenią będzie oparte o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego stanowiące akty prawa miejscowego.

Nie przewiduje się możliwości powstania zasadniczych zmian czy przekroczeń określonych prawem parametrów i standardów jakości środowiska, naruszenia trwałości zasobów i ciągłości funkcji ekologicznych na dużą skalę, zagrożenia dla liczebności i bioróżnorodności gatunków, istotnych barier dla migracji, zagrożenia dla obszarów przyrodniczo cennych, w tym dla celu i przedmiotu ochrony obszarów chronionych oraz ich integralności w związku z opracowywaniem dokumentu.

Planowane zmiany użytkowania terenu polegać będą na przekształceniu części przestrzeni zielonej w zurbanizowaną. W miejscu powierzchni porośniętej roślinnością niską pojawią się obszary obiekty kubaturowe, elementy sieci infrastruktury technicznej. Przekształcenia w rzeźbie terenu będą miały charakter miejscowy. Wprowadzenie nowych elementów zainwestowania wiąże się ze zwiększonym poborem wody z sieci wodociągowej i wzrostem zużycia energii elektrycznej. Powstałe odpady oraz ścieki będą stanowić obciążenie dla środowiska w miejscu ich utylizacji.

Lokalny ład przestrzenny może zostać zaburzony remontami. Jest to jednak bardzo subiektywne odczucie. Właściwie przeprowadzone prace, projekty wkomponowane w lokalny krajobraz nie powinny negatywnie wpłynąć na wygląd estetyczny obszaru.

Przedmiotowy dokument jest zgodny również z rekomendacjami zawartymi a Audycie krajobrazowym województwa wielkopolskiego. Jak wskazano w rozdziale 2.2 niniejszej prognozy, obszar Gminy Śmigiel jest położony w granicach dwóch krajobrazów priorytetowych pn. „Rejon Osiecznej” i „Śmigiel”. Wyznaczony obszar rewitalizacji pokrywa się z krajobrazem priorytetowym pn. „Śmigiel”. Ustalenia projektu dokumentu są zgodne z wnioskami i

rekomendacjami dotyczącymi kształtowania i ochrony krajobrazów priorytetowych. Realizowane inwestycje będą wykonywane zgodnie z rekomendacjami dotyczącymi kształtowania i ochrony krajobrazu, zawartymi w audycie. Ponadto, po przeprowadzonej analizie działań planowanych do realizacji w ramach GPR stwierdzono, iż nie stanowią one zagrożeń określonych w audycie dla wskazanych wyżej krajobrazów priorytetowych.

Szczególnie ważnym elementem jest ochrona krajobrazu w myśl ustawy z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. z 2015 r. poz. 774). W myśl powyższego dokumentu należy dążyć do takiego ustalania lokalizacji, aby ograniczyć do minimum negatywny wpływ nie tylko na zdrowie ludzi, ale także na krajobraz przyrodniczy i kulturowy. Szczegóły lokalizacji tego typu obiektów ustalane będą w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Oddziaływanie przyjętych w GPR rozwiązań na krajobraz w aspekcie środowiskowym opiera się na ocenie stopnia naturalności krajobrazu, jego struktury i zniekształceń. Krajobraz, jako komponent wielu czynników, ulega przemianom pod wpływem naturalnych procesów zachodzących w środowisku biotycznym i abiotycznym oraz oddziaływań antropogenicznych. Działalność człowieka jest czynnikiem, który najsilniej ingeruje w struktury przyrodnicze, a więc i krajobraz. Zmiany użytkowania terenów doprowadzają do poważnych i nieodwracalnych przekształceń krajobrazu. Założenia ochrony krajobrazu wynikają z Europejskiej Konwencji Krajobrazowej (Dz. U. z 2006 r., nr 14, poz. 98), która wskazuje na potrzebę ochrony krajobrazu oraz konieczność prowadzenia działań na rzecz zachowania i utrzymania ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu. Stąd też wszystkie działania inwestycyjne powinny uwzględniać lokalne warunki krajobrazowe, tak aby ukierunkowywać i harmonizować rozwój przestrzenny i gospodarczy ze specyfiką terenu Gminy. Zmiany gospodarcze i społeczne, a także środowiskowe to nakładające się na siebie czynniki, których nie da się niekiedy uniknąć, ale powinno się je ograniczyć w stosunku do negatywnego oddziaływania na krajobraz.

Dzięki planowanym działaniom znacznie poprawi się krajobraz obszaru, który zdecydowanie zyska na wartości. Zachowane zostaną jednak dotychczasowe, charakterystyczne cechy krajobrazu Gminy Śmigiel. Dodatkowo znaczna część działań dotyczy obiektów umieszczonych pod powierzchnią ziemi, a wszelkie powstałe z tym niegodności zostaną natychmiastowo usunięte, nie powodując zmian w krajobrazie. Teren, na którym zadanie będzie realizowane zostanie uporządkowany. Realizacja zaplanowanych działań nie będzie zakłócała postanowień Europejskiej Konwencji Krajobrazowej. Wśród wszystkich kierunków zaplanowanych w GPR należy wskazać takie, dzięki którym znacznie poprawi się krajobraz gminy. Należą do nich m.in.:

- Poprawy jakości powietrza i estetyki budynków publicznych, poprzez ich modernizację,
- Poprawy dostępności przestrzeni i obiektów publicznych,
- Poprawy różnorodności ekosystemów – rewaloryzacja terenów zieleni,

- Rewitalizacji obiektów zabytkowych i cennych kulturowo,
- Kształtowanie tożsamości lokalnej w oparciu o elementy dziedzictwa kulturowego.

Przy wykonywaniu prac ziemnych, w czasie pracy maszyn budowlanych nastąpi silne przekształcenie gleb w pasie technicznym robót budowlanych, obejmujące:

- usunięcie wierzchniej warstwy humusowej (o znacznej zawartości próchnicy) staje się to często przyczyną zniszczenia głębiej leżących warstw geologicznych;
- zniekształcenie struktury gleby wskutek jej zagęszczania i ugniatania, spowodowanego pracą ciężkiego sprzętu zmechanizowanego; prace te mogą spowodować poprzez ugniatanie części stałych gleby, zmniejszenie jej porowatości i usunięcie gładów (powietrza glebowego);
- lokalne przesuszenie lub zawodnienie gleb spowodowanych zaburzeniem stosunków wodnych przy wykonywaniu wykopów lub w czasie ich odwadniania;
- zanieczyszczenie gruntu substancjami ropopochodnymi w wyniku wycieków z maszyn drogowych i taboru samochodowego;
- narażenie zwałowanej ziemi na przesuszenie, przemarznięcie i inne wpływy środowiska zależnie od warunków pogodowych.

Bezpośrednie oddziaływanie w czasie realizacji inwestycji na powierzchnię ziemi i glebę będzie lokalne i ograniczy się praktycznie do pasa o wielkości kilku metrów.

5.6. Klimat akustyczny

Podczas prac budowlanych i modernizacyjnych obiektów użyteczności publicznej, infrastruktury sportowej, kulturalnej i komunalnej, może wystąpić krótkoterminowe zwiększenie się poziom hałasu, a także pojawić się mogą wibracje i drgania. Zmiany te będą miały jednak charakter przejściowy i krótkotrwały.

Określając przewidywane znaczące oddziaływania na klimat akustyczny, należy zwrócić uwagę głównie na przebiegające przez jednostkę ciągi komunikacyjne, gdyż klimat akustyczny na tym terenie kształtują przede wszystkim źródła komunikacyjne - głównie trasy ruchu samochodowego. Głównym powodem uciążliwej emisji hałasu, ogólnie, obok stosunkowo wysokiego natężenia ruchu pojazdów, jest wysoki udział w potoku ruchu pojazdów ciężkich, który w szczególności negatywnie oddziałuje na terenach zwartej zabudowy miejscowości.

Uciążliwość ze strony zakładów produkcyjnych czy usługowych może wynikać z braku zachowania standardów i dopuszczalnych norm, odpowiedzialność za negatywne oddziaływania należy przede wszystkim do użytkowników urządzeń, instalacji będących źródłami hałasu. Źródła te nie mogą powodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego zarządzający ma tytuł prawny.

Projekt GPR przewiduje podejmowanie działań, które będą wpływały na środowisko. Działania te, to przede wszystkim działania inwestycyjne, które będą ingerować w środowisko głównie

na etapie ich realizacji, powodując przejściowe uciążliwości. W wyniku realizacji ustaleń GPR na terenach, na których wprowadzone zostanie nowe zainwestowanie, dojdzie do przekształceń w środowisku, typowych dla terenów nowych inwestycji w zakresie powierzchni biologicznie czynnych, roślinności, krajobrazu, zagrożeń hałasem. Jednocześnie ustalenia GPR porządkują zasady zagospodarowania na tym terenie, wprowadzając szereg zapisów, których celem jest ograniczenie przekształceń środowiska przyrodniczego. Ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko, na etapie realizacji poszczególnych zadań leży w gestii wykonawców i dotyczy sprzętu (hałas, emisja spalin), organizacji prac (unikanie prac będących źródłem hałasu w porze nocnej).

Analiza działań zaplanowanych w GPR pozwoliła stwierdzić, że nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na pogorszenie stanu klimatu akustycznego. Krótkotrwałe negatywne oddziaływania mogą pojawić się jedynie na etapie realizacji inwestycji. Jednak w konsekwencji prowadzonych prac osiągnięta zostanie trwała poprawa jakości klimatu akustycznego.

W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033 nie zaplanowano kierunków działań, które mogłyby przyczynić się do emisji pól elektromagnetycznych.

5.7. Zasoby naturalne

Realizacja wskazanych działań w ramach niniejszego obszaru będzie miała w większości pozytywny wpływ na zasoby naturalne Gminy. Nastąpi poprawa stanu środowiska naturalnego, a tym samym warunków i jakości życia. W ramach planowanych działań nie planuje się realizacji jakichkolwiek zadań lub wytworzenia infrastruktury, które mogłyby negatywnie wpływać na stan zasobów naturalnych. Odstąpienie od realizacji założeń GPR byłoby utratą szansy na realizację działań sprzyjających rozwojowi gospodarki niskoemisyjnej i gospodarki o obiegu zamkniętym. Wynika to z tego, że w wyniku realizacji kierunków wskazanych w projekcie GPR możliwe będzie:

- 1) zmniejszenie zapotrzebowania na nieodnawialne surowce energetyczne i mineralne,
- 2) wspieranie projektów z dziedziny gospodarki o obiegu zamkniętym,
- 3) wspieranie projektów związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.

5.8. Zabytki i dobra materialne

W ramach dokumentu nie przewidziano negatywnego oddziaływania na zabytki i dobra materialne. Działania wyznaczone w projekcie GPR w większości mają charakter neutralny lub pozytywny i odnoszą się także do obszarów zidentyfikowanych jako zdegradowane i wymagających pilnych działań rewitalizacyjnych odnoszących się zarówno do sfery społecznej, przestrzennej jak i gospodarczej. Wynika z tego, że wszelkie działania realizowane w oparciu o te wytyczne będą miały wpływ na ogólną poprawę stanu i jakości dóbr materialnych i dóbr kultury.

Oczywiste pozytywne oddziaływanie będą miały projekty bezpośrednio ukierunkowane na ochronę i popularyzację dziedzictwa kulturowego Gminy Śmigiel, a także tworzenie poczucia wspólnoty i tożsamości lokalnej, dbanie o lokalne dziedzictwo historyczne i tradycje.

Jednym z problemów zdiagnozowanym na obszarze rewitalizacji jest zły stan techniczny budynków, w tym występowanie nieużytkowanych obiektów komunalnych, co wpływa również na funkcjonalności struktur przestrzennych. Sugeruje się podjęcie prac modernizacyjnych i adaptacyjnych, które przywrócą obiektom właściwy stan techniczny i pozwolą na ich ponowne użytkowanie w ramach wprowadzonych nowych funkcji. Przykładami takich obiektów mogą być zabudowania związane z koleją wąskotorową czy budynek dawnej gazowni. Obiekty te reprezentują również wartości historyczne i kulturowe, bowiem stanowią świadectwo rozwoju ośrodka. Wspierały i wciąż są predestynowane do wspierania kształtowania tożsamości lokalnej w oparciu o swoją wartość historyczną. Ponadto, budynek gazowni czy zabudowania kolejowe są obiektami zabytkowymi, podlegającymi ochronie prawnej.

Z uwagi na występowanie wielu obiektów zabytkowych na obszarze rewitalizacji, należy każdorazowo stosować przepisy odrębne dotyczące ich ochrony, a w przypadku prowadzenia robót budowlanych przy obiektach lub na obszarach wpisanych do rejestru zabytków uzyskać pozwolenie konserwatorskie (art. 36 pkt. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1292).

5.9. Oddziaływania skumulowane

Oddziaływania skumulowane są definiowane jako zmiany w środowisku, wywołane wpływem danego rodzaju działalności, w połączeniu z innymi przeszłymi, obecnymi lub realnymi przyszłymi działaniami¹⁰. W związku z tym oddziaływanie na środowisko, należy rozpatrywać nie tylko w kontekście poszczególnych jego komponentów, ale także w kontekście środowiska jako całości, biorąc pod uwagę sumę oddziaływujących na nie jednocześnie czynników. Kumulacja oddziaływań następuje w wyniku jednoczesnego oddziaływania kilku czynników lub różnych działań oraz kumulacji oddziaływań skutków w czasie.

Analiza potencjalnego oddziaływania skumulowanego wskazuje, że niebezpieczna jest kumulacja oddziaływania przede wszystkim następujących kierunków działań:

- Poprawa jakości powietrza i estetyki budynków publicznych, poprzez ich modernizację,
- Poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych,
- Poprawa różnorodności ekosystemów – rewaloryzacja terenów zieleni,

¹⁰ Gerlée A., Kaim K. (2011), *Metody oceny oddziaływań skumulowanych w procedurze OOŚ – wybrane zagadnienia*, „Czasopismo Techniczne. Architektura”, nr 108(6-A), s. 107-111

— Rewitalizacja obiektów zabytkowych i cennych kulturowo.

W przypadku realizacji obu kierunków w tych samych lub sąsiadujących ze sobą obszarach należy tak zaplanować inwestycje aby były realizowane w tym samym lub następującym po sobie czasie. Pozwoli to uniknięcia np. wjeżdżania ciężkim sprzętem dwa razy w ten sam teren. Nie może być tak, że realizacja jednego z tych kierunków, będzie degradowała powierzchnię ziemi już uporządkowaną po realizacji innego z ww. kierunków. Ponadto, duże znaczenie ma unikanie lokalizacji tego rodzaju inwestycji zarówno na obszarach, jak i w sąsiedztwie obszarów o najlepszych glebach. Ważne jest też prowadzenie racjonalnej gospodarki odpadami w czasie realizacji oraz eksploatacji inwestycji.

Ponadto, termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów lęgowych, rozrodczych i hibernacji. Wykonywane prace muszą być poprzedzone szczegółową inwentaryzacją przyrodniczą.

Skumulowane oddziaływania planowanych inwestycji nie powinny powodować znaczących niekorzystnych oddziaływań w środowisku. Kumulacja oddziaływań w środowisku związana będzie przede wszystkim ze wzmocnieniem działań budowlanych i związanych z tym procesem oddziaływań.

Uporządkowanie terenu z ukierunkowaniem przyrostu zabudowy, określenie zasad kształtowania nowego zainwestowania wykorzystującego walory kulturowe i przyrodnicze terenu inwestycji i terenów sąsiednich spowoduje podniesienie rangi obszaru.

Na tą chwilę przewiduje się, że zakres i skala planowanych w GPR inwestycji nie powoduje ryzyka skumulowania oddziaływań – realizacja zadań będzie rozłożona w czasie, także ze względu na ograniczone środki finansowe.

Realizacja zadań, w wyniku których nastąpi zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i ich prekursorów wpłynie pozytywnie na łagodzenie zmian klimatu. Nie przewiduje się również negatywnego oddziaływania zadań na różnorodność biologiczną. W wyniku realizacji zadań ujętych w GPR siedliska występujące na analizowanym obszarze oraz objęte ochroną gatunki flory i fauny nie zostaną poddane negatywnym oddziaływaniom.

Inwestycje będą prowadzone przy zachowaniu zasad bezpieczeństwa i minimalizacji uciążliwości ich prowadzenia. W celu uniknięcia uciążliwości związanych z oddziaływaniami skumulowanymi należy dokładnie zaplanować harmonogram prac oraz na bieżąco informować interesantów z określonym wyprzedzeniem o zamiarze i harmonogramie prowadzenia prac budowlanych. Zaplanowanie zadania nie będą oddziaływały w sposób skumulowany na środowisko.

Jednocześnie należy podkreślić, iż w niektórych sytuacjach korzystne dla poszczególnych komponentów środowiska oraz dla ludzi jest łączenie realizacji niektórych przedsięwzięć. Pozwoli to na zmniejszenie negatywnego oddziaływania w trakcie prowadzonych prac (skrócenie okresu uciążliwości).

6. Przewidywane rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko wynikających z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji

Większość z wyznaczonych działań zakłada poprawę stanu środowiska oraz warunków życia mieszkańców analizowanego obszaru. Zaplanowane do realizacji działania cechuje uwzględnienie aspektów środowiskowych oraz wspieranie idei zrównoważonego rozwoju. W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji nie przewidziano kierunków działań ani inwestycji, które mogłyby negatywnie oddziaływać na środowisko. Realizacja przede wszystkim działań o charakterze infrastrukturalnym może czasowo negatywnie wpływać na środowisko, co wiąże się z prowadzeniem robót budowlanych. Jednakże oddziaływania te będą miały charakter odwracalny i będą występowały krótkoterminowo.

Możliwe negatywne oddziaływanie inwestycji na środowisko można ograniczyć poprzez podjęcie wszelkich możliwych działań łagodzących, zapobiegających już na etapie planowania negatywnym oddziaływaniom na środowisko. Poniżej przedstawiono propozycje działań łagodzących dla poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego.

Tabela 15. Propozycje możliwych sposobów ograniczania negatywnych oddziaływań na środowisko

ELEMENT ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	PROPOZYCJE DZIAŁAŃ ŁAGODZĄCYCH
Różnorodność biologiczna/rośliny /zwierzęta	<ul style="list-style-type: none"> ➤ inwentaryzacja przyrodnicza pod kątem występowania ptaków czy innych zwierząt oraz cennych gatunków roślin, szczególnie objętych ochroną; przeprowadzanie wszelkich prac poza okresem lęgowym ptaków czy okresem godowym innych zwierząt; ➤ zapewnienie stałego monitorowania wpływu inwestycji na różnorodność biologiczną, faunę i florę; ➤ wprowadzenie dodatkowych nasadzeń drzew i zieleni urządzonej (gatunków rodzimych) w celu ewentualnej kompensacji przyrodniczej,
Ludzie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ oznakowanie obszarów w miejscach prowadzenia robót budowlanych; ➤ realizacja robót zgodnie z zasadami BHP i PPOŻ; ➤ wykorzystywanie wyłącznie sprawnych maszyn i urządzeń; ➤ wykonywanie działań inwestycyjnych tylko w dozwolonych godzinach w celu minimalizacji emisji zanieczyszczeń i uciążliwego hałasu; ➤ stosowanie systemów zabezpieczających rusztowania oraz maszyny i urządzenia podczas remontów i innych prac budowlanych; ➤ stosowanie roślinności izolacyjnej.
Woda	<ul style="list-style-type: none"> ➤ odpowiednie zabezpieczenia terenów przed przedostaniem się niepożądanych substancji do wód dbałość o szczelność zbiorników paliw w maszynach wykorzystywanych podczas prac; ➤ zachowanie szczególnej ostrożności podczas prowadzenia prac w bezpośrednim sąsiedztwie rzek czy zbiorników wodnych; ➤ zapewnienie pracownikom dostępu do przenośnych toalet;

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ograniczanie powierzchni nieprzepuszczalnych np. poprzez stosowanie materiałów przepuszczalnych do budowy parkingów, ciągów pieszych i rowerowych;
Powietrze	<ul style="list-style-type: none"> ➤ tworzenie pasów zieleni izolacyjnej; ➤ propagowanie alternatywnych form transportu (ruch pieszy, rowerowy, komunikacja zbiorowa); ➤ przeprowadzanie termomodernizacji budynków na terenie Gminy; ➤ promowanie odnawialnych źródeł energii;
Powierzchnia ziemi	<ul style="list-style-type: none"> ➤ odpowiednie przechowywanie/składowanie materiałów budowlanych; kontrolowanie szczelności zbiorników paliwowych w pojazdach wykorzystywanych przy pracach; ➤ odpowiednie składowanie odpadów powstałych podczas pracy;
Krajobraz	<ul style="list-style-type: none"> ➤ tworzenie miejsc z zielenią urządzoną;
Klimat	<ul style="list-style-type: none"> ➤ stosowanie nasadzeń drzew i krzewów oraz zieleni urządzonej; ➤ dbałość o przestrzeganie zasad ochrony środowiska naturalnego; ➤ promowanie niezmotoryzowanych form transportu;
Zabytki i dobra materialne	<ul style="list-style-type: none"> ➤ odpowiednie planowanie realizacji projektów, tak by nie zakłócić istniejącego układu przestrzeni publicznej; ➤ szczegółowe uzgadnianie przeprowadzania działań inwestycyjnych w obiektach o szczególnym znaczeniu historycznym lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie;
Obszary objęte ochroną, w tym Obszary Natura 2000	<ul style="list-style-type: none"> ➤ przestrzeganie przepisów ochrony przyrody na tych terenach i ustanowionych planów zadań ochronnych; ➤ wzmocnienie kontroli realizacji danego przedsięwzięcia, szczególnie w zakresie możliwego wpływu na stan środowiska; ➤ uwzględnienie okresów lęgowych i rozrodczych ptaków, nietoperzy i zwierząt; ➤ prawidłowe zabezpieczenia terenów prowadzenia inwestycji oraz pracujących, maszyn i urządzeń; ➤ selektywne gromadzenie wszelkich powstających odpadów; ➤ systematyczne prowadzenie prac porządkowych.

Źródło: opracowanie własne

W przypadku, gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji, tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

Potencjalne negatywne oddziaływanie na środowisko zaplanowanych w GPR działań można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji oraz odpowiedni dobór rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych, ponieważ skala wywoływanych przez nie oddziaływań środowiskowych zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań i zastosowanych rozwiązań ograniczających negatywny wpływ na środowisko. W poniższej tabeli zestawiono zadania, które mogą potencjalnie znacząco oddziaływać na poszczególne elementy środowiska i ludzi oraz przedstawiono sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji przyrodniczej negatywnych oddziaływań.

Tabela 16. Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji potencjalnych negatywnych oddziaływań zaplanowanych działań w ramach GPR

ZADANIA ZAPLANOWANE W GPR	SPOSOBY ZAPOBIEGANIA, OGRANICZANIA I KOMPENSACJI NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ
<p>Poprawa jakości powietrza i estetyki budynków publicznych, poprzez ich modernizację</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ racjonalna gospodarka materiałami i minimalizacja powstawania odpadów, ➤ sprawne przeprowadzenie prac, ➤ stosowanie sprzętu, który powoduje jak najmniejsze zanieczyszczenie środowiska ➤ przeprowadzenie monitoringu ornitologicznego i chiropterologicznego, ➤ zastosowanie powłoki antyrefleksyjnej na panelach fotowoltaicznych, która ma za zadanie niwelowanie efektu odbicia promieni słonecznych oraz poprawia ich pochłanianie, zwiększając wydajność urządzenia; powłoka minimalizuje ewentualny efekt oślepiania ptaków oraz mylenia powierzchni paneli jako powierzchni wody, co może powodować kolizje ptaków z panelami, ➤ wybranie właściwego projektu uwzględniającego potrzeb ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak również na etapie eksploatacji każdej inwestycji, ➤ prowadzenie prac tylko w porze dziennej, ➤ zminimalizowaniu ryzyka awarii poprzez stosowanie sprawdzonych rozwiązań i nowoczesnego sprzętu, ➤ wykonanie inwentaryzacji pod kątem występowanie ptaków i nietoperzy w elewacji, na strychu lub w dachu budynku, ➤ wykonywanie termomodernizacji poza okresem lęgowym, ➤ stworzenie siedlisk zastępczych (np. budki lęgowe, skrzynki dla nietoperzy), ➤ uwzględnienie ochrony krajobrazu podczas realizacji inwestycji
<p>Poprawa różnorodności ekosystemów – rewitalizacja terenów zieleni</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ racjonalna gospodarka materiałami i minimalizacja powstawania odpadów, ➤ sprawne przeprowadzenie prac, ➤ stosowanie sprzętu, który powoduje jak najmniejsze zanieczyszczenie środowiska, ➤ wybranie właściwego projektu uwzględniającego potrzeb ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak również na etapie eksploatacji każdej inwestycji, ➤ prowadzenie prac tylko w porze dziennej, ➤ zminimalizowaniu ryzyka awarii poprzez stosowanie sprawdzonych rozwiązań i nowoczesnego sprzętu, ➤ ponowne wykorzystanie usuniętych mas ziemi i warstwy humusu, ➤ w przypadku kolizji z terenami zieleni, niezbędne jest zabezpieczenie drzew wraz z ich bryłą korzeniową w pobliżu której prowadzone są prace, ➤ kompensacja przyrodnicza – nasadzenia rodzimych gatunków drzew i krzewów, ➤ uwzględnienie ochrony krajobrazu podczas realizacji inwestycji, ➤ wcześniejsza inwentaryzacja przyrodnicza miejsc planowanych prac, ➤ ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji w środowisko, ➤ odtwarzanie siedlisk w miejscach zastępczych.
<p>Rewitalizacja obiektów zabytkowych i cennych kulturowo</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ racjonalna gospodarka materiałami i minimalizacja powstawania odpadów, ➤ sprawne przeprowadzenie prac, ➤ stosowanie sprzętu, który powoduje jak najmniejsze zanieczyszczenie środowiska,

	<ul style="list-style-type: none">➤ wybranie właściwego projektu uwzględniającego potrzeb ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak również na etapie eksploatacji każdej inwestycji,➤ prowadzenie prac tylko w porze dziennej,➤ zminimalizowaniu ryzyka awarii poprzez stosowanie sprawdzonych rozwiązań i nowoczesnego sprzętu,➤ ponowne wykorzystanie usuniętych mas ziemi i warstwy humusu,➤ w przypadku kolizji z terenami zieleni, niezbędne jest zabezpieczenie drzew wraz z ich bryłą korzeniową w pobliżu której prowadzone są prace,➤ uwzględnienie ochrony krajobrazu podczas realizacji inwestycji.
--	--

Źródło: opracowanie własne

7. Możliwe zmiany w przypadku braku realizacji założeń GPR

W przypadku braku realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033, przeprowadzona analiza i ocena stanu istniejącego pozwala wykazać, że może nastąpić pogorszenie stanu środowiska. Brak realizacji założeń tego dokumentu najprawdopodobniej przyczynić się będzie do utrwalania i występowania negatywnych tendencji w zakresie korzystania ze środowiska. Potencjalne zmiany aktualnego stanu środowiska zależą od:

- czasu,
- nakładów finansowych, jakimi dysponują: budżet państwa, samorzady i podmioty gospodarcze,
- aktywności w pozyskiwaniu środków pozabudżetowych w tym dotacji z UE, przeznaczanych na cele rozwojowe infrastruktury i ochronę środowiska.

Brak realizacji założeń GPR przyczynić się będzie do utrwalania oraz występowania negatywnych tendencji w środowisku, zwłaszcza w zakresie: jakości wód podziemnych i powierzchniowych, jakości powietrza, terenów pozostających pod presją szkodliwego oddziaływania ruchu komunikacyjnego, zagrożenia dla obszarów objętych ochroną prawną.

Nie bez znaczenia są również oddziaływania inne niż środowiskowe, choć jednak mające wpływ na stan ochrony środowiska w sposób pośredni. Przewiduje się, iż w przypadku braku realizacji omawianego dokumentu może dojść do następujących skutków:

- niezgodność z przepisami krajowymi i międzynarodowymi, skutkująca, m.in. konsekwencjami finansowymi,
- konieczność ponoszenia wysokich (i stale wzrastających) opłat za korzystanie ze środowiska,
- uniknięcie zysków możliwych do osiągnięcia w wyniku stosowania nowoczesnych i odnawialnych technologii,
- dalsze pobłażliwe traktowanie obowiązujących przepisów o ochronie środowiska,
- postępujący zanik świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Ocenia się, że w wariantcie braku realizacji ustaleń GPR, w szczególności dotyczących określenia kierunków ochrony cennych zasobów przyrodniczych oraz kierunków rozwoju infrastruktury technicznej, poprawa stanu środowiska oraz utrzymanie i ochrona walorów przyrodniczych byłaby trudna do realizacji. Zaniechanie realizacji zapisów dokumentu, w odniesieniu do zaniechania realizacji planowanych inwestycji spowoduje dalszy rozwój i miejscowe zanieczyszczanie środowiska, co najmniej na poziomie takim, jaki to ma miejsce obecnie.

O ile w efekcie długofalowym planowane działania mają na celu poprawę stanu środowiska, to w skali krótkoterminowej mogą zachodzić pewne negatywne oddziaływania i uciążliwości

związane z realizacją inwestycji, które mogą w pewnym stopniu pogarszać stan środowiska w stosunku do jego stanu obecnego, przed realizacją zapisów GPR (dotyczy to prowadzenia robót budowlanych). Mając jednak na uwadze efekt ekologiczny planowanych działań, ocenia się, że brak realizacji zapisów GPR spowoduje pogorszenie lub co najmniej utrzymywanie się stanu środowiska na obecnym poziomie, co w niektórych przypadkach oznacza utrzymywanie się stanu środowiska i jakości poszczególnych komponentów na niskim poziomie.

Zaniechanie realizacji założeń „Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033” tj. zaplanowanych działań wypracowanych w ramach projektów i programów, a także zaplanowanych inwestycji, mogłoby przyczynić się do zakłócenia dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Śmigiel oraz wywołać niekorzystne zmiany środowiska przyrodniczego m.in.:

- pogorszenie klimatu akustycznego Gminy;
- pogorszenie stanu infrastruktury technicznej na terenie Gminy;
- wykluczenie społeczne mieszkańców oraz wpadanie w ubóstwo;
- zwiększenie ryzyka zachorowań na choroby układu oddechowego i nowotworowe, związane z brakiem działań ograniczających niską emisję;
- pogorszenie stanu jakości powietrza atmosferycznego na analizowanym obszarze;
- zmniejszenie poziomu bioróżnorodności;
- zwiększenie udziału terenów zdegradowanych, zdewastowanych z postępującą degradacją środowiska;
- dewastację terenów zielonych czy miejsc o szczególnym znaczeniu przyrodniczym, na skutek braku oznaczeń takich miejsc, brak ochrony wspomnianych terenów;
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców przyczyniająca się do degradacji środowiska;
- powstanie zanieczyszczeń powierzchni ziemi;
- pogorszenie stanu budynków, które pełnią istotne funkcje dla mieszkańców Gminy;
- pogorszenie estetyki krajobrazu.

Zaniechanie realizacji działań na poziomie ogólnokrajowym, może również skutkować niekontrolowanym wzrostem zanieczyszczenia środowiska, ograniczeniem terenów rekreacyjnych oraz degradacją walorów krajobrazowych. Związane jest to z pośrednim, bądź bezpośrednim wpływem braku realizacji działań na poszczególne komponenty środowiska takie jak woda, gleby czy powietrze, które stanowią integralną sferę życia ludzi.

Brak realizacji zaplanowanych działań będzie negatywnie wpływać na wszystkie komponenty środowiska. Należy mieć na uwadze fakt, że negatywne oddziaływanie inwestycji na środowisko może wystąpić wyłącznie na etapie prowadzenia robót budowlanych. Na etapie użytkowania nowopowstałej lub zmodernizowanej infrastruktury należy spodziewać się pozytywnych oddziaływań na środowisko.

8. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Zgodnie z art. 104 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 1112) podczas stwierdzenia możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko, pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na skutek realizacji założeń zawartych w projektach polityk, strategii, planów lub programów, przeprowadza się postępowanie w zakresie możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Gmina Śmigiel zlokalizowana jest w odległości ponad 200 km od najbliższej granicy. Ze względu na charakter i specyfikę kierunków działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych zaplanowanych w ramach niniejszego dokumentu nie przewiduje się wystąpienia transgranicznego oddziaływania na środowisko.

9. Napotkane trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy

W trakcie sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko dla Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033 nie napotkano na istotne trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy, które uniemożliwiłyby jej opracowanie. W skonstruowaniu w pełni rzetelnej prognozy przeszkadzały pewne braki informacji na temat konkretnych sposobów realizacji (np. szczegóły dotyczące parametrów technicznych planowanych zadań). Ponadto, GPR powstał w oparciu o współczesną wiedzę na temat wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwoju Gminy oraz w oparciu o współczesną wiedzę na temat organizacji, metod, technik, technologii, materiałów wykorzystywanych przy realizacji przedsięwzięć z zakresu rozwoju lokalnego oraz procesów inwestycyjnych.

Biorąc powyższe pod uwagę, posłużono się informacjami dotyczącymi inwestycji o podobnym charakterze i skali. Ocena oddziaływania na środowiska ma charakter prognostyczny, wskazuje możliwe do wystąpienia oddziaływania, uwzględniając różne warianty realizacji przedsięwzięcia – najbardziej niekorzystne dla środowiska.

10. Rekomendacje i wnioski do ostatecznej wersji dokumentu

Podczas tworzenia ostatecznej wersji dokumentu należy uwzględnić następujące elementy:

- wszystkie zaplanowane zadania powinny być zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju i celami w zakresie ochrony środowiska wyznaczonymi w dokumentach obowiązujących na szczeblu międzynarodowym, unijnym, krajowym, regionalnym oraz lokalnym,
- konieczne jest prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych, które przyczynią się do kreowania wśród lokalnej społeczności postaw proekologicznych;
- konieczne jest wskazanie odpowiednich działań kompensacyjnych pozwalających na minimalizację negatywnego oddziaływania na środowisko w przypadku inwestycji nawet krótkotrwale negatywnie wpływających na środowisko.

W Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033 wskazano 13 kierunków działań, których realizacja pozwoli na osiągnięcie 3 założonych celów rewitalizacji.

CEL 1: MIĘDZY NAMI, ŚMIGLANAMI: budowanie więzi społecznych	
Kierunek 1.1.	Integracja międzypokoleniowa i wspieranie włączenia społecznego
Kierunek 1.2.	Poprawa dostępności i jakości oferty sportowo-rekreacyjnej dedykowanej różnym grupom wiekowym
Kierunek 1.3.	Poprawa dostępności i jakości oferty kulturalno-edukacyjnej dedykowanej różnym grupom wiekowym
Kierunek 1.4.	Kształtowanie postaw obywatelskich
CEL 2: MIASTO WIATRAKÓW: rozwój dziedzictwa lokalnego i kultury	
Kierunek 2.1.	Rewitalizacja obiektów zabytkowych i cennych kulturowo
Kierunek 2.2.	Wsparcie i ochrona dziedzictwa lokalnego
Kierunek 2.3.	Promocja walorów historyczno-kulturowych
Kierunek 2.4.	Kształtowanie tożsamości lokalnej w oparciu o elementy dziedzictwa kulturowego
CEL 3: ŚREDNIOWIECZNE UKŁADY: poprawa jakości przestrzeni publicznych	
Kierunek 3.1.	Poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych
Kierunek 3.2.	Zwiększenie wykorzystania istniejących obiektów publicznych
Kierunek 3.3.	Kreowanie miejsc sprzyjających integracji społecznej
Kierunek 3.4.	Poprawa różnorodności ekosystemów – rewaloryzacja terenów zieleni

Kierunek 3.5.	Poprawa jakości powietrza i estetyki budynków publicznych, poprzez ich modernizację
---------------	---

Zaplanowano katalog działań, na który składa się 8 podstawowych projektów zintegrowanych oraz 6 przedsięwzięć uzupełniających. Projekty podstawowe to te, które w zasadniczy sposób przyczynią się do odwrócenia negatywnych trendów na obszarze, natomiast projekt uzupełniający ma charakter głównie infrastrukturalny, jednak jego realizacja przyczyni się do bezpośredniej poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji i nie tylko.

Gminnym Program Rewitalizacji powinien być zgodny przede wszystkim z ideą zrównoważonego rozwoju, zapewniając przyszłym i obecnym pokoleniom taki sam dostęp do godnego życia. Należy pamiętać o uwzględnieniu w ostatecznej wersji dokumentu aspektów związanych z poszanowaniem środowiska przyrodniczego, zapewniając tym samym poprawę warunków życia mieszkańców oraz rozwój gospodarczy regionu.

11. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań przewidzianych w projekcie Gminnego Programu Rewitalizacji

Analizując wpływ kierunków działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych zaplanowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033 na poszczególne komponenty środowiska stwierdzono, że będą one pozytywnie wpływały na środowisko i ludzi. Przewidziano ewentualne negatywne oddziaływania na etapie prowadzenia robót budowlanych, jednak będzie to krótkotrwałe i ograniczone tylko i wyłącznie do czasu prowadzenia prac. Ewentualne negatywne oddziaływanie dotyczy w głównej mierze oddziaływania na powietrze, hałas i powierzchnię ziemi. Możliwe oddziaływanie na wspomniane komponenty będzie wyłącznie krótkotrwałe, występujące na etapie prac budowlanych. Istnieje możliwość, iż nastąpi miejscowy wzrost hałasu, zapylenia, emisji spalin, odpadów budowlanych. Jest to jednak proces krótkotrwały, ograniczony tylko i wyłącznie do czasu prowadzenia prac. Wszystkie wymienione wyżej zakłócenia są odwracalne. Po zakończeniu realizacji należy spodziewać się braku oddziaływania na środowisko. Zadania zaplanowane zostaną z dużą dbałością o środowisko naturalne i nie zakłócą funkcji przyrodniczych obszarów chronionych znajdujących się na terenie Gminy Śmigiel. Inwestycje nie tylko nie będą stanowiły zagrożenia, ale przyczynią się do poprawy stanu środowiska. Efektem prac będzie zbudowana bądź zmodernizowana infrastruktura wpływająca na poprawę jakości życia mieszkańców obszaru, również ze względów ekologicznych.

Założenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033 nie wpływają w sposób długotrwały, negatywnie na stan środowiska, a znaczna część zaplanowanych kierunków działań i przedsięwzięć wykazuje oddziaływanie pozytywne. Rozpatrywanie wariantów przyjętych założeń GPR miało miejsce w toku opracowywania projektu dokumentu i obejmowało m. in. opracowanie diagnozy oraz sukcesywne konsultacje z przedstawicielami różnych środowisk. Efektem tych prac było opracowanie ostatecznej, jednowariantowej wersji GPR. W związku z tym proponowanie rozwiązań alternatywnych nie jest konieczne.

12. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Ważnym elementem w zakresie monitoringu środowiska jest ocena jakości środowiska przyrodniczego na analizowanym obszarze. Monitoring polega na gromadzeniu, analizowaniu i udostępnianiu danych odnoszących się do jakości środowiska naturalnego oraz zmian w nim zachodzących. Przeprowadzenie rzetelnego monitoringu wymaga doboru odpowiednich wskaźników określonych ilościowo oraz jakościowo. Założone cele i kierunki działań Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033 a także osiągnięte rezultaty odpowiadają na potrzeby wynikające z analizy stanu obecnego obszaru. Założone efekty realizacji GPR pozwolą wzmocnić posiadany potencjał obszaru oraz wyeliminować lub ograniczyć słabe strony.

Jednym z najczęściej stosowanych sposobów prowadzenia monitoringu jest zastosowanie metod wskaźnikowych. Poniżej w zestawieniu tabelarycznym zaprezentowane zostały wskaźniki proponowane do zastosowania w celu monitorowania skutków realizacji postanowień zawartych w projekcie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033. Dodatkowo zasadniczą częścią może być monitoring prowadzony w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Dokonując analizy i oceny stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska należy pamiętać, że muszą się one odnosić do terenów objętych projektem Gminnego Programu Rewitalizacji.

Tabela 17. Wskaźniki proponowane do zastosowania w celu monitorowania skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu

Nazwa wskaźnika	Jednostka	Pożądaną zmianę	Cykliczność gromadzenia danych
Wysokość nakładów na inwestycje drogowe	zł	↑	raz na rok
Długość zmodernizowanych dróg i chodników oraz ścieżek rowerowych	km	↑	raz na rok
Długość nowo wybudowanych dróg i chodników oraz ścieżek rowerowych	km	↑	raz na rok
Odsetek powierzchni Gminy pokryty aktualnymi mpzp	%	↑	raz na rok
Liczba budynków poddanych termomodernizacji	szt.	↑	raz na rok
Liczba budynków, w których zamontowano odnawialne źródła energii	szt.	↑	raz na rok
Moc instalacji odnawialnych źródeł energii	MW	↑	raz na rok
Odsetek wymienionych indywidualnych źródeł ogrzewania	%	↑	raz na rok
Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	↑	raz na rok
Liczba nieruchomości podłączonych do sieci kanalizacyjnej	szt.	↑	raz na rok
Liczba zbiorników bezodpływowych	szt.	↓	raz na rok
Przeprowadzania okresowych kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się osadów ściekowych oraz nieczystości ciekłych	szt.	↑	raz na rok
Ilość odpadów zebranych w sposób selektywny	Mg	↑	raz na rok
Średnia roczna poziomy PM10 w powietrzu	µg/m ³	↓	raz na rok

Częstość przekraczania dopuszczalnego poziomu stężeń 24-godzinnych PM10 w roku	szt.	↓	raz na rok
Średnia roczna poziomu PM2,5 w powietrzu	µg/m ³	↓	raz na rok
Średnia roczna poziomu benzo(a)pirenu w powietrzu	µg/m ³	↓	raz na rok
Stan jakości wód powierzchniowych i podziemnych	zły/dobry	↑	raz na rok z rozbiciem powierzchniowe raz na cztery lata, podziemne raz na rok
Liczba zmodernizowanych urządzeń melioracyjnych	szt.	↑	raz na rok
Liczba nowych nasadzeń drzew i krzewów do liczby ubytków	%	↑	raz na rok
Wysokość nakładów na inwestycje związane z utrzymaniem zieleni i nowymi nasadzeniami	zł	↑	raz na rok
Powierzchnia powstałych, urządzonych lub zmodernizowanych terenów zieleni	ha	↑	raz na rok
Udział terenów zieleni w powierzchni Gminy	%	↑	raz na rok
Udział terenów chronionych w powierzchni Gminy	%	-	raz na rok
Liczba zorganizowanych wydarzeń i imprez proekologicznych	szt.	↑	raz na rok
Stopień lesistości Gminy	%	↑	raz na rok

Źródło: opracowanie własne

13. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Konieczność wykonania Prognozy Oddziaływania na Środowisko „Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033” wynika z obowiązku zawartego w art. 51 ust. 1. ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2024, poz. 1112).

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu po zapoznaniu się z wnioskiem Burmistrza Śmigla, w piśmie nr WOO-III.410.419.2024.MM.1 z dnia 19.08.2024 roku uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033”. W swym piśmie organ ten wskazał, że prognoza powinna być opracowana zgodnie z art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy ooś.

Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w piśmie z 18.09.2024 r., znak: DN-NS.9011.1017.2024 uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. „Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033”.

W niniejszej prognozie, w rozdziale 1 przedstawiono podstawy prawne opracowania prognozy, jej zakres i cel, metody opracowania, źródła informacji oraz analizę oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska. Głównym celem opracowania prognozy jest wskazanie, jak wpłynie na środowisko realizacja określonych w projekcie GPR celów, kierunków działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

W rozdziale 2 przedstawiono krótką charakterystykę projektu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033. Przedstawiono w nim zawartość i cele GPR, w tym jego wizję, cele, kierunki działań oraz przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

W Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033 wskazano 13 kierunków działań, których realizacja pozwoli na osiągnięcie 3 założonych celów rewitalizacji.

CEL 1: MIĘDZY NAMI, ŚMIGLANAMI: budowanie więzi społecznych	
Kierunek 1.1.	Integracja międzypokoleniowa i wspieranie włączenia społecznego
Kierunek 1.2.	Poprawa dostępności i jakości oferty sportowo-rekreacyjnej dedykowanej różnym grupom wiekowym
Kierunek 1.3.	Poprawa dostępności i jakości oferty kulturalno-edukacyjnej dedykowanej różnym grupom wiekowym
Kierunek 1.4.	Kształtowanie postaw obywatelskich
CEL 2: MIASTO WIATRAKÓW: rozwój dziedzictwa lokalnego i kultury	

Kierunek 2.1.	Rewitalizacja obiektów zabytkowych i cennych kulturowo
Kierunek 2.2.	Wsparcie i ochrona dziedzictwa lokalnego
Kierunek 2.3.	Promocja walorów historyczno-kulturowych
Kierunek 2.4.	Kształtowanie tożsamości lokalnej w oparciu o elementy dziedzictwa kulturowego
CEL 3: ŚREDNIOWIECZNE UKŁADY: poprawa jakości przestrzeni publicznych	
Kierunek 3.1.	Poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych
Kierunek 3.2.	Zwiększenie wykorzystania istniejących obiektów publicznych
Kierunek 3.3.	Kreowanie miejsc sprzyjających integracji społecznej
Kierunek 3.4.	Poprawa różnorodności ekosystemów – rewaloryzacja terenów zieleni
Kierunek 3.5.	Poprawa jakości powietrza i estetyki budynków publicznych, poprzez ich modernizację

Zaplanowano katalog działań, na który składa się 8 podstawowych projektów zintegrowanych oraz 6 przedsięwzięć uzupełniających. Projekty podstawowe to te, które w zasadniczy sposób przyczynią się do odwrócenia negatywnych trendów na obszarze, natomiast projekt uzupełniający ma charakter głównie infrastrukturalny, jednak jego realizacja przyczyni się do bezpośredniej poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji i nie tylko.

W rozdziale 2 przedstawiono również powiązania tematyczne GPR z założeniami i wymaganiami innych dokumentów szczebla unijnego, krajowego i wojewódzkiego, uwzględniające zasady ochrony środowiska, a przede wszystkim zasadę zrównoważonego rozwoju. Odniesiono się między innymi do następujących dokumentów: Traktat Lizboński, Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030, Europejski Zielony Ład, Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020), Europejska Konwencja Krajobrazowa, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030, Krajowy Program Ochrony Powietrza, Polityka energetyczna Polski do 2040 r., Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku, Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego do roku 2030, Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+, Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej, Audyt krajobrazowy dla województwa wielkopolskiego.

Rozdział 3 stanowi charakterystykę istniejącego stanu środowiska Gminy Śmigiel, z uwzględnieniem położenia, ukształtowania terenu, budowy geologicznej, gleb, wód

powierzchniowych i podziemnych, klimatu, jakości powietrza atmosferycznego, zagrożenia hałasem, szaty roślinnej i świata zwierzęcego, form ochrony przyrody. Cechami charakterystycznymi Gminy Śmigiel są między innymi: zły stan jakości wód powierzchniowych, zła jakość powietrza atmosferycznego, przebieg przez teren Gminy drogi krajowej oraz dróg wojewódzkich i linii kolejowej, co wiąże się z występowaniem hałasu.

W rozdziale 4, prognoza wskazuje istniejące problemy środowiska. Dla poszczególnych komponentów środowiska wskazano między innymi następujące zagrożenia/problemy: przekroczenia parametrów jakości powietrza atmosferycznego, złą jakość wód powierzchniowych, występowanie dużej ilości wyrobów zawierających azbest, zagrożenie powodzią czy zagrożenie suszą.

W rozdziale 5, prognoza wskazuje również przewidywane oddziaływanie na środowisko na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego (różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, wody, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne oraz cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000). Rozważono także potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzi oraz na obiekty zabytkowe. Ocenę i identyfikację znaczących oddziaływań na środowisko poszczególnych zadań dokonano w formie opisowej wraz z uzasadnieniem.

Rozdział 6 wskazuje propozycje możliwych sposobów ograniczania negatywnych oddziaływań na środowisko.

W rozdziale 7 opisane zostały możliwe zmiany w przypadku braku realizacji dokumentu. Wskazano wśród nich:

- pogorszenie klimatu akustycznego;
- pogorszenie stanu infrastruktury technicznej;
- wykluczenie społeczne mieszkańców oraz wpadanie w ubóstwo;
- zwiększenie ryzyka zachorowań na choroby układu oddechowego i nowotworowe, związane z brakiem działań ograniczających niską emisję;
- pogorszenie stanu jakości powietrza atmosferycznego na analizowanym obszarze;
- zmniejszenie poziomu bioróżnorodności;
- zwiększenie udziału terenów zdegradowanych, zdewastowanych z postępującą degradacją środowiska;
- dewastację terenów zielonych czy miejsc o szczególnym znaczeniu przyrodniczym, na skutek braku oznaczeń takich miejsc, brak ochrony wspomnianych terenów;
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców przyczyniająca się do degradacji środowiska;
- powstanie zanieczyszczeń powierzchni ziemi;
- pogorszenie stanu budynków, które pełnią istotne funkcje dla mieszkańców Gminy;
- pogorszenie estetyki krajobrazu.

W rozdziale 8 stwierdzono, że realizacja niniejszego dokumentu nie spowoduje transgranicznego oddziaływania.

Rozdział 9, dotyczący napotkanych trudności i braków dostępnej wiedzy wskazuje, że jedynym problemem okazał się brak parametrów technicznych przedsięwzięć proponowanych w GPR.. Ponadto, Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033 powstał w oparciu o współczesną wiedzę na temat wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwoju Gminy oraz w oparciu o współczesną wiedzę na temat organizacji, metod, technik, technologii, materiałów wykorzystywanych przy realizacji przedsięwzięć z zakresu rozwoju lokalnego oraz procesów inwestycyjnych.

Rozdział 10 poświęcony został rekomendacjom i wnioskom do ostatecznej wersji dokumentu, gdzie wskazano, że GPR powinien być zgodny przede wszystkim z ideą zrównoważonego rozwoju, zapewniając przyszłym i obecnym pokoleniom taki sam dostęp do godnego życia. Należy pamiętać o uwzględnieniu w ostatecznej wersji dokumentu aspektów związanych z poszanowaniem środowiska przyrodniczego, zapewniając tym samym poprawę warunków życia mieszkańców oraz rozwój gospodarczy regionu.

W rozdziale 11, dotyczącym rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zaproponowanych w GPR, stwierdzono, że w dokumencie nie wskazano parametrów technicznych planowanych działań. Wobec powyższych przesłanek dotyczących w zasadzie każdego wieloaspektowego dokumentu, niniejsza prognoza nie zawiera propozycji zadań alternatywnych dla realizacji celów GPR, do czego przyczynił się brak możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych zadań. Rozpatrywanie wariantów przyjętych założeń GPR miało miejsce w toku opracowywania projektu dokumentu i obejmowało m. in. opracowanie diagnozy stanu środowiska oraz sukcesywne konsultacje z przedstawicielami różnych środowisk. Efektem tych prac było opracowanie ostatecznej, jednowariantowej wersji GPR.

W rozdziale 12 wskazano liczne propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień GPR. W celu określenia stopnia realizacji celów, zbudowano system kierunków powiązanych z różnymi poziomami celów, jakie zostały przyjęte w GPR. Regularna analiza wskaźników wskazanych w tabeli pozwoli na analizę skuteczności podjętych działań oraz określenie poziomu rozwoju jednostki w danej dziedzinie i aktualizację priorytetów Gminy Śmigiel.

14. Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Dane demograficzne Gminy Śmigiel	81
Tabela 2. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia (dane za rok 2023).....	87
Tabela 3. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin (dane za rok 2023)	88
Tabela 4. Wyniki równoważnego poziomu dźwięku przy drodze ekspresowej S5 Poznań-Radomicko w 2021 r. (dotyczące terenu Gminy Śmigiel)	96
Tabela 5. Wyniki pomiarów hałasu kolejowego w wybranych punktach w otoczeniu linii kolejowej 271 na terenie Wielkopolski w roku 2022	99
Tabela 6. Ruch kołowy na drodze krajowej przebiegających przez Gminę Śmigiel	101
Tabela 7. Ruch kołowy na drogach wojewódzkich przebiegających przez Gminę Śmigiel	102
Tabela 8. Charakterystyka JCWPd na obszarze Gminy Śmigiel	105
Tabela 9. Charakterystyka JCWP w obszarze Gminy Śmigiel	108
Tabela 10. Charakterystyka parku krajobrazowego znajdującego się na terenie Gminy Śmigiel	119
Tabela 11. Charakterystyka Obszaru Natura 2000 znajdującego się na terenie Gminy Śmigiel	120
Tabela 12. Charakterystyka obszarów chronionego krajobrazu znajdujących się na terenie Gminy Śmigiel	128
Tabela 13. Wykaz pomników przyrody ustanowionych na terenie Gminy Śmigiel.....	131
Tabela 14. Zagrożenia/problemy istotne z punktu widzenia ochrony środowiska występujące na terenie Gminy Śmigiel.....	135
Tabela 15. Propozycje możliwych sposobów ograniczania negatywnych oddziaływań na środowisko	159
Tabela 16. Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji potencjalnych negatywnych oddziaływań zaplanowanych działań w ramach GPR.....	161
Tabela 17. Wskaźniki proponowane do zastosowania w celu monitorowania skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu	170
Rysunek 1. Uproszczona mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Śmiglu	13
Rysunek 2. Położenie Gminy Śmigiel na tle powiatu i województwa	80
Rysunek 3. Wyniki pomiarów hałasu drogowego w powiecie kościańskim, przy drodze ekspresowej S5 Poznań-Radomicko, w 2021 roku – pora dnia.....	94
Rysunek 4. Wyniki pomiarów hałasu drogowego w powiecie kościańskim, przy drodze ekspresowej S5 Poznań-Radomicko, w 2021 roku – pora nocy.....	95

15. OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO O SPEŁNIENIU WYMAGAŃ, O KTÓRYCH MOWA W ART. 74A UST. 2

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 1112), w nawiązaniu do art. 74a ust. 2 tejże ustawy oświadczam, że jako autor prognozy oddziaływania na środowisko do:

„Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Śmigiel na lata 2024-2033”

spełniam wymagania, o których mowa w wyżej wymienionych przepisach prawnych. Posiadam ukończone studia pierwszego i drugiego stopnia na kierunku związanym z kształceniem w zakresie nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych z dziedzin nauk rolniczych, nauk leśnych (art. 74a ust. 2 pkt 1 lit. d).

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

